

ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน

เมนูจานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

สนับสนุนทุนวิจัยโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ด้วยความร่วมมือของคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

เมนูงานเด็ด : แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร นี่เป็นผลงานที่สืบเนื่องมาจากการดำเนินการของชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้(วพร.) ดำเนินการโดยนักวิจัยหลักจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ความเป็นมาของโครงการ โดยสังเขป (ผู้ที่สนใจอาจศึกษารายละเอียดเชิงลึกได้จากเอกสารรายงานวิจัย “การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน”) มีดังนี้

การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคล เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคนในแวดวงการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องในวงกว้าง นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ในปี 2544 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ให้การสนับสนุนคณะนักวิจัยหลักจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย รศ.ดร.ทิสนา แยมมณี รศ.ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม และ ผศ.ดร.พิมพันธ์ เคชะคุปต์ พร้อมทั้ง ผศ.ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ ผู้เชี่ยวชาญจาก UNICEF ในการดำเนินงานวิจัยเพื่อแสวงหาแนวทาง ยุทธศาสตร์ และรูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้ชื่อชุดโครงการ “การวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน” มีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี นับตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา

การดำเนินการวิจัยของชุดโครงการ มีการออกแบบแผนงานวิจัยที่ซับซ้อนหลายชั้น เริ่มตั้งแต่ระดับโครงการแม่บท โครงการย่อย และโครงการระดับโรงเรียน มีการนำผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ อันเป็นแนวโน้มใหม่ของการวิจัยในยุคปัจจุบันที่เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มคน และการเรียนรู้ที่จะเกิดผลได้อย่างยั่งยืน ควรเป็นผลการเรียนรู้ที่ผ่านการได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ผ่านการใคร่ครวญ ไตร่ตรองผลการกระทำ จนกระทั่งเกิดเป็นความรู้ใหม่ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเกิดการเรียนรู้ได้ในที่สุด ซึ่งการดำเนินงานโครงการแบบชุดโครงการในลักษณะนี้เป็นอีกมิติหนึ่งของกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ ที่เดิมคิดว่าการเปลี่ยนแปลงที่ดีเกิดจากการสั่งการจากหน่วยงานระดับนโยบาย และสนับสนุนลงไปยังจุดที่ต้องการพัฒนาเท่านั้น ทำให้ได้พบว่าการพัฒนาที่ต้องการให้ “ยั่งยืน” ต้อง “เอื้อมยื่น” ให้ได้คิด ตัดสินใจ และลงมือกระทำด้วยตนเอง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ได้อีกแนวทางหนึ่ง

ในระดับโรงเรียน การดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูปโรงเรียน มีการดำเนินการใน 3 ประเด็น คือ การปฏิรูปการเรียนรู้(learning reform) การปฏิรูปทั้งโรงเรียน(whole school reform) และการวิจัยและพัฒนา(research and development) ในส่วนของการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับ

โรงเรียนนั้น ได้กำหนดจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาที่ต่างเห็นชอบร่วมกันนอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ที่ต้องพัฒนาอยู่แล้วซึ่งจุดเน้นนี้มีความแตกต่างกันไปตามสภาพเงื่อนไข ความต้องการจำเป็นของแต่ละโรงเรียน บางโรงเรียนเลือกพัฒนาเรื่องความรับผิดชอบ บางโรงเรียนเลือกพัฒนาเรื่องทักษะการแสวงหาความรู้ บางโรงเรียนเน้นไปที่การทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน ฯลฯ ในการพัฒนาจุดเน้นนั้นต้องมีการเลือกสรรนวัตกรรมที่เหมาะสมในการพัฒนาซึ่งมีแตกต่างหลากหลาย เช่น บางโรงเรียนเลือกใช้รูปแบบซีปปา(CIPPA Model) บางโรงเรียนเลือกใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ บางโรงเรียนเลือกใช้การเรียนรู้แบบ โครงการ ฯลฯ

ในระดับชั้นเรียน ครูผู้สอนแต่ละคนมีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนเองเองรับผิดชอบ โดยพยายามปรับการสอนให้สอดคล้อง เหมาะสมกับหลักการทางศาสตร์การสอน อันได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ทั้งโรงเรียนเลือกนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลตามจุดเน้น/คุณลักษณะที่ต้องการ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการสอน การนำผลการสอนมาย้อนทวนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป กระบวนการที่เป็นวงจรเช่นนี้อาจดูเหมือนเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ครูทุกคนก็คุ้นชินคืออยู่แล้ว หากแต่ครูหลายคนที่เห็นเพื่อนร่วมทางกรวิจยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ก็ได้ประจักษ์ชัดด้วยตนเองว่า บนเส้นทางการจัดการเรียนการสอนมีข้อคำถาม ข้อสงสัย ความลังเล ไม่แน่ใจ รวมทั้งอุปสรรค ปัญหาต่าง ๆ สิ่งที่เป็น “พลังด้าน” เหล่านี้ เป็น “แรงผลัก” ให้ครูต้องร่วมกันคิด แสวงหาทางออกร่วมกัน จนกระทั่งเพื่อนครูได้ตระหนักว่าจากบทเรียนเล็ก ๆ อย่างแผนการจัดการเรียนรู้สัก 1 แผน สามารถเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้เรื่องราวใหญ่ ๆ อย่างศาสตร์การสอนทั้งหมดได้ หากคิดพิจารณา และเชื่อมโยง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่คัดสรรมานำเสนอนี้ เป็นผลงานส่วนหนึ่งที่เกิดจากน้ำพักน้ำแรงของครูที่ร่วมเดินทางไปกับชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนเป็นตัวช่วยให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษาได้ โดยต่างมีแง่มุมที่เชื่อมโยงกับศาสตร์การสอนที่น่าสนใจ ซึ่งผู้จัดทำได้พยายามคลี่ให้เห็น “เบื้องหลังการถ่ายทำ” ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นมิติใหม่ของการนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ในอีกแนวทางหนึ่ง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และผู้ที่สนใจงานทางการเรียนการสอน

คณะผู้จัดทำ

มีนาคม 2548

กล้วยไม้ดอกดกซ้ำ ฉ่นไฉ่
การศึกษาเป็นไป ฉ่นนั้น
แต่ดอกดกคราใด งามเด่น
การศึกษาก็เช่น เสร็จแล้วแสนงาม
- ม.ล.ปิ่น มาลากุล -

สารบัญ

หน้า

บทนำ

1. ความหมายของเมนูงานเด็ก.....	1
2. โครงสร้างของเมนูงานเด็กและวิธีการศึกษา.....	2
3. ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้.....	5
4. ความรู้เกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้.....	7

รายการเมนูงานเด็ก

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบจิปา(CIPPA Model)	19
เมนูที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	30
เมนูที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	45
เมนูที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	55
2. การจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT	71
เมนูที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	77
เมนูที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	104
เมนูที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	131
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ(cooperative learning)	147
เมนูที่ 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	153
เมนูที่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	175
4. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย(research-based instruction)	193
เมนูที่ 9 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม(ประวัติศาสตร์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199
เมนูที่ 10 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	218

5. การจัดการเรียนรู้ตามหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	229
เมนูที่ 11 การบูรณาการโครงการตามพระราชดำริ โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยเป็นแกน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	242
เมนูที่ 12 การบูรณาการแบบสอดแทรก(infusion) โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเป็นแกน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	259
เมนูที่ 13 การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้แบบพหุวิทยาการ (multidisciplinary) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3	270
6. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ(project approach).....	282
เมนูที่ 14 แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา(อนุบาล 1)	289
7. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ/วิธีการที่หลากหลาย	308
เมนูที่ 15 แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล 3)	310
เมนูที่ 16 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	327

บทนำ

1. ความหมายของ “เมนูจานเด็ด”

ชื่อหนังสือ “เมนูจานเด็ด: แผนการจัดการเรียนรู้ที่คัดสรร” มีความหมายที่จะสื่อความบางประการแก่ผู้อ่าน โดยเปรียบเทียบแผนการจัดการเรียนรู้กับอาหารที่เป็นรูปธรรม เข้าใจได้ง่าย ในโลกของอาหารก็มีอาหารหลากหลายชนิด สีสัน รสชาติ แตกต่างกันไป ในความแตกต่างหลากหลายก็ย่อมมีที่ “เด็ดๆ” ที่ภูมิใจนำเสนอบนเมนูที่จัดทำอย่างดี อย่างไรก็ตามจุดเด่นของอาหารเหล่านี้ไม่ได้มีจุดสุดท้ายที่หน้าตา สีสัน กลิ่นอันเข้ายวน ที่นำเสนอมาบนจานเท่านั้น หากแต่สิ่งที่พิเศษไปกว่านั้นคือ เมนูนี้ได้นำเสนอถึงที่ไปที่มาของส่วนประกอบของอาหารแต่ละอย่าง ว่ามีการคัดเลือกมาอย่างไร มีกรรมวิธีการปรุงอย่างไร มีเทคนิค เคล็ดลับอย่างไรที่ทำให้อาหารจานนี้อร่อยแน่นอนว่าเราไม่ยอมให้ผู้อ่านเป็นผู้ชิมอย่างเดียว หากแต่หวังว่าท่านจะลองเอาเมนูเหล่านี้ไปลองปรุงรับประทานเองที่บ้าน ตามขั้นตอนวิธีการ เทคนิคที่เราให้ไว้ และอย่าสงสัยว่าทำไมบางทีอาหารที่ท่านปรุงเองนั้น “ช่างไม่เป็นสรรพรส” เอาเสียเลย อันเป็นเรื่องปกติธรรมดา ตรงนี้เป็นเรื่องของศาสตร์และศิลป์ที่ต้องเรียนรู้ ถ้าท่านไม่ “ท้อ” หรือ “ถอย” ไปเสียก่อน เราก็หวังว่าท่านจะมีอาหารจานเด็ดเป็นของตัวเองบ้างสักวัน

หนังสือเล่มนี้เป็นการนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การทำงานจริง ๆ ของครูอีกหลาย ๆ คน ดังนั้นวิธีการเขียน ลีลาจึงแตกต่างกันไป แต่ที่เหมือนกันคือหัวใจที่มุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลที่ย้อนกลับมาคือการเรียนรู้ และเติบโตภายในตัวของคุณครูเอง

เมื่อแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนที่คุณครูเขียนเพื่อนำไปใช้จริง ๆ ย่อมแน่นอนว่าแผนการจัดการเรียนรู้อาจไม่ใช่แผนที่ดีที่สุดในอุดมคติของครูหลายคน เพราะในโลกของความจริงยังมีเงื่อนไข ปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมายที่ไม่อาจทำให้สมบูรณ์ที่สุดได้ เมื่อพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้เหล่านี้ ในเรื่องของแนวคิด การออกแบบการสอน และลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ ถือได้ว่ามีความโดดเด่น จนถึงได้ว่าเป็น “เมนูจานเด็ด” และ เป็น “แผนการจัดการเรียนรู้ที่คัดสรร” ที่คัดสรรมาจากแผนการจัดการเรียนรู้จำนวนมาก แผนการจัดการเรียนรู้เหล่านี้มีมีแง่มุมที่น่าสนใจหลายประเด็นที่ผู้สนใจได้เก็บเกี่ยวไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนการสอนของตนเองได้ด้วยเหตุนี้เอกสารเล่มนี้จึงไม่ได้เน้นแผนการสอนที่ “ปริมาณ” มากนัก หากแต่พยายามชี้ชวนให้เห็นว่ามีมุมอะไรที่น่าสนใจ และเรียนรู้ได้บ้าง และเชิญชวนให้ลองนำเมนูเหล่านี้ไปลองใช้สอนดูบ้าง ตามคำแนะนำในการศึกษา ซึ่งจะได้อธิบายรายละเอียดในลำดับถัดไป

2. โครงสร้างของเมนูงานเด็กและวิธีการศึกษา

การนำเสนอ “เมนูงานเด็ก: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร” เรียงตามลำดับของนวัตกรรมที่ใช้ในการพัฒนา กล่าวคือ มีหลักวิชาบางอย่างที่เป็นฐานคิดให้ครูใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายการพัฒนาของสถานศึกษา เรียงตามลำดับดังนี้

- 1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปปา(CIPPA Model)
- 2) การจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT
- 3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ(cooperative learning)
- 4) การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย(research-based instruction)
- 5) การจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 6) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ(project approach)
- 7) การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ/วิธีการที่หลากหลาย

เพื่อให้ผู้ที่ศึกษา “เมนูงานเด็ก” มีความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ในส่วนต้นของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แต่ละแบบจึงได้ประมวล “ความรู้พื้นฐานเพื่อความเข้าใจในการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้” ไว้ให้ศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และหากต้องการศึกษาเพิ่มเติมก็สามารถศึกษาได้ตามรายการอ้างอิงที่อยู่ท้ายส่วนของความรู้พื้นฐานดังกล่าว

ในนวัตกรรมแต่ละแบบ ได้มีการนำไปใช้ที่หลากหลาย ทั้งสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจเส้นทางจากนวัตกรรมนั้น ๆ ไปสู่การออกแบบการสอน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จึงมีการนำเสนอ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้
2. ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้
3. การนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้
4. ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

รายละเอียดของหัวข้อที่นำเสนอ มีเหตุผลในการนำเสนอ อันเป็น “เบื้องหลังการถ่ายทำ” ที่ต้องการแสดงให้เห็นว่า “หน้าฉาก” ที่สวยงามนั้น ในหลังฉากของเวที ต้องมีการเตรียมการ มีการทำงานกันมาอย่างไร การได้แผนการจัดการเรียนรู้สักแผนหนึ่งนั้นก็มีกระบวนการ ขั้นตอน อย่างไรบ้าง การศึกษาเมนูงานเด็กแต่ละเมนูจึงมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อมูลในส่วนนี้ อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ในหัวข้อ กลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่อง/หน่วยการเรียนรู้ ระดับชั้น ผู้พัฒนาแผน และสถานศึกษา โดยจัดเป็นข้อมูลล้อมกรอบ และมีสัญลักษณ์ภาพคุณครูกำลังประกอบอาหาร ข้อมูลส่วนนี้จะช่วยให้ผู้สนใจสามารถเข้าใจภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้นั้น และสามารถเลือกศึกษารายละเอียดได้ตามสาระการเรียนรู้ หรือระดับชั้นที่ต้องการได้ ขณะเดียวกันหากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมอาจติดต่อกับคุณครูผู้สอนได้ตามที่อยู่ที่ให้ไว้ ตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ระดับชั้น	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง	หลักการ โปรแกรมเบื้องต้น
ครูผู้พัฒนาแผน	นางบุญเพ็ญ มาสุข
สถานศึกษา	โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนหา 588/1 ถนนริมทางรถไฟ ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

2. ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.) มีแนวดำเนินการให้โรงเรียนได้เลือกใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามสภาพปัญหาหรือความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น “จุดเน้นในการพัฒนา” การดำเนินการในที่ครูรับผิดชอบ คือ การจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนา “จุดเน้นในการพัฒนา”

ข้อมูลในส่วนความเป็นมาจึงบรรยายถึงลักษณะของจุดเน้นในการพัฒนาของสถานศึกษาว่าคือ อะไร มีองค์ประกอบหลักอะไรบ้าง

3. นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่คัดสรรมานำเสนอนี้ ได้รวบรวมมาจากผลงานการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.) ซึ่งมีหลากหลายสาระ หลายระดับชั้น การนำเสนอจัดกลุ่มตามนวัตกรรมที่แผนการสอนนั้นยึดเป็นหลักในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เรียกแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนว่า “เมนูที่...” เรียงตามลำดับไป

ตามที่ได้อธิบายไว้ในคำนำแล้วว่า แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมี “เบื้องหลังการถ่ายทำ” ซึ่งหมายถึงการมีแง่มุมที่น่าสนใจ แต่ไม่ได้ปรากฏในแผนการสอนทั้งหมด ในส่วน

ของการนำเสนอจึงได้นำเสนอในลักษณะของการอธิบายประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นในส่วนนี้จึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ใบงาน แบบประเมิน เป็นต้น บางส่วนเป็นเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เดิมของครูผู้สอน บางส่วนมีการจัดพิมพ์ขึ้นใหม่ และบางส่วนชุดโครงการ วพร. ได้มีการปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แผนการจัดการเรียนรู้บางแผนมีความยาวหลายหน้าทางชุดโครงการ วพร. จึงขออนุญาตคัดทอนมานำเสนอเฉพาะส่วนที่สำคัญ ผู้ที่สนใจฉบับเต็มอาจติดต่อของศึกษาได้จากผู้สอนตามที่อยู่ที่ให้ไว้แล้วในส่วนของคุณข้อมูลเกี่ยวกับแผนจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพูดอธิบายเหตุผล ภาษาไทย ป.5
แผนการจัดการเรียนรู้

(ปรับจากแผนการจัดการเรียนรู้ของนางสมร จิตรอารม โรงเรียนบ้านคันธุลี)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1
บทเรียนที่ 3 ปิงนกน้ำ เรื่องการพูดอธิบายเหตุผล (การใช้ภาษา)
เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การพูดอธิบายเหตุผลเป็นการพูดที่จะต้องอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บุคคลอื่นฟัง โดยจะต้องมีเรื่องที่พูด มีรายละเอียดของเรื่อง มีหลักการที่จะอธิบาย และมีเหตุผลประกอบการพูดเพื่อสนับสนุนเรื่องที่จะพูดให้น่าเชื่อถือ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

2.1.1 เข้าใจความหมายของการพูดอธิบายเหตุผล

2.1.2 พูดอธิบายเหตุผลขั้นตอนได้

2.1.3 นำการพูดอธิบายเหตุผลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านทักษะการสื่อสาร(จุดเน้นในการวิจัย)

ทักษะการพูด

3. เนื้อหา

การพูดอธิบายเหตุผล คือ การพูดเพื่อสนับสนุนเรื่องที่จะพูดให้น่าเชื่อถือ โดยอาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง หรืออ้างแหล่งที่มาของข้อมูลให้ชัดเจน ทั้งนี้ผู้พูดอธิบายจะต้องมีเรื่องที่จะพูด มีรายละเอียดของเรื่อง มีหลักการที่จะอธิบาย และมีเหตุผลประกอบการพูด

วิธีการพูดอธิบายเหตุผล มี 3 ขั้นตอน คือ

1. เตรียมเรื่องที่จะพูด
2. ทำการพูดอธิบาย
3. ประเมินการพูดอธิบาย

ส่วนที่อธิบายว่าเป็น
ส่วนของแผน
การจัดการเรียนรู้
ภาพกิจกรรม ใบงาน
หรือสื่อการสอน

หากมีการปรับปรุง
แก้ไข ก็เขียน
อธิบายไว้

รายละเอียดของ
แผนการจัด
การเรียนรู้

กรอบที่ถือว่าส่วน
นี้เป็นแผนการจัด
การเรียนรู้

ส่วนที่ 2 คำอธิบายประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนการอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจความเป็นมาเบื้องหลังของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ อาจเป็นการอธิบายในภาพรวม หรืออธิบายบางจุดที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษ การนำเสนอส่วนคำอธิบายนี้ใช้สัญลักษณ์เป็นการ์ตูน ดังตัวอย่าง

เห็นได้ว่าจุดเด่นของแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ คือ การบูรณาการทักษะทางภาษาอังกฤษเอาไว้อย่างครบถ้วน รวมทั้งบูรณาการสอดคล้องสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสอดคล้องการเรียนรู้ที่มีปัญหาที่อื่น ในด้านการประกอบอาหาร พื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของจังหวัด (ข้าวเหนียว) ซึ่งการให้นักเรียนได้ไปสัมผัสกับผู้ทำข้าวเหนียวนั้น เป็นการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางหนึ่ง การจัดการเรียนรู้นี้จะทำให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร พื้นบ้าน รวมทั้งได้เรียนรู้การจัดการภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องนี้ กล่าวได้ว่าทำให้นักเรียนจัดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย นอกจากนี้ การให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทำข้าวเหนียวด้วยตนเอง และการค้นคว้าหาคำศัพท์เกี่ยวกับการทำข้าวเหนียวจากพจนานุกรมภาษาอังกฤษด้วยตนเอง จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นจุดเน้นประการหนึ่งในการพัฒนานักเรียน

4. ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

ในส่วนนี้เป็นส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากโครงการ วพร. สำหรับโรงเรียนหรือผู้สอนที่สนใจนำแผนการจัดการเรียนดังกล่าวไปใช้ เป็นส่วนที่อาจต้องคำนึงถึงหรือมีการปรับใช้เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยนำเสนอในกรอบประกอบด้วยการ์ตูน ดังตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1.
2.

3. ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

ก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ขอแนะนำให้ศึกษาหรือทบทวน “ความรู้เกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้” เนื่องจากการวางแผนทั้งแบบระยะยาว(long-term plan) และแบบระยะสั้น(short-term plan) มีส่วนเกี่ยวพันกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวคือ

1) แผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว มีส่วนเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายในหลักสูตร ทำให้เห็นภาพของการจัดการเรียนการสอนตลอดปีการศึกษา ทั้งช่วยให้ผู้สอนเห็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในส่วนของทักษะกระบวนการ คุณธรรม หรือค่านิยมที่ต้องใช้เวลาในการปลูกฝังและดำเนินการจัดการเรียนรู้เป็นระยะเวลานาน

2) แผนการจัดการเรียนรู้ระยะสั้น ผู้สอนควรศึกษาข้อความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอนเพิ่มเติม โดยอาจศึกษาจากความรู้พื้นฐานเพื่อความเข้าใจในการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ และอาจศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารต่าง ๆ ได้ตามรายการอ้างอิงที่อยู่ท้ายส่วนของความรู้พื้นฐานได้

การที่ผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอน วิธีสอน และเทคนิคการสอน จำนวนมาก จึงเหมือนเป็นคลังความรู้ทางศาสตร์การสอน เมื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ก็ย่อมสามารถเลือกใช้ที่เหมาะสมกับเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาได้มากขึ้น เนื่องจากศิลปะในการเลือกรูปแบบการสอน วิธีสอน และเทคนิคการสอน มาจัดวางอย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อนำพาผู้เรียนให้บรรลุไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ถือเป็น “ยุทธศาสตร์การสอน” สำคัญที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญ ขณะเดียวกัน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ อันประกอบด้วย ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม ประจำสาระการเรียนรู้ที่มีลักษณะเฉพาะศาสตร์นั้น ๆ ก็เป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งที่ครูจำเป็นต้องฝึกฝนและทบทวนเพื่อนำทั้งสองส่วน คือ (1) ความรู้ทางสาระการเรียนรู้ และ (2) ความรู้ทางศาสตร์การสอน มาช่วยในการวางแผนการจัดการเรียนรู้

การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับใช้ อาจมีวิธีการหลัก ๆ 2 วิธี ดังนี้

1) นำแผนการสอนนั้น ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง อาจมีการปรับบ้างเล็กน้อยเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนของตน แล้วลองทบทวนการสอนนั้นกับหลักการสอนที่อยู่เบื้องหลัง ก็จะช่วยให้เข้าใจหลักการของนวัตกรรมการสอนนั้น ๆ มากขึ้น แนวทางนี้เรียกว่าเป็นการเรียนรู้แบบอุปนัย(induction) การนำไปใช้ตามแนวทางนี้มีข้อดีอันอยู่ 2 ประการที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

(1) แผนการสอนไม่มี “สำเร็จรูป” จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขต่าง ๆ ที่แปรเปลี่ยนไป นักเรียนแต่ละกลุ่มอาจจัดการเรียนการสอนเรื่องเดียวกัน แต่ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน จึงจะได้ผล ตรงนี้จึงเป็น “ศิลปะ” ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนอย่างไร ยิ่งครูมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนมากเท่าใด ก็จะช่วยให้ปรับแผนการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น

(2) การนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็น “นวัตกรรม” ไม่อาจกระทำให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 1-2 แผน เพราะการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่ “ยารักษา” ที่กินเม็ดเดียวแล้วหาย เนื่องจากทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจยังไม่คุ้นเคยกับนวัตกรรมนั้น มีทักษะกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในการฝึกฝน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องมีการย้ำ ซ้ำ ทวน และใช้เวลาในการเรียนรู้

2) ศึกษาแผนการเรียนรู้และหลักการที่อยู่เบื้องหลังประกอบกันจนเข้าใจ ตัวอย่างและหลักการจะมีส่วนเสริมกันให้ความเข้าใจกระจ่างมากขึ้น จากนั้นลองนำหลักการที่ได้ไปคิดวางแผนการสอนในสาระที่ตนเองรับผิดชอบ แนวทางนี้เรียกว่าเป็นการเรียนรู้แบบนิรนัย(deduction) ซึ่งถือเป็นแนวทางที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม เข้าใจได้ยาก แนวทางแก้ปัญหาอาจใช้วิธีการศึกษาเอกสารให้มากขึ้น เสนอากับผู้เชี่ยวชาญ การนำข้อความรู้ที่ได้ไปทดลองใช้ แล้วนำประสบการณ์อุปสรรค ปัญหา มาคิดทบทวน หาคำตอบ หาแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนรู้ แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบนี้ก็จะเป็แนวทางหนึ่งที่น่าสนใจ และท้าทายให้ลองปฏิบัติ

4. ความรู้เกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

4.1 ความหมายของถ้อยคำ

มีคำที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ หลายคำ ที่เรามักใช้เรียกกัน และหลายครั้งก็ใช้ปะปนกันไป ในอดีตที่ผ่านมามีคำที่ใช้เรียกขานกัน ได้แก่ โครงการสอน กำหนดการสอน บันทึกการสอน และแผนการสอน พอในยุคหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ก็เรียกว่า “แผนการจัดการเรียนรู้” หากพิจารณาคำเหล่านี้ก็จะเห็นแง่มุมที่น่าสนใจบางประการ และนำไปสู่การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการวางแผนการสอน ดังนี้

กำหนดการสอน คำว่า “กำหนด” สื่อความหมายถึง การปักหมุด วางธง วางกรอบ ดังนั้น กำหนดการสอนจึงเป็นมโนทัศน์(concept) หลัก ๆ ในการจัดการเรียนการสอนว่าต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร เนื้อหาสาระมีขอบเขตเพียงใด มียุทธศาสตร์การสอนหลัก ๆ อะไรที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายนั้นได้บ้าง เป็นขั้นที่เชื่อมโยงกับหลักสูตร เป็นขั้นที่ครูวิเคราะห์หลักสูตรแล้วมา กำหนดการสอน ด้วยวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันไป บางคนใช้วิธีทำแผนแผนผังมโนทัศน์ (concept mapping) บางคนทำเป็นตาราง ครูส่วนใหญ่ก็ไม่ได้เรียกส่วนนี้ว่าเป็นกำหนดการสอน หากแต่เรียกในชื่ออื่น ๆ แทน และอาจถือได้ว่าเป็นคำที่เลื่อนหายไปมากแล้ว

โครงการสอน มีลักษณะเป็นแผนงานการสอนที่กำหนดหรือเขียนไว้อย่างกว้าง ๆ มีระยะเวลาในการสอนเป็นช่วงยาว เช่น เป็นปีการศึกษา เป็นภาคเรียน หรือเป็นรายสัปดาห์ เป็นการสอนในภาพรวมว่าเมื่อใช้เวลาจัดการเรียนสอนตามเวลาที่กำหนดนั้นสามารถช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรเพียงใด กิจกรรมหลัก ๆ มีอะไรบ้าง สอดคล้องเหมาะสมกับเวลาที่มีเพียงใด น่าสังเกตว่าปัจจุบันมีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยลงไปมาก ทั้งที่เป็นเรื่องที่จำเป็นมาก เนื่องจากช่วยให้ครูสามารถมองเห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมในภาพรวมทั้งหมดได้ ทั้งช่วยให้ครูสามารถปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการสนั่น ๆ ได้ คล่องตัวมากขึ้น

แผนการสอน เป็นคำที่ใช้กันมาทุกยุคสมัย จนเรียกว่าเป็นคำที่ติดตลาดมากที่สุดคำหนึ่ง แผนการสอน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า lesson plan มีผู้ให้นิยามไว้ดังนี้

กรมวิชาการ(2535:10) อธิบายไว้ว่า “แผนการสอน หมายถึง การนำวิชาหรือประสบการณ์ที่ต้องการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีจุดประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของ

ผู้เรียนและความพร้อมของโรงเรียน และตรงกับชีวิตจริงของท้องถิ่น ซึ่งผู้สอนได้จัดทำเป็นไว้เป็น
ลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า เพื่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน”

วัฒนาพร กระจับทุกษ์ (2543: 1) กล่าวว่า “แผนการสอน คือการวางแผนการสอนวิชาใดวิชา
หนึ่ง เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของวิชา เนื้อหาสาระ
การใช้สื่อ และการวัดผลประเมินผล เพื่อให้การสอนวิชานั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุ
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร”

ความหมายโดยสรุป คือ แผนการสอนมีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นแผนที่ออกแบบ
โดยเชื่อมโยงกับหลักสูตร สาระ และองค์ประกอบอื่น ๆ ของการสอน โดยมีเป้าหมายปลายทาง
สุดท้ายคือ ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

แผนการสอนที่ผู้สอนใช้และเข้าใจกันในปัจจุบันเป็นแผนระยะสั้น เช่น รายคาบ ราย
ชั่วโมง การทำแผนการสอนในลักษณะนี้หากไม่ได้จัดทำกำหนดการสอนหรือโครงการสอนไว้
ก่อน ย่อมทำให้ครูที่จัดทำแผนการสอนไม่เห็นความต่อเนื่อง เชื่อมโยงของแผนการสอนแต่ละแผน
ได้ โดยเฉพาะการสอนเรื่องของทักษะ เจตคติ กระบวนการ ที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการสอนแบบ
ย่ำ ซ้ำทวน แผนการสอนเพียงไม่กี่แผนก็ไม่สามารถทำให้นักเรียนเกิดสิ่งเหล่านั้นได้ ดังนั้น
โครงการสอน หรือกำหนดการสอนจึงมีความสำคัญจำเป็นในการช่วยเสริมให้แผนการสอนมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นคำที่เกิดมาพร้อมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544
หากแต่คนส่วนใหญ่ก็ใช้ในความหมายเดียวกันกับแผนการสอน เพียงแต่คำทั้งสองคำมีจุดเน้นที่
ต่างกัน คือ แผนการสอน เน้นที่บทบาทการสอนของครูเป็นหลัก ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ เน้นที่
บทบาทการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าครูควร “จัด” อย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนเกิด “การเรียนรู้” ดังนั้น
แผนการจัดการเรียนรู้จึงเน้นที่ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเป็นหลักในการออกแบบการสอน ซึ่ง
สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาแบบ “เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” อันเป็นหลักยึดสำคัญของ
การจัดการศึกษาตามแนวทางของหลักสูตร พ.ศ. 2544 และในมิติของคำว่าการเรียนรู้นี้ เป็น
การเรียนรู้ของทั้งผู้สอนและผู้เรียนที่เกิดขึ้นไปด้วยกัน ในลักษณะของผู้ร่วมเรียนรู้(co-learner)
แผนการจัดการเรียนรู้จึงมีลักษณะยืดหยุ่นสูง ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ เน้นที่ “บทเรียนใหม่”
ที่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้เรียนรู้ และร่วมกันสร้างความรู้ขึ้นขึ้นมา ในเอกสารฉบับนี้อาจให้คำ
“การสอน” และ “การจัดการเรียนรู้” ปนกันไปบ้าง แต่ใช้ในความหมายของการจัดการเรียนรู้

บันทึกการสอน มียุคหนึ่งใช้คำว่า บันทึกการสอน แทนคำว่า แผนการสอน แต่ชื่อนี้ก็สื่อ
ความหมายไปในทางที่ว่า ครูบันทึกผลการสอน หลังจากที่ได้ทำการสอนไปแล้ว ซึ่งข้อมูลส่วนนี้ก็
เป็นส่วนที่สำคัญในการช่วยให้ครูได้ใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และ

บันทึกข้อมูลของนักเรียนก็ช่วยให้ครูตระหนักว่าต้องดูแล พัฒนา หรือส่งเสริมนักเรียนคนใดเป็นพิเศษบ้าง เมื่อมีการเปลี่ยนมาใช้คำว่า “แผนการสอน” ที่สื่อถึงการเตรียมการสอนล่วงหน้า บันทึกการสอนในระยะหลังจึงกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของแผนการสอน เมื่อพิจารณาแล้วบันทึกการสอนเป็นดังกระจุกเงาที่ครูใช้สะท้อนการสอนที่ผ่านมาของตนเองได้ หากมีเวลาใคร่ครวญ และบันทึกข้อมูลที่จำเป็นจริง ๆ ครูเองอาจได้ประเด็นในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งในแง่ของการวิจัยแก้ปัญหา หรือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้

เมื่อพิจารณาเรื่องถ้อยคำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ข้างต้น จะเห็นว่าเส้นทางของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมา มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากในช่วงการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ผู้สอนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้สอนอาจให้ความสำคัญกับการวางแผนการจัดการเรียนรู้น้อยลงไปบ้าง ทั้งที่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นส่วนเชื่อมจากหลักสูตรสู่แผนการจัดการเรียนรู้ นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลกับผู้เรียนที่เป็นปลายทางสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นเป้าหมายสำคัญของหลักสูตร ดังนั้นจึงขอเชิญชวนให้มาศึกษาศาสตร์ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น

4.2 นำเสนอเส้นทางของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเหมือนสะพานที่เชื่อมโยงจากหลักสูตรมาสู่การสอนในชั้นเรียน จุดเน้นคือ การที่ครูได้คิดและเขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จากความหมายของถ้อยคำที่ได้อธิบายไปแล้วนั้น ก็ย่อมเห็นได้ว่า หากต้องการให้กระบวนการวางแผนการจัดการเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว สามารถจำแนกแผนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 2 แบบใหญ่ ๆ ก็สามารแบ่งได้เป็น แผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว (long-term plan) ได้แก่ กำหนดการสอน และโครงการสอน ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ระยะสั้น (short-term plan) ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแผนทั้งสองแบบนี้ ต่างมีส่วนเอื้อกันให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างสูงสุด ในส่วนนี้ขอประมวลข้อความรู้เส้นทางจัดการเรียนรู้ จากหลักสูตรสู่การจัดการเรียนการสอน ตามลำดับดังนี้

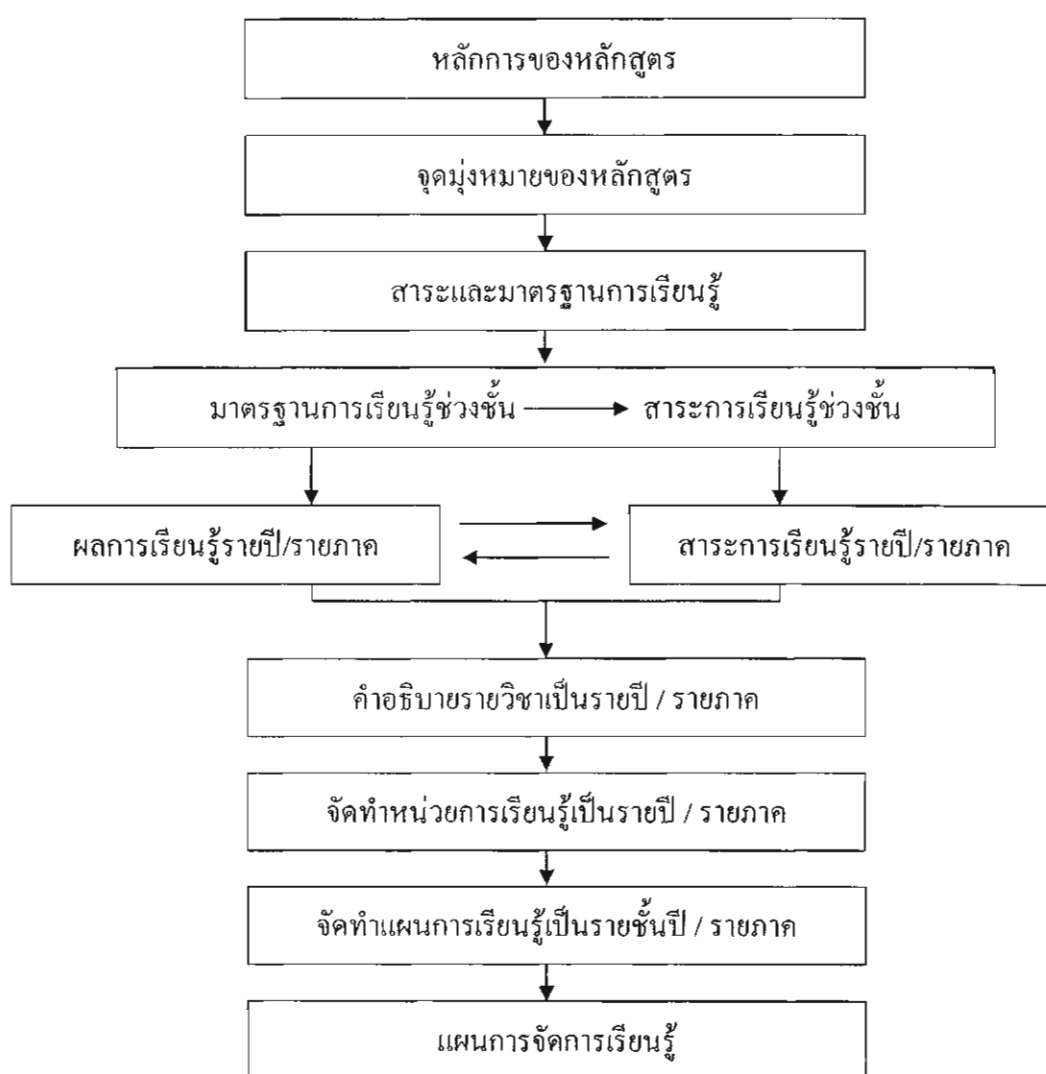
4.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว(long-term plan)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2539: 2-7) กล่าวว่า “การวางแผนการสอน หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร นำมาจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนตลอดปีการศึกษา ผลการวางแผนการสอนจะได้แนวทางใน

การจัดการเรียนการสอนที่เรียกว่า “กำหนดการสอน” ในส่วนของการกำหนดการสอนนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว(long-term plan) ซึ่งมีการดำเนินการได้หลายแนวทาง ดังนี้

1) แนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2544 ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการที่เชื่อมโยงจากหลักสูตรสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิ ขั้นตอนการเชื่อมโยงจากหลักสูตรสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
(กรมวิชาการ, 2544: 35)

แผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาวที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 แนะนำให้ผู้สอนดำเนินการคือ การจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยอธิบายขั้นตอนการดำเนินการไว้ดังนี้

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำโดยการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค ที่กำหนดไว้ไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

และผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลา สำหรับการจัดการเรียนรู้ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อยแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค ของทุกทฤษฎี วิชา มีแนวดำเนินงานดังนี้

1. นำสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค มาวิเคราะห์แยกเป็นหัวข้อเรื่อง/หัวข้อย่อย
2. นำหัวข้อเรื่อง/หัวข้อย่อย มากำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งทำได้หลายรูปแบบ เช่น
 - 2.1 นำหัวข้อเรื่อง 1 หัวข้อย่อยมาเขียนเป็นหน่วยการเรียนรู้
 - 2.2 นำหัวข้อเรื่อง/หัวข้อย่อยมาบูรณาการ โดยพิจารณาจากสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน ดังนี้
 - บูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้
4. กำหนดเวลาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 41)

ในส่วนของหน่วยการเรียนรู้ ที่นำสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ (หรือเรียกให้เข้าใจอย่างง่าย ๆ ว่า เนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้) จากหลักสูตรมากำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้

รายวิชา วิทยาศาสตร์ 8

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย

เวลา 100 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา(ชั่วโมง)
1	การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ - กระบวนการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม - ความผิดปกติและโรคทางพันธุกรรม - ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น	40
2	ไฟฟ้า - ความสัมพันธ์ระหว่างความต่างศักย์ไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า และความต้านทาน - การต่อวงจรไฟฟ้า	25
3	อิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น - ชิ้นส่วนของอิเล็กทรอนิกส์และการใช้ประโยชน์ - การต่อวงจรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ประโยชน์	20

2) แนวทางการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชา: กรณีโรงเรียนรุ่งอรุณ

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาวกรณีตัวอย่างโรงเรียนรุ่งอรุณ เป็นทางเลือกอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ สุนน อมรวิวัฒน์ (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 42) ได้กล่าวถึงแนวทางนี้ไว้ว่า “...นับว่าเป็นนวัตกรรมก็คือ การสร้างภาพ 1 หน้ากระดาษ(one page mapping) นั่นคือ ทุกส่วนย่อยของโรงเรียนมารวมเป็นองค์รวม จะเห็นได้ว่าเป็นภาพ 1 หน้า ที่เชื่อมโยงทั้งหมด...”

ประกาศนียบัตร นิยม (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 20-23) ได้อธิบายตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลำดับการบูรณาการ 3 ชั้น ซึ่งเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจวิธีคิดในการทำภาพ 1 หน้ากระดาษดังนี้

บูรณาการลำดับที่ 1 เป้าหมายและการบรรลุ เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เราต้องทำความเข้าใจหรือตีความความหมายในเชิงเป้าหมายก่อนว่า มันเข้าไปสู่ชีวิตของผู้เรียนอย่างไร เริ่มตั้งแต่เป้าหมายของเนื้อหาวิชา คุณครูต้องระบุเนื้อหาสาระที่สำคัญของแต่ละวิชา เช่น เราจะเรียนเรื่อง ดวงอาทิตย์ระบบสุริยะจักรวาล ขั้นตอนการเกิดพลังงานไฟฟ้า ต้นกำเนิดของชีวิต แหล่งทรัพยากรในโลก วงจรไฟฟ้าอย่างง่าย ๆ ถ่านไฟฉาย การแปลงพลังงานธรรมชาติเป็นพลังงานไฟฟ้า สมมุติว่าหมวดใหญ่ ๆ ของเนื้อหาเป็นอย่างนี้

เราตีความจากจุดนี้ต่อไปอีกว่า แล้วมีคุณค่าอย่างไรกับผู้เรียน คุณค่าเกี่ยวกับผู้เรียนมีหรือไม่ คุณครูต้องตอบตรงนี้ก่อน มิฉะนั้นแล้ว เราก็จะกลายเป็นผู้เก่งในการสอนวิชา ไม่ใช่สอนคน คุณครูก็ได้ช่วยกันตีความว่า

ข้อ 1 เห็นว่าคุณค่าที่มีต่อผู้เรียน ชีวิตต้องอิงอาศัยพลังงานไฟฟ้าเพื่อความสะดวกสบาย นี่คือ เราเผชิญกับสังคมปัจจุบัน

ข้อ 2 เห็นว่าความสิ้นเปลืองและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงพลังงานธรรมชาติมาเป็นพลังงานไฟฟ้า คือ เขาได้รู้ที่มาแล้วว่าสิ่งที่เขาได้สะดวกสบายอยู่อย่างนี้ เราต้องลงทุนลงแรงสักเท่าไร เราต้องเปลี่ยนแปลงพลังงานธรรมชาติมาเป็นพลังงานไฟฟ้าอย่างนี้ สิ้นเปลืองอย่างไร และผลกระทบของการใช้พลังงานที่เกินพอดี เช่น พลังน้ำ พลังไฟฟ้า การขุดเจาะน้ำมันที่เกินพอดี อย่างนี้เป็นต้น เป็นความรู้ในระดับ ป.6 เท่าที่เข้าใจได้

ข้อ 3 รู้วิธีการใช้พลังงานทุกชนิดอย่างพอดี

ข้อ 4 รู้ถึงความจำเป็นในการหาพลังงานทดแทนจากแหล่งธรรมชาติ โดยต้องรู้ในหัวข้อต่อไปนี้ เช่น รู้ว่าปิโตรเลียมกำลังจะหมดไป รู้ว่าการสร้างพลังงานไฟฟ้านั้นแพงมาก รู้ว่ามนุษย์พยายามที่จะทำพลังงานทดแทน และจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่สามารถหาพลังงานทดแทนได้

เมื่อระบุคุณค่าได้แล้ว ลองมาดูผลที่น่าจะเกิดกับผู้เรียนเป็นอย่างไร ก็ลงมาถึงนักเรียน

1. นักเรียนควรมีภาพจำลองของการดำรงชีวิตโดยใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียง และเป็นประโยชน์สูงสุดขึ้นในใจของเขา เช่น ภาพภายในครอบครัว ในห้องเรียนของตนเอง เป็นต้น

2. รู้วิธีการประหยัดพลังงานและคอยดูแลการเปิดปิดการใช้ไฟฟ้า แสงสว่าง พัดลม และอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง เป็นนิสัย

3. ใช้สิ่งของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างประหยัด และรู้คุณค่า

จะเห็นได้ว่า เราพยายามที่จะโยงลงมาถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนทางนิสัย ทางพฤติกรรม และทัศนคติ อันนี้เป็นลำดับบูรณาการชุดแรกเสร็จไปแล้ว เราก็ทบทวนใจ

บูรณาการลำดับที่ 2 คือ กระบวนการในชั้นเรียน ภาพของกระบวนการในชั้นเรียนว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง ยกตัวอย่าง ชั้นแรกนำเข้าสู่บทเรียน ไปดูท้องฟ้าจำลอง เข้าห้องมืด เพื่อให้เห็นคุณค่าของการมีแสงอาทิตย์ เข้าใจระบบสุริยะจักรวาล ต้นกำเนิดของพลังงานต่าง ๆ บนโลก ชั้นต่อมาเรียกว่า ชั้นหลัก โลกรับพลังงานอย่างไร สาระเกี่ยวกับ

(1) ที่มาของพลังงาน ก็มีการสืบค้น จัดบอร์ดเรื่องกลไกของระบบสุริยะจักรวาล ซึ่งมีรายละเอียดมากมาย จนถึงเขาเริ่มรู้แล้วว่ามนุษย์นี้นำพลังงานมาใช้อย่างไรบ้าง ด้วยวิธีการใดบ้าง และใช้อย่างไร

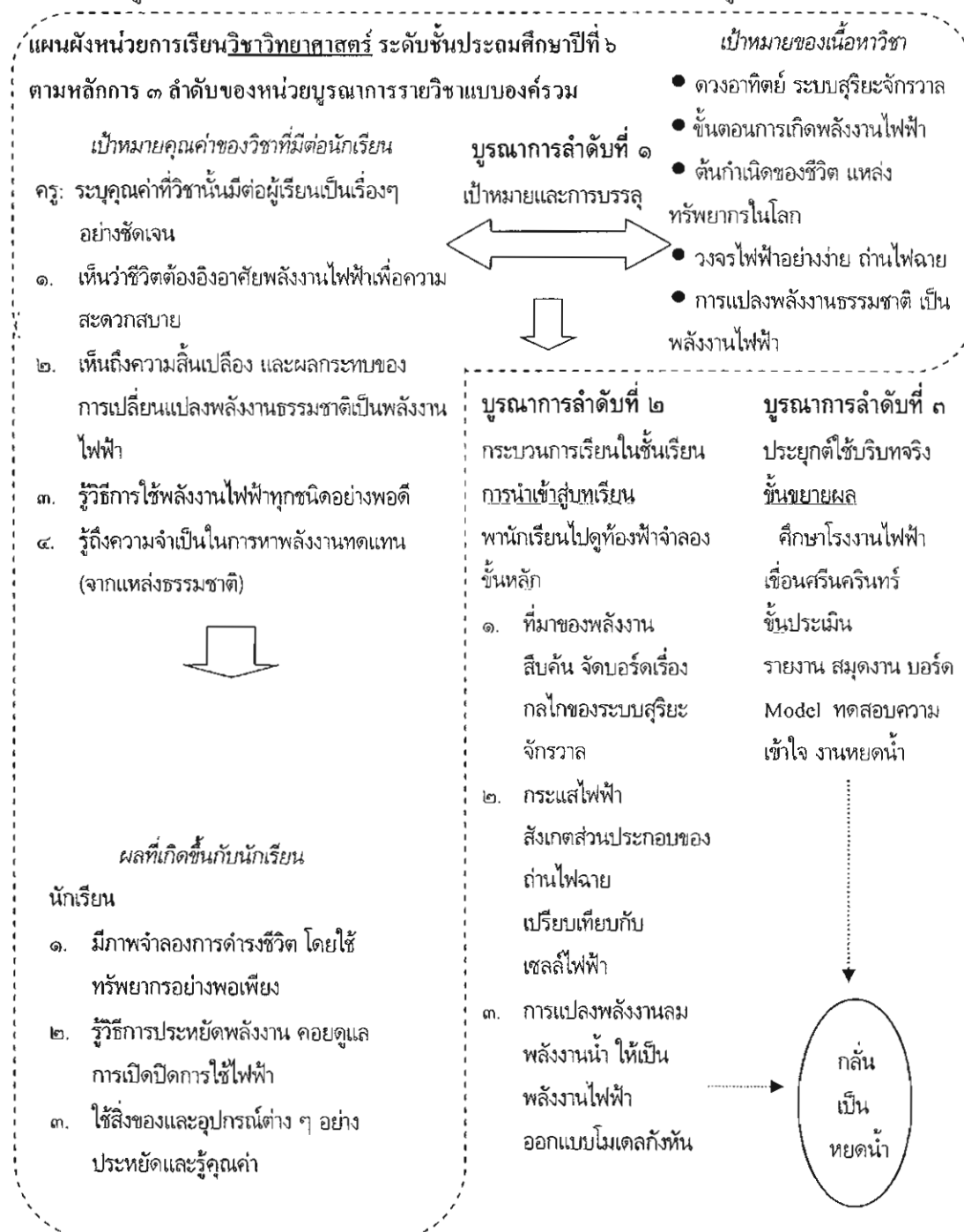
(2) เรียนรู้ถึงเรื่องกระแสไฟฟ้า คือ เข้าสู่เรื่องของพลังงานไฟฟ้า และมีการทดลองให้เข้าใจลักษณะหรือธรรมชาติของมันว่าเป็นอย่างไร คือเรียนรู้ตามทฤษฎีด้วย และทดลองไปด้วย เพราะฉะนั้น กิจกรรมการเรียนก็จะมีหลายอย่าง หลายท่าที ประกอบการเรียนในชั้นเหล่านั้น

(3) ทดลองพลังงานลม ทำได้อย่างไร คือ จากจิตสำนึกที่เรียนรู้แล้วว่า เราจะต้องแสวงหาพลังงานที่สะอาดขึ้น นักเรียนจะเริ่มทดลองเล็ก ๆ ของเขาว่าทำอย่างไร อันนี้ก็คือเป็นกิจกรรมการเรียน ซึ่งเรียนทั้งเนื้อหาสาระตรง ๆ ไปด้วย และเรียนเพื่อที่จะได้ทดลองทำเอง จนกระทั่งเข้าใจว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริงนั้นคืออะไรกันบ้าง เพราะฉะนั้น ความจริงก็จะต้องอยู่ในข้อนี้ ข้อมูลที่จะนำสู่ความจริงต่าง ๆ จะต้องอยู่ในนี้

การบูรณาการในลำดับที่ 3 ประยุกต์ใช้ในบริบทจริง ซึ่งเราคิดว่าสำคัญ คือว่า เมื่อเขาได้เรียนรู้จากข้อมูลก็อาจจะยังไม่แน่ชัดนัก เพราะบางอย่างเป็นเรื่องจำลองเข้ามาในชั้นเรียน อาจจะทดลองภาคสนามบ้าง แต่ก็ยังเป็นเรื่องของการจำลอง ขึ้นมาจริง ๆ พยายามให้มีการประยุกต์ใช้กับบริบทจริง ตามวัยที่เขาพอทำได้ เราเรียกว่า ขยายผล พาไปดูพลังงานน้ำแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้าที่เขื่อนศรีนครินทร์ ไปดูความอุดมสมบูรณ์ของป่าว่าประกอบไปด้วยอะไรบ้าง และไปดูชุมชนที่ถูกย้ายออกจากเขื่อนศรีนครินทร์ ไปสัมภาษณ์เปรียบเทียบว่าเขายู่กันอย่างไรจากที่หนึ่งไปอยู่อีกที่หนึ่ง การไม่มีน้ำ ไม่มีไฟฟ้า พอมาอยู่แล้วเป็นอย่างไร เห็นผลกระทบเกิดขึ้นอย่างไรกับผู้คน แล้วก็ไปดูโรงงาน Bio-Diesel ซึ่งเอามะพร้าวมาทำน้ำมัน ตกลงในขั้นนี้เขาก็จะได้เรียนรู้ว่ามนุษย์คืบหน้าอย่างไรบ้าง ได้ก่อผลกระทบอะไรบ้าง ซึ่งค่อนข้างเป็นเรื่องที่เขาควรจะรู้ได้

แล้ว เราอาจคิดว่าเขาเป็นเด็ก แต่ปรากฏว่าในระดับประถม 6 เขาเข้าใจเรื่องเหล่านี้ได้ดี และค่อนข้างจะติดตัวเขาไปมาก ถ้าหากว่าให้เขาพบกับเรื่องจริงเช่นนี้

ขั้นสุดท้ายเป็นขั้นของการประเมิน ซึ่งเราจะทำการประเมินอยู่ตลอดระยะทางมาด้วย จนกระทั่งถึงขั้นสุดท้าย ซึ่งความรู้ความเข้าใจของเขาที่เกิดขึ้นก็จะถูกนำไปทำงานอีกขั้นหนึ่ง ที่เรียกว่า หยคน้ำแห่งความรู้ เขาจะต้องสร้างชิ้นงานเขาออกจากความเข้าใจ และจิตสำนึกที่เกิดขึ้น เมื่อเรียนจบเทอมเราก็คิดว่าเด็กเกิดจิตสำนึกบางประการขึ้นแล้ว พร้อมกับความรู้ที่เขาได้เรียบเรียงเป็นลำดับ ๆ เข้าไปแล้ว มีความจริงด้วยแล้ว เขาควรจะสร้างชิ้นงานที่อยากบอกกล่าวให้คนอื่น ทราบว่า เขารู้อะไร และเขาอยากให้อะไรเกิดขึ้นในชีวิตและสังคมที่เขาอยู่

4.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ระยะสั้น(short-term plan)

การจัดแผนการเรียนรู้ระยะสั้นเป็นแผนที่ดำเนินการต่อเนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว ซึ่งหากได้ดำเนินการมาเป็นอย่างดี ย่อมส่งผลต่อแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายคาบ รายสัปดาห์ ที่ทำให้บรรลุเป้าหมายหลักของหลักสูตรได้ ในสถานศึกษาหลายแห่งใช้วิธีการจัดประชุมเพื่อวิพากษ์แผนการจัดรู้ระยะยาว และปรับแก้เป็นอย่างดีแล้วก็ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่าแผนการเรียนรู้อื่น ๆ ที่จัดทำตามมานั้นจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุสู่เป้าหมายได้

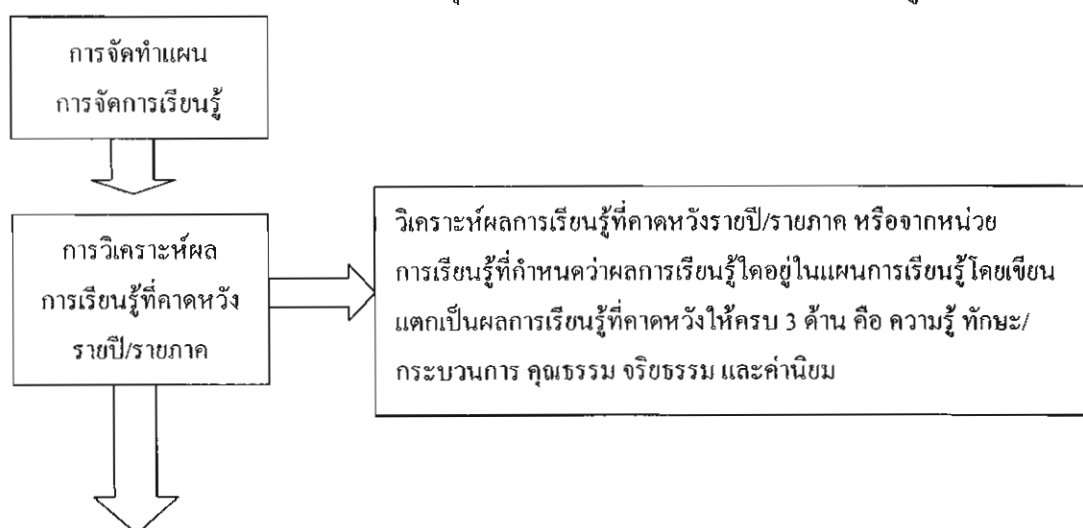
หลักในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องตอบคำถามหลัก 3 ข้อ ให้ได้ คือ

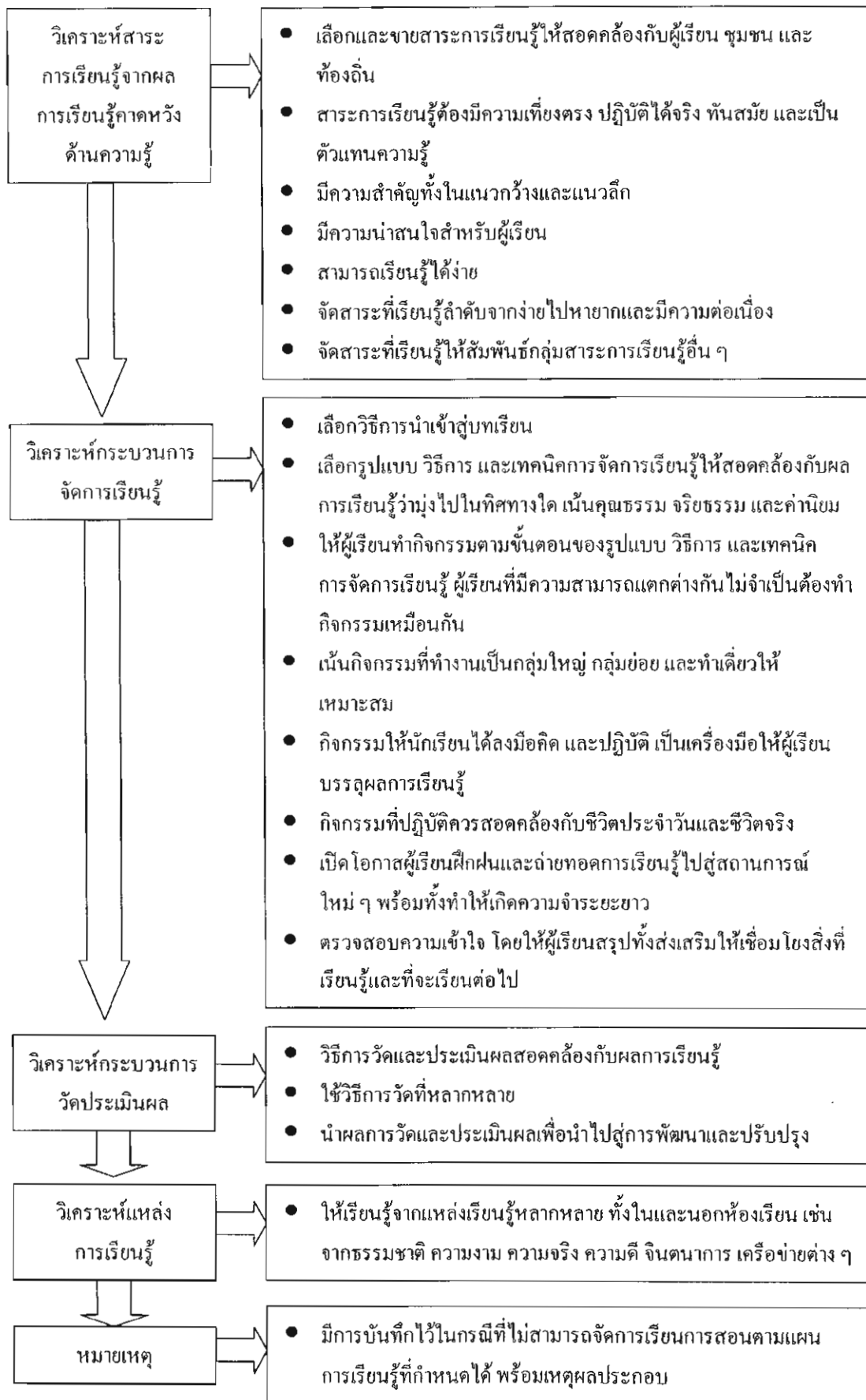
- 1) ต้องการให้เกิดอะไรขึ้นกับผู้เรียน
- 2) ทำอย่างไร ผู้เรียนจึงจะบรรลุถึงสิ่งนั้นได้
- 3) รู้ได้อย่างไรว่า ผู้เรียนบรรลุสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นแล้ว

คำถาม 3 ข้อนี้จึงนำไปสู่ส่วนประกอบสำคัญของแผนการสอน 3 ส่วนคือ

- 1) จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน(objective)
- 2) การเรียนการสอนที่ต้องทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้(learning)
- 3) การวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่(evaluation)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2545: 44-45) ได้อธิบายการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนมีอิสระในการออกแบบแผนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีได้หลากหลายรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนควรปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ว่าให้ใช้รูปแบบใด ถ้าสถานศึกษามีได้กำหนดรูปแบบไว้ จึงเลือกแบบที่ตนเองเห็นว่า สะดวกต่อการนำไปใช้ สรุปขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้(lesson plan) หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2536) ได้กำหนดไว้ดังนี้

- 1) สาระสำคัญ(concept) เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องที่จะจัดการเรียนรู้ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ นั้นแล้ว
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้(learning objective) เป็นการกำหนดคุณลักษณะ ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เรียกส่วนนี้ว่า “ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง”
- 3) เนื้อหา(content) เป็นขอบเขตเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหาเชิงวิชาการ เนื้อหาเชิงทักษะกระบวนการ หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เรียกส่วนนี้ว่า “สาระการเรียนรู้”
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน(instructional activities) เป็นการนำเสนอขั้นตอน หรือกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งนำไปสู่จุดประสงค์ที่ กำหนด หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เรียกส่วนนี้ว่า “กระบวนการจัดการเรียนรู้”
- 5) สื่อและอุปกรณ์(instructional media) เป็นรายการสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่ระบุไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล(measurement and evaluation) เป็นการกำหนดขั้นตอน หรือวิธีการประเมินว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน เพียงใด อาจแยกออกเป็นประเมินผลก่อนสอน ขณะสอน และประเมินเมื่อ สิ้นสุดการสอน
- 7) กิจกรรมเสนอแนะ เป็นบันทึกรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ได้แก่ เนื้อเพลง รายละเอียดของสื่อการเรียนรู้
- 8) ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เป็นส่วนที่ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ใช้บันทึกผลการตรวจแผนการสอน เพื่อเสนอแนะให้ปรับปรุงรายละเอียด ของหัวข้อต่าง ๆ ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น
- 9) บันทึกการสอน เป็นบันทึกของผู้สอนใช้บันทึกหลังจากนำแผนการจัด การเรียนรู้ไปใช้ แล้วบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุง หรือใช้สอนในครั้ง ต่อไป ประกอบด้วย

- 9.1) ผลการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลการเรียนรู้ด้านคุณภาพ และปริมาณทั้ง 3 ด้านคือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย อันเป็นผลจากการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน
- 9.2) ปัญหาและอุปสรรค เป็นบันทึกปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 9.3) ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข เป็นบันทึกเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2545. รายงานการสัมมนาเพื่อพิจารณาแนวทางการเผยแพร่หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชา: กรณีตัวอย่างโรงเรียนรุ่งอรุณ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท21 เซ็นจูรี่ จำกัด.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2543. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและครุภัณฑ์(ร.ส.พ.)
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและครุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. 2535. จากหลักสูตรสู่แผนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา ลาคนพรวัว.

เมนูงานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปปา(CIPPA Model)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซีปปา(CIPPA Model)

โดยทั่วไปสามารถนำรูปแบบซีปปาไปประยุกต์ใช้ได้หลายลักษณะ เช่น การนำหลักซีปปา (C- I - P- P- A) ไปใช้ การใช้แนวคิด 5 แนวคิดที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบซีปปาไปเป็นหลักในการสอน หรือการนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักซีปปา 7 ขั้นตอนไปใช้

หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบซีปปา (CIPPA)

หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบซีปปาหรือหลักซีปปา (CIPPA) เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาขึ้นโดยรองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา เขมมณี (2542) ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักการดังกล่าวพัฒนาขึ้นจากแนวคิดหลัก 5 แนวคิดได้แก่

1. แนวคิดการสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism)
2. แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่ม และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning)
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness)
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning)
5. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning)

โดยพื้นฐานของแนวคิดหลักทั้ง 5 ข้างต้น คือ ทฤษฎีสำคัญ 2 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ (Human Development)
2. ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning)

จากแนวคิดข้างต้น สรุปเป็นหลักซีปปา(CIPPA) ได้ดังนี้

C มาจากคำว่า Construction of knowledge

หลักการสร้างความรู้ หมายถึง การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ตามแนวคิดการสรรค์สร้างความรู้ ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นประสบการณ์เฉพาะตนในการสร้างความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง ซึ่งการที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

I มาจากคำว่า Interaction

หลักการปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งตามแนวคิดการสรรค์สร้างความรู้และแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลจะต้องอาศัยและพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกัน กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลและแหล่งความรู้ที่หลากหลายซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

P มาจากคำว่า Process Learning

หลักการเรียนรู้กระบวนการ หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ เพราะทักษะกระบวนการเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสาระ (content) ของการเรียนรู้ กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการทำงาน กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

P มาจากคำว่า Physical participation / Involvement

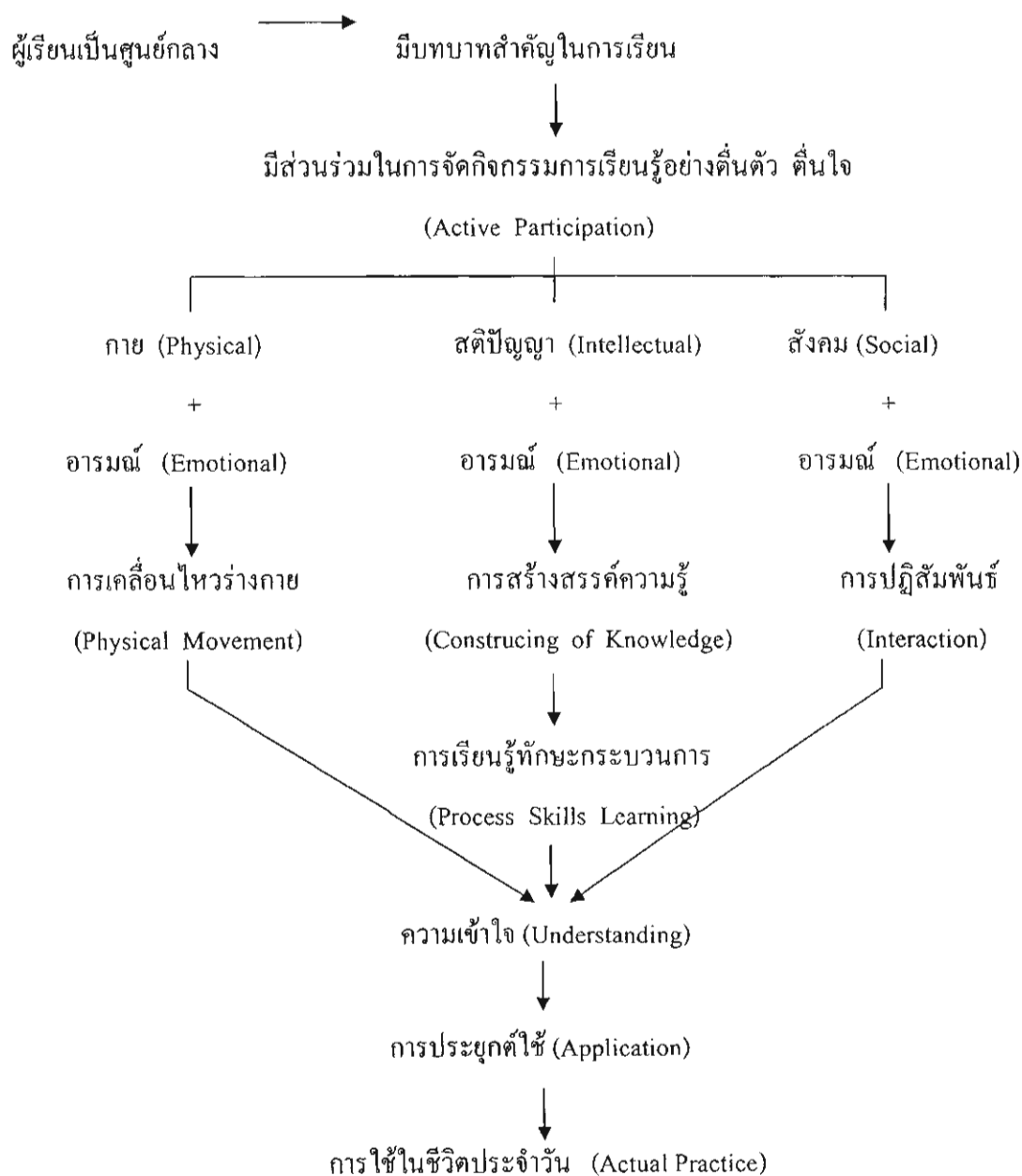
หลักการมีส่วนร่วมทางร่างกาย หมายถึง การให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการเคลื่อนไหวร่างกายโดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัยและเวลา ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย กล่าวคือ การเรียนรู้ต้องอาศัยการรับรู้ การเคลื่อนไหวทางกายจะช่วยให้ประสาทการรับรู้ ตื่นตัวและรับรู้ได้ดี ดังนั้นในการสอนจึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการรับรู้และเรียนรู้

A มาจากคำว่า Application

หลักการประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ กล่าวคือ การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงหรือการปฏิบัติจริงจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจโดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นี้เท่ากับการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ใน

ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้านแล้วแต่ลักษณะของสาระและกิจกรรมที่จัด นอกจากนั้นการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาและการเรียนการสอน

ครูสามารถนำหลักการทั้ง 5 หลักการดังกล่าวไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย

แผนภาพ การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามหลักชิปปา (CIPPA)

(ทีศนา แชมมณี, 2542)

จากแผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีหากได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคม โดยผู้สอนจะต้องคำนึงถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนในขณะที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกด้านดังกล่าว พร้อมกันนี้ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระเนื้อหาควบคู่ไปกับการเรียนรู้กระบวนการจนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและได้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในเรียนรู้ จากนั้นผู้เรียนควรได้ฝึกฝนการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะกระบวนการนั้น ๆ จนเกิดเป็นความสามารถในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

การจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักชิปปา

การจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักชิปปาสามารถใช้วิธีการและกระบวนการที่หลากหลาย ซึ่งอาจจัดเป็นแบบแผนได้หลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่ได้นำเสนอไว้และได้มีการนำไปทดลองใช้แล้วได้ผลดี คือ รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) หรือรูปแบบการประสานแนวคิดหลักห้าแนวคิด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ทศนา เขมมณี, 2545)

รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) พัฒนาขึ้นโดยรองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา เขมมณี ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ของรูปแบบคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริงโดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม และพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 7 ขั้นตอน แต่ละขั้นประกอบไปด้วยหลักการ และ วิธีสอนหรือเทคนิคการสอนที่เสนอแนะไว้ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตาราง 1 กระบวนการเรียนการสอน หลักการและเหตุผล วิธีสอน และเทคนิคการสอน
ของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักชิปปา (ทิสนา แคมมณี, 2546)

กระบวนการเรียนการสอน	หลักการและเหตุผล	วิธีสอน เทคนิคการสอน
ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ผู้สอนสำรวจความรู้เดิมและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ใหม่	หลักการสร้างความรู้ (Construction) - เพื่อให้ผู้เรียนระลึก (recall) ความรู้เดิมเป็นการเตรียมความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้เก่ากับใหม่ - เพื่อตรวจสอบความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ หากผู้เรียนขาดความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ จำเป็นต้องช่วยผู้เรียนให้มีความรู้พื้นฐานดังกล่าวก่อนสอนสิ่งใหม่ - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าตนรู้อะไร ไม่รู้อะไร - เพื่อช่วยให้ผู้สอนรู้ปัญหาของผู้เรียน จะได้ตั้งในสิ่งที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของผู้เรียน - เพื่อช่วยให้ผู้สอนไม่สอนซ้ำในสิ่งที่ผู้เรียนรู้อยู่แล้ว ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย	- ถาม ตอบ - ระดมสมอง - สังเกต - แบบทดสอบ - ลงมือทำ - แก้ปัญหา
ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่างๆ	หลักการเรียนรู้ทักษะกระบวนการ (Process Learning) - เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอันเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต	สร้างแรงจูงใจ - ตั้งคำถามท้าทายความคิด - กระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด - ให้แสวงหาข้อมูลอย่างมีความหมาย - ฝึกกระบวนการแสวงหาความรู้ - การวางแผน การแบ่งงาน การมอบหมายงาน - การหาแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย การประเมินแหล่งข้อมูล - วิธีค้นคว้า - การแก้ปัญหา

(ต่อ)

ตาราง 1 (ต่อ) กระบวนการเรียนการสอน หลักการและเหตุผล วิธีสอน และเทคนิคการสอน
ของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักชิปปา (ทศนา แคมมณี, 2546)

กระบวนการเรียนการสอน	หลักการและเหตุผล	วิธีสอน เทคนิคการสอน
ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ผู้เรียนทำความเข้าใจกับข้อมูล ความรู้ที่หามาได้ สร้างความหมายของข้อมูล ประสพการณ์ใหม่ๆ อาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิมโดยใช้กระบวนการต่างๆ	หลักการสร้างความรู้ (Construction) - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่แท้จริงในเรื่องที่ศึกษา เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง และจดจำการเรียนรู้ได้ดี - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองอันเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอันเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้	ฝึกกระบวนการคิด - เปรียบเทียบ จำแนก จัดกลุ่ม จัดประเภท ตั้งคำถาม ตีความ แปลความ ขยายความรู้ ลงความเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ฯลฯ
ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด อาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตน รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น	หลักการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนขยายขอบเขตความรู้ความเข้าใจได้มุมมองที่แตกต่างไปจากคน ช่วยให้ความคิดกว้างขึ้น ลึกซึ้งขึ้น - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบและปรับเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจของตน อันเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสติปัญญาของตน - เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนแบบร่วมมือ การเรียนรู้จากกันและกัน และเรียนรู้การสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	ฝึกกระบวนการทางสังคม - ใช้กระบวนการกลุ่ม ใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบต่างๆ ใช้รูปแบบ วิธีการ เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ การรับฟัง การโต้ตอบ การยอมรับ การให้ข้อสังเกต การให้ข้อมูลป้อนกลับ ฯลฯ ฝึกกระบวนการคิด - การปรับความคิด การขยายความคิด การคิดกว้าง การใช้เหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การคิดริเริ่ม ฯลฯ

(ต่อ)

ตาราง 1 (ต่อ) กระบวนการเรียนการสอน หลักการและเหตุผล วิธีสอน และเทคนิคการสอน
ของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักชีป้า (ทิตินา แชมมณี, 2546)

กระบวนการเรียนการสอน	หลักการและเหตุผล	วิธีสอน เทคนิคการสอน
ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ผู้เรียนสรุปจัดระเบียบความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่ายและวิเคราะห์การเรียนรู้	หลักการสร้างความรู้ (Construction) และ หลักการเรียนรู้ทักษะกระบวนการ (Process Learning) - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นองค์รวม ภาพรวมของสิ่งที่เรียนรู้ - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำความรู้ได้ดีและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างสะดวก เนื่องจากความรู้ อยู่อย่างเป็นระบบระเบียบ ผู้เรียนสามารถระลึก (recall) และดึงความรู้ออกมาใช้ได้ง่าย (retrieval) - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนายุทธศาสตร์ทางปัญญา (cognitive strategies) อันเป็นความสามารถในการคิดขั้นสูง - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงกระบวนการเรียนรู้ของตน และพัฒนาความสามารถในการควบคุม กำกับการรู้คิดของตน (metacognition) อันเป็นความสามารถในการคิดขั้นสูง	ศึกยุทธศาสตร์ทางปัญญา (cognitive strategies) - การใช้ graphic organizer - การผลิตผลงานในลักษณะต่าง ๆ (การเขียนบทความ คู่มือ คำรา ทำเครื่องมือ แบบสอบจัดทำ checklist ฯลฯ) - การบันทึกการเรียนรู้ (learning logs) - การคิดใคร่ครวญ (reflective thinking) - การคิดวิเคราะห์ (analytic thinking) - การควบคุมกำกับความรู้คิดของตนเอง (metacognition)
ขั้นที่ 6 การปฏิบัติ และ/หรือ การแสดงความรู้และผลงาน ผู้เรียนแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้คอยย้ำหรือตรวจสอบความเข้าใจของตนและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามข้อความรู้ที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย	หลักการสร้างความรู้ (Construction) และ หลักการเรียนรู้ทักษะกระบวนการ (Process Learning) - เพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้ ความสามารถของตนอันจะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้และพัฒนาความสามารถหลายด้าน (พหุปัญญา) ของตน และทำให้เกิดความมั่นใจในสิ่งที่เรียนรู้ และภูมิใจในการเรียนรู้ของตน - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตน และปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม - เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน - เพื่อช่วยให้ผู้สอนได้หลักฐานการเรียนรู้และตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริง และนำความรู้ไปใช้ดำรงชีวิตและแก้ปัญหาต่าง ๆ	ฝึกการแสดงออก - เปิดโอกาสให้แสดงออกด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความสามารถและความถนัด (พหุปัญญา) - ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ - ครูและเพื่อนให้ข้อสังเกต ให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) - ปรับความรู้ความเข้าใจ - ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและรายงาน - ให้ทำแบบฝึกหัด

(ต่อ)

ตาราง 1 (ต่อ) กระบวนการเรียนการสอน หลักการและเหตุผล วิธีสอน และเทคนิคการสอน
ของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักชิปปา (ทีศนา เขมมณี, 2546)

กระบวนการเรียนการสอน	หลักการและเหตุผล	วิธีสอน เทคนิคการสอน
ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจ ของตนไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ หลากหลายเพื่อเพิ่ม ความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความจำในเรื่องนั้น ๆ	หลักการประยุกต์ใช้ความรู้ (Application) - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ช่วยให้ความรู้มี ความหมายมากขึ้น - เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งจาก การปฏิบัติจริง	- ให้อุปกรณ์ที่มีลักษณะ หลากหลาย แตกต่างจาก ที่เรียนรู้ในห้องเรียนและ ให้นำความรู้ไปใช้ แก้ปัญหา - ส่งเสริมให้ทำบ่อย ๆ

ขั้นตอนที่ 1 – 7 ของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลัก CIPPA เป็นขั้นตอนที่จัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลัก CIPPA โดยขั้นตอนที่ 1 – 6 เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันของกระบวนการสร้างความรู้ (Construction) ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันเพื่อการเรียนรู้ (Interaction) และฝึกฝนทักษะกระบวนการต่าง ๆ (Process learning) โดยขั้นตอนที่ 5 เน้นเป็นพิเศษในเรื่องของการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ (Process Learning) ในขณะที่ขั้นตอนที่ 7 ให้ความสำคัญกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) โดยตรง สำหรับหลักการมีส่วนร่วมทางร่างกายนั้น (Physical Participation) สะท้อนให้เห็นในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะหลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวและมีลักษณะต้นตัวอยู่เสมอ นอกจากนี้หลังจากการประยุกต์ใช้ความรู้ อาจมีการนำเสนอผลงานจากการประยุกต์อีกครั้งก็ได้ หรืออาจไม่มีการนำเสนอผลงานในขั้นที่ 6 แต่นำมารวมแสดงในตอนท้ายหลังขั้นการประยุกต์ใช้ก็ได้เช่นกัน กล่าวได้ว่าขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นมีคุณสมบัติตามหลักการ CIPP ส่วนขั้นตอนที่ 7 เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ (Application) จึงทำให้รูปแบบนี้มีคุณสมบัติครบตามหลัก CIPPA

เห็นได้ว่าชิปปา (CIPPA) เป็นหลักการที่สามารถนำไปใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ กระบวนการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้หลักชิปปาจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของผู้สอนในการนำหลักการนี้ไปใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน เนื้อหาสาระ และวัตถุประสงค์ในการสอนเป็นสำคัญ

● รายการอ้างอิง

- บุญฤดี แซ่ลือ. (2546). ผลของการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนซิปปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แจมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลซิปปา (CIPPA MODEL). กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัครา).
- ทิสนา แจมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ทิสนา แจมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แจมมณี. (2546). ศาสตร์การสอน เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2544). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

เมนูที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA MODEL)

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้พัฒนาแผนการสอน: นางสาว บุญฤดี แซ่ลื้อ
โรงเรียนประถม สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
จังหวัดกรุงเทพมหานคร

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA Model) เพื่อพัฒนาการคิดหลากหลาย
กลุ่มสาระการเรียนรู้	วิทยาศาสตร์
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง	การเคลื่อนที่ของแสง และชนิดของตัวกลาง
ผู้พัฒนาแผน	นางสาวบุญฤดี แซ่ลือ
สถานศึกษา	โรงเรียนประถมสาธิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่ใช้ในการสอนจริง เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานการวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์บุญฤดี เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปาเพื่อพัฒนาการคิดหลากหลาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการใช้รูปแบบชิปปานี้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดหลากหลายของนักเรียน ให้เป็นไปตามจุดเน้นในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนประถมสาธิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งได้ดำเนินโครงการวิจัยระดับโรงเรียน เรื่อง การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด ทักษะการเขียน และการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ

- ข้อความอื่น ๆ ที่แผนการจัดการเรียนรู้ใช้

การคิดหลากหลาย

การคิดหลากหลาย เป็นลักษณะการคิดแบบหนึ่งที่มีลักษณะค่อนข้างไปทางนามธรรม มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ได้ความคิดที่มีลักษณะหรือรูปแบบต่าง ๆ กัน มีวิธีคิด คือ 1) คิดเกี่ยวกับเรื่องที่คิดให้ได้รูปแบบ/ลักษณะ/ ประเภท ที่หลากหลายแตกต่างกัน และ 2) จัดหมวดหมู่ของความคิด โดยมีตัวบ่งชี้ความสามารถในการคิดหลากหลาย คือ 1) สามารถให้ความคิดที่มีรูปแบบ/ ลักษณะ/ ประเภทที่หลากหลาย และ 2) สามารถจัดหมวดหมู่ของความคิดได้ (ทิสนา แคมมณี, 2544)

• แผนการจัดการเรียนรู้

อาจารย์บุญฤดีได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่ของแสงและชนิดของตัวกลาง ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมี องค์ประกอบของแผนการสอน ได้แก่ 1) ความคิดรวบยอดของเรื่อง 2) สาระการเรียนรู้ 3) มาตรฐานการเรียนรู้ 4) มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น 5) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) แหล่งการเรียนรู้ 8) สื่อการเรียนรู้ 9) การวัดและการประเมินผล 10) สรุปผลการจัดการเรียนรู้ 11) ปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12) สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา และ 13) แนวทางการแก้ปัญหา

โรงเรียนประถมสาธิต สถาบันราชภัฏ สวนสุนันทา

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยที่ 4 สีสันสร้างสรรค์ (พลังงานแสงและระบบสุริยะ) เรื่อง การเคลื่อนที่ของแสงและชนิดของตัวกลาง เวลา 3 ชั่วโมง

วันเขียนแผนจัดการเรียนรู้ 31 ตุลาคม 2546

วันจัดการเรียนรู้ 10-14 พฤศจิกายน 2546

ชื่ออาจารย์ผู้สอน นางสาว บุญฤดี แซ่ลือ

1. ความคิดรวบยอดของเรื่อง

แสงเคลื่อนที่ได้ทุกทิศทางจากแหล่งกำเนิด และเคลื่อนที่เป็นเส้นตรง เมื่อกระทบตัวกลางที่ต่างชนิดกันจะมีผลต่อการเปลี่ยนทิศทางของแสง

2. สาระการเรียนรู้ที่

5. พลังงาน

8. ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐาน ว 5.1 และมาตรฐาน 8.1

4. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มาตรฐาน ว 5.1 ข้อที่ 1 และมาตรฐาน 8.1 ข้อที่ 1-8

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1) ทดลอง และอธิบายการเคลื่อนที่ของแสงจากแหล่งกำเนิดได้
- 2) ทดลอง และอธิบายการเดินทางของแสงเมื่อกระทบกับตัวกลางชนิดต่าง ๆ ได้
- 3) จำแนกประเภท และยกตัวอย่างชนิดของตัวกลางของแสงได้
- 4) สรุปความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของแสง และตัวกลางในรูปผังความคิดได้
- 5) นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

อาจารย์บุญฤดีได้ระบุนวามสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ของตนกับหลักสูตรการศึกษาระดับ
พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในส่วนของสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร รวมทั้ง
จุดประสงค์การเรียนรู้ของแผนในลักษณะของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
โดยในแผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นไปตามมาตรฐาน ว 5.1 และ ว 8.1 ในหลักสูตร ดังนี้

มาตรฐานการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2
มาตรฐาน ว 5.1 เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูป พลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผล ของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มี กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	มาตรฐาน ว 5.1 ข้อ 1 1) สำรวจ ตรวจสอบ และอธิบายได้ว่า แสงเคลื่อนที่ได้ทุกทิศทางจากแหล่งกำเนิด และ เคลื่อนที่เป็นเส้นตรง เมื่อกระทบตัวกลางที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการเคลื่อนที่ของแสง... รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์
มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ในการสืบเสาะ ความรู้ การแก้ปัญหา ระบุว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบาย และตรวจสอบได้ ภายใต้อุปกรณ์และเครื่องมือที่มี อยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่าวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน	มาตรฐาน ว 8.1 ข้อ 1-8 1) ตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็น หรือเรื่อง หรือสถานการณ์ที่จะศึกษาตามที่กำหนดให้หรือ ตามความสนใจ 2) วางแผนการสังเกต สำรวจตรวจสอบ หรือศึกษาค้นคว้าหลาย ๆ วิธี คาดการณ์สิ่งที่ พบจากการสำรวจตรวจสอบ และเสนอวิธีการสำรวจตรวจสอบ 3) เลือกวิธีการสำรวจตรวจสอบที่สามารถปฏิบัติได้ และใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องเหมาะสม ในการสังเกต การวัด ให้ได้ข้อมูลรอบคลุมและเชื่อถือได้ 4) บันทึกข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผลข้อมูลในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และตรวจสอบ ผลที่ได้กับสิ่งที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า นำเสนอผลและข้อสรุปที่ได้ 5) สร้างคำถามใหม่ที่น่าไปสู่การสำรวจตรวจสอบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง 6) แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ อธิบาย ลงความเห็น และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ 7) บันทึกและอธิบายผลการสังเกตอย่างตรงไปตรงมา มีเหตุผล และมีประจักษ์พยานอ้างอิง 8) นำเสนอ จัดแสดงผลงาน โดยอธิบายด้วยวาจา หรือเขียนเกี่ยวกับแนวคิด กระบวนการ และผลของโครงการหรือชิ้นงานให้ผู้อื่นเข้าใจ

ในส่วนกิจกรรมการเรียนรู้ อาจารย์บุญฤดีได้ผสมผสานขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 7 ขั้นตอนของ
รูปแบบซิปปาเข้ากับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ขั้นตอนการสอนมีความเหมาะสมกับธรรมชาติ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มเติมขั้นตอนของการประเมินผล ทำให้ได้ขั้นตอน
การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามรูปแบบซิปปา 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การตรวจสอบความรู้ ทักษะ และเสริม
ความรู้ที่จำเป็น ขั้นที่ 2 การสร้างความรู้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ขั้นที่ 3 การแลกเปลี่ยนความรู้
ขั้นที่ 4 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 5 การประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นที่ 6 การนำเสนอ ชื่นชม และ
ประเมินผลงาน

ในขั้นที่ 1 อาจารย์บุญฤดีได้ใช้ข้อขึ้นตอนเพื่อให้เห็นชัดเจนว่านอกจากการทบทวนตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียนแล้ว จำเป็นต้องมีการตรวจสอบทักษะที่ผู้เรียนต้องใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผู้เรียนต้องใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลายประการ รวมทั้งต้องมีการเสริมความรู้และทักษะที่จำเป็นเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนด้วย

ในขั้นที่ 2 เป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้เรียนได้ใช้ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการสร้างความรู้ใหม่ทางวิทยาศาสตร์ของตน โดยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในที่นี้ คือ การแสวงหาความรู้หรือแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ที่มีลำดับขั้นตอนของความคิดและการกระทำอย่างต่อเนื่องจนได้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มี 4 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดปัญหา 2) ตั้งสมมติฐาน 3) เก็บรวบรวมข้อมูล 4) ขันสรุปผลและอภิปรายผล (บุญฤดี แซ่ลือ, 2546)

นอกจากนี้ สังเกตได้ว่าขั้นตอนที่มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดหลากหลาย ได้แก่ ขั้นที่ 1 กิจกรรมที่ 1) การให้นักเรียนระดมความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ให้แสงสว่างมาให้มากที่สุด และขั้นที่ 2 กิจกรรมที่ 3) และ 4) การให้นักเรียนตั้งคำถามจากสถานการณ์ที่ครูจัดขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่ของแสงและชนิดของตัวกลาง วิทยาศาสตร์ ป.4

6. กิจกรรมการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตรวจสอบความรู้ ทักษะ และเสริมความรู้ที่จำเป็น

1) นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมากลุ่มละ 1 คน ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่ให้แสงสว่างมาให้มากที่สุด ภายในเวลาที่ครูกำหนดให้ กลุ่มใดเขียนได้มากที่สุดจะได้คะแนนเป็นคะแนนสะสม

2) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เดิมเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดแสง

ขั้นที่ 2 การสร้างความรู้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3) นักเรียนช่วยกันสังเกตสถานการณ์ที่ครูจัดขึ้น เกี่ยวกับแสงและตัวกลางของแสงแล้วให้นักเรียนตั้งคำถามว่า มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง โดยคำถามที่ใช้จะต้องเป็นคำถามที่ครูสามารถตอบได้ว่า ใช่ หรือไม่ใช่ เท่านั้น

สถานการณ์ที่เป็นปัญหา ดังนี้

3.1 ครูจุดเทียนตั้งไว้ แล้วนำแผ่นกระดาษที่มีช่องสี่เหลี่ยมตรงกลางที่เจาะรูมาขึ้น ให้นักเรียนสังเกต

3.2 ครูนำแผ่นกระดาษสีดำ กระดาษไข วางกันตรงช่องสี่เหลี่ยมที่เจาะไว้ ให้นักเรียนสังเกตว่าแสงเดินทางผ่านตัวกลาง (กระดาษสีดำ และกระดาษไข) เป็นอย่างไร (โดยอาศัยความชัดเจนของการมองเห็นแสงเป็นเกณฑ์) ครูไม่บอกผลการสังเกตกับนักเรียน

จากสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนอาจใช้คำถามดังนี้

- เมื่อนำกระดาษสีดำมาวางตรงช่องสี่เหลี่ยม มองไม่เห็นเปลวเทียนใช่หรือไม่
- เมื่อนำกระดาษไขวางตรงช่องสี่เหลี่ยม มองเห็นเปลวเทียน ไม่ชัดใช่หรือไม่
- สิ่งที่น่ามาวาง ถ้าใช่ จะมองเห็นเปลวเทียนชัด ใช่หรือไม่

4) ครูกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้คำถามที่ตอบว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้นในการรวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบ โดยสนทนากับนักเรียนว่า นอกเหนือจากคำถามที่นักเรียนถามถึงสิ่งที่สังเกตแล้ว นักเรียนลองใช้คำถามเกี่ยวกับวัตถุ สมบัติเงื่อนไข เหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเป็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่นักเรียนได้สังเกต โดยครูเขียนเฉพาะคำถามที่สำคัญไว้บนกระดาน ซึ่งคำถามเหล่านี้จะเป็นสมมติฐานที่จะนำไปสู่การทดลองเรื่องการเคลื่อนที่ของแสงและตัวกลาง เช่น

- แสงมีการเคลื่อนที่เป็นเส้นตรงใช่หรือไม่
- สิ่งต่าง ๆ ที่นำมาวางยอมให้แสงผ่านแตกต่างกันใช่หรือไม่
- ถ้านำแท่งไม้มาวางตรงช่องสี่เหลี่ยมจะมองไม่เห็นเปลวเทียนใช่หรือไม่
- ถ้านำกระจกใสมากันจะมองเห็นเปลวเทียนได้ดีกว่าการนำกระจกฝ้ากันใช่หรือไม่

5) นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการทดลองเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของแสงโดยปฏิบัติตามแบบปฏิบัติการที่ 2 แล้วบันทึกผลและสรุปผลการทดลอง จากนั้นทำการทดลองตามแบบปฏิบัติการที่ 3 เกี่ยวกับชนิดของตัวกลาง แล้วบันทึกผลและสรุปผลการทดลอง และทำแบบปฏิบัติการที่ 4 เกี่ยวกับการเกิดเงา แล้วบันทึกผลและสรุปผลลงในแบบบันทึกผลการทดลอง

ขั้นที่ 3 การแลกเปลี่ยนความรู้

6) นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการทดลองหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน และครู แล้วอภิปรายซักถามร่วมกัน

ขั้นที่ 4 การสรุปและจัดระเบียบความรู้

7) นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของแสง และตัวกลางของแสง แล้วครูยกตัวอย่างเพิ่มเติม

8) นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของแสงและชนิดของตัวกลาง และจัดระเบียบความรู้ให้ตนเองสามารถจดจำได้ง่ายโดยเขียนในรูปผังความคิด

ขั้นที่ 5 การประยุกต์ใช้ความรู้

9) นักเรียนจัดทำการแสดงละครโรงเล็กโดยบูรณาการกับวิชาภาษาไทย และงานประดิษฐ์ ดังนี้

นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งนิทานในวิชาภาษาไทยและสร้างตัวละครโดยทำหุ่นกระดาษตามนิทานที่แต่งไว้ในวิชางานประดิษฐ์ จากนั้นในวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนนำผลงานมาแสดงในชื่อว่าละครโรงเล็ก (ลักษณะเดียวกับหนังตะลุง) ซึ่งเป็นการนำความรู้เรื่องการเดินทางของแสงและชนิดของตัวกลางมาใช้ประโยชน์

ในขั้นที่ 4 อาจารย์บุญฤดีได้ให้นักเรียนฝึกสรุปจัดระเบียบความคิดของตน โดยใช้ผังความคิด (mind map) และในขั้น 5 กิจกรรมที่ 9 ได้ให้ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องการเคลื่อนที่ของแสงและชนิดของตัวกลางในสร้างหุ่นกระดาษเชิด โดยมีการบูรณาการกับวิชาอื่นๆ ทำให้นักเรียนได้เกิดการประยุกต์ใช้ความรู้อย่างแท้จริง

ในขั้นที่ 5 อาจารย์บุญฤดีได้นำการประเมินผลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ซึ่งมีทั้งการประเมินด้วยตนเอง ประเมินโดยเพื่อนนักเรียน และโดยครู

ในหัวข้อการวัดและประเมินผล มีทั้งการวัดและประเมินผลจากการสังเกต และจากการตรวจเอกสาร ซึ่งทำให้เห็นแนวการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย รวมทั้ง ในส่วนท้ายของแผน มีการบันทึกผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (ในหัวข้อที่ 10-13) ซึ่งการบันทึกในลักษณะนี้เป็นผลดีต่อการปรับปรุงและพัฒนาแผน ไปจนถึงการนำแผนไปใช้ในครั้งต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่ของแสงและชนิดของตัวกลาง วิทยาศาสตร์ ป.4

ขั้นที่ 6 การนำเสนอ ชื่นชม และประเมินผลงาน

10) นักเรียนแสดงละครโรงเล็กตามที่กลุ่มของตนได้เตรียมไว้ ให้เพื่อนและครูได้ร่วมชื่นชมและประเมินผลงาน

11) นักเรียนทำแบบฝึกหัดในแบบปฏิบัติการที่ 7 ข้อ 2 และข้อ 3

7. แหล่งการเรียนรู้

สิ่งต่าง ๆ รอบโรงเรียน และสถานการณ์ที่ครูจัดให้

8. สื่อการเรียนรู้

กระดาษเจาะเป็นช่องสี่เหลี่ยมตรงกลาง เทียนไข กระดาษสีดำ กระดาษไข

เอกสารประกอบการเรียน แบบปฏิบัติการ

9. การวัดและการประเมินผล

สังเกตจาก

- 1) การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
- 2) การถามและการตอบคำถาม
- 3) การทำงานกลุ่ม
- 4) การแสดงละครโรงเล็ก

ตรวจจาก

- 1) ผังความคิด
- 2) การบันทึกผลการทดลองในแบบปฏิบัติการ
- 3) แบบฝึกหัด

10. สรุปผลการจัดการเรียนรู้

“นักเรียนสามารถทำการทดลองเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของแสงและสรุปผลการทดลองเกี่ยวกับการเดินทางของแสงได้”

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่ของแสงและชนิดของตัวกลาง วิทยาศาสตร์ ป.4

11. ปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

“การทำกิจกรรมการทดลอง นักเรียนบางส่วนยังขาดความระมัดระวัง และสนุกสนานเล่นเปลวเทียน ทำให้การทดลองเสร็จช้า”

12. สรุปผลการจัดการเรียนรู้

“นักเรียนยังไม่รู้จักการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม และขาดการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการทดลองอย่างจริงจัง”

13. ปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

“ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันก่อนทำการทดลอง และศึกษารายละเอียดขั้นตอนการทดลองอย่างละเอียด และถามนักเรียนจนเข้าใจ”

เห็นได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้มีจุดเด่น คือ ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งมีการผสมผสานขั้นตอนของรูปแบบชิปปา และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เข้าด้วยกัน เห็นได้ชัดเจนในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 2 ซึ่งทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ทั้งในส่วนขององค์ความรู้และทักษะ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้กับวิชาอื่น ซึ่งส่งผลให้เห็นภาพการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ชัดเจนและการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวามากยิ่งขึ้น

แต่เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ เป็นแผนที่จัดทำขึ้นโดยต้องการที่จะพัฒนาการคิดหลากหลายของนักเรียน ดังนั้น หากระบุให้เห็นชัดเจนว่ามีการพัฒนาการคิดดังกล่าวในขั้นตอนใด รวมทั้ง มีกระบวนการวัดและประเมินการคิดหลากหลายไว้ในส่วนของการวัดและประเมินผลด้วย จะทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่ของแสงและชนิดของตัวกลาง ป.4

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น บ. 4/.....เอชที.....
วันที่.....กลุ่มที่.....

แบบปฏิบัติการที่ 2

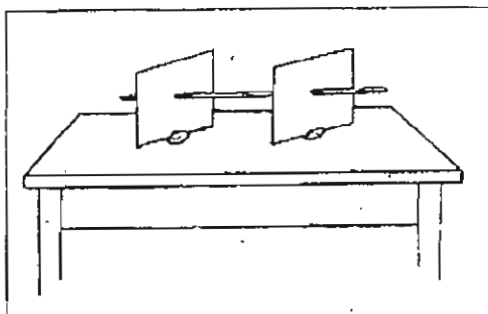
แสงเดินทางอย่างไร

จุดประสงค์ เพื่อศึกษาการเดินทางของแสง

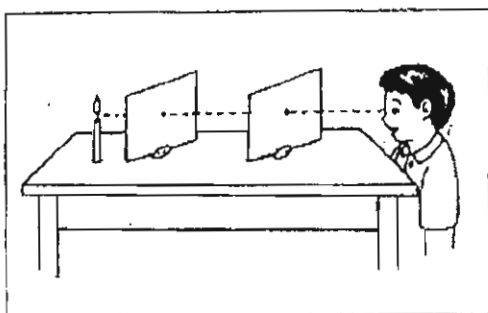
อุปกรณ์การทดลอง

1. กระดาษแข็งขนาดเท่ากัน 2 แผ่น
2. ดินน้ำมัน
3. เทียนไข
4. เชือก

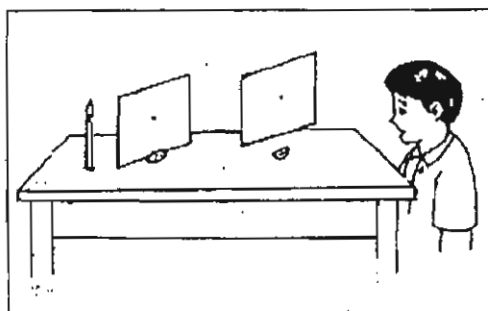
วิธีการทดลอง

1. เจาะกระดาษแข็งให้เป็นรูตรงกลาง แล้ววางกระดาษแข็งในแนวตั้งให้รูตรงกัน โดยใช้เชือกสอดเข้าในรูแล้วดึงให้ตึง ใช้ดินน้ำมันยึดไว้กับโต๊ะ แล้วดึงเชือกออก

2. ตั้งเทียนไขแล้วจุดเทียนไข ให้เปลวเทียนอยู่ในระดับเดียวกับรูกระดาษที่เจาะไว้ แล้วมองเปลวเทียนผ่านรูกระดาษ สังเกตการมองเห็นเปลวเทียน

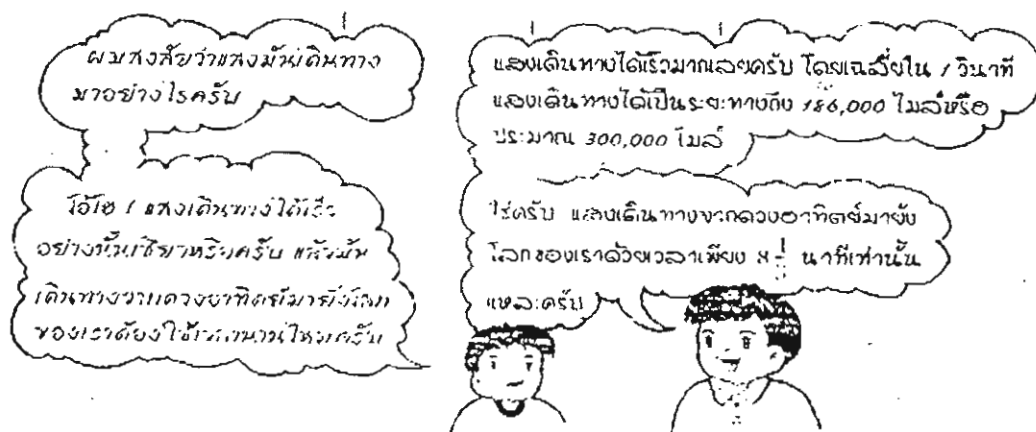
3. เลื่อนกระดาษแผ่นใดแผ่นหนึ่งออกจากแนวเดิมให้รูไม่ตรงกัน มองผ่านรูของกระดาษแผ่นแรก สังเกตการมองเห็นเปลวเทียน บันทึกผลการทดลอง

คำถามก่อนการทดลอง

1. นักเรียนคิดว่าแสงจากแหล่งกำเนิดแสงมีการเคลื่อนที่อย่างไร
.....
2. นักเรียนจะสามารถมองเห็นเปลวเทียนผ่านรูกระดาษที่อยู่ในแนวเดียวกันหรือ รูกระดาษที่ไม่อยู่ในแนวเดียวกัน
.....

บันทึกผลการทดลอง

1. มองเปลวเทียนผ่านรูกระดาษที่อยู่ในแนวเดียวกัน จะ มอง..... เปลวเทียน
 2. มองเปลวเทียนผ่านรูกระดาษที่ไม่อยู่ในแนวเดียวกัน จะมอง.....เปลวเทียน
- สรุปผลการทดลอง
.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 4/.....เลขที่.....
วันที่.....กลุ่มที่.....

แบบปฏิบัติการที่ 3

ชนิดของตัวกลาง

จุดประสงค์ เพื่อศึกษาสมบัติของตัวกลาง และบอกได้ว่าวัตถุชนิดใดเป็นตัวกลางชนิดใด

อุปกรณ์

1. กระดาษ	2. กระดาษชุบน้ำมัน	3. ผ้า
4. พลาสติกใส	5. แผ่นอะลูมิเนียม	6. กระดาษ
7. แผ่นไม้	8. แผ่นกระดาษ	9. แก้วใส่น้ำ
10. ไฟฉาย		

วิธีการทดลอง

1. ปิดห้องที่ทำการทดลองให้มืด แล้วเปิดไฟฉายให้แสงส่องผ่านตัวกลางทุกชนิดที่เตรียมไว้ทีละชนิด
2. สังเกตแสงที่ผ่านตัวกลาง แล้วบันทึกผลลงในตาราง

บันทึกผลการทดลอง

ชนิดของตัวกลาง	แสงผ่านตัวกลาง		
	ผ่านได้ดี	ผ่านได้บ้าง	ผ่านไม่ได้
1 กระดาษ			
2. กระดาษชุบน้ำมัน			
3. ผ้า			
4. พลาสติกใส			
5. แผ่นอะลูมิเนียม			
6. กระดาษ			
7. แผ่นไม้			
8. แผ่นกระดาษ			
9. แก้วใส่น้ำ			

สรุปผลการทดลอง

1. ตัวกลางที่นำมากันทางเดินของแสงแล้วแสงผ่านได้ดี ได้แก่.....

.....

เราเรียกตัวกลางเหล่านี้ว่า.....

2. ตัวกลางที่นำมากันทางเดินของแสงแล้วแสงพอผ่านได้บ้าง ได้แก่.....

.....

เราเรียกตัวกลางเหล่านี้ว่า.....

3. ตัวกลางที่นำมากันทางเดินของแสงแล้วแสงผ่านไม่ได้เลย ได้แก่.....

.....

เราเรียกตัวกลางเหล่านี้ว่า.....

บันทึกเพิ่มเติม

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ป. 4/...เลขที่....
วันที่.....กลุ่มที่.....

แบบปฏิบัติการที่ 4 การเกิดเงา

จุดประสงค์ เพื่อศึกษาการเกิดเงา

อุปกรณ์การทดลอง

1. ไฟฉาย
2. ลูกโป่งปอง
3. ดินน้ำมัน
4. กระดาษแข็งสีขาว

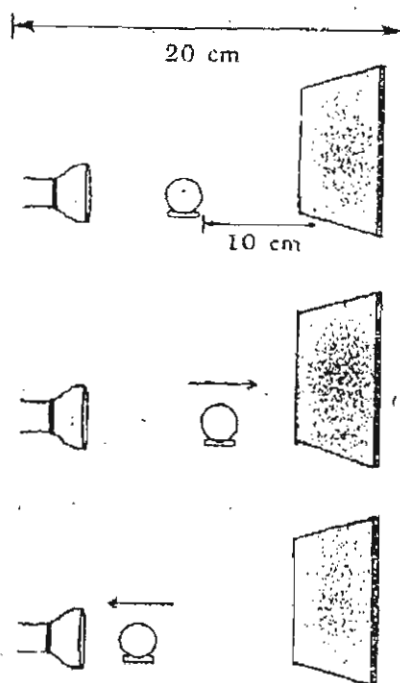
วิธีการทดลอง

วางไฟฉายและฉากห่างกัน 15-20 เซนติเมตร วางวัตถุที่บดแสงระหว่างฉากกับไฟฉายเปิดไฟแล้วสังเกต

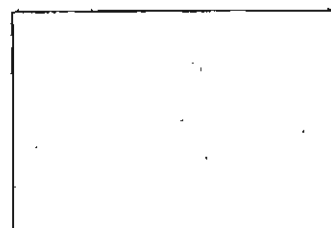
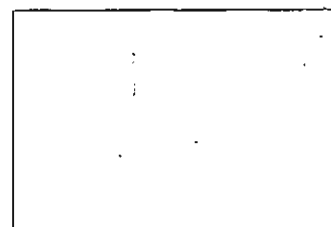
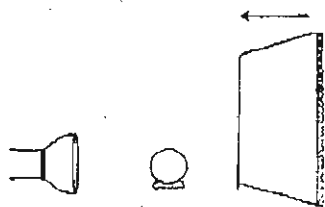
ลักษณะของภาพที่มีปรากฏบนฉาก แล้วบันทึกผลลงในแบบบันทึกผลการทดลอง

แบบบันทึกผลการทดลอง

ให้วาดภาพสิ่งที่เห็นบนฉากลงในกรอบขวามือ

ภาพที่ปรากฏบนฉาก

คำถามหลังการทดลอง

1. ถ้าใช้วัตถุโปร่งต่างกันแสง ลักษณะเงาบนฉากจะเป็นอย่างไร

ตอบ.....

2. ถ้าใช้วัตถุที่เป็นตัวกลางโปร่งใสและตัวกลางโปร่งแสงมาขึ้นแสง จะเกิดเงาหรือไม่ อย่างไร

ตอบ.....

3. ขนาดของเงาขึ้นอยู่กับอะไร

ตอบ.....

4. ขนาดของเงาจะเล็กกว่าขนาดของวัตถุหรือไม่ ถ้าเป็นไปได้อย่างไร

ตอบ.....

5. เหน้ความรู้การเกิดเงาไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

ตอบ.....

สรุปผลการทดลอง

เงา เกิดจาก.....

เงาจะขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับ.....

.....

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา(CIPPA Model) มีการใช้ใน 2 ความหมาย กล่าวคือ
 1) รูปแบบชิปปาในความหมายของแนวคิดหลัก 5 แนวคิด และ 2) รูปแบบชิปปาในความหมายของกระบวนการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถศึกษาได้จากข้อมูลพื้นฐานที่ได้ประมวลไว้ให้แล้ว การทำความเข้าใจแนวคิดหลักจะช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบชิปปาในความหมายของกระบวนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอนเนื่องจากรูปแบบใช้หลักการเรียนรู้แบบกว้าง การนำไปใช้เฉพาะสาระ ผู้สอนจึงควรมีการปรับ โดยนำกระบวนการเฉพาะสาระนั้นมาใช้ร่วมด้วย ดังตัวอย่างของแผนการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์บุญฤดี ได้มีการผสมผสานกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เข้ากับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบชิปปา ดังนั้นผู้ที่นำไปใช้ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพิ่มเติมก็จะช่วยให้เข้าใจหลักการสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้มากขึ้น
3. คุณลักษณะสำคัญที่แผนการจัดการเรียนรู้ต้องการเน้นให้เกิดกับผู้เรียน คือ การคิดหลากหลาย จึงเป็นเรื่องที่ผู้สอนควรทำความเข้าใจกับลักษณะการคิดหลากหลาย วิธีการที่เอื้อให้เกิดการคิดหลากหลาย ก็จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จมากขึ้น
4. ลักษณะของการออกแบบการทดลอง แล้วให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการทดลองดังปรากฏในใบงานช่วยให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับกระบวนการทดลองทดลองทางวิทยาศาสตร์ ได้เห็นแบบอย่างการทำงานที่ดี จนเมื่อนักเรียนมีความชำนาญในระดับหนึ่งแล้ว ผู้สอนอาจคิดโจทย์ปัญหา ให้ผู้เรียนได้คิดวิธีการทดลองเพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีจิตวิทยาศาสตร์(scientific mind)

เมนูที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA MODEL)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้พัฒนาแผนการสอน: นาง สมร จิตอารม
โรงเรียนบ้านคันธุลี
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปา เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง	การพูดอธิบายเหตุผล (การใช้ภาษา)
ผู้พัฒนาแผน	นาง สมร จิตรอารม
สถานศึกษา	โรงเรียนบ้านคันตุลี จ.สุราษฎร์ธานี

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ในการสอนจริงของอาจารย์สมร จิตรอารม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการใช้โมเดลซิปปานี้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและทักษะการสื่อสารของนักเรียน ให้เป็นไปตามจุดเน้นในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนบ้านคันตุลี ซึ่งได้ดำเนินโครงการวิจัยระดับโรงเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสาร โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก CIPPA MODEL โดยทักษะการสื่อสารของโรงเรียนบ้านคันตุลี ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และความสามารถในการใช้ภาษา

- แผนการจัดการเรียนรู้

อาจารย์สมรได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพูดอธิบายเหตุผล ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีองค์ประกอบของแผนการสอน ได้แก่ 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) เอกสารประกอบการเรียนการสอน 6) การวัดและประเมินผล และ 7) บันทึกหลังสอน เกี่ยวกับผลการสอน ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขในส่วนของคุณประสงค์ การเรียนรู้ ได้มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็น 2 ส่วน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ตามจุดเน้นในการวิจัยของโรงเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

(ปรับจากแผนการจัดการเรียนรู้ของนางสมร จิตรอารม โรงเรียนบ้านคันธุลี)

เล่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	ภาคเรียนที่ 1
บทเรียนที่ 3 ปิงนกน้ำ	เรื่อง การพูดอธิบายเหตุผล (การใช้ภาษา)	เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การพูดอธิบายเหตุผลเป็นการพูดที่จะต้องอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บุคคลอื่นฟัง โดยจะต้องมีเรื่องที่พูด มีรายละเอียดของเรื่อง มีหลักการที่จะอธิบาย และมีเหตุผลประกอบการพูดเพื่อสนับสนุนเรื่องที่จะพูดให้น่าเชื่อถือ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

2.1.1 เข้าใจความหมายของการพูดอธิบายเหตุผล

2.1.2 พูดอธิบายเหตุผลขั้นตอนได้

2.1.3 นำการพูดอธิบายเหตุผลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านทักษะการสื่อสาร(จุดเน้นในการวิจัย)

ทักษะการพูด

(การสอนนี้ จุดประสงค์ของการสอนในกลุ่มสาระภาษาไทย กับจุดเน้นในการวิจัย คือ ทักษะการสื่อสาร เป็นเรื่องเดียวกัน)

3. เนื้อหา

การพูดอธิบายเหตุผล คือ การพูดเพื่อสนับสนุนเรื่องที่พูดให้น่าเชื่อถือ โดยอาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง หรืออ้างแหล่งที่มาของข้อมูลให้ชัดเจน ทั้งนี้ผู้พูดอธิบายจะต้องมีเรื่องที่จะพูด มีรายละเอียดของเรื่อง มีหลักการที่จะอธิบาย และมีเหตุผลประกอบการพูด

วิธีการพูดอธิบายเหตุผล มี 3 ขั้นตอน คือ

1. เตรียมเรื่องที่จะพูด
2. ทำการพูดอธิบาย
3. ประเมินการพูดอธิบาย

ในส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์สมรได้จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของ กระบวนการเรียนการสอนของโมเดลซิปปา ซึ่งมี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นสร้างความรู้ด้วยตนเอง 4) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นแสดงความรู้และผลงาน และ 7) ขั้นนำไปประยุกต์ใช้

ทั้งนี้ ในแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มีการวิเคราะห์และแสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งผลการเรียนรู้ในด้านทักษะการสื่อสารตามจุดเน้นของการวิจัยซึ่งในการจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ เน้นที่การพัฒนาทักษะการพูด และแสดงให้เห็นผลการเรียนรู้อันเป็นผลเนื่องมาจากการใช้รูปแบบ CIPPA ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ทักษะการคิดวางแผน ทักษะการสังเคราะห์ความรู้ เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของแผนการจัดการเรียนรู้นี้

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพูดอธิบายเหตุผล ภาษาไทย ป.5

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนตามรูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จากรูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็นจุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการสื่อสาร)
1. ขั้นทบทวนความรู้เดิม	1. ครูทบทวนเรื่องการอธิบายความ โดยให้นักเรียนแต่ละคนพูดอธิบายการเดินทางมาโรงเรียนของตนเองอย่างละเอียด (อาจเปลี่ยนเป็นเรื่องอื่นๆ ที่สนใจและอยู่ในชีวิตประจำวันเพื่อให้มีข้อมูลในการอธิบายมากพอ)	ความกล้าแสดงออก	ทักษะการพูดเล่าเรื่อง
2. ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่	ครูตั้งคำถามกับนักเรียนแต่ละคนถึงเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเดินทางมาโรงเรียน เช่น ทำไมต้องมาด้วยรถโรงเรียน ทำไมต้องให้พ่อแม่มาส่ง ทำไมไม่ขึ้นรถเมล์มาเอง เป็นต้น โดยถามบนพื้นฐานข้อมูลที่นักเรียนคนนั้นเล่ามา	การคิดหาเหตุผล	ทักษะการพูดอธิบายให้เหตุผล

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพูดอธิบายเหตุผล ภาษาไทย ป.5

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้ จากรูปแบบ CIPPA	คุณลักษณะที่ เป็นจุดเน้นของ การวิจัย (ทักษะการสื่อสาร)
3. ขั้นสร้าง ความรู้ด้วย ตนเอง	3. ครูตั้งคำถามว่า ถ้านักเรียนแต่ละคนจะต้อง เล่าเรื่องการเดินทางมาโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง แต่ต้องพูดอธิบายเหตุผลประกอบด้วย นักเรียนพูดอย่างไร ให้เวลานักเรียนเตรียมตัว 10 นาที (ครูสังเกตพฤติกรรมการเตรียมตัวของ นักเรียน) 4. ให้นักเรียนพูดอธิบายการเดินทางมา โรงเรียนของตนเองพร้อมเหตุผลประกอบอีก ครั้งหนึ่ง และให้กติกาเพิ่มว่า ให้เพื่อน ๆ สามารถซักถามผู้พูดได้(สังเกตการถาม คำถาม ถ้านักเรียนคนใดอธิบายเหตุผล คลุมเครือ จะไม่ค่อยมีคนถาม)	การคิดหา เหตุผล การพูดเชื่อมโยง การคิดวางแผน การคิด การตั้งคำถาม การฟัง	ทักษะการพูด อธิบายให้เหตุผล
4. ขั้น แลกเปลี่ยน เรียนรู้	5. ครูพูดให้นักเรียนทั้งชั้นฟังว่าในขณะที่ นักเรียนเตรียมการพูดของตน (ข้อ 3) ครูได้ สังเกตเห็นว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการเตรียม ตัวแตกต่างกันไป ครูเลือกนักเรียนที่สังเกตเห็น ว่ามีวิธีการเตรียมตัวที่ดีมาแล้วให้เพื่อน ๆ ฟังว่า ตนได้เตรียมตัวในการพูดอย่างไร 6. ให้เลือกนักเรียนที่มีวิธีการพูดเล่าเรื่องและ อธิบายเหตุผลประกอบได้ดี มาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังอีกครั้ง แล้วอภิปรายเปรียบเทียบให้เห็นถึง การประเมินการพูดของตนเอง โดยสังเกต ความสนใจของผู้ฟังจากคำถาม	การฟัง การคิดเชื่อมโยง การคิดสะท้อน การฟัง การประเมิน ตนเอง	ทักษะการพูด อธิบายให้เหตุผล

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพูดอธิบายเหตุผล ภาษาไทย ป.5

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้ จากรูปแบบ CIPPA	คุณลักษณะที่ เป็นจุดเน้นของ การวิจัย (ทักษะการสื่อสาร)
	7. ครูสังเกตนักเรียนที่ยังไม่สามารถพูดอธิบายความได้ ช่วยให้อ่านใจว่านักเรียนสามารถพูดได้ทุกคนและช่วยให้ฝึกพูดอธิบายความเป็นรายบุคคล จนนักเรียนคนนั้นรู้สึกที่จะกล้าพูดมากขึ้น (หากไม่มีเวลา อาจให้ฝึกนอกเวลาเรียน)		
5. ขั้นสรุปและ จัดระเบียบ ความรู้	8. ให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ตนเองได้รับจากกิจกรรมตั้งแต่ต้นว่า การพูดอธิบายเหตุผลคืออะไร และมีขั้นตอนอย่างไรตามความเข้าใจของตนเอง 9. แจกใบความรู้เรื่อง "การพูดอธิบายเหตุผล" ให้นักเรียนตรวจสอบว่าสิ่งที่ตนสรุปมีความหมายตรงกับใบความรู้หรือไม่ อย่างไร	การสังเคราะห์ ความรู้	ทักษะการพูด
6. ขั้นแสดง ความรู้และ ผลงาน	10. สุ่มเลือกนักเรียนให้มานำเสนอความรู้ที่ตนเองสรุปได้ มาเล่าให้เพื่อนฟัง 11. ครูเพิ่มเติมในประเด็นที่นักเรียนยังขาดไป		ทักษะการพูด
7. ขั้นนำไป ประยุกต์ใช้	12. ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรม เรื่อง "บึงนกน้ำ" ในหนังสือเรียน แล้วให้พูดอธิบายเหตุผลจากเรื่อง เช่น - ทำไมแม่พูดกับบุญหลายว่า "ทะเลไม่ใช่บ้านของเรา" - ทำไมชายแปลกหน้าจึงต้องเล่าเรื่องนกเปิดน้ำติดบ่วงแล้วให้บุญหลายฟัง	การนำเอา ความรู้ที่ได้ไป ประยุกต์ใช้	ทักษะการอ่าน ทักษะการพูด

5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพูดอธิบายเหตุผล ภาษาไทย ป.5

5.1 ใบความรู้เรื่อง “การพูดอธิบายเหตุผล”

5.2 วรรณกรรมเรื่อง “ปิงนกน้ำ” ในหนังสือเรียนภาษาไทย ป.5

ใบความรู้ เรื่อง “การพูดอธิบายเหตุผล”

การพูดอธิบายเหตุผลเป็นการพูดที่ใช้มากในชีวิตประจำวัน ที่บุคคลต้องอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บุคคลอื่นฟัง ผู้พูดอธิบายจะต้องมีเรื่องที่จะพูด มีรายละเอียดของเรื่อง มีหลักการที่จะอธิบาย มีเหตุผลที่จะประกอบการพูด เพื่อสนับสนุนเรื่องที่พูดให้น่าเชื่อถือ อาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง หรืออ้างแหล่งที่มาให้ชัดเจน

วิธีการการพูดอธิบายเหตุผล มีขั้นตอนดังนี้

๑. **ขั้นเตรียมเรื่องที่จะพูด** ผู้พูดต้องทราบว่าจะพูดเรื่องอะไร แล้วรวบรวมเรื่องราวหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จะพูด จากการอ่านหนังสือ การสังเกตคนอื่นพูด การสนทนา ชักถามผู้รู้ หรือการไปดูสภาพการณ์จริง ๆ คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล แล้วนำมาจัดลำดับเรื่องราวเรียบเรียงเรื่องราวให้เป็นระบบประกอบเหตุผล
๒. **ขั้นปฏิบัติ** ผู้พูดลองฝึกซ้อมเรื่องที่จะพูดเพื่อหาประสบการณ์การพูด ฝึกการใช้น้ำเสียง จังหวะการพูด ทำทางประกอบการพูดให้สอดคล้องกับเนื้อหา ฝึกซ้อมจนมั่นใจแล้วจึงจะพูดในสถานการณ์จริง
๓. **ขั้นประเมิน** ผู้พูดสังเกตผู้ฟังขณะพูดว่ามีความสนใจมากน้อยเพียงใด สังเกตจากการชักถาม และการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ฟังเมื่อพูดจบ

ตัวอย่างการพูดอธิบายเหตุผล

“ร่มโพธิ์ร่มไทร” เป็นสำนวนไทยที่พูดกันติดปาก หมายถึง ที่พึ่งที่อาศัยให้ความร่มเย็นเป็นสุข ทั้งนี้เพราะต้นโพธิ์ต้นไทรเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ มีกิ่งก้านสาขาแผ่ออกไปให้ความร่มรื่นและเป็นที่ยึดของสัตว์นานาชนิด ต้นโพธิ์ต้นไทรจะออกผลปีละหลายครั้ง ครั้งละมาก ๆ สัตว์ทั้งหลาย ได้กินลูกโพธิ์ลูกไทรเป็นอาหารอย่างอึดหน่าสำราญ เปรียบกับคนที่มีใจเมตตากรุณา เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ว่าเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร

จาก แบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 70-71

6. การวัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการพูดอธิบายของนักเรียน

6.2 ตรวจสรุปข้อความรู้เกี่ยวกับการพูดอธิบายในสมุดบันทึกของนักเรียน

7. บันทึกหลังสอน

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพูดอธิบายเหตุผล ภาษาไทย ป.5

7.1 ผลการสอน

นักเรียนประมาณร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การพูดอธิบายความ ในการสรุปเรื่อง นักเรียนสามารถพัฒนาได้ดีขึ้นกว่าเดิม คือ นักเรียนกลุ่มเก่ง สามารถพัฒนาได้ดีขึ้นกว่าเดิม มีเลขที่ 3, 6, 10 และ 18

นักเรียนกลุ่มปานกลาง สามารถพัฒนาได้ดี และสามารถเลื่อนไปอยู่กลุ่มเก่งได้ 4 คน คือเลขที่ 2, 8 10, 11 และ 23

นักเรียนกลุ่มอ่อน ที่ควรปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น คือ เลขที่ 1, 5 และ 25 ส่วนนักเรียน เลขที่ 4, 22 และ 24 สามารถพัฒนาได้ดี เลื่อนไปอยู่กลุ่มปานกลางได้

7.2 ปัญหา/อุปสรรค

นักเรียนมีปัญหาคือควรแก้ไข/พัฒนาต่อ ในเรื่อง

- 1) การเขียนเรื่องให้มีความสอดคล้องกัน
- 2) การเลือกใช้คำในการพูด

7.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

- 1) สอนเพิ่มเติมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาและนักเรียนกลุ่มอ่อน
- 2) หาเอกสาร/หนังสือ ให้เด็กกลุ่มเก่งศึกษาเพิ่มเติม

สมร จิตรอารม

(นางสมร จิตรอารม)

อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนบ้านคันธุลี

วันที่ 19 มิถุนายน 2546

แม้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนข้างต้นจะจัดขึ้นโดยมุ่งพัฒนาทักษะการพูดเป็นหลัก แต่จะเห็นได้ว่านอกจากอาจารย์สมรจะจัดกิจกรรมให้นักเรียนให้พัฒนาทักษะการพูด ทั้งการพูดเล่าเรื่อง และการพูดอธิบายเหตุผลแล้ว ยังได้มีการบูรณาการทักษะการสื่อสารในด้านอื่นไว้ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ด้วยอย่างครบถ้วน เช่น การฟังเพื่อนนักเรียนคนอื่นพูดแสดงเหตุผล การเขียนบันทึกความรู้ของตนเอง และการอ่านวรรณกรรม เป็นต้น ทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ รวมถึงในกิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 5 จะเห็นได้ว่า เมื่อนักเรียนได้บันทึกความรู้เรื่องการพูดอธิบายเหตุผลของตนเองแล้ว นักเรียนยังได้มีการตรวจสอบความรู้ของตนเองกับความรู้จากแหล่งความรู้อื่นด้วย ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มเติม ได้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองว่าถูกต้องหรือไม่ และเกิดความมั่นใจในองค์ความรู้ของตนเองมากยิ่งขึ้น และจะเห็นได้ว่า เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนี้แล้วนอกจากนักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการสื่อสารซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเป็นจุดเน้นของการวิจัยแล้ว นักเรียนยังได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้อื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการใช้ทักษะต่าง ๆ เหล่านั้นในการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ ต่อไปอีกอย่างไม่สิ้นสุด

นอกจากนี้ จะเห็นได้จากบันทึกหลังสอน ข้างต้นนี้ว่า อาจารย์สมรได้มีการจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถทางการเรียน สังเกตและบันทึกพัฒนาการของนักเรียนในแต่ละกลุ่มเป็นรายบุคคล รวมทั้งมีการบันทึกปัญหาของนักเรียนที่ควรปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งการบันทึกในลักษณะนี้ จะส่งผลให้สามารถวางแผนการพัฒนานักเรียนและวางแผนการสอนในครั้งต่อไปได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้รูปแบบซีปปา(CIPPA Model) มีการใช้ใน 2 ความหมาย กล่าวคือ
 - 1) รูปแบบซีปปาในความหมายของแนวคิดหลัก 5 แนวคิด และ 2) รูปแบบซีปปาในความหมายของกระบวนการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถศึกษาได้จากข้อมูลพื้นฐานที่ได้ประมวลไว้ให้แล้ว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบซีปปาในความหมายของกระบวนการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่มักใช้ในการจัดการเรียนรู้เนื่องจากเป็นลำดับขั้นตอน นำไปปฏิบัติได้ง่าย อย่างไรก็ตามรูปแบบซีปปาในความหมายของแนวคิดหลัก 5 แนวคิดก็เป็นรูปแบบที่น่าสนใจ ทำทนายให้ลองนำไปใช้ ซึ่งผู้สอนอาจพัฒนาไปสู่รูปแบบการสอนเฉพาะอื่น ๆ ได้อีก
2. แผนการจัดการเรียนรู้มีจุดที่น่าสนใจที่นำไปใช้ควรศึกษาเป็นพิเศษ ดังนี้
 - 2.1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่นอกเหนือจากการกำหนดจุดประสงค์ตามสาระที่ต้องกำหนดเป็นปกติอยู่แล้ว อาจารย์สมรยังได้กำหนดจุดประสงค์ที่เป็นจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา คือ “ทักษะการสื่อสาร” โดยในครั้งนี้นั้นเรื่อง “ทักษะการพูดอธิบายเหตุผล” การกำหนดจุดประสงค์ในลักษณะนี้ช่วยให้ผู้สอนมีหลักยึดในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีแนวทางที่ชัดเจน มุ่งลัดดัดตรงไปสู่การฝึกการพูดอธิบายเหตุผลเป็นสำคัญ
 - 2.2 การจัดทำแผนการเรียนรู้ ในรูปของตารางที่มีองค์ประกอบของ (1) ขั้นตอนตามรูปแบบ CIPPA (2) ขั้นตอนและกิจกรรมการสอน (3) ทักษะที่ได้รับจากรูปแบบ และ (4) คุณลักษณะที่เป็นจุดเน้นของการวิจัย ช่วยให้ครูมีหลักยึดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งสามารถตรวจสอบความสอดคล้องเชื่อมโยงได้ดี
3. การเน้นที่ “ทักษะการพูดอธิบายความ” นั้น สิ่งแรกที่ผู้สอนควรทำความเข้าใจสิ่งที่จะสอนว่า คืออะไร มีลักษณะอย่างไร หากเข้าใจในเชิงโครงสร้างแล้วย่อมจัดการเรียนรู้ให้เกิดทักษะการพูดอธิบายความได้จริง

เมนูที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA MODEL)

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้พัฒนาแผนการสอน: นางสาว จิตติมา คงปาน
โรงเรียนบ้านคลองสงค์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบซิปปา เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้	คณิตศาสตร์
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 1
เรื่อง	เลขยกกำลัง
ผู้พัฒนาแผน	นางสาว จิตติมา คงปาน
สถานศึกษา	โรงเรียนบ้านคลองสงค์ อำเภอนาทน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ในการสอนจริงของอาจารย์จิตติมา คงปาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการใช้โมเดลซิปปาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ให้เป็นไปตามจุดเน้นในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนบ้านคลองสงค์ ซึ่งได้ดำเนินโครงการวิจัยระดับโรงเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก CIPPA MODEL โดยทักษะการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านคลองสงค์ แบ่งเป็นทักษะต่าง ๆ 5 ทักษะ ได้แก่ 1) บอกแหล่งข้อมูลและวิธีการหาแหล่งข้อมูลได้ 2) มีทักษะในการรวบรวมข้อมูล 3) มีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ 4) มีทักษะในการประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 5) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน สนใจใฝ่รู้ กระตือรือร้น

- แผนการจัดการเรียนรู้

อาจารย์จิตติมาได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เลขยกกำลัง ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีองค์ประกอบของแผนการสอน ได้แก่ 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) เอกสารประกอบการเรียนการสอน 6) การวัดและประเมินผล และ 7) บันทึกหลังสอน เกี่ยวกับการสอน ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

ในส่วนของจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็น 2 ส่วน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ตามจุดเน้นในการวิจัยของโรงเรียน ด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

(ปรับจากแผนการจัดการเรียนรู้ของนางสาวจิตติมา คงปาน โรงเรียนบ้านคลองสงค์)

วิชา คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เรื่อง เลขยกกำลัง เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

นิยาม ถ้าเป็น a จำนวนใด ๆ และ n เป็นจำนวนเต็มบวกแล้ว “ a ยกกำลัง n ”

หรือ “ a กำลัง n ” เขียนแทนด้วย a^n มีความหมาย ดังนี้

$$a^n = a \times a \times a \times a \times \dots \times a \text{ (a คูณกัน } n \text{ ตัว)}$$

เรียก a^n ว่าเลขยกกำลัง ที่มี a เป็นฐาน และ n เป็นเลขชี้กำลัง

สรุปสมบัติของเลขยกกำลัง

ให้ a และ b เป็นจำนวนใด ๆ ที่ไม่เป็นศูนย์ m และ n เป็นจำนวนเต็มบวก แล้ว

$$1. a^m \times a^n = a^{m+n}$$

$$2. (ab)^n = a^n b^n$$

$$3. (a^m)^n = a^{mn}$$

$$4. \frac{a^m}{a^n} = a^{m-n}$$

$$5. \left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}$$

$$6. a^{-n} = \frac{1}{a^n}$$

$$7. a^0 = 1$$

ค่าในทางวิทยาศาสตร์ ที่มีค่ามาก ๆ หรือน้อย ๆ นิยมเขียนในรูป $A \times 10^n$

เมื่อ $0 \leq A < 10$ และ n เป็นจำนวนเต็ม ซึ่งเรียกว่า **สัญกรณ์วิทยาศาสตร์**

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

- 2.1.1 บอกความหมายของเลขยกกำลังได้
- 2.1.2 หาผลคูณและผลหารของเลขยกกำลังได้
- 2.1.3 เขียนแสดงจำนวนในรูปสัญกรณ์วิทยาศาสตร์ได้

2.2 จุดประสงค์ด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (จุดเน้นในการวิจัย)

- 2.2.1 นักเรียนมีวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเลขยกกำลังที่หลากหลาย และเหมาะสม
- 2.2.2 สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับเลขยกกำลังได้ชัดเจน ตรงประเด็นและครอบคลุม
- 2.2.3 มีเจตคติต่อการเรียน (ชื่นชมผลงานการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์)

3. เนื้อหา

- 3.1 ความหมายของเลขยกกำลัง
- 3.2 การหาค่าของเลขยกกำลัง
- 3.3 คุณสมบัติของเลขยกกำลัง
- 3.4 การเขียนจำนวนในรูปสัญกรณ์วิทยาศาสตร์

ในส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์จิตติมาได้จัดกิจกรรมตามขั้นตอนของ กระบวนการเรียนการสอนของโมเดลซิปปา ซึ่งมี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นสร้างความรู้ด้วยตนเอง 4) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขั้นแสดงความรู้และผลงาน และ 7) ขั้นนำไปประยุกต์ใช้

ทั้งนี้ ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอน ได้มีการวิเคราะห์และแสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งผลการเรียนรู้ในด้านทักษะการเรียนรู้ตามจุดเน้นของการวิจัย ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ เน้นที่การรวบรวมข้อมูล การสรุปเนื้อหา และเจตคติต่อการเรียน รวมทั้งได้แสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ อันเป็นผลเนื่องมาจากการใช้รูปแบบ CIPPA ในการดำเนิน กิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การศึกษาค้นคว้าและสร้างความรู้ด้วยตนเอง การทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของแผนการจัดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้ จากรูปแบบ CIPPA	คุณลักษณะที่ เป็นจุดเน้นของ การวิจัย (ทักษะการเรียนรู้)
1. ขั้นทบทวน ความรู้เดิม	1. ครูตั้งคำถามเพื่อทบทวนความรู้เดิมเรื่อง การคูณกับนักเรียน โดยให้นักเรียนคูณ เลขที่เหมือนกัน หลาย ๆ ครั้ง เช่น 2 คูณ กันสิบครั้ง เป็นต้น แล้วให้นักเรียนหา คำตอบ โดยการแสดงวิธีทำออกมาให้เห็น 2. ครูตรวจสอบนักเรียนทุกคนว่ามีพื้นฐาน เรื่อง การคูณที่เพียงพอหรือไม่ ถ้านักเรียน คนใดอ่อนครูทำหน้าที่สอนเสริม 3. ครูบอกกับนักเรียนว่าครูมีความลับของ การคูณให้นักเรียนดู	การดึงความรู้ เดิม	
2. ขั้นแสวงหา ความรู้ใหม่	4. ครูแจกเอกสาร “ปริศมการคูณ” ให้ นักเรียนทุกคน		
3. ขั้นศึกษา ทำความเข้าใจและ สร้างความรู้ ด้วยตนเอง	5. ให้นักเรียนแต่ละคนทำความเข้าใจกับ ตัวเลขในปริศมการคูณโดยตั้งคำถามกับ นักเรียนว่าเลขที่ปรากฏในปริศม และ ตัวเลขที่เสาทั้งสองข้างของปริศมมี ความสัมพันธ์กันอย่างไร ให้นักเรียนคิดเป็น รายบุคคล 6. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3-4 คน ให้แต่ละคนนำเสนอวิธีคิดของตนในกลุ่ม ย่อย แล้วช่วยกันคิดวิเคราะห์หา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลขในปริศม กับ เสาทั้งสองข้าง และให้นักเรียนบันทึกสิ่งที่ กลุ่มระดมความคิดไว้ในกระดาษ	- การศึกษา ด้วยตนเอง - การสร้าง ความรู้โดย การคิด วิเคราะห์ - การทำงาน และเรียนรู้ ร่วมกันเป็น กลุ่ม	การรวบรวมข้อมูล

4. กิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้ จากรูปแบบ CIPPA	คุณลักษณะที่ เป็นจุดเน้น ของการวิจัย (ทักษะการเรียนรู้)
4. ขั้น แลกเปลี่ยน เรียนรู้	7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมานำเสนอความคิด 8. ถ้าความคิดของนักเรียนแต่ละกลุ่มยังไม่ สมบูรณ์ ครูใช้คำถามเพิ่มเติม ให้นักเรียนแต่ละ กลุ่มนำไปคิดหาคำตอบเพิ่มเติม แล้วมา นำเสนออีกครั้ง เช่น ถ้านำผลลัพธ์จากแถวที่ 1 คูณกับผลลัพธ์ของแถวที่ 2 แล้วจะเท่ากับ ผลลัพธ์ของแถวที่ 3 และถ้านำผลลัพธ์ของแถว ที่ 2 คูณกับผลลัพธ์ของแถวที่ 3 จะเท่ากับ ผลลัพธ์ของแถวที่ 5 นักเรียนลองคิดดูว่าเพราะ อะไร และมีรูปแบบอื่น ๆ ในลักษณะนี้อีก หรือไม่ (นำไปสู่ข้อสรุปเรื่องคุณสมบัติเลขยก กำลัง)	การ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การรวบรวม ข้อมูล
5. ขั้นสรุปและ จัดระเบียบ ความรู้	9. ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดเรื่อง เลขยก กำลัง เมื่อเสร็จแล้ว นักเรียนที่ทำได้ผลัดกันมา เฉลยให้เพื่อนๆ ฟัง ถ้าข้อใดที่ไม่มีใครทำได้ ครู เป็นผู้อธิบายเพิ่มเติม 10. ทำขั้นตอนที่ 7-9 จนได้ข้อความรู้ที่มากพอแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนสรุปความรู้ที่ได้เป็นของ ตนเองลงในสมุดเล่มเล็ก แล้วตกแต่งให้ สวยงาม พร้อมทั้งเขียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อ ชิ้นงานของตน 11. ให้นักเรียนประเมินชิ้นงานของตนเอง แล้วส่ง ให้ผู้ปกครองประเมิน และนำมาสรุปเป็น คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด	การสรุปและ จัดระเบียบ ความรู้ การประเมิน งานด้วยตนเอง	สรุปเนื้อหา เกี่ยวกับเลข ยกกำลังได้ ชัดเจน ตรง ประเด็นและ ครอบคลุม

4. กิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)

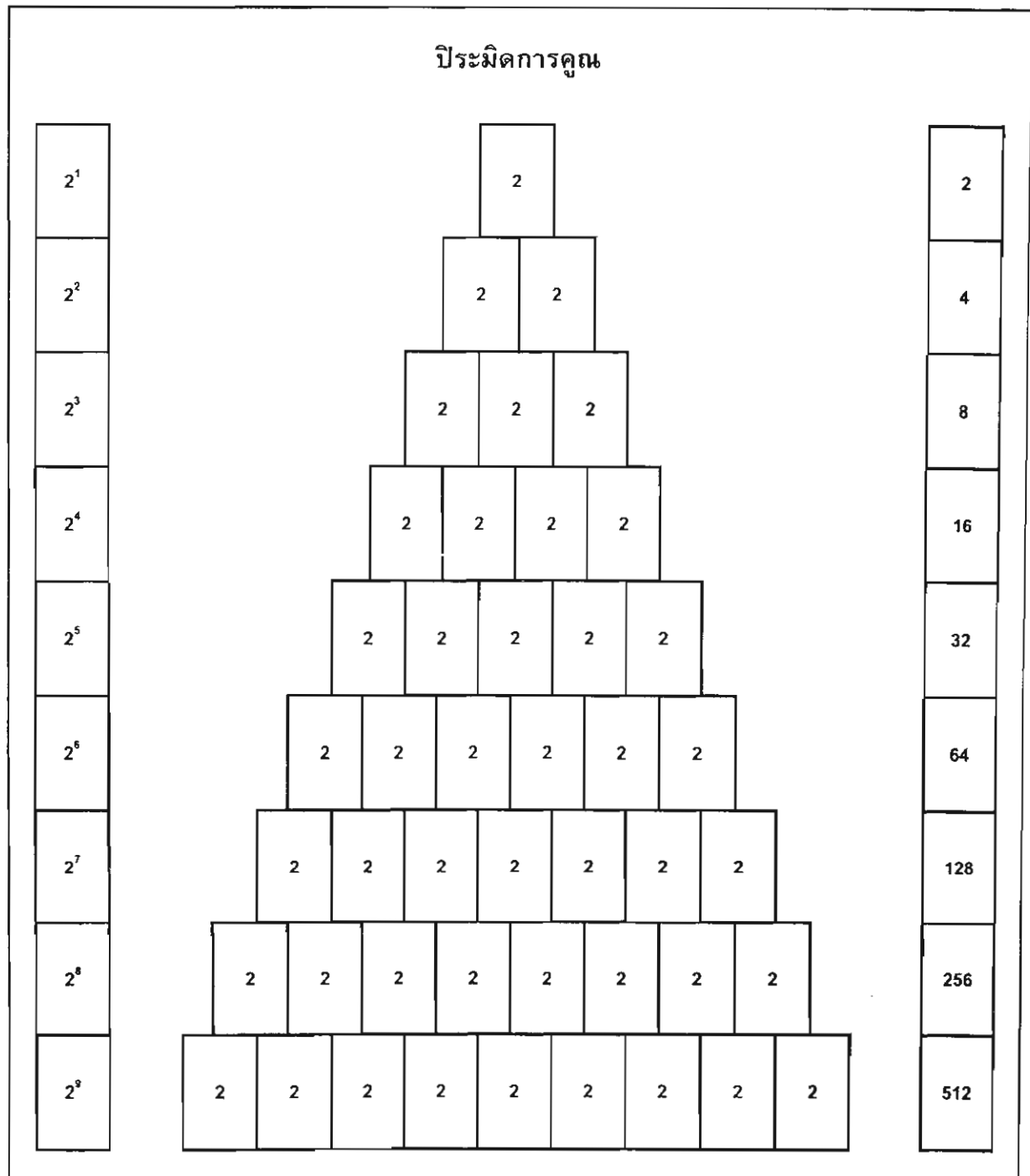
ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้ จากรูปแบบ CIPPA	คุณลักษณะที่ เป็นจุดเน้น ของการวิจัย (ทักษะการเรียนรู้)
6. ขั้นแสดง ความรู้และ ผลงาน	12. ครูให้นักเรียนแต่ละคนนำเสนอผลงานของตน โดยครูและเพื่อน ๆ ร่วมกันประเมินตาม เกณฑ์ที่กำหนด	- การนำเสนอ - การประเมิน งาน	มีเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้ (ชื่นชมผลงาน จากการเรียน วิชา คณิตศาสตร์)
7. ขั้นนำไป ประยุกต์ใช้	13. ให้นักเรียนสร้างประมิตการคูณว่าง ๆ ขึ้นมา เองกลุ่มละ 1-2 แผ่น แล้วให้ทดลองใส่ตัวเลข หรือค่าอื่น ๆ เช่น -5, -b, n แล้วให้เขียน ผลลัพธ์และสัญลักษณ์ที่ใส่ทั้งสองข้าง แล้ว ให้แต่ละกลุ่มประเมินผลงานของตนเอง	การนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้	ทักษะ การประเมิน การเรียนรู้ด้วย ตนเอง

จากกิจกรรมการเรียนรู้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในขั้นตอนที่ 1 อาจารย์จิตินาได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทบทวน ตรวจสอบความรู้เดิมซึ่งเป็นฐานความรู้ของเรื่องที่จะเรียน รวมทั้งเร้าความสนใจของนักเรียนให้เข้าสู่กิจกรรมในขั้นต่อไป และได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการคิดและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รวมทั้งมีการใช้คำถามเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่สมบูรณ์ ในกรณีที่นักเรียนยังคิดและเสนอความรู้ที่ได้ไม่ชัดเจนนัก จากนั้น จึงให้นักเรียนได้สรุปองค์ความรู้ของตนเองและจัดทำชิ้นงานออกมาอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบของสมุดเล่มเล็ก แล้วให้นักเรียนได้ประเมินชิ้นงานของตน ซึ่งเป็นการประเมินที่มีลักษณะของการมีส่วนร่วมของบุคคลหลายฝ่าย ทั้งการประเมินด้วยตนเอง การประเมินโดยครู เพื่อน และผู้ปกครอง

5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

ปริมาตรการคูณ

ในส่วนของการวัดและประเมินผล อาจารย์ยัจิติมาได้มีการประเมินเป็นระยะระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบทดสอบ และแบบประเมินคุณภาพชิ้นงาน (ดูเอกสารที่ใช้ในการประเมินได้ในภาคผนวก)

นอกจากนี้ อาจารย์ยัจิติมาได้มีการบันทึกหลังการสอน เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เลขยกกำลัง คณิตศาสตร์ ม.1

6. การวัดและประเมินผล

6.1 ใช้แบบทดสอบเรื่อง "เลขยกกำลัง"

6.2 ใช้แบบประเมินคุณภาพชิ้นงาน และเกณฑ์การประเมิน

7. บันทึกหลังสอน

7.1 ผลการสอน

จากการใช้แผนการเรียนรู้แบบประสาน 5 แนวคิดหลัก (CIPPA MODEL) ที่เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การรวบรวมข้อมูล และการทำความเข้าใจ ผลปรากฏว่านักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้านการรวบรวมข้อมูล และการทำความเข้าใจมากขึ้น สังเกตได้จากการประเมินชิ้นงานของนักเรียนที่มีคะแนนสูงขึ้น และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเห็นว่าส่วนใหญ่ทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ มีความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้มากขึ้น มีความสุขในการเรียน และไม่รู้สึกรำคาญงานเป็นภาระ เนื่องจากนักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของชิ้นงานที่มีต่อตนเอง และผู้อื่น นักเรียนตื่นตัวที่สามารถทำสมุดเล่มเล็กได้ด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าบางคนจะมีผลงานที่อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ แต่เขาก็รู้สึกภาคภูมิใจกับผลงานของตนเอง และมีความตั้งใจที่จะแก้ไขพัฒนาชิ้นงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นในครั้งต่อไป นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอีกด้วย

7.2 ปัญหา/อุปสรรค

ในครั้งแรกที่ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูล และสรุปเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ลงในสมุดเล่มเล็ก ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการรวบรวมข้อมูล และการทำความเข้าใจ คือ นักเรียนยังใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ไม่หลากหลาย และการสรุปข้อมูลยังไม่ถูกต้อง และไม่ครอบคลุมเนื้อหา นอกจากนี้ นักเรียนยังขาดทักษะในการทำงานที่เป็นระบบระเบียบ และยังขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำชิ้นงานอีกด้วย จึงทำให้ชิ้นงานที่ออกมาในครั้งแรกอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจเท่าที่ควร

7.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

ควรให้นักเรียนฝึกการรวบรวมและสรุปข้อมูลบ่อย ๆ ครูออกแบบขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน แล้วสนทนากับนักเรียนถึงขั้นตอนและเทคนิคในการรวบรวมและสรุปข้อมูลที่มีระบบ มีประสิทธิภาพ สรุปเป็นหลักการสำคัญในการนำไปใช้ในโอกาสต่อไป นอกจากนี้ควรให้แรงเสริมแก่นักเรียนเมื่อทำงานได้ดี ให้โอกาสมาเล่าวิธีการทำงานของตนให้เพื่อนฟัง สำหรับนักเรียนที่ยังไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ตามเป้าหมายก็ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือ ในส่วนการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ครูอาจหาตัวอย่างชิ้นงานที่ดีและสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ดูเป็นแบบอย่าง

จิตติมา คงปาน

(นางสาวจิตติมา คงปาน)

10 สิงหาคม 2546

จะเห็นได้ว่า เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนี้แล้วนอกจากนักเรียนจะได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในเรื่อง เลขยกกำลัง แล้ว นักเรียนยังได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตน ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ตามจุดเน้นของการวิจัย และยังได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้อื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการใช้ทักษะต่าง ๆ เหล่านั้นในการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ ต่อไปอีกอย่างไม่สิ้นสุด

แบบทดสอบ

บทที่ 3 เรื่องเลขยกกำลัง

คำสั่ง: จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. a^n หมายถึงข้อใด

ก. $a \times a \times a \times \dots \times a$ (n ตัว)

ข. $a + a + a + \dots + a$ (n ตัว)

ค. $n + n + n + \dots + n$ (n ตัว)

ง. $n \times n \times n \times \dots \times n$ (n ตัว)

2. $(-7)(-7)(-7)(-7)$ เขียนในรูปเลขยกกำลังได้ดังข้อใด

ก. (-7)

ข. $(-7)^2$

ค. $(-7)^4$

ง. 7^4

3. $(b^3)^5$ หมายถึงข้อใด

ก. $b^2 \times b^2 \times b^2$

ข. $b^4 + b^2 + b^2$

ค. $b^3 \times b^2 \times b^2$

ง. $b^3 + b^3 + b^3$

4. ข้อใดไม่ถูกต้อง

ก. $d^3 = 1$

ข. $a^{25} \times a^6 = a^{31}$

ค. $2^5 = 32$

ง. $2^{-5} = \frac{1}{2^5}$

5. $\left(\frac{1}{3}m\right)^3$ เท่ากับเท่าใด

ก. $\frac{1}{3}m^3$

ข. $\frac{1}{27}m^3$

ค. $\frac{1}{9}m^3$

ง. $\frac{2}{3}m^3$

6. $(5ab)^2$ เท่ากับเท่าใด

ก. 0

ข. 1

ค. 2

ง. 5

7. $(625)^{20}$ เท่ากับเท่าใด

ก. 5^{20}

ข. 5^{25}

ค. 5^{80}

ง. 5^{100}

8. $a^5b^3 - (a^2b)^3$ มีค่าเท่ากับเท่าใด

ก. 0

ข. 1

ค. 2

ง. 3

9. $\frac{b^{10}}{b^{25}} = \frac{b^3}{b^m}$ ค่าของ m เป็นเท่าใด

ก. 5

ข. 10

ค. 18

ง. 25

10. ข้อใดไม่ถูกต้อง

ก. $(-2^2b)^2 = (-2)^2a^4b^2$

ข. $-2(a^2b)^2 = -2a^4b^2$

ค. $(-a^3)^3 = (-1)^3(a^3)^3$

ง. $(-2^3b^3)^3 = 2^9b^9$

11. ผลลัพธ์ของ $(3p^5)(3p^2)(p^{12})$ เป็นเท่าใด

ก. $9p^{14}$

ข. $9p^{10}$

ค. $27p^{14}$

ง. $27p^{16}$

12. $m^{1,593} \times m$ เท่ากับเท่าใด

ก. $m^{1,593}$

ข. $m^{1,594}$

ค. $2m^{1,593}$

ง. $2m^{1,594}$

13. $(-2a^3)(-3a)^2(-1a^6)$ เท่ากับเท่าใด

ก. $24a^6$

ข. $24a^9$

ค. $-72a^6$

ง. $-72a^9$

14. $(9^{55}) \times (-9^{125})$ เท่ากับเท่าใด

ก. 81^{80}

ข. 81^{180}

ค. -9^{180}

ง. 9^{180}

15. ค่าของ $\frac{(2 \times 10^3) \times (3 \times 10^{5.2})}{(6 \times 10^{0.2})}$ เป็นเท่าใด

ก. $\frac{1}{2} \times 10^{-4}$

ข. $\frac{1}{2} \times 10^{12}$

ค. $\frac{1}{2} \times 10^{-28}$

ง. $\frac{1}{2} \times 10^{38}$

16. $(-7x)^3$ มีค่าตรงกับข้อใด
- ก. $343x^3$ ข. $-343x^3$
 ก. $21x^3$ ง. $-21x^3$
17. 0.0000001 เขียนให้อยู่ในรูปเลขฐาน 10 ได้ตรงกับข้อใด
- ก. 10^9 ข. 10^{-7}
 ก. 10^{-6} ง. 10^{-7}
18. ค่าของ $\frac{0.08 \times 0.000125}{10^{-6}}$ ตรงกับข้อใด
- ก. 10^0 ข. 10
 ก. 10^2 ง. 10^3
19. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดไม่จริง เมื่อกำหนด a, b ไม่เท่ากับศูนย์ และ m, n เป็นจำนวนเต็ม
- ก. $a^m \times a^n = a^{m+n}$ ข. $a^m \div a^n = a^{m-n}$
 ก. $(a^m)^n = a^{m \cdot n}$ ง. $(a+b)^n = a^n + b^n$
20. $3x^3 \cdot 4x^5$ มีค่าตรงกับข้อใด
- ก. $12x^8$ ข. $7x^8$
 ก. $12x^{15}$ ง. 7^{15}
21. $(-2x^2)^3 (xy^3)^2$ มีค่าตรงกับข้อใด
- ก. $-2x^6 y^6$ ข. $-4x^6 y^6$
 ก. $-8x^6 y^6$ ง. $-8x^3 y^6$
22. $(2 \times 10^3) \times (3 \times 10^6)$ มีค่าตรงกับข้อใด
- ก. 5×10^{11} ข. 6×10^{11}
 ก. 6×10^{39} ง. 5×10^{36}
23. $\frac{a^3 b^6}{a^2 b^3}$ มีค่าตรงกับข้อใด
- ก. ab ข. $a^2 b^3$
 ก. $a^3 b^3$ ง. $a^3 b^4$

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชั้น.....วิชา.....เรื่อง.....

รายชื่อกลุ่ม	ความสามัคคีในการทำงาน (น้ำหนัก = 2)			การร่วมกันแสดงความคิดเห็น (น้ำหนัก = 2)			ขั้นตอนการทำงาน (น้ำหนัก = 2)			การทำงานตรงเวลา (น้ำหนัก = 1)			ผลสำเร็จของงาน (น้ำหนัก = 3)			รวม
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1. กลุ่ม.....																
2. กลุ่ม.....																
3. กลุ่ม.....																
4. กลุ่ม.....																
5. กลุ่ม.....																
6. กลุ่ม.....																
7. กลุ่ม.....																
8. กลุ่ม.....																
9. กลุ่ม.....																
10. กลุ่ม.....																
รวม																
คิดเป็นร้อยละ																

ระดับคุณภาพ

ดีมาก หมายถึง คะแนน 25 – 30 คะแนน
 ดี หมายถึง คะแนน 18 – 24 คะแนน
 พอใช้ หมายถึง คะแนน 11 – 17 คะแนน
 ควรปรับปรุง หมายถึง คะแนน 0 – 10 คะแนน

ร้อยละ 80 – 100 หมายถึง ดีมาก
 ร้อยละ 70 – 79 หมายถึง ดี
 ร้อยละ 60 – 69 หมายถึง พอใช้
 ร้อยละ ต่ำกว่า 50 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินคุณภาพชิ้นงาน

ชื่อ..... เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินทำการประเมินชิ้นงานตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเขียนคะแนนลงในช่องว่างตามรายการต่อไปนี้

ลำดับ ที่	รายการ	ผู้ประเมิน			
		ตนเอง	เพื่อน	ครู	ผู้ปกครอง
1	รูปแบบสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์				
2	ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม หลากหลาย เช่น การฟัง การอ่าน การสังเกต การบันทึก และการตั้งคำถาม				
3	สะอาด เรียบร้อย อ่านง่าย				
4	บอกรายละเอียดและจัดเรียงข้อมูลได้ ถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา				
5	ผลงานมีประโยชน์ น่าสนใจ และสามารถ เป็นแบบอย่างได้				

หมายเหตุ เกณฑ์การให้คะแนน

1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

3 หมายถึง ดี

2 หมายถึง พอใช้

4 หมายถึง ดีมาก

เกณฑ์การประเมิน

คะแนนรวม 17-20

หมายถึง

มีชิ้นงานอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนรวม 13-16

หมายถึง

มีชิ้นงานอยู่ในระดับดี

คะแนนรวม 9-12

หมายถึง

มีชิ้นงานอยู่ในระดับพอใช้

คะแนนรวม 4-8

หมายถึง

มีชิ้นงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง

สรุปผลการประเมิน

คะแนนเฉลี่ยของผู้ประเมินทั้งหมด.....คะแนน

อยู่ในระดับคุณภาพ ☐ ดีมาก☐ ดี☐ พอใช้☐ ปรับปรุง

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. ลักษณะธรรมชาติของสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ต่างไปจากกลุ่มสาระอื่น ๆ ตรงที่มี ความเป็นนามธรรมสูง ความเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ จีปป่าจึงมีการปรับให้สอดคล้องกับลักษณะวิชา ได้แก่ ข้นบททวนความรู้เดิม เป็น การตรวจสอบความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนสิ่งใหม่ การให้ผู้เรียนได้เรียนเรื่อง การเลขยกกำลัง ก็ต้องตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจมโนทัศน์ของการคูณ กรณีนี้ชี้ให้เห็นว่า การเข้าใจในสาระนั้น ๆ จำเป็นต่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน
2. ประเด็นสำคัญในการจัดการเรียนรู้สาระคณิตศาสตร์ อีกประการหนึ่งคือ การสร้าง สถานการณ์โจทย์ปัญหา ดังในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ผู้สอนได้สร้าง “ปริศมการคูณ” ขึ้นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งหากพิจารณาให้ดี การสร้างสถานการณ์เช่นนี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก ดังนั้นวิธีการที่อาจช่วยได้คือ การมีเพื่อนร่วมคิด ช่วยกันออกแบบ สถานการณ์ปัญหา หรือ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราต่าง ๆ
3. ในส่วนการบันทึกหลังสอนนั้นอาจารย์จิตมา บันทึกข้อมูลได้ค่อนข้างละเอียดเป็น แบบอย่างได้ เนื่องจากมีข้อมูลที่น่าสนใจ ดังนี้
 - 3.1 ครูพบว่านักเรียนมีความสุข และภาคภูมิใจกับการทำกิจกรรม “สมุดเล่มเล็ก” หากครู วิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ต่อ เพื่อเก็บรวบรวมวิธีการ/เทคนิคในการฝึกให้นักเรียนทำ สมุดเล่มเล็ก ครูก็จะได้คลังความรู้ในลักษณะ play book เพื่อนำไปใช้ในการจัด การเรียนการสอนครั้งต่อไปได้ ถือเป็นความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติการสอนของ ครู ที่ไม่อาจศึกษาได้จากตำราเล่มใดได้เลย
 - 3.2 ในกรณีที่ครูพบว่า นักเรียนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลและสรุปข้อมูล หาก เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ หรือจำเป็นต่อการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ครูก็สามารถพัฒนาไปสู่ การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อฝึกทักษะการรวบรวมและสรุปข้อมูลของนักเรียนได้

เมนูงานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

การจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT

การจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT

เพื่อให้การศึกษาทำความเข้าใจแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ได้ดียิ่งขึ้น จึงขอ
นำเสนอเกี่ยวกับข้อความรู้พื้นฐานเพื่อความเข้าใจในการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- รูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT

รูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ผู้คิดค้นคือ แม็คคาร์ที(McCarthy อ้างถึงใน
ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และไพเราะ พุ่มมัน, 2542: 7-11) ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้น โดยอาศัยทฤษฎีของเดวิด โคลบ
(David Kolb) ซึ่งอธิบายว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของมิติการรับรู้(perception) กับมิติของ
กระบวนการจัดกระทำข้อมูล(processing) การรับรู้ของบุคคลมี 2 ช่องทางคือ ผ่านทางประสบการณ์ที่เป็น
รูปธรรม และผ่านทางความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม(abstract conceptualization) ส่วนกระบวนการจัดทำ
ข้อมูลที่ได้รับนั้นมี 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือ การลงมือทดลองปฏิบัติ และการสังเกตโดยใช้ความคิดอย่าง
ไตร่ตรอง และเมื่อนำมิติทั้งสองมาผสมผสานกันก็จะได้รูปแบบสำหรับผู้เรียนที่มีความถนัดในการเรียนรู้
ต่าง ๆ กัน 4 แบบ ได้แก่

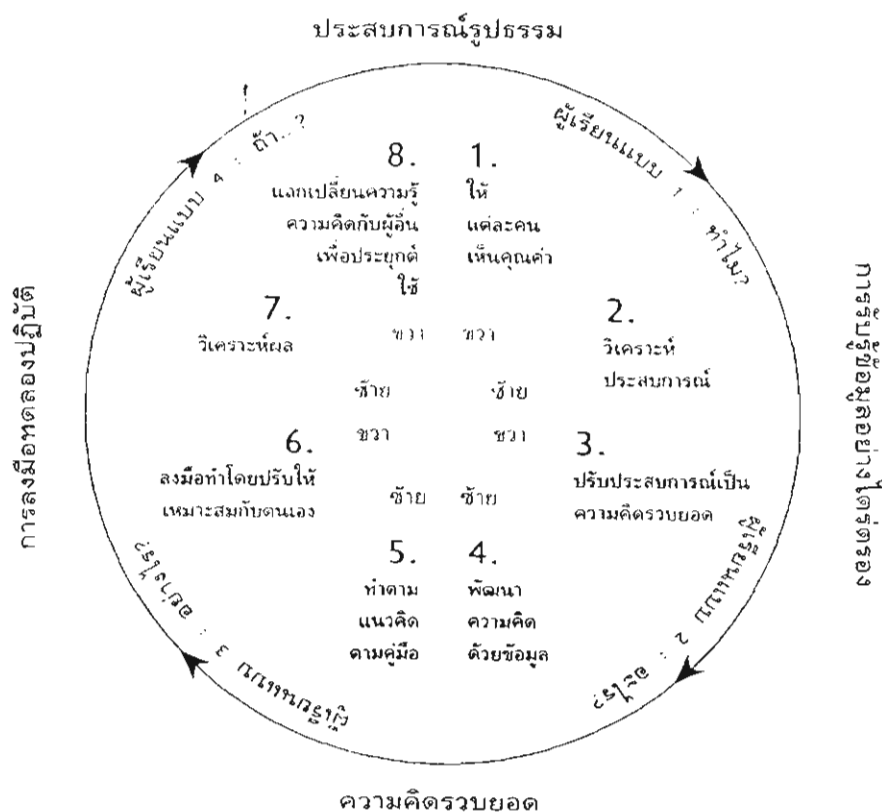
แบบที่ 1 ผู้เรียนที่ถนัดการใช้จินตนาการ(imaginative learners) ที่มีการรับรู้ผ่านทางประสบการณ์ที่
เป็นรูปธรรม และใช้กระบวนการจัดกระทำข้อมูลด้วยการสังเกตอย่างไตร่ตรอง

แบบที่ 2 ผู้เรียนที่ถนัดการวิเคราะห์(analytic learners) ที่มีการรับรู้ผ่านความคิดรวบยอดที่เป็น
รูปธรรม และชอบใช้กระบวนการสังเกตอย่างไตร่ตรอง

แบบที่ 3 ผู้เรียนที่ถนัดการใช้สามัญสำนึก(common sense learners) ที่มีการรับรู้ผ่านทางความคิด
รวบยอดที่เป็นนามธรรมและชอบใช้กระบวนการลงมือทำ

แบบที่ 4 ผู้เรียนที่ถนัดในการปรับเปลี่ยน(dynamic learners) ที่มีการรับรู้ผ่านทางประสบการณ์ที่เป็น
รูปธรรม และชอบใช้กระบวนการลงมือปฏิบัติ

จากลักษณะของการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบ แม็คคาร์ที และคณะ นำมาออกแบบแนวทางการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนโดยใช้คำถามหลัก 4 คำถาม คือ ทำไม(Why?) อะไร(What?) อย่างไร(How?) และ ถ้า(If) ซึ่ง
สามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันทั้ง 4 แบบ ให้สามารถใช้สมองทุกส่วนของตนใน
การพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่

แผนภาพ การเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT (ศักดิ์ชัย นิริญทวี และ
ไพเราะ พุ่มมัน, 2542: 15-16)

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ/วิธีสอนแบบ 4MAT

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้สมองทุกส่วน(whole brain) ทั้งซีกซ้ายและขวา ในการสร้างความรู้
ความเข้าใจให้แก่ตนเอง

กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ 4MAT

การเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT มีขั้นตอนการดำเนินการ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์

ผู้สอนเริ่มต้นจากการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของเรื่องที่เรียนด้วยตนเอง ซึ่ง
จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถตอบคำถามได้ว่าทำไมคนจึงต้องเรียนเรื่องนี้

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ประสบการณ์ หรือสะท้อนความคิดจากประสบการณ์

ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ และยอมรับความสำคัญของเรื่องที่เรียน

ขั้นที่ 3 การพัฒนาประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอดหรือแนวคิด

เมื่อผู้เรียนเห็นคุณค่าของเรื่องที่เรียนแล้ว ผู้สอนจึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดขึ้นด้วยตนเอง

ขั้นที่ 4 การพัฒนาความรู้/ความคิด

เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์และเกิดความคิดรวบยอดหรือแนวคิดพอสมควรแล้ว ผู้สอนจึงกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้/ความคิดของตนให้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น โดยการให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ในขั้นที่ 3 และ 4 คือการตอบคำถามว่า สิ่งที่ได้เรียนรู้คืออะไร

ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามแนวคิดที่ได้เรียน

ในขั้นนี้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้/ความคิดที่ได้จากการเรียนรู้ไปทดลองใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 6 การสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยตนเอง

จากการปฏิบัติตามแนวคิดที่ได้เรียนรู้ในขั้นที่ 5 ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ถึงจุดเด่น จุดด้อยของแนวคิด ทำให้ความรู้ความเข้าใจแนวคิดนั้นกระจ่างขึ้น ในขั้นนี้ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถของตน โดยการนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้หรือปรับประยุกต์ใช้ในการสร้างชิ้นงานที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ดังนั้นคำถามหลักที่ใช้ในขั้นที่ 5-6 ก็คือ จะทำอย่างไร

ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์ผลงานและแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้

เมื่อผู้เรียนสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนตามความถนัดแล้ว ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงผลงานของตน ชื่นชมกับความสำเร็จ และเรียนรู้ที่จะวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งรับฟังข้อวิพากษ์วิจารณ์เพื่อการปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น และการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

ขั้นที่ 8 การแลกเปลี่ยนความรู้/ความคิด

ขั้นนี้เป็นขั้นของการขยายขอบข่ายของความรู้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้/ความคิดแก่กันและกัน และร่วมกันอภิปรายเพื่อการนำการเรียนรู้ไปเชื่อมโยงกับชีวิตจริงและอนาคต คำถามหลักในการอภิปรายก็คือ ถ้า...? ซึ่งอาจนำไปสู่การเปิดประเด็นใหม่สำหรับผู้เรียนในการเริ่มต้นวัฏจักรการเรียนรู้เรื่องใหม่ต่อไป

ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่เรียน เกิดความรู้ความเข้าใจและนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ได้ สามารถสร้างผลงานที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง รวมทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ อีกจำนวนมาก

- รายการอ้างอิง

นัญจิตา โพธิ์เพชร. 2545. ผลของการจัดการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค 4MAT ที่มีต่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาววิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ชัย นิธิอุทวิ และ ไพเราะ พุ่มม้น. 2542. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข.

กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

เมนูที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้พัฒนาแผนการสอน: อาจารย์ศรีประไพ ฤทธิพร

โรงเรียนวัดลานคา จังหวัดสุพรรณบุรี

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณลักษณะ คี เก่ง มีสุข
กลุ่มสาระการเรียนรู้	คณิตศาสตร์
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 1
เรื่อง	เพลิตาเพลิตใจกับจำนวน 1-10 และ 0
ผู้พัฒนาแผน	อาจารย์ศรีประไพ ฤทธิพร
สถานศึกษา	โรงเรียนวัดลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

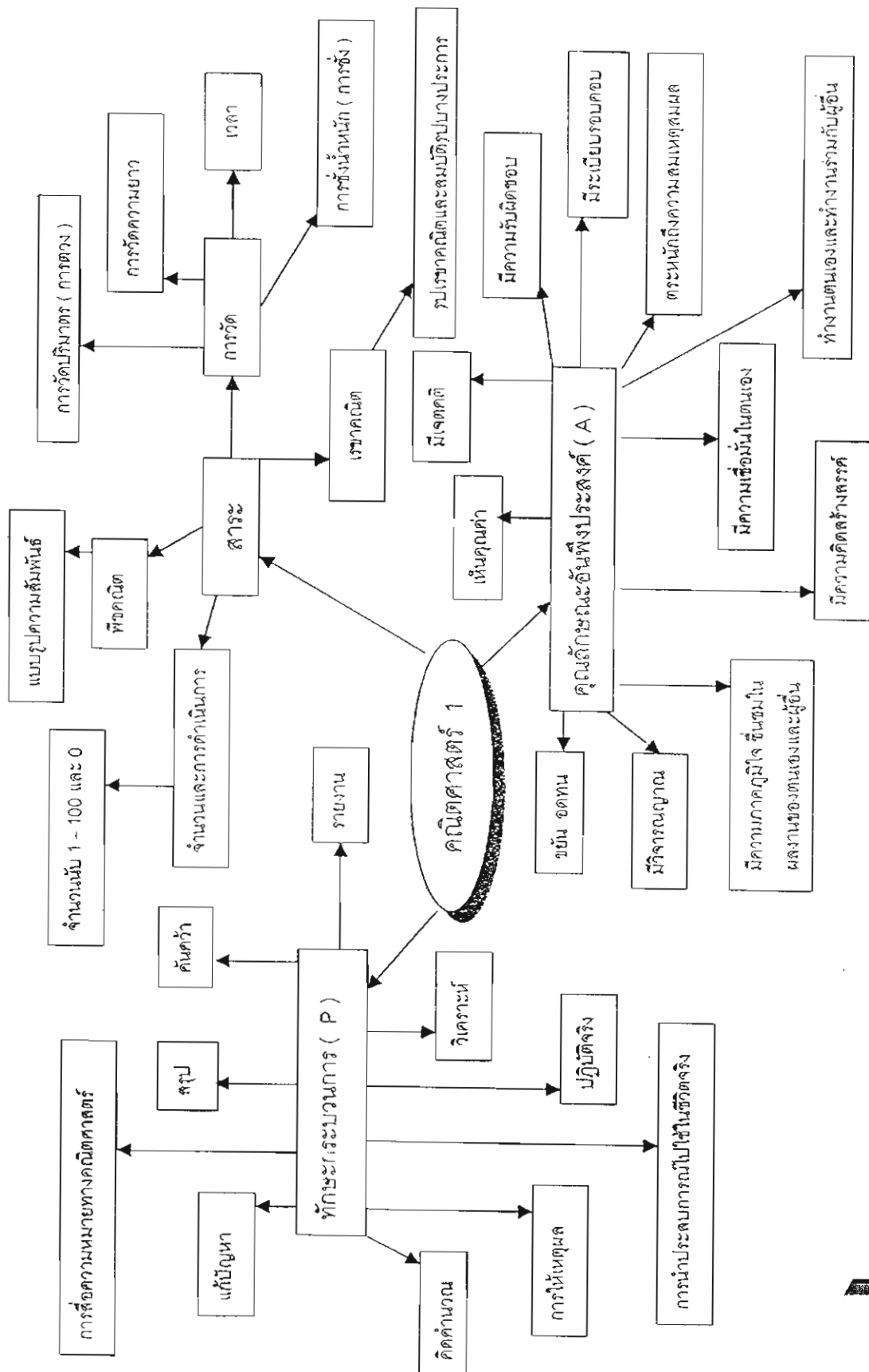
แผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่ใช้ในการสอนจริง เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ของโรงเรียนวัดลานคา ซึ่งได้เลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT เป็นนวัตกรรมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

- แผนการจัดการเรียนรู้

อาจารย์ศรีประไพได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “เพลิตาเพลิตใจ กับจำนวน 1-10 และ 0” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยดำเนินการเริ่มจาก 1) การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และประเด็นการเรียนรู้ 2) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 3) สาระสำคัญของความรู้ 4) การวางแผนบูรณาการกับกลุ่มสาระวิชาอื่น 5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ 4MAT 6) รายละเอียดขั้นตอนการจัดกิจกรรม 7) การวัดและประเมินผล 8) แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ 9) สรุปผลการเรียนรู้ 10) เอกสารประกอบแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ

1. การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้จากคำอธิบายรายวิชา

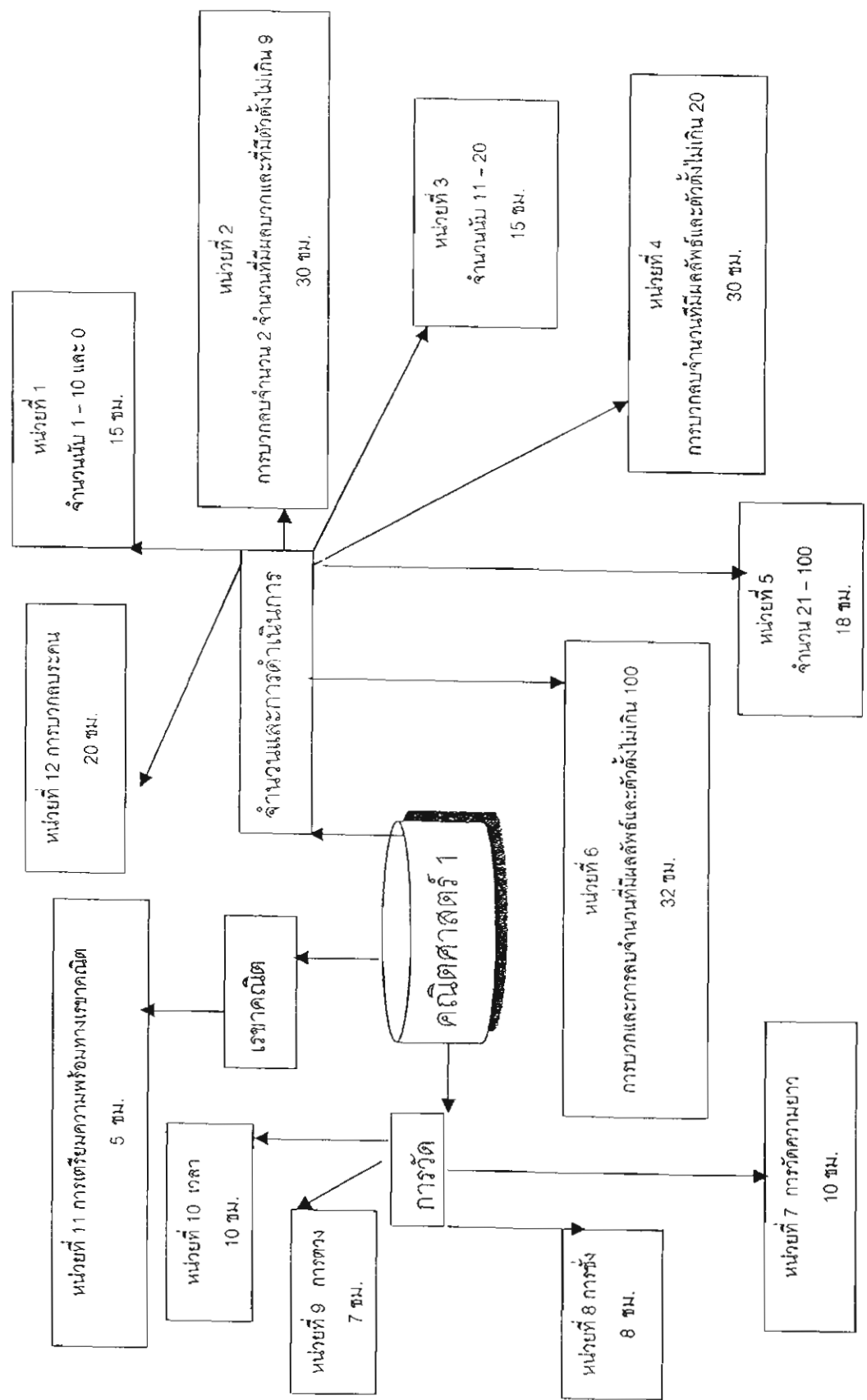
การวิเคราะห์หลักสูตรเริ่มต้นจากการนำคำอธิบายรายวิชาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งทางโรงเรียน วัดลานตา เรียกว่า “คณิตศาสตร์ 1” สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ด้านความรู้(K: knowledge) ด้าน ทักษะกระบวนการ(P: process) และ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์(A: attitude) ใช้วิธีการเก็บคำสำคัญมา เขียนเป็นแผนภูมิความคิด(mind mapping)

การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ ในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 1 มีสาระหลัก 3 เรื่อง คือ (1) การวัด (2) เรขาคณิต และ (3) จำนวนและการดำเนินการ จากสาระดังกล่าวมีการกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้รวม 12 หน่วย โดยมีการกำหนดเวลาเรียนแต่ละหน่วยไว้ด้วย ในขั้นการวิเคราะห์หลักสูตร และกำหนดหน่วย การเรียนรู้นี้คาดว่าโรงเรียนได้มีการดำเนินการจัดทำไว้ในหลักสูตรระดับสถานศึกษาแล้ว ซึ่งถือเป็น แผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว(long-term plan) ที่เป็นภาพตลอดแนวที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็น ทิศทางให้ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมั่นใจ โดยไม่ต้องกังวลเรื่องความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และผู้เรียน ได้เรียนเนื้อหาสาระตามลำดับความยากง่าย

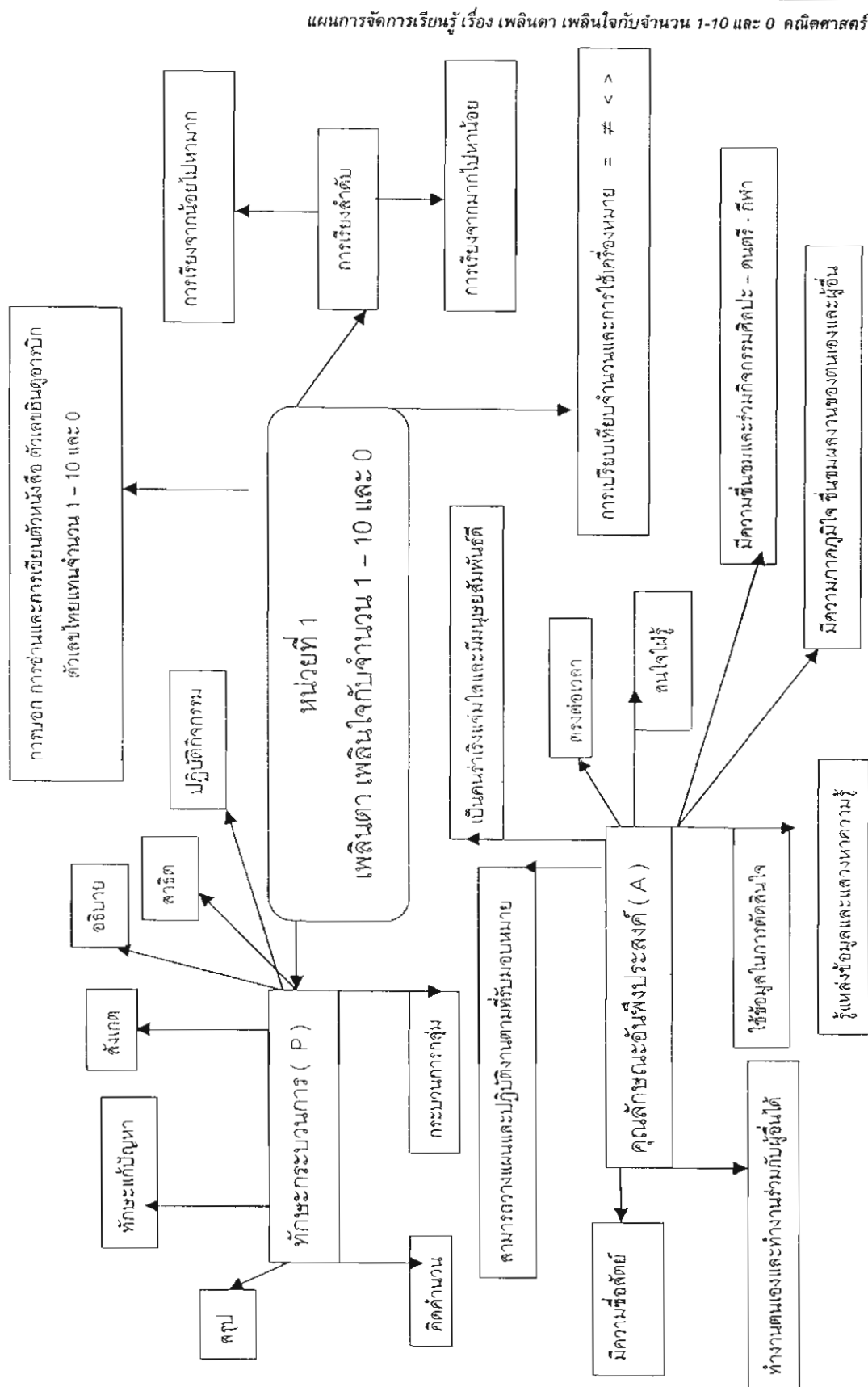
สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีขนาดใหญ่ เป็นแผนในระดับหน่วย การเรียนรู้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ถึง 15 ชั่วโมง ซึ่งการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เช่นนี้ก็ สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ได้ดี ในระดับแผนการเรียนรู้มีการกำหนดเป็น 3 ส่วน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ผังการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้

3. ผู้จัดการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดี เก่ง มีสุข

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนี้เป็นผลการเรียนรู้ที่ถูกตั้งเป้าหมายไว้เป็นตัวแปรตามในโครงการฯ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนโดยใช้แผนการสอนนี้ ซึ่งถูกแบ่งออกเป็นคุณลักษณะของนักเรียนคือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยในแต่ละคุณลักษณะจะกำหนดตัวบ่งชี้เอาไว้ว่าเป็นคนได้อย่างไร เป็นคนเก่งอย่างไร และเป็นคนมีความสุขอย่างไร โดยเน้นที่มีความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระสำคัญของการเรียนรู้

ในที่นี้ อ.ศรีประไพ ได้ขยายความของสาระหรือความรู้ทางคณิตศาสตร์ให้ละเอียดขึ้นจากการวิเคราะห์ประเด็นการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งก็จะทำให้อ.ศรีประไพเองทราบมโนทัศน์ (Concept) ของเรื่องที่จะสอนและสามารถนำไปวางแผนการสอนและออกแบบกิจกรรมการสอนได้

การวางแผนบูรณาการกับกลุ่มสาระวิชาอื่น

การวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นสำหรับหน่วย “จำนวนนับ 1-10 และ 0” เป็นเรื่องจำเป็นมาก เพราะเวลาที่ใช้ในหน่วยเรื่องนี้ใช้เวลา 15 ชั่วโมง ประกอบกับเป็นเรื่องที่มีความเป็นนามธรรมสูง การบูรณาการกับสาระอื่นก็เป็นการแก้ปัญหาในเรื่องเวลาได้ การบูรณาการมีทั้งการนำสาระหรือกระบวนการในสาระอื่นมาบูรณาการด้วย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ 4MAT

ในขั้นนี้ อ.ศรีประไพ ได้ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT 8 ขั้นตอนไว้อย่างคร่าวๆ ตามขั้นตอนของรูปแบบ 4MAT ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยการออกแบบให้ในแต่ละขั้นตอนสอดคล้องกับหลักการ 8 ขั้นตอนของการเรียนรู้แบบ 4MAT

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

☞ คนดี

- สนใจใฝ่รู้
- ตรงต่อเวลา
- มีความซื่อสัตย์สุจริต
- มีความรับผิดชอบ
- ทำงานตนเองและร่วมกับผู้อื่นได้
- มีความภาคภูมิใจในผลงานตนเองและผู้อื่น

☞ คนเก่ง

- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวน 1 – 10 และ 0
- รู้แหล่งข้อมูล /แสวงหาความรู้
- ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
- สามารถวางแผนและปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

☞ มีความสุข

- เป็นคนร่าเริงแจ่มใส และมีมนุษยสัมพันธ์ดี
- มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรม ด้าน ศิลป – ดนตรี – กีฬา

5.สาระสำคัญของความรู้

1. จำนวน 1 – 10 และ 0 เป็นจำนวนนับที่เพิ่มขึ้นทีละหนึ่ง ส่วนจำนวนศูนย์เป็นจำนวนที่ไม่มีอะไรอยู่เลย
2. จำนวนสองจำนวนเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกันอาจมีค่าเท่ากัน มากกว่า หรือน้อยกว่า
3. จำนวน 0 – 10 นำมาเขียนเรียงจากน้อยไปหามากหรือจากมากไปหาน้อยได้

6. ผังการวางแผนบูรณาการกับกลุ่มสาระวิชาอื่น

รายละเอียดขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ในขั้นนี้ อ.ศรีประไพได้อธิบายรายละเอียดของกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนไว้อย่างละเอียด และครบถ้วนโดยในแต่ละขั้นของการสอนดำเนินการตามการจัดการเรียนรู้ 4MAT โดยนำกิจกรรมหลัก ๆ ที่ได้ออกแบบไว้แล้วมาขยายรายละเอียดให้เห็นบทบาทการสอนของครู และบทบาทการเรียนรู้ของนักเรียนในขั้นตอนต่าง ๆ การสอน มีจุดที่ควรสังเกต ดังนี้

1. การสร้างประสบการณ์ โดยให้นักเรียนนับนิ้วมือประกอบการร้องเพลง สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้สาระคณิตศาสตร์ ที่เน้นให้เริ่มสอนจากของจริง ไปสู่ของตัวอย่าง และสัญลักษณ์ในที่สุด ส่วนการร้องเพลงก็เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน
2. กิจกรรมที่ออกแบบไว้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT ที่เน้นการพัฒนาสมองทั้งสองซีก เน้นการลงมือปฏิบัติและการคิดวิเคราะห์ ทบทวนสิ่งที่ได้ปฏิบัติไปแล้วจนเกิดเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้น

การวัดผลประเมินผล

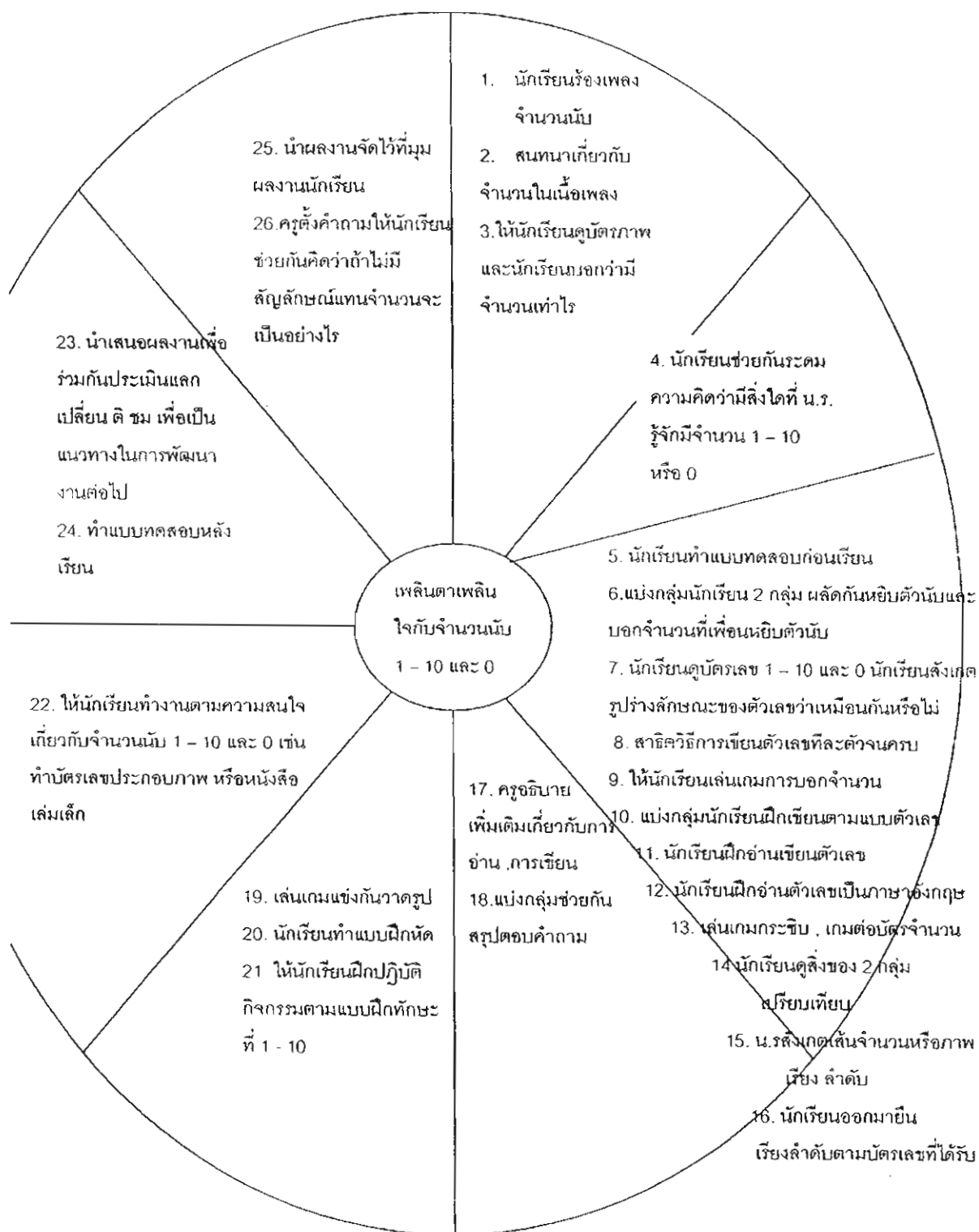
การวัดผลและประเมินผลนักเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนตามปกติที่ผู้สอนจะต้องทำ เพื่อให้ได้ทราบว่าเกิดผลสัมฤทธิ์อะไรบ้างกับนักเรียนและเป็นไปตามที่วางแผนไว้หรือไม่ สำหรับในแผนนี้ อ.ศรีประไพ ได้กำหนดเรื่องที่จะวัดประเมิน วิธีการ เครื่องมือ และผู้ประเมิน ไว้อย่างละเอียดครบถ้วน

การออกแบบตามรายการประเมินผล ประกอบด้วย 1) กิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน 2) วิธีการ 3) เครื่องมือ และ 4) ผู้ประเมิน มีข้อดีตรงที่เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินได้อย่างรอบคอบ รอบด้าน รวมทั้งการจัดให้มีผู้ประเมินหลายฝ่าย ทั้งครู นักเรียน เพื่อนนักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งถือเป็นการประเมินที่สอดคล้องกับแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เพลินตา เพลินใจกับจำนวน 1-10 และ 0 คณิตศาสตร์ ป.1

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ 4 Mat

8. รายละเอียดขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ขั้นสร้างประสบการณ์

1. นักเรียนร่วมกันร้องเพลงจำนวนนับ พร้อมทั้งทำท่ายับนิ้วตนเองประกอบการร้อง
2. ครูถามนักเรียนว่านักเรียนรู้จักจำนวนอะไรบ้างจากเนื้อเพลงที่ร้องและให้นักเรียนออกมาหยิบตัวนับให้เท่ากับจำนวนที่กล่าวถึง เช่น ถ้านักเรียนพูดว่า 3 นักเรียนก็ออกมาหยิบตัวนับ 3
3. ครูชูบัตรภาพให้นักเรียนดูแล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกว่าภาพในบัตรภาพที่นักเรียนมีจำนวนเท่าใด

ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์

4. นักเรียนช่วยกันระดมความคิดเกี่ยวกับส่วนประกอบของร่างกายหรือสิ่งของที่มีจำนวนนับไม่เกิน 10 ที่นักเรียนรู้จักให้เขียนเป็น Mind Mapping

ขั้นปฏิบัติประสบการณ์

5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
6. แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้นักเรียนนับหรือหยิบตัวนับ เท่ากับจำนวนที่อีกฝ่ายบอก เช่น กลุ่มที่ 1 บอกว่า 5 กลุ่มที่ 2 ต้องหยิบตัวนับ หรือบอกจำนวน 5 โดยให้กลุ่มที่ 2 เดินออกมา 5 คน
7. ครูให้นักเรียนดูบัตรเลข ตั้งแต่ 1 - 10 และ 0 ที่ละจำนวนให้นักเรียนสังเกต เปรียบเทียบตัวเลขว่ามีรูปร่างลักษณะเหมือนกันหรือไม่
8. ครูสาธิตวิธีการเขียนตัวเลขฮินดูอารบิก ตัวเลขไทย และตัวหนังสือ พร้อมเทียบกับจำนวนและอ่านตัวเลข ตามลำดับที่ละตัวจนครบ 1 - 10 และ 0 บนกระดานดำ
9. ให้นักเรียนเล่นเกมการบอกจำนวน โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม กลุ่มที่ 1 ยกบัตรเลขตัวเลข อีกกลุ่มให้เดินออกมาเท่าจำนวนบัตรตัวเลขที่ยก
10. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนฝึกเขียนตามแบบฝึกการเขียนตัวเลขฮินดูอารบิกและตัวเลขไทย 1 - 10 และ 0
11. ให้นักเรียนออกมาฝึกเขียนและอ่านตัวเลขฮินดูอารบิก ตัวเลขไทย และตัวหนังสือ จากภาพ บนกระดานดำและฝึกเขียนลงในสมุด
12. ครูฝึกให้นักเรียนอ่านตัวเลข 1 - 10 เป็นภาษาอังกฤษ

13. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเล่นเกมกระชับและเกมตอบบัตรจำนวน แล้วช่วยกันสรุปผลจากการเล่นเกมว่าได้รับอะไรบ้าง
14. ให้นักเรียนดูสิ่งของที่ครูนำมาวางไว้ 2 กลุ่มนักเรียนนับสิ่งของแต่ละกลุ่มแล้วพิจารณาเปรียบเทียบว่าสิ่งของทั้งสองกลุ่มมีจำนวนเท่ากันหรือไม่เท่ากันโดยการโยงจับคู่กัน แล้วบอกว่ากลุ่มใดมากกว่า น้อยกว่า และฝึกเขียนสัญลักษณ์แทนการเปรียบเทียบ
15. ให้นักเรียนสังเกตเส้นจำนวน , ภาพการเรียงลำดับของจำนวน และสังเกตการจัดอันดับตำแหน่งของคนในภาพที่ดูแล้วช่วยกันสรุปว่าการเรียงลำดับนั้นควรเรียงได้อย่างไรบ้าง
16. แบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วแจกบัตรตัวเลขให้นักเรียนในกลุ่มคนละหนึ่งบัตรแล้วให้นักเรียนที่ถือบัตรออกมายืนเรียงลำดับโดยกลุ่มที่ 1 ยืนเรียงจากตัวเลขน้อยไปหามาก กลุ่มที่ 2 ให้ยืนเรียงจากมากไปหาน้อย ตามหมายเลขพร้อมทั้งอ่านตัวเลขในบัตรของตนทีละคน

ขั้นพัฒนาความคิดด้วยข้อมูล (หาความรู้เพิ่มเติม)

17. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียน , การอ่าน , การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ จำนวน 1 – 10 และ 0
18. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนช่วยกันคิดและตอบคำถาม ลงในกระดาษให้แต่ละกลุ่มส่งตัวมานำเสนอหน้า ชั้นดังนี้
 - จำนวนนับ 1 ถึง 10 เป็นจำนวนนับที่เพิ่มขึ้นครั้งละเท่าไร
 - จำนวน 0 หมายถึงอะไร
 - จำนวน 1 ถึง 10 และ 0 เขียนเป็นเลขฮินดูอารบิก ตัวเลขไทย และตัวหนังสือ

ขั้นทำตามแนวความคิดที่กำหนด

19. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนเล่นเกมแข่งขันวาดรูปและช่วยกันสรุปผลที่ได้รับจากการเล่นเกม
20. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด
21. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามแบบฝึกทักษะที่ 1 – 10

ขั้นสร้างชิ้นงานตามถนัด / ความสนใจ

22. ให้นักเรียนทำงานตามความสนใจเกี่ยวกับจำนวนนับ 1 – 10 และ 0 เช่น การทำบัตรเลขประกอบภาพ หรือหนังสือเล่มเล็กเกี่ยวกับจำนวน 1 – 10 และ 0 เช่น ดิฉรูป หรือวาดรูป พร้อมทั้งเขียนจำนวน

ขั้นวิเคราะห์ผลประยุดต์ใช้

23. นำเสนอผลงานเพื่อร่วมกันประเมินแลกเปลี่ยนกัน ดี หรือ ชม เพื่อนเป็นแนวทางในการพัฒนางานต่อไป

24. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับผู้อื่น

25. นำผลงานจัดแสดงไว้ที่มุมผลงานนักเรียน

26.ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันคิดว่าถ้าไม่มีการกำหนดสัญลักษณ์แทนจำนวนจะเป็นอย่างไร

9. การประเมินผล

กิจกรรม / พฤติกรรม / ผลงานที่ต้องการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน
1. ร่วมกิจกรรม / ตอบคำถาม / เล่นเกม / ร้องเพลง / การทำงาน	สังเกต	แบบสังเกตพฤติกรรม	ครู
2. ประเมินการเรียนรู้ / ทำแบบฝึกหัด / ทดสอบก่อน - หลังเรียน / ปฏิบัติกิจกรรมตามแบบฝึกทักษะ	ตรวจผลงาน	แบบฝึกหัด , แบบฝึกทักษะ , แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน	ครู
3. ประเมินผลงาน	ตรวจผลงาน	แบบประเมินชิ้นงาน	ครู นักเรียน เพื่อน ผู้ปกครอง

แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้

ขั้นตอนนี้เป็นกรสรุปแหล่งเรียนรู้และสื่อ ที่จะใช้ในแผนนี้ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนจัดการเรียนการสอน

สื่อที่ใช้มีหลากหลายทั้ง ของจริง ของจำลอง และสื่อที่เป็นสัญลักษณ์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างของแบบการเรียนรู้(learning style) นอกจากนั้นยังยึดหลักของการจัดสื่อการเรียนรู้ดังนี้

1. เป็นสื่อที่ผู้เรียนได้สร้างหรือผลิตขึ้นสำหรับการเรียนรู้ของตนเอง
2. เป็นสื่อที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อเป็นรายบุคคล/กลุ่มย่อย มากกว่าเป็นสื่อสำหรับครู
3. เป็นสื่อที่สามารถใช้ได้หลากหลาย เช่น บัตรตัวเลข คำนับ

สรุปผลการสอน

มีการสรุปผลการจัดการสอน เป็น 3 หัวข้อ คือ 1)วิธีการจัดกิจกรรม 2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียน และ 3) เสนอวิธีการแก้ปัญหา

อาจารย์ศรีประไพ ได้บันทึกผลการสอนได้ค่อนข้างดี เห็นภาพที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน ข้อมูลในส่วนของการสรุปผลการสอนนี้ มีประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. การเขียนบันทึกผลการสอน เป็นช่วงเวลาที่คุณได้ทบทวนการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ทำให้ได้เห็นจุดเด่น จุดด้อย ข้อควรปรับปรุง สำหรับการนำไปใช้ในโอกาสต่อไป
2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนมากขึ้น ทำให้สามารถวางแผนในการช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ ดังนั้น การบันทึกชื่อของนักเรียน และพฤติกรรมที่สังเกตได้ก็ จะช่วยในการวินิจฉัยหาวิธีการช่วยเหลือได้ กรณีการบันทึกว่า “นักเรียนยังไม่มี ความพร้อมในการฟัง” นั้น เป็นการตัดสินใจพฤติกรรม และข้อมูลนี้ยังไม่พอที่จะหาทางช่วยเหลือนักเรียนได้ ถ้ามีการบันทึกเพิ่มเติมก็จะมีประโยชน์มากขึ้น
3. ในกรณีที่ครูพบว่ามื่ออะไรที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดี ครูก็อาจบันทึกไว้ เมื่อเวลาผ่านไป สักระยะหนึ่งก็สามารถรวบรวมข้อมูลเหล่านั้นไว้ เพื่อเลือกใช้ในการสอนครั้งต่อไป
4. ในกรณีที่ครูพบว่ามื่อปัญหาการสอนที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ก็เป็นสัญญาณเตือนให้ครูได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาได้

10. แหล่งการเรียนรู้ / สื่อ

1. ของจริง
2. บัตรภาพ
3. บัตรตัวเลข
4. ตัวนับ
5. แผนภูมิเพลงจำนวนนับ
6. เกมกระดาน , เกมต่อบัตรจำนวน , เกมแข่งวาดรูป , เกมการจับคู่จำนวน
7. แบบฝึกทักษะ
8. เกมฝึกการเขียนตามตัวเลข
9. ตัวอย่างการเปรียบเทียบ
10. ตัวอย่างการเรียงลำดับ
11. แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

11. สรุปผลการสอน

1. วิธีการจัดกิจกรรม

- การทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน มีนักเรียนประมาณ 3 - 4 คนยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติ
- นักเรียนทุกคนร่วมกิจกรรมได้ดี โดยเฉพาะการเล่นเกมนักเรียนจะมีความสุขมาก
- ด้านการปฏิบัติกิจกรรมแบบฝึกทักษะนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ดี มีนักเรียนครูต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิดประมาณ 4 คน เพราะว่าบางกิจกรรมครูต้องคอยแนะนำจึงสามารถทำได้ และอีกสาเหตุก็คือ ทำงานช้าไม่ทันเพื่อนต้องคอยกระตุ้น
- ในการสร้างชิ้นงานตามความถนัดนักเรียนยังไม่สามารถทำผลงานได้ดีเท่าที่ควร บางคนยังไม่มีความพร้อมในด้านการฟังและการปฏิบัติเท่าที่ควร เช่น ด.ช. สมพร ด.ช. ชุตินันท์ ด.ช. ณัฐพันธ์ ด.ช. ศุภกร

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน

- นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวน 1 - 10 และ 0 มีประมาณ 4 คนที่ปัญหาในด้านการทำงานไม่ค่อยทันเพื่อนเพราะทำงานช้ามาก และขาดความเข้าใจในบางเรื่องเช่นการเรียงลำดับ

3. เสนอวิธีการแก้ปัญหา

- นักเรียนทั้ง 4 คน แก้ปัญหาโดยการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษในบางครั้งต้องเรียกมาสอนตัวต่อตัว หรือ ให้เพื่อนที่มีความเข้าใจดีคอยดูแลแทนครู

เอกสารประกอบการสอน

หลังจากเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว อาจารย์ศรีประไพ ได้แนบตัวอย่างเอกสารประกอบการสอนมาไว้ด้วยดังนี้

1. แบบประเมินแผนการสอน

ในระบบการบริหารของโรงเรียนวัดลานคานันหลังจากที่ครูแต่ละคนเขียนแผนการสอนเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องนำแผนการสอนของตนเองให้กับเพื่อนครูในโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นและประเมินในประเด็นต่างๆ ของแผน เพื่อที่จะนำความคิดเห็นที่หลากหลายจากเพื่อนครูมาปรับปรุงแผนก่อนที่จะนำเสนอผู้บริหารหรือนำไปสอนต่อไป วิธีการเช่นนี้มีคุณประโยชน์ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ขึ้นภายในโรงเรียน ให้ครูมีโอกาสสนทนาทวิภาคอย่างไม่เป็นทางการ และฝึกวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ ผลที่ได้หากพิจารณาจากแบบประเมินนี้อาจไม่เห็นชัดเจนนัก แต่กระบวนการในการประเมินมีคุณค่ามาก

2. แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน และแบบประเมิน

ในระบบการวัดผลต่างๆ ไป การใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนจะใช้เพื่อเป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนทางการเรียนรู้ที่สืบเนื่องมาจากการสอนในแต่ละครั้งหรือแต่ละช่วงเวลา แบบประเมินนี้จะบอกได้ว่านักเรียนแต่ละคนเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่

3. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

แบบประเมินนี้จะใช้ประเมินคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข ตามการตั้งเป้าหมายไว้ในข้อ 4 (ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง) แบบประเมินนี้จะบันทึกคะแนนของแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่เป็นผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการใช้แผนการสอนนี้ โดยการบันทึกจะใช้ระดับคะแนนเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นเป้าหมายและเกณฑ์เหล่านี้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมประเมินด้วยก็จะช่วยกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4. แบบตรวจชิ้นงานเพื่อประเมินศักยภาพ

อาจารย์ศรีประไพ ได้สร้างแบบตรวจชิ้นงานนี้ขึ้นเพื่อบันทึกผลการทำชิ้นงานของนักเรียนทุกคนที่ทำในแผนการสอนเรื่อง จำนวน 1-10 และ 0 นี้ โดยเป็นการให้คะแนนที่พิจารณาจากชิ้นงานในเรื่องของความสะอาด เนื้อหาสาระ การตกแต่งระบายสี ความสวยงาม และประโยชน์นำไปใช้

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เพลินตา เพลินใจกับจำนวน 1-10 และ 0 คณิตศาสตร์ ป.1

แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โรงเรียน วัดลาดคา

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน กองสรีระใจ ฤทธิจักร ระดับชั้น ☒ ประถมศึกษาปีที่ 1
 ชื่อแผน พเลิ่งตา เพลินใจกับจำนวน 1-10 และ 0 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์
 ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกรอบ จำนวน คาบ วัน เดือน ปี ที่ใช้แผน

คำชี้แจง

1. ลักษณะแบบประเมิน

แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (แบบข้อความ Rubric) ให้ผู้ประเมินพิจารณาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วประเมินตามสภาพ

2. ผู้ประเมิน ควรมี 3 คน โดยพิจารณาจาก

- 2.1 ผู้ประเมินแผน คือ(บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย)
- 2.2 ครูฝ่ายวิชาการและคุณครู (ค.อ. วิ. และคนกับผู้ที่ได้รับการมอบหมาย)
- 2.3 ครูผู้สอนในกลุ่มสาระเดียวกัน

3. วิธีดำเนินการประเมิน

1. ให้ผู้ประเมินพิจารณาจากรายการประเมินโดยดูจากแผนการจัดการเรียนรู้
2. พิจารณารายการว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด (โดยดูตามเกณฑ์การพิจารณา) แล้วทำเครื่องหมายลงในช่องผลการประเมิน
3. นำผลคะแนนแต่ละคนสรุปประเมินรวมหาคุณภาพแผนฯ

4. ระยะเวลาที่ประเมิน

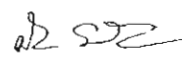
ควรประเมินก่อนใช้ เพราะผลการประเมินจะช่วยให้ครูผู้สอนดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้ แต่มีบางรายการต้องประเมินหลังใช้ ดังนั้น ในการประเมินผู้รับการประเมินและถูกประเมินทำการตกลงกันก่อนว่าจะดำเนินการประเมินก่อนใช้แผนฯ ในข้อใดบ้าง และหลังใช้แผนฯ ในข้อใดบ้าง

5. ระดับคุณภาพ

- 1 หมายถึง ไม่ได้จัดทำ หรือจัดทำแต่ต้องปรับปรุง
- 2 หมายถึง มีความชัดเจน หรือมีรายละเอียดเพียงพอที่จะให้จัดการสอนได้
- 3 หมายถึง มีทั้งความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เพลินตา เพลินใจกับจำนวน 1-10 และ 0 คณิตศาสตร์ ป.1

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
		ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
1.	มีการวิเคราะห์หลักสูตร	/		
2.	มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้เฉพาะแผนฯ	/		
3.	มีกิจกรรมบูรณาการกับกลุ่มวิชาอื่น	/		
4.	มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิดค้นจากประสบการณ์ตรงกับสิ่งแวดล้อม	/		
5.	มีกิจกรรมให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูล หรือวิเคราะห์ประสบการณ์และลงมือปฏิบัติจริง	/		
6.	มีกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้กับกลุ่มหรือทำงานร่วมกับกลุ่ม	/		
7.	มีกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิดและปฏิบัติอย่างหลากหลายหรือแสดงออกอย่างชัดเจน	/		
8.	มีกิจกรรมให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย หรือวิธีการที่หลากหลาย	/		
9.	มีกิจกรรมให้นักเรียนเลือกสร้างชิ้นงานตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ	/		
10.	มีกิจกรรมให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อประเมิน และชื่นชมผลงานตนเองและผู้อื่น	/		
11.	มีการระบุคุณลักษณะที่ต้องการส่งเสริม คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข	/		
12.	มีรายการการใช้สื่อการเรียนการสอน	/		
13.	มีการประเมินผลนักเรียน	/		
14.	มีการสรุปผลการเรียนการสอน	/		
15.	มีการจัดเตรียมเอกสารเสริมความรู้ เครื่องมือประเมินไว้ท้ายแผน	/		

(ลงชื่อ)

ผู้ประเมิน

(๓๖ มี.ค. ๖๕ ๐๑๓๗๓)

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เพลินตา เพลินใจกับจำนวน 1-10 และ 0 คณิตศาสตร์ ป.1

แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

คำสั่ง ให้นักเรียนกา X ทับตัวอักษร ก, ข และ ค ข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. Y Y Y Y Y เขียนแทนด้วยตัวเลขใด

ก. 5

ข. 6

ค. 7

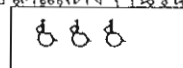
2. ข้อใดมีค่าเท่ากับ

ก.

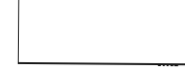
ข.

ค.

3. ข้อใดแสดงจำนวน 0

ก.

ข.

ค.

4. " เก้า " เขียนเป็นเลขไทยได้อย่างไร

ก. 9

ข. 6

ค. ๙

5. " 7 " เขียนเป็นตัวหนังสือได้อย่างไร

ก. แปด

ข. เจ็ด

ค. หก

6. ตัวเลขอะไรที่อยู่ระหว่าง 5 กับ 7

ก. 4

ข. 6

ค. 8

7. ข้อใดถูกต้อง

ก. $5 < 4$

ข. $3 > 6$

ค. $7 > 3$

8. $6 > 2$ หมายความว่าอย่างไร

ก. 6 เท่ากับ 2

ข. 6 น้อยกว่า 2

ค. 6 มากกว่า 2

9. ข้อใดเรียงจากน้อยไปหามาก

ก. 3 4 6 5

ข. 9 8 7 6

ค. 7 8 9 10

10. เลขตัวใดที่มีค่าน้อยกว่า 1

ก. 0

ข. 2

ค. 3

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เพลินตา เพลินใจกับจำนวน 1-10 และ 0 คณิตศาสตร์ ป.1

วิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง.....ฉบับ 1-10 และ 0.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับการเรียนรู้
 0 ปรับปรุง (0 - 5 คะแนน) 1 พงษ์ (6 - 7 คะแนน) 2 สี (8 - 10 คะแนน)

แบบตรวจชิ้นงานเพื่อประเมินศักยภาพ

สั	ความสะอาด			ป็นกลาง			การก่อกำเนิด			ความสวยงาม			ประโยชน์ใช้สอย			รวม		ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	0	1	2	รวม		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1. ค.ส. อภิวัฒน์ แดงดอกไม้		✓				✓					✓				✓	8		✓		
2. ค.ส. พิชญะ สุวรรณรัตน์		✓			✓						✓				✓	6		✓		
3. ค.ส. ชัยวัฒน์ ศักดิ์ภา		✓				✓					✓				✓	9		✓		
4. ค.ส. ชัยวัฒน์ รัตนกุล		✓				✓					✓				✓	7		✓		
5. ค.ส. ชัยวัฒน์ ยอภรณ์		✓				✓					✓				✓	6		✓		
6. ค.ส. ชัยวัฒน์ สุวรรณรัตน์			✓			✓					✓				✓	8		✓		
7. ค.ส. ชัยวัฒน์ กงษ์รัตน์			✓			✓					✓				✓	8		✓		
8. ค.ส. ชัยวัฒน์ วัฒนชัย		✓			✓						✓				✓	5			✓	
9. ค.ส. ชัยวัฒน์ เติ่งสงฆ์			✓			✓					✓				✓	8		✓		
10. ค.ส. ชัยวัฒน์ เติ่งสงฆ์		✓				✓					✓				✓	7		✓		
11. ค.ส. ชัยวัฒน์ เติ่งสงฆ์	✓					✓					✓				✓	4			✓	
12. ค.ส. ชัยวัฒน์ วัฒนชัย		✓				✓					✓				✓	5		✓		
13. ค.ส. ชัยวัฒน์ วัฒนชัย		✓				✓					✓				✓	8		✓		
14. ค.ส. ชัยวัฒน์ เติ่งสงฆ์		✓				✓					✓				✓	7		✓		
15. ค.ส. ชัยวัฒน์ เติ่งสงฆ์		✓				✓					✓				✓	8		✓		
16. ค.ส. ชัยวัฒน์ เติ่งสงฆ์		✓				✓					✓				✓	6		✓		
17. ค.ส. ชัยวัฒน์ เติ่งสงฆ์		✓				✓					✓				✓	6		✓		
18. ค.ส. ชัยวัฒน์ เติ่งสงฆ์		✓				✓					✓				✓	7		✓		

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เพลินตา เพลินใจกับจำนวน 1-10 และ 0 คณิตศาสตร์ ป.1

เกมกระซิบตัวเลข

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 2 – 3 กลุ่มแข่งขันเล่นเกมกระซิบตัวเลข
2. ให้นักเรียนคนแรกกระซิบตัวเลขกับนักเรียนคนที่ 2 คนที่ 2 เขียนตัวเลขที่ได้ยินให้คนที่ 3 ดู (แต่ต้องระวังคนที่ 4 เห็น)
3. คนที่ 3 กระซิบตัวเลขที่อ่านให้คนที่ 4 ทำสลับดังนี้ไปเรื่อยๆจนกระทั่งคนสุดท้าย
4. คนสุดท้ายบอกว่าตัวเลขที่คนแรกกระซิบคือตัวเลขอะไร กลุ่มใดบอกตัวเลขได้ถูกต้องเป็นฝ่ายชนะ

เกมต่อบัตรจำนวนกับตัวเลข

วิธีเล่น เกมนี้เล่นได้ครั้งละ 2 – 4 คน

1. แจกบัตรทั้งหมดให้ผู้เล่นคนละเท่าๆกัน
2. ผู้เล่นคนแรกวางบัตร 1 แผ่น ผู้เล่นคนที่ 2 วางบัตร 1 แผ่นต่อกับบัตรของผู้เล่นคนแรก โดยมีข้อแม้ว่าบัตรจะต่อได้ต้องมีจำนวนภาพตรงกับตัวเลขผู้เล่นคนต่อไปก็ทำเช่นเดียวกันผลัดกันวางคนละแผ่นหมุนเวียนกันไป ใครวางบัตรไม่ได้ให้เว้นข้ามไปจนกว่าจะถึงรอบของตัวเองอีกครั้ง
3. ผู้ที่วางบัตรได้หมดก่อนเป็นผู้ชนะ

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. แผนการเรียนรู้นี้ แสดงให้เห็นเส้นทางจากหลักสูตรมาสู่การสอนได้เป็นอย่างดี ลักษณะการวิเคราะห์หลักสูตร และหน่วยการเรียนรู้ ในรูปของผังมโนทัศน์ ซึ่งถือเป็นหลักสูตรฉบับย่อที่ครูใช้เป็นกรอบในการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ ทำให้เห็นภาพรวมทั้งหมด ซึ่งถือว่ามีความประโยชน์มาก
2. การจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT มีข้อความรู้ที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมาก ซึ่งถ้าผู้สอนได้ศึกษาเพิ่มเติมก็จะมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้แบบนี้ได้ดียิ่งขึ้น ในที่นี้ ขอยกตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้
 - 2.1 การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นพื้นฐานที่พัฒนามาเป็นรูปแบบการสอนแบบ 4MAT ซึ่งเน้นการได้รับประสบการณ์ การสะท้อนประสบการณ์ จนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น ครูจึงควรให้เวลาในการคิดทบทวน ใช้คำถามกระตุ้นคิด และช่วยสรุปองค์ความรู้
 - 2.2 แบบการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้หลากหลาย ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงมีความหลากหลายเช่นเดียวกัน เช่น การฝึกเขียนตัวเลข อาจให้ปั้นดินน้ำมันเป็นตัวเลข เดินหรือวิ่งเป็นตัวเลข เพิ่มเติมจากการเขียนด้วยดินสอ
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เป็นขั้นตอนสำคัญของการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้ ดังนั้นครูจึงต้องเตรียมสภาพการณ์ให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดมุมแสดงผลงานไว้ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสทบทวน หรือใช้เป็นสื่อในการสนทนาพูดคุยกัน
4. การสอนเรื่อง “ตัวเลขและจำนวน” ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อาจเริ่มจากให้นักเรียนได้เห็นวิวัฒนาการของตัวเลขก่อน โดยอาจเล่านิทาน หรือการลองฝึกนับเลขแบบคนยุคโบราณ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายมากขึ้น เช่น เดิมไม่มีระบบการนับเลขที่ดี มนุษย์โบราณจึงใช้วิธีการจับคู่สิ่งของกับก้อนหินหรือปมเชือก การกระทำเช่นนี้ก่อให้เกิดปัญหามากมาย จนกระทั่งมีคนคิดระบบเลขแบบต่าง ๆ ขึ้นมาใช้

เมนูที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาต่างประเทศ)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้พัฒนาแผนการสอน: อาจารย์วาสนา ศรีเฮงไพบูลย์
โรงเรียนวัดพระธาตุ วังหวัดสุพรรณบุรี

● ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างลักษณะดี เก่ง มีสุข
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ)
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง	My Hobbies
ผู้พัฒนาแผน	นางวาสนา ศรีเฮงไพบูลย์
สถานศึกษา	โรงเรียนวัดพระธาตุ

● ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการสอนของอาจารย์วาสนา ที่โครงการ วพร. นำเสนอนี้เป็นแผนการสอนที่ทำขึ้นจริงจากความพยายามที่จะหารูปแบบการสอนที่จะนำมาพัฒนาเยาวชนของโรงเรียนวัดพระธาตุ การเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT นี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามเป้าหมายของโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)

● แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์วาสนาที่ใช้ในการปฏิบัติการสอนมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) 2) ผังมโนทัศน์วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) 3) การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ใช้ในแผน 4) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดี เก่ง มีสุข 5) สาระสำคัญของการเรียนรู้ 6) การวางแผนบูรณาการกับกลุ่มสาระวิชาอื่น
- 7) การวางแผนการจัดกิจกรรม 4MAT 8 ขั้นตอน 8) รายละเอียดของการจัดกิจกรรมตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT 9) การวัดผลประเมินผล 10) แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ 11) สรุปผลการเรียนรู้ 12) ภาคผนวก และ 13) สรุปคุณภาพของแผน

การวิเคราะห์หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ)

ในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่นำมาจากหลักสูตรการศึกษาสถานศึกษาของโรงเรียนวัดพระธาตุ ที่ใช้เป็นแม่บทในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาตรฐานมาจำแนกเป็นสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยสาระหลัก 4 สาระ คือ (1) ภาษาเพื่อการสื่อสาร (2) ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (3) ภาษาและวัฒนธรรม และ (4) ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก ในแต่ละสาระจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจำแนกรวมได้ 9 หน่วย(Unit) และหน่วยที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ก็คือ Unit 4: My Hobbies จัดอยู่ในสาระ "ภาษาเพื่อการสื่อสาร" การจัดทำโดยใช้แผนภาพความคิด (Mind Mapping) เพื่อให้เข้าใจได้โดยง่าย

ผังโน้ตค้นวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ)

ผังโน้ตค้นในหน้านี้จะเป็นการวิเคราะห์หลักสูตรออกมาใน 3 ด้านคือ

1. ด้านเนื้อหาความรู้ (Knowledge)
2. ด้านกระบวนการ (Process)
3. ด้านทัศนคติ (Attitude)

ซึ่งในการวางแผนของ อ.วาสนา ในขั้นตอนนี้ก็จะเป็นการกำหนดรายละเอียดเนื้อของการเรียนการสอนของวิชาภาษาอังกฤษระดับ ป.4 ใน 3 ด้านดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

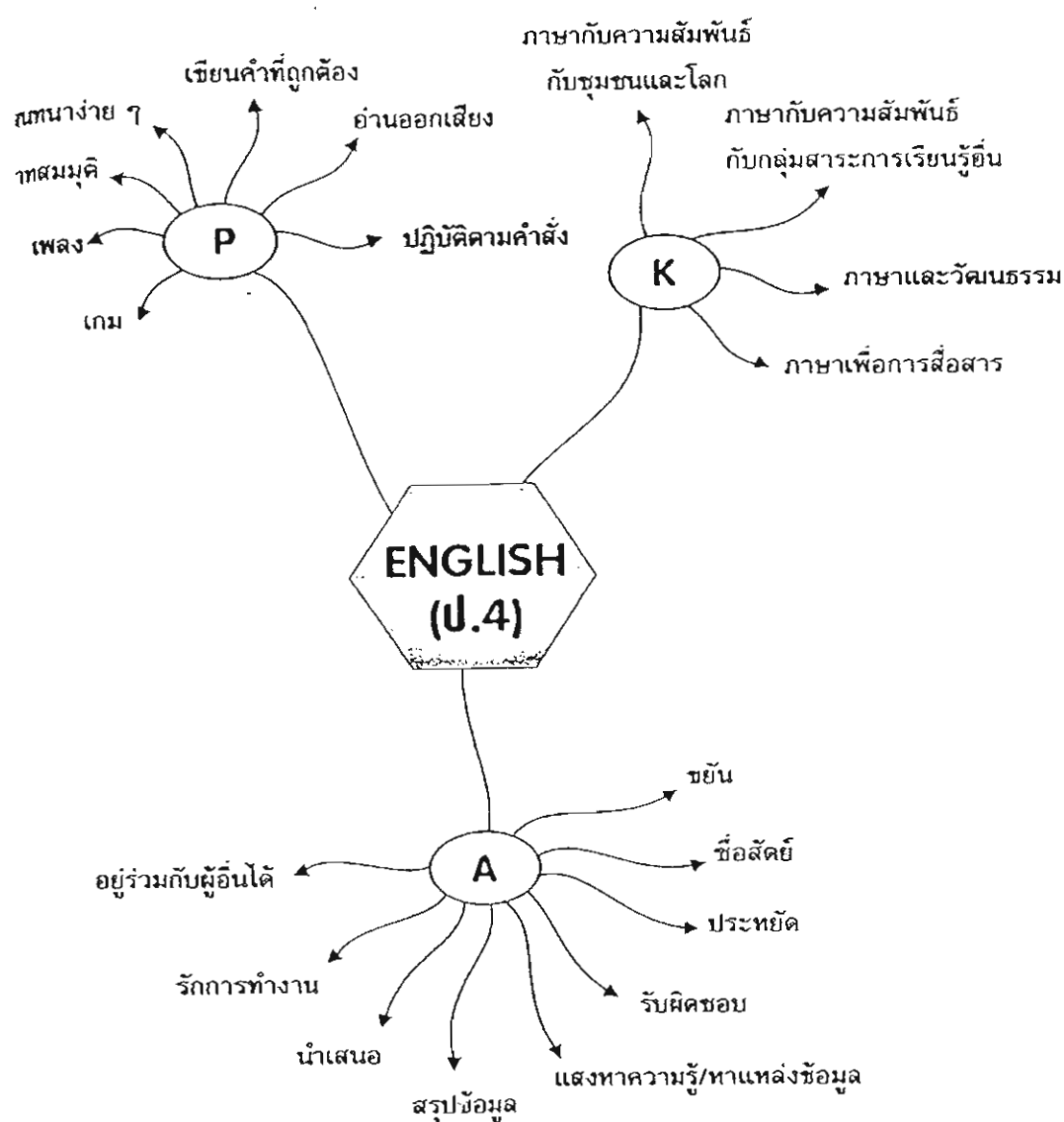
การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ใช้ในแผนนี้

ในขั้นตอนนี้ อ.วาสนา ได้กำหนดรายละเอียดของสาระการเรียนรู้ที่ตั้งเป้าว่าจะต้องสอนหรือใช้สอนในแผนนี้ โดยยังคงยึดความรู้ 3 ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักสูตร แต่มีเพิ่มมาอีก 1 ด้านดังนี้

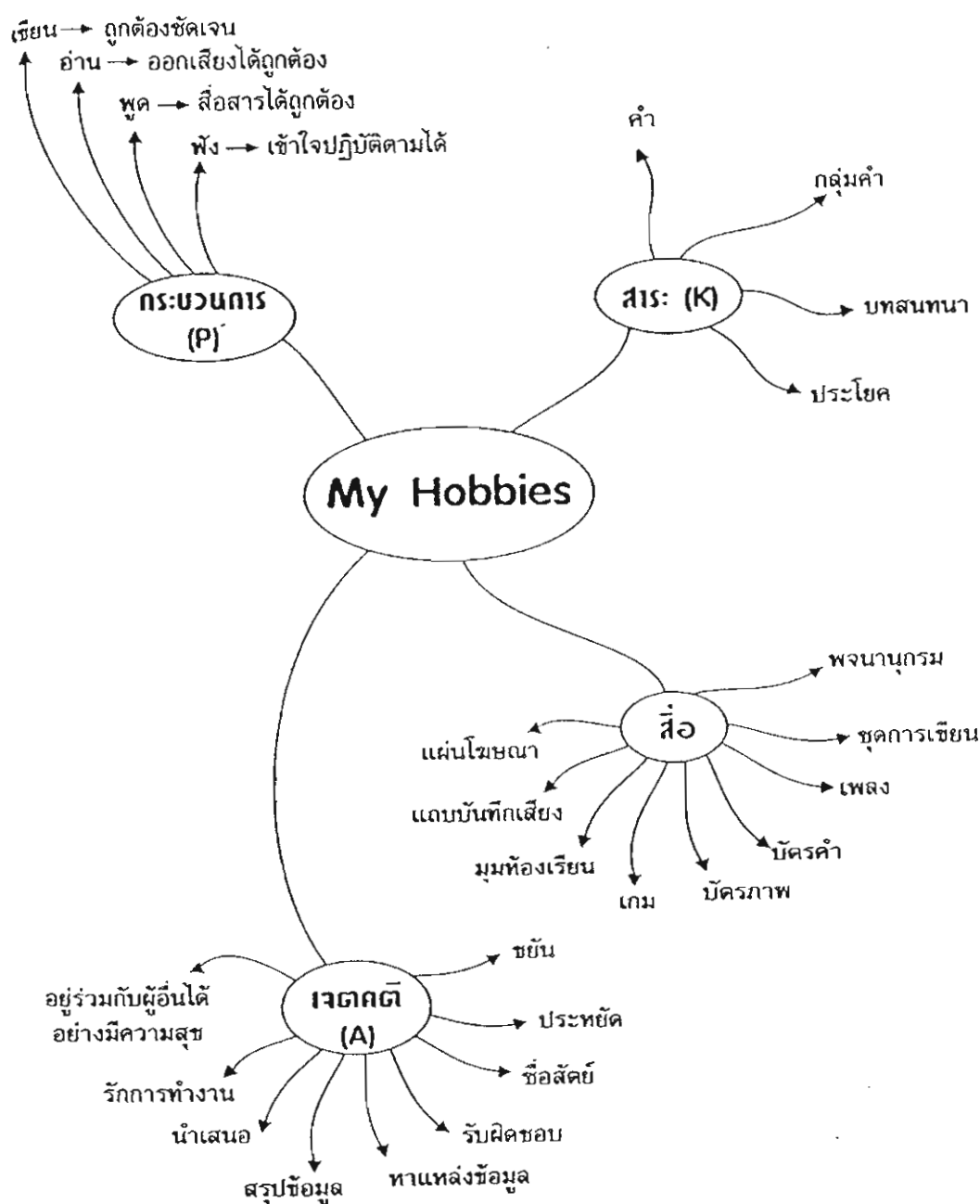
1. สาระความรู้ (Knowledge)
2. กระบวนการ (Process)
3. ทัศนคติ (Attitude)
4. สื่อ

๒. วิเคราะห์และสังเคราะห์กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ)

3. การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ใช้ในแผนนี้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดี เก่ง มีสุข

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนี้เป็นผลการเรียนรู้ที่ถูกตั้งเป้าหมายไว้เป็นตัวแปรตามในโครงการ
วพร. ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนโดยใช้แผนการสอนนี้

สาระสำคัญของการเรียนรู้

ในที่นี้ อ.วาสนา ได้สรุปสาระสำคัญของแผนการสอนนี้ออกมาให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง

การวางแผนบูรณาการกับกลุ่มสาระวิชาอื่น

นอกจากจะวางแผนการสอนเฉพาะในวิชาภาษาอังกฤษแล้ว อ.วาสนา ยังได้วางแผนที่จะ
บูรณาการกลุ่มสาระวิชาอื่น เช่น สังคม คณิตศาสตร์ หรือ ศิลปะ เข้ามาไว้ในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
ของแผนนี้ด้วย

การวางแผนการจัดกิจกรรม 4MAT 8 ขั้นตอน

ในขั้นนี้ อ.วาสนา ได้ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้
4MAT 8 ขั้นตอนไว้อย่างคร่าวๆ ตามขั้นตอนของรูปแบบที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

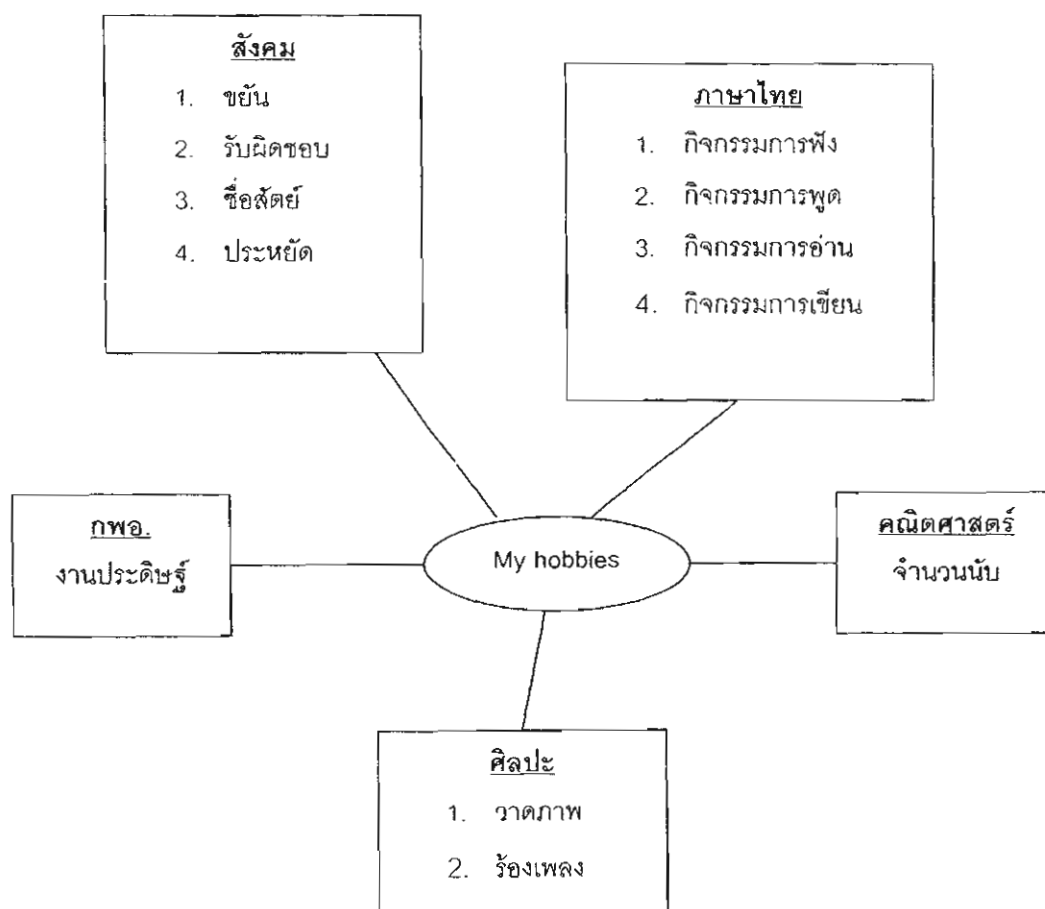
4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คี เก่ง มีสุข

1. ให้นักเรียนเป็นคนดี คือ ขยัน รับผิดชอบ ประหยัด ซื่อสัตย์
2. ให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คือ แสวงหาความรู้ รู้แหล่งข้อมูล สรุปข้อมูล นำเสนอ
3. ให้นักเรียนมีความสุข คือ รักการทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5. สาระสำคัญของการเรียนรู้

1. ประโยค ข้อความสั้น ๆ
2. เรื่องสั้น ๆ นิทานที่มีภาพประกอบ
3. ประโยคคำสั่ง คำขอร้อง คำขออนุญาต
4. การเขียนเรื่องบรรยายภาพ
5. การวาดภาพประกอบเรื่อง
6. การอ่านและเขียนจำนวน 1-50
7. การใช้คำศัพท์เกี่ยวกับสาระอื่น
8. การร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม

6. การวางแผนบูรณาการกับกลุ่มสาระวิชาอื่น

7. กรอบแผน การกิจกรรม 4 MAT 8 ขั้นตอน

รายละเอียดของการจัดกิจกรรมตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT 8 ขั้นตอน

ในขั้นนี้ อาจารย์ว่าสนาได้อธิบายรายละเอียดของกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนไว้อย่างละเอียดและครบถ้วน มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ มีการกำหนดกรอบของกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน โดยระบุหลักการสำคัญในแต่ละขั้น การพัฒนาสมองซีกซ้าย-ขวา ซึ่งช่วยให้ครูออกแบบกิจกรรมได้ง่ายขึ้น
2. มีการระบุเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละช่วง การประมาณการเช่นนี้ ช่วยให้ผู้สอนได้บริหารเวลาเพื่อให้เกิดผลตามเวลาที่กำหนด
3. มีตัวอย่างของกิจกรรม บางส่วนมีการลำดับขั้นตอนย่อยได้ค่อนข้างละเอียดซึ่งแสดงถึงการคิดวางแผนที่ละเอียดรอบคอบ

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลนักเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนตามปกติที่ผู้สอนจะต้องทำ เพื่อให้ได้ทราบว่าเกิดผลสัมฤทธิ์อะไรบ้างกับนักเรียนและเป็นไปตามที่วางเป้าหมายไว้หรือไม่

สำหรับในแผนนี้ อาจารย์ว่าสนา ได้กำหนดเรื่องที่จะวัดประเมิน วิธีการ เครื่องมือ และผู้ประเมิน ไว้อย่างละเอียดครบถ้วน

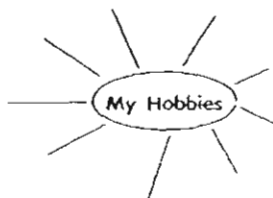
8. รายละเอียดของการจัดกิจกรรมตามกระบวนการ 4MAT 8 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างประสบการณ์ (สมองซีกขวา)

1.1 ครูและนักเรียนทักทายกันตามปกติ ตามสถานการณ์ และด้วยเพลง

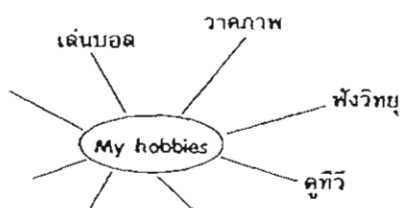
- Goodmorning / Good afternoon
- How are you to day ? I am fine.thank you.
- แนะนำตนเองของแต่ละคน
- Warm up 5 คำ 5 นาที กับชุดเขียนให้คล่องท่องให้จำนำไปใช้ ชุดที่ 31 - 40
- ใช้คำถามกระตุ้นเพื่อนำเข้าสู่สาระที่จะเรียน เช่น นักเรียนเคยทำสิ่งใดบ้างในเวลาว่าง ให้นักเรียนแต่ละคนคิดและเขียนออกมาภายในเวลาที่กำหนด (5 นาที)
- Pre - test จำนวน 10 ข้อ (10 นาที)
- ทบทวนความรู้เดิม (ในคาบเรียนต่อไป)

ใบงานที่ 1 คิดจากประสบการณ์ เรื่อง My hobbies

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ (สมองซีกซ้าย)

- 2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน ระดมความคิดเกี่ยวกับ My hobbies (งานอดิเรกของฉัน) เขียนผังความคิดหรือ mind mapping ว่ามีอะไรบ้าง ภายในเวลาที่กำหนด (10 - 15 นาที) จากนั้นตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ

- 2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน ค้นหาคำศัพท์จากคำที่ตนเอง ระดมความคิดได้ภายในเวลาที่กำหนด (10-15นาที) แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอคำอ่าน คำแปล (ครูช่วยให้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ด้วยการนำบัตรคำศัพท์ที่เกี่ยวกับงานอดิเรกไปติดไว้บนกระเปาะผนังหน้าชั้นเรียน เพื่อสะดวกต่อการค้นคว้าของนักเรียน)

- 2.3 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน ช่วยกันจำแนกประเภทของคำ เช่น คำนาม คำกริยา จากคำที่นักเรียนค้นคว้าไปแล้ว เช่น
- picture (พิกเจอร์) เป็นคำนาม แปลว่า รูปภาพ
 - draw (ดรอว์) เป็นคำกริยา แปลว่า วาด
- ภายในเวลาที่กำหนด (10 - 15 นาที) แล้วส่งตัวแทนนำเสนอ
- 2.4 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน ระดมความคิดเขียนประโยคง่าย ๆ จากคำนามและคำกริยา ที่ศึกษาค้นคว้าไปแล้ว เช่น
- คำนาม - picture
คำกริยา - draw
- ประโยคที่จะเขียน คือ I draw a picture.
- ภายในเวลาที่กำหนด (10 - 15 นาที) แล้วส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้น
- 2.5 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน หาจำนวนนับของตัวเลข 1 - 50 จากแผ่นโฆษณาสินค้าภายในเวลาที่กำหนด (10 - 20 นาที) แล้วส่งตัวแทนออกนำเสนอหน้าชั้น
- ใบงานที่ 2 ระดมความคิดเขียน mind mapping

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการเรียนรู้สู่ความคิดรวบยอด (สมองซีกขวา)

- 3.1 อภิปรายร่วมกันโดยให้ดูภาพของกิจกรรมและให้ความหมายของคำที่นักเรียนคิดได้ว่าเป็นงานที่ทำในเวลาว่างเรียกว่างานอดิเรกหรือ Hobbies
- 3.2 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์ที่นักเรียนค้นคว้าได้และแสดงบัตรคำให้ดู และออกเสียงตาม เช่น คำว่า play, read, watch, draw, listen, radio, ball, television (T.V.), book, picture (คำนอกเหนือจากนี้ตามที่นักเรียนค้นคว้าได้)
- 3.3 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์ที่นักเรียนจำแนกประเภทได้ คำใดเป็นคำนาม คำใดเป็นคำกริยา โดยให้นำคำมาวางใต้ภาพที่กำหนดให้ (สอนเกี่ยวกับคำ)
- เช่น ภาพ • รูปภาพ • คำนาม
คำ • draw • คำกริยา
- 3.4 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับประโยคที่นักเรียนนำเสนอ มีทั้งถูกและผิด เช่น
- I draw picture. / I draw a picture. (ถูก)
He draw picture. / He draw a picture. (ผิด)
- (อธิบายให้ความรู้เพิ่มเติมในขั้นที่ 4)
- 3.5 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำ กลุ่มคำ ประโยคง่าย ๆ จำนวนนับ และให้ออกเสียงคำศัพท์ทีละคำตามพร้อม ๆ กัน ทีละแถว และเป็นรายบุคคลตามบัตรคำและบัตรภาพที่แสดงให้ดู คำละ 2 ครั้ง และสลับตำแหน่งของคำและภาพให้นักเรียนจับคู่กับภาพให้ถูกต้อง เช่น
draw	read	watch	play	listen to
picture	book	T.V.	ball	radio

ขั้นที่ 4 ขั้นให้ความรู้เพิ่มเติม (สมองซีกซ้าย)

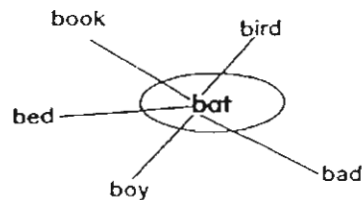
4.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 - 5 คน ไปศึกษาเพิ่มเติมจากวารสารหนังสือต่าง ๆ ของห้องสมุดโรงเรียน และห้องทำงานอาชีพ ภายในเวลาที่กำหนด 20 - 30 นาที แล้วกลับมานำเสนอในส่วนที่ไม่ซ้ำกันที่รู้แล้ว (ประเภทของงานอดิเรก)

4.2 ให้ความรู้ในเรื่อง คำ กลุ่มคำ ประโยคง่าย ๆ

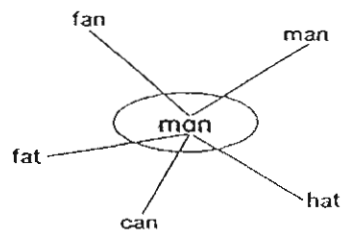
4.2.1 คำ → ประกอบด้วยพยัญชนะ สระ และตัวสะกด ให้เขียนตัวพยัญชนะไทยกับพยัญชนะ อังกฤษ เช่น

bat : b	เป็นพยัญชนะ	=	บ
a	เป็นสระ	=	แ-
t	เป็นตัวสะกด	=	ท

คำ → จากการแตกคำพยัญชนะตัวแรก เช่น

คำ → จากการแตกคำจากเสียงสระ เช่น เสียงสระ แ-

4.2.2 กลุ่มคำเป็นประโยคที่ไม่มีประธานประโยค เป็นคำพูด คำสั่ง หรือคำขอร้อง เช่น (ปฏิบัติจริง)

- Excuse me
- Open the book
- Give me the (คำนาม)
- Show me the (คำนาม)
- Point to the (คำนาม)
- May I go out, please.

4.2.3 ประโยค ประกอบไปด้วย ประธาน กริยา กรรม คล้าย ๆ กับภาษาไทยประโยคเกิดจากคำ เช่น

คำ → play (เพลย์) แปลว่า เล่น

เขียนประโยค คือ I play football.

ฉัน เล่น ฟุตบอล

คำ → draw (ดรอ) แปลว่า วาด

เขียนประโยคคือ He draws a picture.

4.2.4 ให้ความรู้เรื่องคำกริยาที่เติม "s" และไม่เติม "s" ให้ดูที่ประธานของประโยค เช่น

- He, She, It, หรือชื่อคน 1 คน คำกริยา เติม "s"

He draws a picture.

- I, You, We, They หรือ ชื่อคน 2 คน คำกริยาไม่ต้องเติม "s"

I draw picture.

ขั้นที่ 5 ขั้นทำความเข้าใจแนวคิด / กิจกรรมตามกำหนด (สมองซีกซ้าย)

5.1 ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมและแบบฝึกหัดตามกำหนด ดังนี้

- Pre - test จำนวน 10 ข้อ (แบบฝึกหัด)
- บทบาทสมมติเป็นครูกับนักเรียน (คำสั่ง, คำขอร้อง, คำอนุญาต) .
- เล่นเกมคำศัพท์สลับที่อยู่ / ตารางซ่อนคำ (อย่างใดอย่างหนึ่ง)
- งานกลุ่ม (ชิ้นงาน)
- การฟัง (ใบงาน)
- การอ่าน (ใบงาน)
- การเขียน (ใบงาน)
- Post - test (แบบฝึก)

ขั้นที่ 6 ขั้นสร้างชิ้นงานตามความสนใจ / ความถนัด (สมองซีกขวา)

- ให้นักเรียนสร้างชิ้นงานจากความรู้และความสนใจจากเรื่อง My hobbies คนละ 1 ชิ้น พร้อมระบายสี ตกแต่งให้สวยงาม หรือ สร้างชิ้นงานจากกลุ่ม กพอ. คนละ 1 ชิ้น (อย่างใดอย่างหนึ่ง)

ขั้นที่ 7 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน (สมองซีกซ้าย)

- ให้นักเรียนนำผลงานของตนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ให้เพื่อน ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นในผลงาน เพื่อพัฒนา และแก้ไข

ขั้นที่ 8 ขั้นสรุปการเรียนรู้เผยแพร่ขยายผล (สมองซีกขวา)

- นำผลงานของนักเรียนทุกคนจัดป้ายนิเทศภายในชั้นเรียน เพื่อเป็นการเผยแพร่ และชื่นชมผลงานตนเอง

การวัดผลประเมินผล

พฤติกรรมที่ต้องการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	ผู้ประเมิน
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (คนดี) - ความตั้งใจ(ขยัน) - ความซื่อสัตย์ - ประหยัด - ความรับผิดชอบ	สังเกต, ตรวจผลงาน สังเกต, ตรวจผลงาน สังเกต, ตรวจผลงาน สังเกต, ตรวจผลงาน	แบบประเมิน, เกณฑ์การตรวจ " แบบประเมิน แบบประเมิน, เกณฑ์การตรวจ	ครูผู้สอน " " "
2. ความรู้ความสามารถ (คนเก่ง) เกี่ยวกับ สารที่เรียน - แสวงหาความรู้ - รู้แหล่งข้อมูล - สรุป - การทำชิ้นงาน - นำเสนอ	ตรวจผลงาน " " " สังเกต	เกณฑ์การตรวจ " " " แบบประเมินพฤติกรรม	ครูผู้สอน " " นร.,เพื่อน,ผู้ปกครอง ครูผู้สอน
3. ด้านความสุข - รักการทำงาน - การอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข	สังเกต, ตรวจผลงาน สังเกต	แบบประเมิน, เกณฑ์การตรวจ แบบประเมินพฤติกรรม	ครูผู้สอน "

แหล่งเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้

ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปแหล่งเรียนรู้และสื่อ ที่จะใช้ในแผนนี้ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมก่อนจัดการเรียนการสอน

สรุปผลการเรียนรู้

11.1 วิธีการจัดกิจกรรม

อ.วาสนา ได้ทำการสรุปผลการเรียนรู้หลังจากใช้แผนการสอนแล้ว ไว้อย่างดีและเป็นระบบ โดยเริ่มสรุปจากวิธีการจัดกิจกรรม ว่าในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมทั้ง 8 ขั้นได้ผลเป็นอย่างไร

11.2 ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ดี เก่ง มีสุข

หลังจากนั้นก็สรุปผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของการให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง และมีสุข โดยแสดงรายละเอียดเป็นจำนวนเด็กที่ได้ระดับคะแนนตามเกณฑ์

11.3 ปัญหาและเสนอวิธีแก้ปัญหา

เมื่อทำการสอนเสร็จสิ้นตามแผนแล้ว อ.วาสนา ก็จะได้นำปัญหาที่พบในการสอนแต่ละครั้งมาเสนอ พร้อมทั้งนำเสนอวิธีการแก้ปัญหานั้นด้วย เช่น ปัญหาการทำงานที่ล่าช้าของนักเรียน ปัญหาการเขียนผิดหรือสะกดผิดของนักเรียน เป็นต้น

ภาคผนวก

เป็นการระบุถึงเอกสารประกอบการสอนที่ต้องใช้ในกิจกรรมต่างๆ ตามที่ อ.วาสนา ได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนไว้

สรุปคุณภาพแผน

ขั้นตอนสุดท้ายที่ อ.วาสนา วางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอนขึ้นก็คือ จะต้องเสนอให้กับผู้บริหารหรือหัวหน้างานเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมในการนำไปใช้ เมื่อผู้บริหารหรือหัวหน้างานลงความเห็นแล้วจึงจะสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้

10. แหล่งเรียนรู้ / สื่อการเรียนรู้

1. พจนานุกรม
2. แผ่นโฆษณา
3. บัตรคำ
4. บัตรภาพ
5. มุมค้นคว้าภายในห้องเรียน
6. บทบาทสมมติ
7. แถบบันทึกเสียง
8. เกม/ตารางซ่อนคำ

11. สรุปผลการเรียนรู้

11.1 วิธีการจัดกิจกรรม

- ขั้นที่ 1 – นักเรียนทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย
- ขั้นที่ 2 – นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์เป็นรายบุคคล
- ขั้นที่ 3 – นักเรียนแบ่งกลุ่มได้เร็วขึ้น
- ขั้นที่ 4 – นักเรียนค้นคว้าและนำเสนอได้
- ขั้นที่ 5 – นักเรียนทำแบบฝึกและใบงานด้วยความกระตือรือร้น
- ขั้นที่ 6 – นักเรียนสร้างชิ้นงานได้ด้วยตนเอง ด้วยความมุ่งมั่น
- ขั้นที่ 7 – การนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้
- ขั้นที่ 8 – นักเรียนจัดอันดับคุณภาพงานที่ดีโดยการลงมติของเพื่อน ของกลุ่ม มาจัดแสดงที่ป้ายนิเทศภายในชั้นเรียน

11.2 ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ดี เก่ง มีสุข

1. นักเรียนผ่านตัวบ่งชี้ในด้านเป็นคนดี ผ่านการประเมินดังนี้
 - ระดับ 3 จำนวน 52 คน
 - ระดับ 2 จำนวน 4 คน
 - ระดับ 1 จำนวน - คน
2. ด้านความรู้ที่เป็นคนเก่ง นักเรียนผ่านการประเมินดังนี้
 - ระดับ 3 จำนวน 28 คน
 - ระดับ 2 จำนวน 27 คน
 - ระดับ 1 จำนวน 1 คน
 - ทดสอบก่อนเรียน 42.05%
 - ทดสอบหลังเรียน 62.96%

มีการพัฒนารวม 20.91%

3. นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียน โดยผ่านการประเมินพฤติกรรมด้านความสุข ผ่านการประเมินดังนี้

ระดับ 3 จำนวน 55 คน

ระดับ 2 จำนวน 1 คน

นักเรียนผ่านการประเมินพฤติกรรมด้านความสุข ร้อยละ 98.21

4. นักเรียนผ่านการประเมิน อ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยผ่านการประเมิน

ระดับ 3 จำนวน 7 คน

ระดับ 2 จำนวน 48 คน

ระดับ 1 จำนวน 1 คน

11.3 เสนอวิธีแก้ปัญหา

ปัญหา – นักเรียนชอบเขียนหนังสือผิด ทั้งๆ ที่ให้ดูตัวอย่าง

การแก้ไข – แนะนำข้อบกพร่องและนำไปแก้ไขมาส่งใหม่

ปัญหา – นักเรียนทำงานช้า ชอบคุย

การแก้ไข – กระตุ้น จับเวลา ชมเชย

ปัญหา – นักเรียนที่ผ่านการประเมินระดับ 1 ในเรื่องการเขียนยังต้องปรับปรุง

การแก้ไข – สอนเสริมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ชุดกิจกรรมเสริมการเขียนคำกริยา 10

กิจกรรมในชื่อ What work does he/she do? เสริมเกี่ยวกับคำกริยาในเรื่อง My hobbies (ดูจากบันทึกการสอนซ่อมเสริม) นัดนักเรียนมาสอนเสริมในวันเสาร์

11.4 ปัญหาอื่นๆ (ระบุ) ถ้ามี

ปัญหา – นักเรียนเขียนไม่ถูกต้อง

การแก้ไข – สอนเสริมและฝึกการเขียนทุกวันด้วยชุดฝึกเขียน 5 คำ 5 นาที

ปัญหา – นักเรียนเขียนอ่านไม่ออก

การแก้ไข – ดูตัวอย่างที่ดีจากเพื่อนแล้วนำไปปรับปรุง

ปัญหา – นักเรียนขาดความรอบคอบในงานที่ปฏิบัติ

การแก้ไข – แนะนำข้อบกพร่องแล้วให้นำไปแก้ไขปรับปรุง

12. ภาคผนวก

เพลง, ใบความรู้, แบบฝึกหัด, ใบงาน, แบบประเมิน

13. สรุปคุณภาพของแผน

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เสนอแผน
(นางวาสนา ศรีเองไพบูลย์)

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน

เอกสารประกอบแผนการสอน

หลังจากเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว อ.วาสนา ได้แนบตัวอย่างเอกสารประกอบแผนการสอนมาไว้ด้วยดังนี้

แบบสรุปการประเมินแผนการเรียนรู้

หลังจากที่อาจารย์วาสนา เขียนแผนการสอนเสร็จสิ้นแล้ว ได้มีการนำแผนการสอนของตนเองให้กับเพื่อนครูในโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของแผน ซึ่งจะเกิดการแสดงความคิดที่หลากหลายจากเพื่อนครู ทำให้สามารถนำมาปรับปรุงแผนก่อนที่จะนำเสนอผู้บริหารหรือนำไปสอน

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน

ในแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนนี้จะเป็นการวัดและประเมินพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ของโครงการวพร. ที่จะวัดประเมินว่าหลังจากใช้แผนการสอนนี้แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมอย่างไร ผ่านการประเมินหรือไม่

แบบบันทึกผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สืบเนื่องจากโรงเรียนวัดพระธาตุแห่งนี้ได้มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 9 ประการด้วยกัน ดังนั้นในแบบบันทึกนี้จะบันทึกคะแนนของแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่เป็นผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการใช้แผนการสอนนี้ โดยการบันทึกจะใช้ระดับคะแนนเป็นเกณฑ์

แบบบันทึกการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน

ในบันทึกนี้จัดทำขึ้นเพื่อต้องการวัดผลของการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรที่ระบุไว้ว่า นักเรียนต้องมีความสามารถทางด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ดังนั้น อ.วาสนา จึงได้ทำแบบประเมินนี้ขึ้นเพื่อจะวัดความสามารถของนักเรียนตามมาตรฐานดังกล่าว

ภาคผนวก

แผนการสอนที่อาจารย์วาสนาได้เขียนไว้ นอกจากจะประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระของแผนวิธีการจัดกิจกรรม วิธีการวัดประเมินผล และเอกสารประกอบการใช้แผนแล้ว อาจารย์วาสนายังได้แนบตัวอย่างเอกสารที่ใช้ในกิจกรรมขั้นตอนต่างๆ และผลการจัดกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมาให้ได้ดูเป็นตัวอย่างอย่างมากมาย จนไม่สามารถนำทั้งหมดมาเผยแพร่ได้ ดังนั้นโครงการ วพร.จึงคัดสรรบางเอกสารมาเผยแพร่เป็นตัวอย่างให้ท่านได้เห็นกัน

แบบสรุปภาพประเมินแผนการเรียนรู้

แบบ ใน hobbies กลุ่มสาระ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น ม. ๕
 * คำว่าแบบ (ชื่อ-สกุล) ภทวราพร สวัสดิ์พูนผล

ผู้แจ้ง: ให้นำคะแนนผู้ประเมิน 3 คน มากรวบรวมลงในตารางและสรุปผลการประเมินแผนฯ แต่ละแผน

รายการประเมิน	คะแนนจากผู้ประเมิน			คะแนนเฉลี่ย	สรุปผล ระดับคะแนน	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
มีการวิเคราะห์หลักสูตร	3	3	3	3	3	คะแนนรวมเฉลี่ย = X
มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้เฉพาะแผน	3	3	3	3	3	
มีกิจกรรมบูรณาการกับกลุ่มวิชาอื่น	3	3	3	3	3	
มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิดค้นจากประสบการณ์ตรงกับสิ่งแวดล้อม	3	3	3	3	3	$X = \frac{\text{คะแนนคนที่ 1} + \text{คนที่ 2} + \text{คนที่ 3}}{3}$
มีกิจกรรมให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูล หรือวิเคราะห์ประสบการณ์และลงมือปฏิบัติจริง	3	3	3	3	3	<u>ระดับคะแนนคิดจากคะแนนเฉลี่ย</u> 0.01 – 1.45 ระดับคะแนน 1 1.45 – 2.44 ระดับคะแนน 2 2.45 – 3.00 ระดับคะแนน 3
มีกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้กับกลุ่มหรือทำงานร่วมกับกลุ่ม	3	3	3	3	3	
มีกิจกรรมให้นักเรียนฝึกคิดและปฏิบัติ อย่างหลากหลาย หรือแสดงออกอย่างชัดเจน	3	3	3	3	3	
มีกิจกรรมให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย หรือวิธีการที่หลากหลาย	3	3	3	3	3	

แบบประเมินพฤติกรรมการนักเรียน

ภาคประชาสังคม..... กลุ่มสาระการเรียนรู้.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้

[illegible]

หมวดกิริยา-ท่าทาง

cry (ไคร)

sad (แซ็ด)

laugh (ลอฟ)

eat (อิท)

read (รีด)

smile (สไมล)

run (รัน)

fight (ไฟท)

play (เพล)

swim (สวิน)

ชุดฝึกการเขียนคำศัพท์ เขียนให้คล่องท่องให้จำนำไปใช้

ชุดที่ 31

ที่	คำศัพท์	คำแปล
1.		เพื่อน
2.		ร้องเพลง
3.		เดินรำ
4.		หน้าหนังสือ
5.		ขึ้น

ชุดที่ 32

ที่	คำศัพท์	คำแปล
1.		สับแปด
2.		รถโดยสาร
3.		เวลา
4.		ตำรวจ
5.		ทิศตะวันออก

Worksheet

Name ก. ส. พ. 111 ด.จ.ว. 111 Class 4/2 No 111

ดูรูปภาพแล้วโยงประโยคทางซ้ายและทางขวาที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องกัน

1		play ball
2		listen to radio
3		draw picture
4		watch television
5		read book

เกลาท์การนับคะแนน

1. ยืนยัน/ลบ (3) : 3
 2. ถูกต้อง (3) : 3
 3. ผิด (2) : 2
 4. ไม่ผิด (2) : 2
 10.

Worksheet

Name ด.ญ. ชนชวัน สวัสดิ์พงษ์ Class 4/1 No 23

What's your favourite hobby?

Draw and write

My favourite hobby is read book

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. ครูที่สนใจนำแผนการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้ควรศึกษาหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ให้เข้าใจ โดยเฉพาะหลักการในการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้น จะช่วยให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมได้สอดคล้องกับหลักการของการเรียนรู้แบบนี้เพิ่มมากขึ้น วิธีการศึกษาอาจศึกษาจากเอกสารดังรายการอ้างอิงที่มีไว้ให้ หรือขอศึกษาเรียนรู้จากโรงเรียนวัดพระธาตุ หรือโรงเรียนอื่น ๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรีที่ใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 4MAT
2. เนื่องจากวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT มีวงจรการจัดการเรียนรู้ ถึง 8 ขั้น ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างมาก เนื่องจากครูต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งในการฝึกทักษะกระบวนการให้กับผู้เรียน ดังนั้นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้ครูจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเวลา คือ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้สามารถลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระได้ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ได้นำเสนอวิธีการบูรณาการที่เป็นแบบอย่างได้
3. การจัดการเรียนรู้ในมิติของความรู้(knowledge) เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนคุ้นเคย และสามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ดี ในส่วนของการฝึกทักษะกระบวนการ(process) และ เจตคติ/ค่านิยม(attitude) เป็นเรื่องที่ยุ่สอนส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยนัก อาจใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การให้นักเรียนที่ทำได้คืออธิบายวิธีการของตนเองให้เพื่อนฟัง การให้นักเรียนทบทวนการทำงานของตนเอง การตั้งเกณฑ์การประเมินให้นักเรียนได้ตรวจสอบด้วยตนเอง การใช้รูปแบบการสอนที่มีผู้พัฒนาขึ้นมาใช้เป็นการเฉพาะ
4. การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเป้าหมายหลักคือ “การเขียนสื่อความ” อาจเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากสำหรับการเขียนสื่อความภาษาอังกฤษ ผู้สอนอาจจัดให้นักเรียนได้อ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษที่ง่าย ๆ มีคำซ้ำ ๆ และตัวละครไม่มากนัก เช่น The Hungry Caterpillar จะช่วยให้นักเรียนมีแบบอย่างของภาษาเพื่อใช้ในการเขียนสื่อความได้

เมนูที่ 6

แผนการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้พัฒนาแผนการสอน: อัจฉรา เกตุกันต์
โรงเรียนพยุหะวิทยา จังหวัดนครสวรรค์

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT
กลุ่มสาระการเรียนรู้	วิทยาศาสตร์
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 3
เรื่อง	การวัดกระแสไฟฟ้าและความต่างศักย์
ผู้พัฒนาแผน	นางอัจฉรา เกตุกันท์
สถานศึกษา	โรงเรียนพยุหะวิทยา อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่ใช้ในการสอนจริง เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง โรงเรียน ของโรงเรียนวัดพยุหะวิทยา ซึ่งได้เลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT เป็นนวัตกรรมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

● แผนการจัดการเรียนรู้

อาจารย์อาสนาได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

สาระสำคัญ

ได้กำหนดคอนเซ็ปต์หลัก(Main concept) ของเนื้อหาทั้งหมดที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ความรู้ที่นักเรียนควรได้รับเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้แล้ว โดยไม่ใช่การบอกให้นักเรียนท่องจำ แต่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ จนเกิดองค์ความรู้ขึ้นมา

จุดประสงค์การเรียนรู้

การกำหนดจำแนกเป็น “จุดประสงค์ปลายทาง” เป็นปลายทางสุดท้ายที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ คือ “นักเรียนสามารถต่อวงจรไฟฟ้าและต่อเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านอย่างง่ายได้” การไปสู่เป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องมีเป้าหมายย่อย ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายใหญ่ เรียก เป้าหมายนี้ว่า “จุดประสงค์นำทาง” ถือเป็นจุดเด่นหนึ่งของแผนการจัดการเรียนรู้นี้ เนื่องจากการเขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะนี้มีคุณประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้มาก

เนื้อหา

เนื้อหาที่กำหนดมี 2 เรื่อง คือ การวัดกระแสไฟฟ้า และการวัดความต่างศักย์ เมื่อพิจารณาเชื่อมโยงกับจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว เห็นได้ว่าผู้เรียนควรมีความรู้ใน 2 เรื่องนี้ก่อน จึงจะสามารถต่อวงจรไฟฟ้าและเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านได้ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงโครงสร้าง เนื้อหานี้หากพิจารณาแล้วอาจเห็นว่าผู้เรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับ “ทักษะกระบวนการในการต่อเชื่อมวงจรไฟฟ้า” ด้วย ซึ่งผู้สอนอาจเลือกเป็นเนื้อหาได้อีกหัวข้อหนึ่ง

กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ 4MAT จำนวน 8 ขั้นตอน และมีการกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมบางกิจกรรม

แผนการสอนที่ 28 เรื่องการวัดกระแสไฟฟ้าและความต่างศักย์ จำนวน 2 ชั่วโมง
 วิชา วิทยาศาสตร์ รหัสวิชา ว305 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1/2546
 สอนวันที่ 16 เดือนกันยายน พ.ศ. 2546 ชื่อผู้สอน นางอังฉรา เกตุกันท์

สาระสำคัญ

การวัดค่ากระแสไฟฟ้าต้องต่อเครื่องวัดกระแสไฟฟ้าเข้าในวงจรแบบอนุกรม
 เครื่องมือวัดกระแสไฟฟ้าเรียกว่าแอมมิเตอร์ มีหน่วยเป็นแอมแปร์ ส่วนเครื่องมือวัดความต่างศักย์ไฟฟ้า เรียกว่า โวลต์มิเตอร์ มีหน่วยเป็นโวลต์

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถต่อวงจรไฟฟ้าและต่อเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านอย่างง่ายได้

จุดประสงค์นำทาง

1. นักเรียนต่อเครื่องวัดกระแสไฟฟ้าเข้ากับวงจรได้
2. นักเรียนอธิบายการต่อแบบอนุกรมและการต่อแบบขนานได้
3. นักเรียนอธิบายหลักการคลอจกนใช้แอมมิเตอร์และโวลต์มิเตอร์ได้
4. นักเรียนบอกหน่วยของกระแสไฟฟ้าและความต่างศักย์ได้

เนื้อหา

1. การวัดกระแสไฟฟ้า
2. การวัดความต่างศักย์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จัดการเรียนการสอนโดยวิธี 4 MAT

ขั้นนำ

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ที่เป็นรู้ประสบการณ์เพื่อเชื่อมโยงความรู้เก่า

1. นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (15 นาที)
2. ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวน โดยใช้คำถามและบัตรคำในการสนทนา เรื่องการวัดกระแสไฟฟ้าและความต่างศักย์ (10 นาที)

ขั้นสอน

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ได้ตรงจากกิจกรรมในขั้นที่ 1

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การวัดกระแสไฟฟ้าและความต่างศักย์ พร้อมทั้งสรุปเป็นความคิดรวบยอดลงในใบงานที่ 1

ขั้นที่ 3 ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนรวบรวมประสบการณ์ ทักษะความรู้ต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจจนเกิดความคิดรวบยอด

2. ครูแนะนำการใช้แอมมิเตอร์และ โวลต์ ข้อควรปฏิบัติและแผนภาพการต่อแอมมิเตอร์และ โวลต์มิเตอร์

ขั้นที่ 4 นักเรียนวิเคราะห์ได้ตรงแนวคิดจากขั้นที่ 3

ขั้นที่ 5 นำแนวคิดหรือวิธีการที่สรุปเป็นความคิดรวบยอดมาลงมือปฏิบัติหรือทดลอง

ขั้นที่ 6 ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ความเข้าใจทักษะที่เรียนรู้ผลิตผลงานตามถนัดความสนใจและสอดคล้องกับสาขาวิชา

3. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ศึกษาใบงานกิจกรรมที่ 15.3 การวัดกระแสไฟฟ้า แล้วปฏิบัติดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนช่วยกันกำหนดจุดประสงค์การทดลอง

ขั้นที่ 2 นักเรียนศึกษาขั้นตอนการทดลอง แล้วร่วมกันอภิปราย

ขั้นที่ 3 นักเรียนลงมือปฏิบัติการทดลอง

ขั้นที่ 4 สังเกตและบันทึกผลการทดลอง สรุปผลการทดลอง

ขั้นที่ 5 นักเรียนตอบคำถามหลังการทดลอง

ขั้นที่ 7 ผู้เรียนชื่นชมผลงานของตนเอง บอกจุดเด่น สิ่งที่น่าสนใจ บอกถึงการนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

- 4.นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้นเรียน และส่งใบบันทึกผลการทดลองขึ้นสรุป

ขั้นที่ 8 ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

1. นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องการวัดกระแสไฟฟ้าและความต่างศักย์ไฟฟ้า รวมทั้งข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าในบ้าน โดยครูคอยเสริมความรู้ที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ
2. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (15 นาที)

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ เรื่อง การวัดกระแสไฟฟ้าและความต่างศักย์
2. ใบงานกิจกรรมที่ 15.3 การวัดกระแสไฟฟ้า
3. เครื่องมือแอมมิเตอร์และ โวลต์มิเตอร์
4. ใบบันทึกผลการทดลอง

สื่อการเรียนรู้

การเขียนรายการสื่อการจัดการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้สอนที่นำแผนการจัดการเรียนรู้สามารถเตรียมตัวในการจัดการเรียนรู้ได้พร้อมมากขึ้น

การวัดและประเมินผล

เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ในการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินว่าผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ในส่วนของโรงเรียนพยุหะวิทยามีการกำหนดให้ครูส่งแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้หัวหน้าหมวดวิชาและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการได้ตรวจสอบ นิเทศ ข้อเสนอแนะ และรับรอง ซึ่งข้อมูลส่วนนี้เป็นส่วนที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่าบทบาททางวิชาการในการให้ข้อเสนอแนะนั้นเป็นบทบาทที่จำเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

แบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้เป็นบันทึกผลการปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ซึ่งในบางครั้งแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางแผนแล้ว แต่ในสถานการณ์จริงอาจมีเหตุการณ์บางอย่างทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่อาจเป็นไปตามแผนได้ทั้งหมด ทำให้มีการปรับเปลี่ยนแผนระหว่างดำเนินการสอน ในแผนการเรียนรู้นี้ได้บันทึกไว้เป็น 3 ส่วน คือ (1) ผลการสอน (2) ปัญหา/อุปสรรค และ (3) ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข การบันทึกในลักษณะนี้จะมีประโยชน์ในการสอนครั้งต่อไป และช่วยให้ครูผู้สอนท่านอื่น ๆ ที่ทำการเรียนการสอนในเรื่องเดียวกันนี้ได้ศึกษาข้อมูลและเตรียมตัวก่อนการสอนได้

การวัดผลและประเมินผล

1. การสังเกต การอภิปรายหน้าชั้นเรียน
2. การตั้งคำถามและขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม
3. ตรวจใบงาน

กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(ตรวจสอบ/นิเทศ/เสนอแนะ/รับรอง)

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ..... หัวหน้าหมวดวิชา

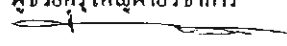
.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ

ลงชื่อ.....

(นายสมบุญ มากบุญ)

ครูใหญ่โรงเรียนพยุหะวิทยา

...../...../.....

แบบบันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

นักเรียนอธิบายและแสดงการต่อเครื่องวัดกระแสไฟฟ้าในวงจรได้

ปัญหา / อุปสรรค

- อุปกรณ์การทดลองไม่เพียงพอกับจำนวนกลุ่มของนักเรียน
- สภาพของอุปกรณ์ไม่เอื้อต่อการทดลอง เช่น หลอดไฟขัดข้อง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

1. ในระหว่างที่นักเรียน 2 กลุ่มอยู่นั้น กลุ่มที่รอทำการทดลองอาจจะมีเกมหรือกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติ
2. ควรมีชุดการทดลองให้พอเพียงกับจำนวนกลุ่มนักเรียน
3. ควรมีหลอดไฟสำรองในระหว่างทำการทดลอง

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางอัจฉรา เกตุกันท์)

๒๖/๐๖/๕๕

เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ อาจารย์อัจฉรา ได้แนบเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

(1) แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน

เป็นแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับเรื่องกระแสไฟฟ้าและความต่างศักย์ เพื่อทดสอบความรู้เดิมก่อนเรียน และทดสอบความรู้ที่เพิ่มขึ้นหลังเรียนของนักเรียน

(2) ใบความรู้

เป็นเนื้อหาในรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการวัดกระแสไฟฟ้าและความต่างศักย์เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ให้นักเรียนเรียนรู้อย่างละเอียด

(3) กิจกรรมการวัดกระแสไฟฟ้า

เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง แล้วนำมาบันทึกและสรุปเพื่อเชื่อมโยงเป็นข้อความรู้ของตนเอง

(4) ใบงาน

เป็นโจทย์ปัญหาให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบจากองค์ความรู้ที่ได้เรียนมา และใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียน

(5) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

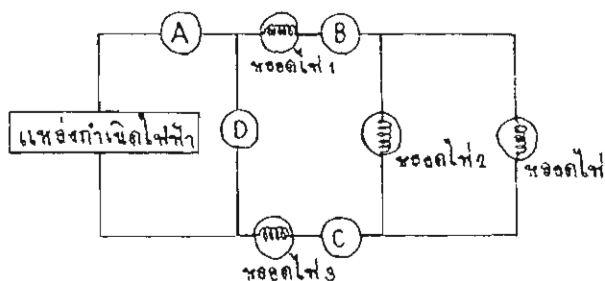
เป็นหนึ่งในแบบวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สังเกตจากการทานในลักษณะการร่วมมือเป็นกลุ่ม ใช้สำหรับเก็บคะแนนปฏิบัติงานของนักเรียน

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

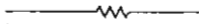
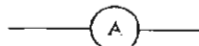
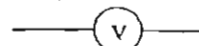
วิชาวิทยาศาสตร์ รหัสวิชา ว305 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วเขียนเครื่องหมายลงในกระดาษคำตอบ

- อุปกรณ์ที่ใช้วัดกระแสไฟฟ้าเรียกว่าอะไร
 ก. โอห์มมิเตอร์ ข. แอมมิเตอร์
 ค. โวลต์มิเตอร์ ง. บารอมิเตอร์
 1. เครื่องวัดกระแสไฟฟ้าต่อกับวงจรไฟฟ้าแบบใด
 ก. แบบผสม ข. แบบขนาน
 ค. แบบอนุกรม ง. แบบสลับ
 3. แอมป์เป็นหน่วยของอะไร
 ก. กระแสไฟฟ้า ข. แรงเคลื่อนไฟฟ้า
 ค. ความต่างศักย์ ง. ความต้านทานไฟฟ้า
 4. เครื่องวัดความต่างศักย์ไฟฟ้าคืออะไร
 ก. โอห์มมิเตอร์ ข. แอมมิเตอร์
 ค. โวลต์มิเตอร์ ง. บารอมิเตอร์
 5. เครื่องวัดความต่างศักย์ไฟฟ้าต่อกับวงจรไฟฟ้าแบบใด
 ก. แบบผสม ข. แบบขนาน
 ค. แบบอนุกรม ง. แบบสลับ
 6. โวลต์ เป็นหน่วยของอะไร
 ก. กระแสไฟฟ้า
 ข. พลังงานไฟฟ้า
 ค. ความต้านทานไฟฟ้า
 ง. ความต่างศักย์ไฟฟ้า
 7. แอมมิเตอร์และโวลต์มิเตอร์ที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างไร
 ก. แอมมิเตอร์มีความต้านทานมาก
 โวลต์มิเตอร์มีความต้านทานน้อย
 ข. แอมมิเตอร์มีความต้านทานน้อย
 โวลต์มิเตอร์มีความต้านทานมาก
 ค. ทั้งแอมมิเตอร์และโวลต์มิเตอร์มีความต้านทานน้อย
 ง. ทั้งแอมมิเตอร์และโวลต์มิเตอร์มีความต้านทานมาก
 8. ควรต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้านควรต่อแบบใด
 ก. แบบอนุกรม ข. แบบขนาน
 ค. แบบผสม ง. แบบใดก็ได้
 9. ข้อใดคืออุปกรณ์ไฟฟ้าและตอบคำถามข้อ 9-10

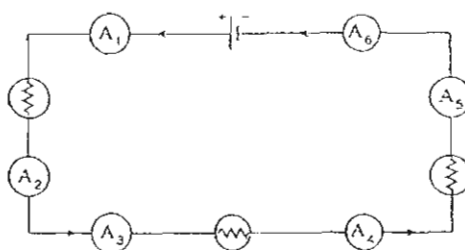

- ข้อใดคือโวลต์มิเตอร์
 ก. A ข. B
 ค. C ง. D
 10. ข้อใดคือแอมมิเตอร์
 ก. A, B ข. B, C
 ค. C, D ง. ข้อ ก และ ข ถูก
 11. แบตเตอรี่รถยนต์ส่วนใหญ่มีความต่างศักย์เท่าไร
 ก. 1.5 โวลต์ ข. 9 โวลต์
 ค. 12 โวลต์ ง. 220 โวลต์
 12. แอมมิเตอร์มีวิธีต่ออย่างไร

3. ตัวต้านทาน	แสดงด้วยสัญลักษณ์	
4. แอมมิเตอร์	แสดงด้วยสัญลักษณ์	
5. โวลต์มิเตอร์	แสดงด้วยสัญลักษณ์	
6. สวิตช์	แสดงด้วยสัญลักษณ์	

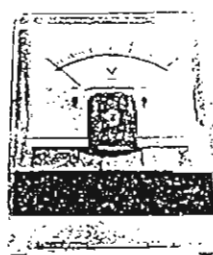
การต่อแอมมิเตอร์ที่ถูกต้อง นอกจากจะต้องต่ออนุกรมเข้ากับวงจรแล้ว เราจะต้องต่อด้านบวก (ปุ่มสีแดง) ของแอมมิเตอร์เข้ากับขั้วบวกของเซลล์ไฟฟ้า และต่อด้านลบ (ปุ่มสีดำ) ของแอมมิเตอร์เข้ากับขั้วลบของเซลล์ไฟฟ้า จึงจะทำให้ผลการวัดเป็นไปอย่างถูกต้อง และถ้าเราต่อกลับด้านแล้ว เข็มของแอมมิเตอร์จะเบนไปทางด้านที่ต่ำกว่าศูนย์ ซึ่งไม่สามารถอ่านค่าได้

สำหรับวงจรที่มีอุปกรณ์ไฟฟ้าหลายตัว แต่ยังคงเป็นวงจรแบบรูปเดียวดังภาพที่ 15.26 เราสามารถวัดปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ไหลในวงจร หรือไหลผ่านอุปกรณ์ไฟฟ้าแต่ละตัวได้โดยต่อแอมมิเตอร์แทรกเข้าไปตรงตำแหน่งใดของวงจรก็ได้ ($A_1 - A_6$) แต่ต้องเป็นการต่อแบบอนุกรม เพราะกระแสไฟฟ้าที่ไหลในวงจรแบบนี้จะเป็นกระแสไฟฟ้าค่าเดียวกันทั้งวงจร

ภาพที่ 15.3 การต่อแอมมิเตอร์ในวงจรรูปเดียว

การวัดความต่างศักย์ สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า โวลต์มิเตอร์ (Voltmeter) นิยมเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ —V— โดยนำโวลต์มิเตอร์มาต่อคร่อมจุด 2 จุดใดๆ หรือคร่อมอุปกรณ์ที่เราต้องการวัดความต่างศักย์ไฟฟ้า ซึ่งความต่างศักย์จะมีหน่วยเป็นโวลต์ เขียนแทนด้วยอักษร V

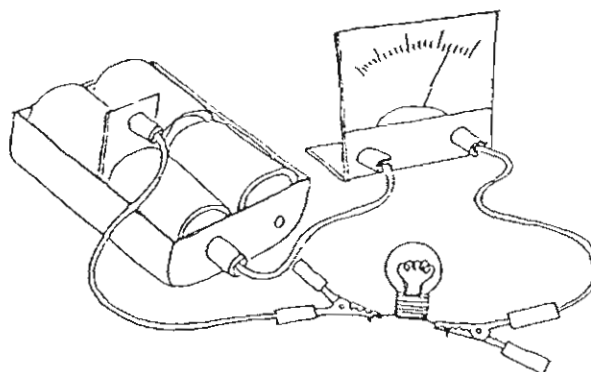

ภาพที่ 15.4 โวลต์มิเตอร์

กิจกรรมที่ 15.3 : การวัดกระแสไฟฟ้า

วิธีทำ

1. ต่อหลอดไฟฟ้า ถ่านไฟฉาย 1 ก้อน และเครื่องวัดกระแสไฟฟ้าอย่างง่ายเรียงกันตามลำดับเป็นวงจรดังรูป

รูป 15.13 การต่อวงจรเพื่อวัดกระแสไฟฟ้า

2. สังเกตตำแหน่งของเข็มชี้และความสว่างของหลอดไฟ
3. ทำซ้ำข้อ 1 และ 2 โดยเปลี่ยนใช้ถ่านไฟฉาย 2 ก้อน

ตารางบันทึกผลการทดลอง

การทดลอง	การเบนของเข็มเครื่องวัด (ช่อง)	ความสว่างของหลอดไฟ
1. เมื่อต่อถ่านไฟฉาย 1 ก้อน หลอดไฟ และเครื่องวัดกระแสไฟฟ้าให้ครบวงจร		
2. เมื่อใช้ถ่านไฟฉาย 2 ก้อน		

คำถามประกอบการทดลอง

- การทดลองแต่ละครั้ง มีกระแสไฟฟ้าในวงจรหรือไม่ _____ ทราบได้จาก _____
- ถ้ามีกระแสไฟฟ้าไหลในวงจรมาก จะมีการเปลี่ยนแปลง คือ _____
- การใช้ถ่านไฟฉาย 1 ก้อน ตำแหน่งของเข็มชี้จะต่างจากการใช้ถ่านไฟฉาย 2 ก้อน หรือไม่ _____ เพราะ _____
- กระแสไฟฟ้าในวงจรไหลผ่านเครื่องวัดกระแสไฟฟ้าอย่างง่ายทั้งหมดหรือไม่ _____ เพราะ _____
- ถ้าใช้ถ่านไฟฉาย 3 ก้อน เข็มของเครื่องวัดกระแสไฟฟ้าจะเบนมากหรือน้อยกว่าเดิม _____

สรุปผลการทดลอง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

โรงเรียนพะเยาพิทยาคม อำเภอพะเยา จังหวัดน่าน

ชั้น.....วิชา.....เรื่อง.....

รายชื่อกลุ่ม	ความร่วมมือในการทำงาน (น้ำหนัก = 2)			การร่วมกันแสดงความคิดเห็น (น้ำหนัก = 2)			ขั้นตอนการทำงาน (น้ำหนัก = 2)			การทำงานตรงเวลา (น้ำหนัก = 1)			ผลสำเร็จของงาน (น้ำหนัก = 3)			รวม
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1. กลุ่ม.....																
2. กลุ่ม.....																
3. กลุ่ม.....																
4. กลุ่ม.....																
5. กลุ่ม.....																
6. กลุ่ม.....																
7. กลุ่ม.....																
8. กลุ่ม.....																
9. กลุ่ม.....																
10. กลุ่ม.....																
รวม																
คิดเป็นร้อยละ																

ระดับคุณภาพ

ดีมาก หมายถึง คะแนน 25 – 30 คะแนน
 ดี หมายถึง คะแนน 18 – 24 คะแนน
 พอใช้ หมายถึง คะแนน 11 – 17 คะแนน
 ควรปรับปรุง หมายถึง คะแนน 0 – 10 คะแนน

ร้อยละ 80 – 100 หมายถึง ดีมาก
 ร้อยละ 70 – 79 หมายถึง ดี
 ร้อยละ 60 – 69 หมายถึง พอใช้
 ร้อยละ ต่ำกว่า 50 หมายถึง ปรับปรุง

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. ครูที่สนใจนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ควรศึกษาหลักการของวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ให้เข้าใจ โดยเฉพาะหลักการในการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้น จะช่วยให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมได้สอดคล้องกับหลักการของการเรียนรู้แบบนี้เพิ่มมากขึ้น วิธีการศึกษาอาจศึกษาจากเอกสารดังรายการอ้างอิงที่มีไว้ให้
2. การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือผลการเรียนรู้คาดหวัง ในอดีตเคยมีการระบุให้เขียนจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ นำทาง และจุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง เป็นวิธีการที่มีประโยชน์ในแง่ที่จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทางเป็นเป้าหมายสุดท้ายที่ต้องการให้นักเรียนไปถึง ส่วนจุดประสงค์การเรียนรู้ นำทางเป็นจุดประสงค์ย่อยๆ ที่ควรได้รับก่อนถึงปลายทาง วิธีการเขียนเช่นนี้ผู้สอนอาจเลือกนำไปปรับใช้ได้
3. การจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง 4MAT นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะ และกระบวนการบางอย่างเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนหลักประสบความสำเร็จ ทักษะและกระบวนการดังกล่าวได้แก่ กระบวนการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ผู้สอนอาจศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. เนื่องจากลำดับชั้นการสอนมีถึง 8 ชั้น และแต่ละชั้นมีรายละเอียดที่ต้องใช้เวลาพอสมควร ดังนั้นควรพิจารณาเรื่องสาระที่ใช้สอน อาจมีการปรับเปลี่ยนให้วงจรการเรียนรู้ใหญ่ขึ้น ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ยาวนานขึ้น
5. การประเมินก่อนและหลังเรียน อาจใช้วิธีการประเมินแบบไม่เป็นทางการอื่น ๆ แทนการทดสอบ วิธีการอื่น ๆ ได้แก่ การซักถามนักเรียนบางคน การสุ่มให้นักเรียนเล่าบททวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว ก็ช่วยให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนได้

เมนูจานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

(cooperative learning)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นดังนี้

1. ทฤษฎีหลักการ/แนวคิดของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือของจอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1974: 213-240) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนควรร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขันกัน เพราะสภาพการณ์ของการชนะ-ชนะ อันเป็นสภาพการณ์ที่ดีกว่าทั้งทางด้านจิตใจและสติปัญญา หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการประกอบด้วย

- (1) การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (Positive interdependence) โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน
- (2) การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (face to face interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ
- (3) การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม (social skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน
- (4) การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group processing) ที่ใช้ในการทำงาน
- (5) การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ (Individual accountability)

หากผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้นแล้วยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสดำเนินการพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่างๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหาและอื่นๆ

3. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีหลายรูปแบบซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลักๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่ม การศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบ การคิดคะแนน และระบบการให้รางวัล แตกต่างกันไป เพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ต่างก็ใช้หลักการเดียวกัน คือหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ และมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุดโดยอาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูปแบบจะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระ และวิธีการเสริมแรงและการให้รางวัล เป็นประการสำคัญ

4. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ซี.ไอ.อาร์.ซี. (CIRC)

รูปแบบ CIRC หรือ “Cooperative Integrated Reading And Composition” เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะ รูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเขียน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้ (Slavin, 1995: 104-110)

4.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่าน นักเรียนในแต่ละกลุ่มจับคู่ 2 คน หรือ 3 คน ทำกิจกรรมการอ่านแบบเรียนร่วมกัน

4.2 ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับ ทีมทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เขียนรายงาน แต่งความ ทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่างๆ และมีการให้คะแนนผลงานของแต่ละทีม ทีมใดได้คะแนน 90% ขึ้นไป จะได้รับประกาศนียบัตรเป็น “ซูเปอร์ทีม” หากได้รับคะแนนตั้งแต่ 80-89% ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา

4.3 ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาที แจ้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน แนะนำคำศัพท์ใหม่ๆ ทบทวนศัพท์เก่า ต่อจากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องที่จะอ่านแล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เช่น อ่านเรื่องในใจแล้วจับคู่อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟัง และช่วยกันแก้จุดบกพร่องหรือครูอาจจะให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม วิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์ปัญหาหรือทำนายว่าเรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไปเป็นต้น

4.4 หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูนำการอภิปรายเรื่องที่อ่านโดยครูจะเน้นการฝึกทักษะต่างๆ ในการอ่าน เช่น การจับประเด็นปัญหา การทำนาย เป็นต้น

4.5 นักเรียนรับการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนจะได้รับคะแนนเป็นทั้งรายบุคคลและทีม

4.6 นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 วัน เช่น ทักษะการจับใจความสำคัญ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการใช้เหตุผล เป็นต้น

4.7 นักเรียนจะได้รับชุดการเรียนรู้การสอนเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อการเขียนได้ตามความสนใจ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนเขียนเรื่อง และช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง และในที่สุดก็พิมพ์ผลงานออกมา

4.8 นักเรียนจะได้รับการบ้านให้เลือกอ่านหนังสือที่สนใจ และเขียนรายงานเรื่องที่อ่านเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้าน โดยมีแบบฟอร์มให้

5. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ที.จี.ที (TGT)

รูปแบบ TGT มีตัวย่อมาจาก “Team Games Tournament” เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนเนื้อหาสาระต่างๆ ไป ในรูปแบบของเกม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

4.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home group)

4.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา ได้รับเนื้อหาสาระ และศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน

4.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา แยกย้ายกันเป็นตัวแทนกลุ่มไปแข่งขันกับกลุ่มอื่น โดยจัดกลุ่มแข่งขันตามความสามารถ คือ คนเก่งในกลุ่มบ้านของเราแต่ละกลุ่มไปรวมกัน คนอ่อนก็ไปรวมกับคนอ่อนของกลุ่มอื่น กลุ่มใหม่ที่เราเรียกนี้เรียกว่า กลุ่มแข่งขัน กำหนดให้มีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน

4.4 สมาชิกในกลุ่มแข่งขัน เริ่มแข่งขันกันดังนี้

ก. แข่งขันกันตอบคำถาม 10 คำถาม

ข. สมาชิกคนแรกจับคำถามขึ้นมา 1 คำถาม และอ่านคำถามให้กลุ่มฟัง

ค. ให้สมาชิกที่อยู่ซ้ายมือของผู้อ่านคำถามคนแรกตอบคำถามก่อน ต่อไปจึงให้คนถัดไปตอบจนครบ

ง. ผู้อ่านคำถาม เปิดคำตอบ แล้วอ่านเฉลยคำตอบที่ถูกให้กลุ่มฟัง

จ. ให้คะแนนคำตอบดังนี้

- ผู้ตอบถูกเป็นคนแรกได้ 2 คะแนน
- ผู้ตอบถูกคนต่อไปได้ 1 คะแนน
- ผู้ตอบผิดได้ 0 คะแนน

- ฉ. ต่อไปสมาชิกกลุ่มที่สองจับคำถามที่ 2 และเริ่มเล่นตามขั้นตอน ข-ค ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งคำถามหมด
- ช. ทุกคนรวมคะแนนของตนเอง ผู้ได้คะแนนสูงสุดอันดับ 1 ได้โบนัส 10 คะแนน ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 2 ได้โบนัส 8 คะแนน ผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 3 ได้โบนัส 5 คะแนน และผู้ได้คะแนนสูงอันดับ 4 ได้โบนัส 4 คะแนน

4.5 เมื่อแข่งขันเสร็จแล้ว สมาชิกกลุ่มกลับไปกลุ่มบ้านของเรา แล้วนำคะแนนที่แต่ละคนได้รวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

เมนูที่ 7

แผนการจัดการเรียนรู้
โดยใช้หลักการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
(cooperative learning)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผู้พัฒนาแผนการสอน: อาจารย์ชนพร หมุกคำ และอาจารย์จิตติพงษ์ วงศ์รัตนมัจฉา
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ(CIRC)
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย(บูรณาการกับกลุ่มสาระศิลปะ
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 3
เรื่อง	การเขียนคำคล้องจอง
ผู้พัฒนาแผน	อาจารย์ธนพร หมูคำ และอาจารย์ฐิติพงษ์ วงศ์มัจฉา
สถานศึกษา	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ธนพร และอาจารย์ฐิติพงษ์ ที่โครงการ วพร. นำเสนอนี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจริงจากความพยายามที่จะหารูปแบบการสอนที่จะนำมาพัฒนานักเรียนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ การเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (CIRC) นี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.) และแผนการจัดการเรียนรู้จากงานวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การใช้ทำนองเพลง: ดนตรี เป็นสื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย

- แผนการจัดการเรียนรู้

อาจารย์ธนพร และอาจารย์ฐิติพงษ์ ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนคำคล้องจอง ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระต่างๆ 2) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 3) สาระสำคัญของการสอน 4) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามกิจกรรม 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) สาระการเรียนรู้โดยสรุป 7) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 8) สื่อการจัดการเรียนรู้ 9) การวัดผลและประเมินผล 10) กิจกรรมเสนอแนะ 11) บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12) ตัวอย่างเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการสอน 13) ตัวอย่างภาพกิจกรรม และ 14) ตัวอย่างผลงานนักเรียน

การเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระต่างๆ

แผนภาพความคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงการเรียนรู้นี้เป็นการอธิบายการนำเอาทักษะจากสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันในแผนการสอนนี้ เป็นการให้ภาพว่าถ้านักเรียนได้เรียนตามแผนการสอนฉบับนี้แล้วจะได้ใช้ทักษะต่างๆ เหล่านี้แน่นอน โดยทักษะต่างๆ ที่อาจารย์ชนพร และอาจารย์จิตติพงษ์นำมาไว้ ได้แบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ สาระการเรียนรู้สังคม ภาษาไทย คณิต/นาฏศิลป์ และศิลปะ โดยในแต่ละกลุ่มสาระก็จะมีทักษะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเช่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการคิดคำคล้องจอง ได้อย่างสร้างสรรค์ ทักษะการอ่านโน้ตเพลง และทักษะการออกแบบตกแต่งชิ้นงาน ได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นต้น

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของอาจารย์ชนพร และอาจารย์จิตติพงษ์ เป็นคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนของตนเองจากการสอนตามแผนนี้ ซึ่งได้แก่ การอ่านออกเสียง ความมีมารยาทในการฟัง ดู พูด และเขียน การเขียนสะกดคำ การพูดแสดงความคิดเห็น การใช้น้ำเสียง กิริยา ท่าทาง ประกอบการนำเสนอผลงาน และการเล่นเปียโน

สาระสำคัญ

สาระสำคัญในที่นี้หมายถึง มโนทัศน์หลัก (Main concept) ของเนื้อหาที่จะสอน ซึ่งในแผนนี้คือ การเขียนคำคล้องจองโดยใช้ทำนองเพลงและดนตรีเป็นสื่อ ซึ่งโดยปกติการสอนทั่วไปหลังจากสอนแล้วนักเรียนจะต้องเข้าใจหรือได้รับมโนทัศน์หลักที่กำหนดไว้ในแผนนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม สำหรับแผนการสอนนี้ อาจารย์ชนพร และอาจารย์จิตติพงษ์ ตั้งใจให้นักเรียนได้รับรู้หรือเข้าใจถึงลักษณะสำคัญของการเขียนคำประพันธ์ และวิธีการนำทำนองเพลงมาช่วยประกอบการเขียนเพื่อจะเกิดการสร้างสรรค์งานโดยไม่เบื่อ

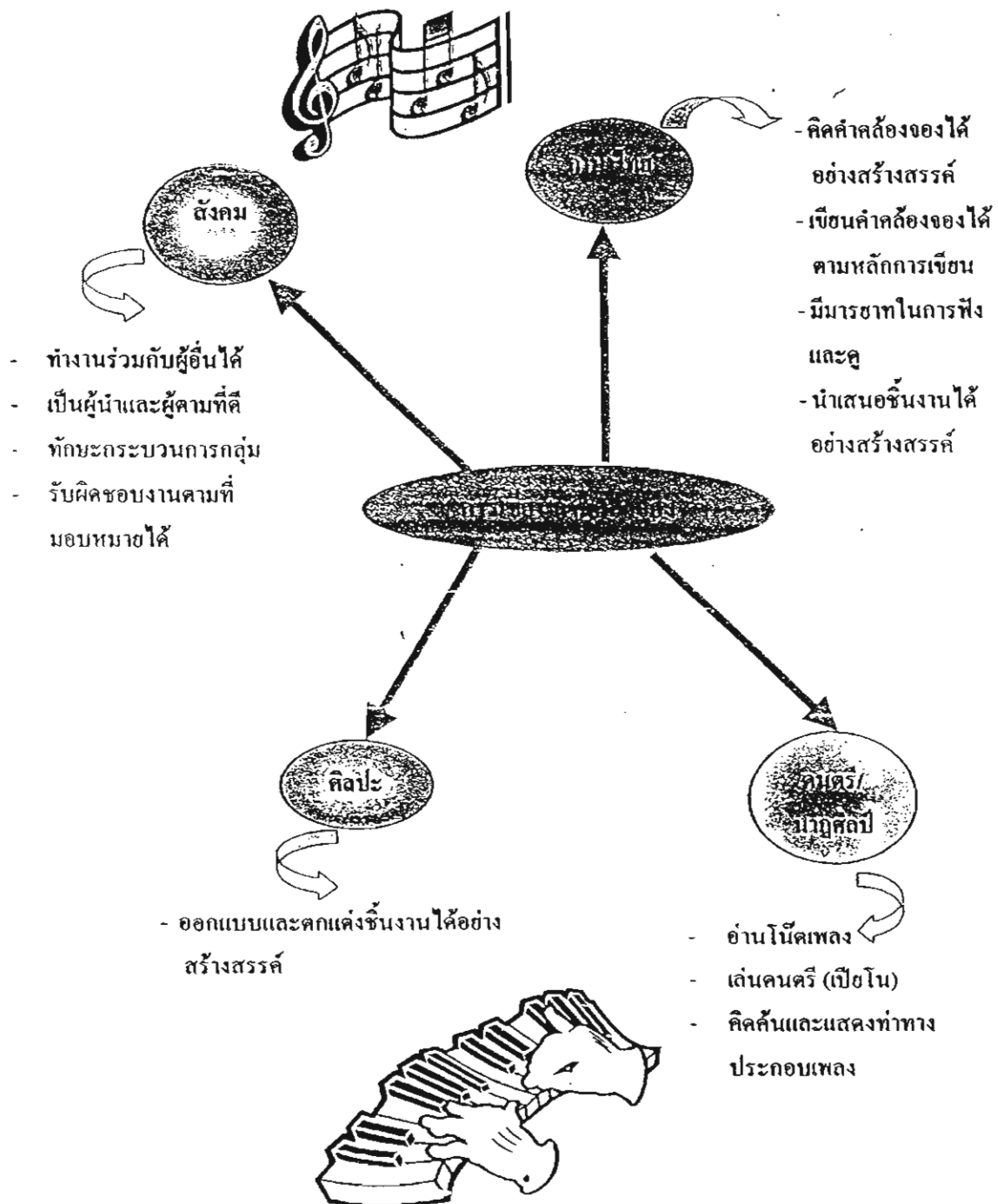
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามกิจกรรม

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นข้อกำหนดที่ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่ว่าโรงเรียนใดๆ ที่ใช้หลักสูตรนี้จะต้องสร้างเด็กให้ได้ตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในสาระและมาตรฐานนั้นๆ ซึ่งในแผนการสอนนี้ ท่านอาจารย์ทั้งสองยกสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ขึ้นมาเพื่ออ้างถึงเท่านั้นว่า การออกแบบการเรียนการสอนตามแผนการสอนของอาจารย์ทั้งสองสามารถครอบคลุมหรือทำให้เด็กได้เรียน ได้ฝึกฝนทักษะต่างๆ ตามมาตรฐานใดบ้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งได้แก่ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระการอ่าน มาตรฐานที่ ท 1.1 สาระการเขียน มาตรฐานที่ ท 2.1 และสาระการฟัง การดู และการพูด มาตรฐานที่ ท 3.1 และสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) มาตรฐานที่ ศ 2.1

การเชื่อมโยงการเรียนรู้

การเขียนคำคล้องจอง : โดยใช้ทำนองเพลงและดนตรีเป็นสื่อ

เรื่อง การเขียนคำคล้องจองโดยใช้ทำนองเพลงและดนตรีเป็นสื่อ
สาระการเรียนรู้ภาษาไทยบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน อ.ธนพร หนูคำ

อ.จิตติพงษ์ วงศ์รัตนมัจฉา

เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สามารถอ่านออกเสียงคำคล้องจองได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
2. มารยาทในการฟัง ดู ฟัง และเขียน
3. การเขียนสะกดคำได้ถูกต้องตามหลักภาษา
4. การพูดแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและผล
5. การใช้น้ำเสียง กิริยา ท่าทาง ประกอบการนำเสนอผลงาน
6. ทักษะการเล่นเปียโนตามทำนองเพลง

สาระสำคัญ

การเขียนคำคล้องจองได้ถูกต้องตามหลักการ ช่วยให้เข้าใจลักษณะสำคัญของการเขียนคำประพันธ์ได้ถูกต้อง การนำทำนองเพลงและดนตรีเป็นสื่อประกอบในการเรียนเขียนคำคล้องจองจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดที่สร้างสรรค์และส่งผลให้เขียนคำคล้องจองได้ง่ายขึ้น และหากนำคำคล้องจองที่แต่งขึ้นตามทำนองเพลงมาร้องเป็นเพลงเล่นดนตรีประกอบได้จะทำให้การเรียนเขียนคำคล้องจองในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นไปอย่างสนุกสนานไม่น่าเบื่อ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามกิจกรรม

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ท 1.1

ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ถ้าเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนเป็นเสมือนการเดินทางที่ต้องเริ่มออกเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง การกำหนดจุดประสงค์เป็นเสมือนการกำหนดจุดของการเดินทางว่าจะเดินทางอย่างไร ระหว่างทางจะแวะพักตรงจุดไหนบ้างหรือผ่านจุดไหนบ้าง เรื่อยไปถึงจุดหมายปลายทาง ดังนั้นในขั้นตอนนี้ อาจารย์ทั้งสองจึงได้กำหนดจุดประสงค์ออกเป็นสองอย่างคือ จุดประสงค์ปลายทางเพื่อให้ทราบจุดหมายปลายทางว่า แผนการสอนนี้มีจุดหมายปลายทางอย่างไร และกำหนดจุดประสงค์นำทางเพื่อให้ทราบว่า แผนการสอนนี้จะพาผู้เรียนไปพบกับอะไรบ้างระหว่างทางของการสอน นอกจากนั้นถ้าท่านผู้อ่านมองย้อนกลับไปยังผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่อาจารย์ธนพรและอาจารย์จิตติพงษ์กำหนดไว้ด้วยแล้วจะเห็นว่าทั้ง จุดประสงค์นำทางและปลายทางจะปรากฏอยู่ในผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้วย

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้เป็นเนื้อหาทั้งหมดที่เรียนในแผนนี้ โดยปกติการกำหนดสาระการเรียนรู้จะมี อาณาบริเวณของการเรียนรู้อยู่ 3 ส่วนหลักคือ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ทักษะพิสัย (Behavioral Domain) และจิตพิสัย (Attitude Domain) ซึ่งในแผนการสอนนี้ อาจารย์ธนพร และอาจารย์จิตติพงษ์ กำหนด สาระการเรียนรู้ไว้ทั้ง 3 ส่วนด้วยกัน คือการเขียนคำคล้องจองเป็นส่วนของพุทธิพิสัย มารยาทในการฟัง และการพูดเป็นส่วนของทักษะพิสัย และการใช้ดนตรีกับภาษาไทยเป็นส่วนของจิตพิสัย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ในการออกแบบกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนของอาจารย์ธนพรและอาจารย์ จิตติพงษ์นั้น อาจารย์ทั้งสองได้นำเอากระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ซี.ไอ.อาร์.ซี มาปรับใช้ให้ สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของแผนการสอนนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นจัด กิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นสรุป ถึงแม้ว่าท่านอาจารย์ทั้งสองจะปรับเปลี่ยนรูปแบบ ซี.ไอ.อาร์.ซี ไปบ้างแต่ กิจกรรมการเรียนการสอนก็ยังคงให้ผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ (Instructional Models of Cooperative Learning) นั่นคือ มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและช่วยเหลือจากเพื่อนๆ

สื่อการจัดการเรียนรู้

ในขั้นตอนของแผนการสอนขั้นนี้หลังจากที่ได้ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน แล้ว ก็จะทำการสรุปรวบรวมสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้ และเขียนไว้เพื่อทำการจัดหาหรือเตรียมตัว ก่อนที่จะสอนจริง ซึ่งในที่นี้ท่านอาจารย์ทั้งสองก็ได้เตรียมอุปกรณ์สำหรับสอนไว้มากมายเช่น บัตรคำ วีซีดี เพลง เปียโน และกระดาษ เป็นต้น

สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ท 2.1

ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ช่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ท 3.1

สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี)

สาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ศ 2.1

เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง

ผู้เรียนสามารถเขียนคำคล้องจองได้จากการใช้ทำนองเพลงและดนตรีเป็นสื่อและสามารถนำคำคล้องจองที่แต่งมาร้องตามทำนองเพลงทำท่าทางประกอบได้อย่างสร้างสรรค์

จุดประสงค์นำทาง

1. ผู้เรียนมีมารยาทในการฟัง ดู มีวลีวิดีโอ แล้วเลือกทำนองเพลงเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนคำคล้องจองได้
2. ผู้เรียนสามารถรู้หลักการเขียนคำคล้องจอง และเขียนคำคล้องจองได้ถูกต้องตามทำนองเพลงที่เลือก
3. ผู้เรียนสามารถนำคำคล้องจองที่แต่งตามทำนองเพลง มาร้องเป็นเพลงได้อย่างไพเราะ
4. ผู้เรียนสามารถเล่นดนตรีตามทำนองเพลงที่เลือกและทำท่าทางประกอบเพลงได้อย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

1. การเขียนคำคล้องจองโดยใช้ทำนองเพลงและดนตรีเป็นสื่อ
2. มารยาทในการฟัง การพูด และการนำเสนอผลงาน
3. การนำดนตรีไปประยุกต์ใช้กับสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้	รูปแบบการเรียนรู้ ที่สอดคล้อง
ขั้นนำ 1. ผู้สอนนำบัตรคำ 4 บัตร มีคำว่า ตาดี สีขาว ขาวนา ปลาเป็น ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงทีละคำ และอ่านออกเสียงต่อกันจนครบทุกคำ 2. ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนสังเกตคำที่กำหนด แล้วให้ลองตั้งคำถาม ถามเพื่อน ในชั้นเรียนว่า “คำที่ยกมามีลักษณะอย่างไร” เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้จักการ สังเกต และตั้งคำถาม เมื่อผู้เรียนเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ทั้งผู้ถามและ ผู้ตอบ จากนั้นผู้สอนจึงถามผู้เรียนว่า เมื่อผู้เรียนทราบถึงลักษณะคำที่กำหนด แล้ว เราเรียกคำที่มีลักษณะร้อยเรียงกันหรือสัมผัสกันว่าเป็นคำชนิดใด เมื่อ ผู้เรียนตอบคำถามได้ว่า คือ “คำคล้องจอง” ผู้สอนจึงให้สังเกตการสัมผัสของคำ แต่ละวรรคให้ผู้เรียนเข้าใจอีกครั้ง ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1. ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็น 11 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยคละ ความสามารถของผู้เรียนให้แต่ละกลุ่มมีทั้งผู้เรียน 2. ผู้สอนแจกแบบฝึกเติมคำคล้องจองให้นักเรียนทุกคนทำ โดย กำหนดเวลาตามกิจกรรมนี้ ประมาณ 10 นาที เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมเสร็จแล้ว จึงรวบรวมส่งผู้สอนตามเวลาที่กำหนด	กระบวนการคิด แบบมีส่วนร่วม

กระบวนการจัดการเรียนรู้	รูปแบบการเรียนรู้ ที่สอดคล้อง
3. ผู้สอนถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่เกี่ยวกับการทำแบบฝึกหัด 4. ผู้สอนนำผู้เรียนไปคู่มือวิถีชีวิต ตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 “กิจกรรมฟังเพลง : คู่มือวิถีชีวิตเพื่อค้นหาต้นแบบ” 5. ผู้สอนเลือกเนื้อร้องของเพลงมา 1 เพลง แล้วฝึกให้ผู้เรียนหาคำสัมผัสแล้วตอบคำถามว่าคำใดสัมผัสกับคำใดใช้สระอะไร คำจะตกอยู่ในมาตราใด เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้สังเกต เพื่อนำไปสู่ขั้นเขียนคำคล้องจอง 6. เมื่อผู้เรียนเข้าใจลักษณะของการสัมผัสคำคล้องจองแล้ว ผู้สอนให้ผู้เรียนเลือกทำนองเพลงที่ชื่นชอบในวิถีชีวิตโอหรือที่ผู้เรียนชอบแล้วฝึกเขียนคำคล้องจองให้เข้าทำนองเพลง เป็นกิจกรรมที่ 2 ลองแต่งคำคล้องจองด้วยทำนองเพลงที่ชื่นชอบ” โดยสมาชิกในกลุ่มต้องแบ่งหน้าที่กันทำงานให้ชัดเจน เช่น คนที่ 1 เป็นผู้วางแผนและประสานงานภายในกลุ่ม คนที่ 2 เป็นผู้จดเนื้อเพลงหรือคำคล้องจองที่ทุกคนช่วยกันคิด คนที่ 3 เป็นผู้อ่านบททวนเพื่อสังเกตคำสะกดผิด และคนที่ 4 เป็นผู้แก้ไขคำผิดและปรับให้บทเพลงหรือคำคล้องจองที่แต่งเข้ากับทำนองเพลงที่เลือก 7. เมื่อผู้เรียนได้คำคล้องจองที่แต่งขึ้นโดยอาศัยทำนองเพลงประกอบแล้ว ขั้นต่อไปเป็นกิจกรรมที่ 3 นำคำคล้องจองมาร้อยกรองเป็นเพลงประกอบ “เป๊โยโน” กิจกรรมนี้ ผู้สอนจะฝึกให้ผู้เรียนเล่นเป๊โยโนตามทำนองเพลงที่กลุ่มเลือก แล้วให้สมาชิกทุกคนร้องเพลงหรือคำคล้องจองที่แต่งให้ถูกทำนอง 8. เมื่อผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้ฝึกเล่นเป๊โยโนและร้องเพลง (คำคล้องจอง) ที่กลุ่มคนแต่งแล้วในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้ฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมิน ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นที่ 4 ประเมินตนเองและเพื่อนร่วมห้องเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ ในขั้นนี้ ผู้สอนจะฝึกให้ผู้เรียนได้ประเมินการนำเสนอของตนเอง และวิจารณ์เพื่อนต่างกลุ่มที่นำเสนอผลงาน เพื่อปรับปรุงการทำงานของกลุ่มอีกครั้ง	กระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะการทำงาน กลุ่มย่อย - การฟังพยางค์คู่กัน - การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด - ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย - การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม - ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน

กระบวนการจัดการเรียนรู้	รูปแบบการเรียนรู้ ที่สอดคล้อง
9. เมื่อผู้เรียนได้ฝึกเล่นเปียโน ร้องเพลง (คำคล้องจอง) ที่แต่งแล้วได้ประเมินตนเอง และการวิจารณ์จากเพื่อนต่างกลุ่ม แล้วผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันปรับปรุงผลงานของคนอีกครั้ง ในขั้นนี้เป็นกิจกรรมที่ 5 “กิจกรรมแก้ไขผลงาน ทำได้ไม่ยากเลย” ซึ่งแต่ละกลุ่มได้ช่วยกันแก้ไขผลงานของกลุ่มแต่ละกลุ่มเป็นอย่างดี 10. เมื่อผู้เรียนได้ปรับปรุงผลงานของตนเองแล้ว ผู้สอนให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานที่สมบูรณ์ ของแต่ละกลุ่มอีกครั้ง ในกิจกรรมขั้นนี้ เป็นขั้นที่ 6 ชื่อกิจกรรม “นำเสนอผลงานอันสมบูรณ์” ในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้ประเมินพัฒนาการด้านการเขียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ทั้งหมดอีกครั้ง ขั้นสรุป 1. เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานอันสมบูรณ์เสร็จแล้ว ผู้สอนได้ให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นหลังจากที่เรียนการเขียนคำคล้องจองตามทำนองเพลงที่เลือกอีกครั้ง และได้สุ่มสัมภาษณ์ความพึงพอใจในการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อประเมินอีกครั้ง 2. ผู้สอนให้ผู้เรียนเดิมคำคล้องจองในแบบฝึกหัดที่กำหนดให้อีกครั้ง เพื่อพัฒนาการเข้าใจและเขียนคำคล้องจองได้ตามหลักการ	- การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม

สื่อการจัดการเรียนรู้

1. บัตรคำประกอบการจัดการเรียนรู้
2. V.C.D. เพลง
3. เปียโน
4. กระดาษ ค 2.ก
5. อุปกรณ์ประกอบการนำเสนอ
6. แบบฝึกการเดิมคำคล้องจอง

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลนักเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนตามปกติที่ผู้สอนจะต้องทำ เพื่อให้ได้ทราบว่าเกิดผลสัมฤทธิ์อะไรบ้างกับนักเรียนและเป็นไปตามที่วางเป้าหมายไว้หรือไม่ สำหรับขั้นตอนนี้หลังจากที่ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแล้ว อาจารย์ชนพร และอาจารย์ฐิติพงษ์ ก็ได้ออกแบบการวัดผลและประเมินผลไว้ 3 วิธีด้วยกันคือ ประเมินจากการสังเกต การปฏิบัติงาน ประเมินจากผลงานการเขียนสะกดคำคล้องจองของนักเรียน และประเมินจากการทำแบบฝึกหัด

กิจกรรมเสนอแนะ

โดยปกติในการเขียนแผนการสอน เมื่อทำเสร็จแล้วจะต้องส่งให้ผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องงานวิชาการหรือผู้บริหารตรวจแผนก่อนที่จะนำไปใช้สอนได้ ในกิจกรรมเสนอแนะนี้เป็นการเปิดให้ผู้ตรวจแผนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะกิจกรรมเพิ่มเติมให้ผู้สอนได้

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลังจากการสอนเสร็จสิ้นตามแผนแล้ว การทำงานปกติของครูทุกคนจะต้องทำการบันทึกผลการจัดกิจกรรมไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ในที่นี้อาจารย์ชนพร และอาจารย์ฐิติพงษ์ ได้บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ และนำปัญหาที่พบในการสอนแต่ละครั้งมาเสนอ พร้อมทั้งนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วย เช่น นักเรียนบางกลุ่มขาดทักษะการเล่นดนตรี อาจารย์ทั้งสองก็ให้นักเรียนกลุ่มที่มีทักษะทางดนตรีเป็นผู้ช่วยเหลือ ทำให้นักเรียนได้ฝึกความเป็นผู้นำใจช่วยเหลือเพื่อนๆ ได้ด้วย

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติงานในกลุ่ม
2. การเขียนสะกดคำคล้องจองตามทำนองเพลง
3. การเติมคำคล้องจองตามแบบฝึกหัดที่กำหนด

กิจกรรมเสนอแนะ

ควรฝึกให้นักเรียนใช้เวลาว่างในการแต่งคำคล้องจองแล้วนำไปร้องเป็นทำนองเพลง เพื่อฝึกปฏิบัติให้คล่องและจะได้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

ผลการจัดการเรียนรู้

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนคำคล้องจองโดยใช้ทำนองเพลงและดนตรีเป็นสื่อเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เน้นกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ (CIRC) นี้ ผู้เรียนแต่ละคนให้การตอบรับในการเรียนตามกระบวนการกลุ่มเป็นอย่างดี มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและรู้จักการประเมินตนเองรับฟังคำวิจารณ์จากเพื่อนและผู้สอน ปรับปรุงผลงานของตนเอง และมีทักษะทางการเรียนภาษาไทย ทั้งการมีมารยาทในการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียนดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเรียนรู้ี้สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาไทยให้ผู้เรียนได้และจากการสุ่มสัมภาษณ์ผู้เรียนพอใจกับการเรียนตามกิจกรรมนี้มาก เพราะได้เล่นเปียโน และสนุกกับการนำคำคล้องจองที่แต่งมาร้องเป็นเพลงตามทำนองที่เลือกอีกด้วย

ปัญหาและอุปสรรคที่พบและแนวทางแก้ปัญหา

ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมนี้ มีบางกลุ่มที่ขาดทักษะการเล่นดนตรีไม่สามารถไล่โน้ตเพลงได้ตามทำนองเพลงที่ตนเลือก ผู้วิจัยก็ได้ให้กลุ่มที่มีทักษะทางดนตรีเป็นผู้ช่วยเหลือในการเล่นดนตรีตามทำนองเพลงที่กลุ่มเลือก ผู้เรียนมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นเป็นอย่างดี

ส่วนปัญหาทางด้านการเขียนก็ยังมีบางกลุ่มที่คิดคำสัมผัสได้ค่อนข้างช้าและมักจะลอกเนื้อร้องเดิม ผู้วิจัยจึงต้องช่วยฝึกในการคิดหาคำเพื่อจะได้คำที่นำมาสัมผัสได้ถูกต้องตามคำคล้องจอง นับเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดได้ตามศักยภาพของผู้เรียน

ลงชื่อ.....

(นางสาวธนพร หนูคำ)

ผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตัวอย่างเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการสอน

อาจารย์ธนพรและอาจารย์จิตติพงษ์ได้นำเสนอตัวอย่างเอกสารที่ใช้ประกอบการสอนไม่ว่าจะเป็น โน้ตเพลง แบบฝึกหัดเติมคำล้องจอง หรือ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ตัวอย่างภาพกิจกรรม

นอกจากเอกสารประกอบการสอนแล้วยังมีภาพตัวอย่างของการทำกิจกรรมการแต่งคำล้องจอง และภาพความสนุกสนานระหว่างการทำกิจกรรมมาให้คุณเป็นตัวอย่างด้วย

ตัวอย่างผลงานนักเรียน

สุดท้ายท่านอาจารย์ทั้งสองได้แนบตัวอย่างผลงานการแต่งคำล้องจองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาไว้ให้ชมกันด้วย

เพลงใครใครก็ไม่รักผม (ท่อนเร็ว)

- - - -	- ช - ช	- - ม ช	- ถ - ค	- - ช ช	- ค - ถ	- ช - ม	- ช - ช
(- - - -	- ร ม ช	- - ร ม	- ร - ค)	(- - - ค	- - - ช	- - ม ช	- ถ - ค)

เพลงช้าง

- - - ช	- ช - ช	- - ช ม	ร ม ช ค	- - ช ม	ร ม ค ร	ค ถ ค ค	ช ถ - ค
ค ถ ค ค	ช ถ - ค	ช ถ ช ม	- ร - ค				

เพลงจักรยานคนจน (ท่อนนำ)

- - - -	- ค ถ ถ	- ฟ ถ ช	- ฟ ช ร	- - - -	- ช ถ ช	- - ถ ค	- ถ - ถ
(- - - -	- ร ร ร	- ร ถ ท	- ค - ร)	- - ถ ค	- ถ ถ -	- ฟ ถ ช	- ฟ ช ฟ

แบบฝึกหัดเติมคำคล้องจอง

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....ชั้น ป.3/.....

คำสั่ง : ให้นักเรียนอ่านคำที่กำหนดด้านซ้ายมือและพิจารณาคำที่ขีดเส้นใต้แล้วพิจารณา
หาคำคล้องจองเติมลงในช่องว่างด้านขวามือให้สัมพันธ์กัน

1. นักเรียน <u>สาธิต</u>	<u>ยุ่ง</u> ลาย
2. เป็นเด็ก <u>ต้องขยัน</u>	ควร..... <u>เก็บ</u> ขยะ
3. <u>คันไม้จะ</u> หมดป่า	<u>คนทำ</u> ลาย
4. <u>ห้องเรียน</u> สะอาด	หาก..... <u>ขยะ</u>
5. <u>แม่น้ำ</u> สะอาดใส	ถ้า..... <u>รักษา</u>
6. <u>อากาศ</u> จะดี	<u>ปลูก</u> ต้นไม้
7. <u>ชาติไทย</u> จะรุ่งเรือง	ถ้า..... <u>มีวินัย</u>
8. <u>เร่งเรียน</u> วันนี้	เพื่ออนาคต..... <u>ในวันหน้า</u>
9. <u>โรงเรียน</u> จะสวย	ถ้า..... <u>กันดูแล</u>
10. <u>หนังสือ</u> คือมิตรแท้	ช่วย..... <u>ปัญหา</u> เมื่อคับขัน

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
“การเขียนคำคล้องจอง โดยการใช้ทำนองเพลงและดนตรีเป็นสื่อ”

กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม.....

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	พฤติกรรม ระดับคะแนน	การมีส่วนร่วม ร่วมในการ วางแผนและ ปฏิบัติจน แผนที่วางไว้				ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ ผู้อื่น				การแสดง ความคิดเห็น และยอมรับ ฟังความคิด เห็นของผู้อื่น				การให้ความ ร่วมมือและ รับผิดชอบ งานที่ มอบหมาย				การปฏิบัติ งานด้วย ความเต็มใจ				รวม คะแนน
			4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	(20)

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวธนพร หนูคำ)

อาจารย์ผู้สอน

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินพิจารณาคุณภาพพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มและเขียนเครื่องหมาย

ลงในช่องระดับคะแนน

ระดับ 4 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก

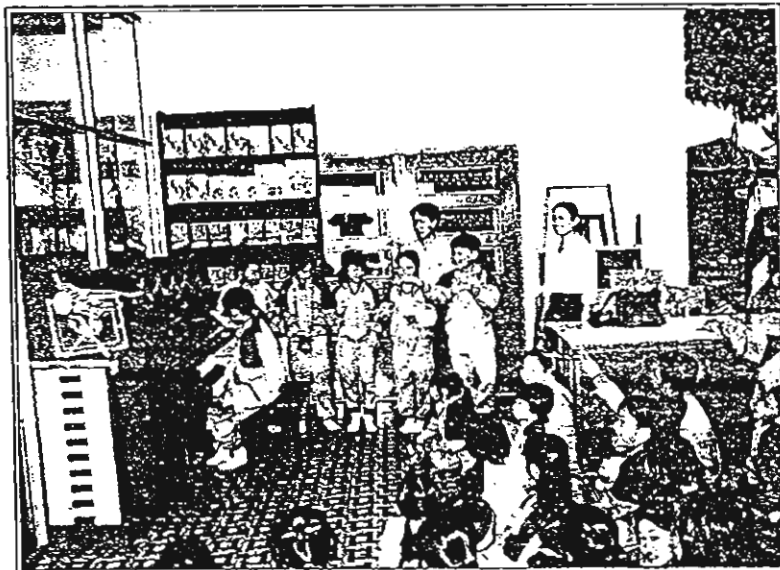
ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูง

ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

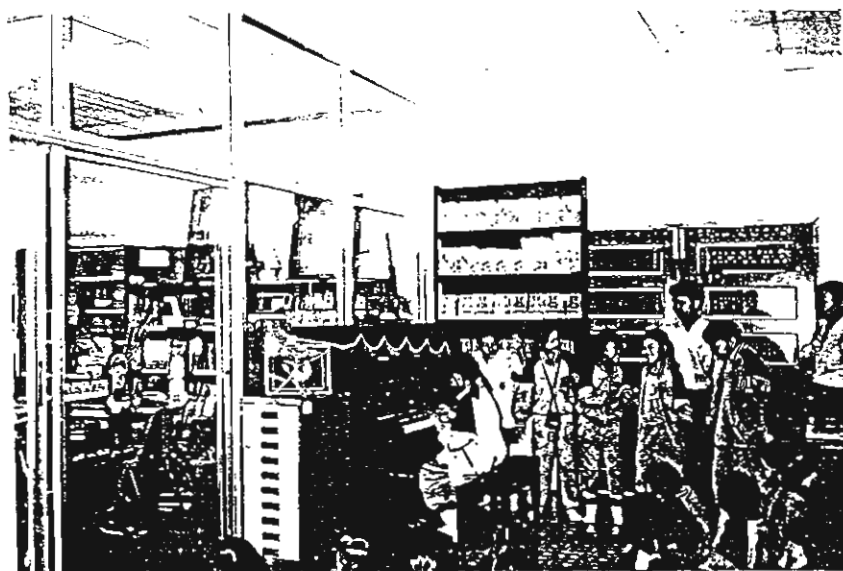
ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับต่ำ

๒.๑ ภาพการจดกิจกรรม

การแต่งคำคล้องจองด้วยทำนองเพลงที่เลือก
และนำคำคล้องจองมาร้องตามทำนองเพลง

ฝึกแต่งคำคล้องจอง
โดยร่วมมือการทำงาน
ตามกระบวนการกลุ่ม

นักเรียนแต่ละกลุ่ม เล่นเป่ายี่โน้ตในคาบที่น้องเต๋าทำโลก
ของเพลง (คำคล้องจองที่แต่ง) และเล่นประกอบท่าทางอย่างสนุกสนาน

เพลงน้องหนึ่งคนงาม

ทำนองเพลง : อ้ายคนจน

กลุ่มภาษาไทยนำรู้

อ้ายหน้านน ขี้ร่วนจนรดิบ (สร้อย 1)
 จะไปจับน้องหนึ่งคนงาม พอไปถึงอ้ายก่ฟ้งเอ็นตาม (ซ้ำ)
 น้องหนึ่งคนงามกินข้าวแดงแล้วกา
 น้องหนึ่งได้ยื่นก่อปีดประคุดังปั้ง (สร้อย 2)
 อ้ายเลยฟ้งจูงรดิบออกมา อ้ายคนจนมัยบ่มีวาสนา (ซ้ำ)
 จะไปเหมือนโคโยค้ำหรือโซลุ่น่าไปไค้จะไค้....
 (ซ้ำ) ทั้งหมด

เพลง ใคร ๆ ก็ไม่รักมอม

ทำนองเพลง : ใคร ๆ ก็ไม่รักผม

กลุ่มสุภกานต์

ใคร ๆ ก็ไม่รักมอม	ขนาดร้านคอมยังปิดร้านเลย
เมื่อตะกี้มอมยังร้องไห้เลย	เมื่อตะกี้มอมยังร้องไห้เลย
เอ้ย เอย ใครก็ไม่รักมอม	เอ้ย เอย ใครก็ไม่รักมอม

เพลง..ใคร ๆ ก็ไม่รักฝน

ทำนองเพลง : ใคร ๆ ก็ไม่รักผม

กลุ่มภาษาไทยแห่งดนตรี

ใคร ๆ ก็ไม่รักฝน
กลางวันนี้ยังไปตามมาเลย
เอ๋ย เอ๋ย นนก็ไม่รักฝน

ขนาดคนยังสายหน้าเลย
กลางวันนี้ยังไปตามมาเลย
เอ๋ย เอ๋ย นนก็ไม่รักฝน

เพลง ใคร ๆ ก็ไม่รักดาว

ทำนองเพลง : ใคร ๆ ก็ไม่รักผม

กลุ่มรักสามัคคี

ใคร ๆ ก็ไม่รักดาว :
เมื่อตะกี้เพิ่งไปตามทรมเซย (จ๋า)

ขนาดขวดกาวยังไม่คิดดาวเลย
เอ๋ย เอ๋ย กาวก็ไม่รักดาว (จ๋า)

เพลง อยากเป็นผีน้อย

ทำนองเพลง : ผีน้อยอยากเป็น

กลุ่มกัลยา

อยากเป็น อยากเป็นผีน้อย
จะไปลูท้องฟ้าสาคไส

จะได้บินล่องลอยหนีไปไกล ๆ
บินไปไกล ๆ หาความผืนอันยิ่งใหญ่ของเรา

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. แผนการจัดการเรียนรู้นี้มีลักษณะเด่นของการบูรณาการสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ดนตรี) โดยครูประจำวิชาร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นมิติการจัดการเรียนรู้ที่ควรจัดให้มีขึ้น เนื่องจากการเป็นเพื่อนคู่คิด(peer coaching) ช่วยให้ครูได้ร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ และร่วมกันพัฒนางาน ครูที่นำแผนการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้อาจมองหาเพื่อนครูที่คุ้นเคยกันมาร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ ก่อนที่จะขยายไปสู่เพื่อนครูคนอื่น ๆ
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นเรื่องการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ดังนั้นผู้สอนจึงต้องจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้มีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีการสรุปเป็นข้อความรู้ และมีการประเมินผลของกระบวนการกลุ่มด้วย
3. การบูรณาการสาระ แม้ว่าจะใช้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นแกน ก็ควรให้ความสำคัญกับการเรียนเกี่ยวกับการร้องเพลงในสาระศิลปะ(ดนตรี) ซึ่งในแผนการเรียนรู้เน้นฝึกให้นักเรียนร้องเพลงให้ถูกจังหวะและทำนอง นอกจากนี้ผู้สอนอาจเพิ่มเติมการสอนในเรื่องอื่น ๆ ได้อีก เช่น การอ่านโน้ตเพลง การฝึกไล่ระดับเสียงตามเปียโน การเทียบเคียงเสียงในคำคล้องจองกับโน้ตเพลง เป็นต้น

เมนูที่ 8

แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้พัฒนาแผนการสอน: นางศุธิพร ภูธินันท์
โรงเรียนนารีนุกูล 2 จังหวัดอุบลราชธานี

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ(TGT)
กลุ่มสาระการเรียนรู้	สังคมศึกษา
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง	กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย
ผู้พัฒนาแผน	นางศุภิพร ภูธินันท์
สถานศึกษา	โรงเรียนนารีอนุกุล 2 อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการสอนของอาจารย์ศุภิพร ภูธินันท์ ที่โครงการวพร.นำเสนอนี้เป็นแผนการสอนที่แท้จริงจากความพยายามที่จะหารูปแบบการสอนที่จะนำมาพัฒนานักเรียนของโรงเรียนนารีอนุกุล 2 การเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (TGT) นี้เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้เป็น... ไป... ตามเป้าหมายของโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.)

- แผนการจัดการเรียนรู้

อาจารย์ศุภิพร ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กิจกรรมเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย ใน การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) สาระสำคัญของการสอนในแผนนี้ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหาโดยสรุป 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนการสอน 6) การวัดผลและประเมินผล 7) กิจกรรมเสนอแนะ 8) นิเทศเสนอแนะ/รับรอง 9) บันทึกหลังการสอน และ 10) ตัวอย่างเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการสอน

สาระสำคัญ

สาระสำคัญในที่นี้หมายถึง มโนทัศน์หลัก (Main concept) ของเนื้อหาที่จะสอน ซึ่งในแผนนี้คือ เศรษฐกิจที่แตกต่างกันในแต่ละภาคของประเทศไทย มาจากความแตกต่างกันทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม จำนวนประชากร ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และ สภาพแวดล้อมอื่นๆ ด้วย ซึ่งโดยปกติการสอนทุกๆ ไปหลังจากสอนแล้วนักเรียนจะต้องเข้าใจหรือได้รับมโนทัศน์หลักที่กำหนดไว้ในแผนนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม สำหรับแผนการสอนนี้ อาจารย์ศุภิพร ตั้งใจให้นักเรียนได้รับรู้หรือเข้าใจถึงสาเหตุของความแตกต่างกันของเศรษฐกิจในแต่ละภาคของไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการสอนทุกๆ ไป หมายถึงการกำหนดจุดเป้าหมายที่ต้องการไปให้ถึง ถ้าเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนเป็นเสมือนการเดินทางที่ต้องเริ่มออกเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง การกำหนดจุดประสงค์เป็นเสมือนการกำหนดจุดของการเดินทางว่าจะเดินทางอย่างไร ระหว่างทางจะแวะพักตรงจุดไหนบ้างหรือผ่านจุดไหนบ้าง เรื่อยไปถึงจุดหมายปลายทาง

ในขั้นตอนนี้อาจารย์ศุภิพร ได้กำหนดจุดประสงค์ออกเป็นสองอย่างคือ จุดประสงค์ปลายทางเพื่อให้ทราบจุดหมายปลายทางว่า แผนการสอนนี้มีจุดหมายปลายทางอยู่ตรงที่ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ ของไทย และกำหนดจุดประสงค์นำทางเพื่อให้ทราบว่า แผนการสอนนี้จะพาผู้เรียนไปพบกับ การอธิบายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพของประชากรไทยในภาคต่างๆ และการอธิบายปัญหาในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคต่างๆ และแนวทางแก้ไขปัญหา ในระหว่างทางของการเรียนการสอน

นอกจากนี้ท่านอาจารย์ศุภิพรยังได้วางเป้าหมายทางด้านคุณธรรมที่ต้องการเน้นในการจัดการเรียนการสอนอันได้แก่ ความมีวินัย และความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากจบการเรียนการสอนตามแผนนี้แล้ว

เนื้อหา

ในแผนการสอนนี้อาจารย์ศุภิพรได้สรุปเนื้อหาที่ชัดเจนที่จะทำการสอนในแผนการสอนนี้ออกเป็น เรื่องต่างๆ เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคเหนือ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนักเรียนทราบชัดเจนถึงเรื่องที่จะเรียนและอาจารย์ศุภิพรเองก็จะได้เตรียมตัวได้ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ในขั้นตอนนี้ อาจารย์สุลิพร ได้ทำการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอน ตามกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ที.จี.ที. โดยใช้เวลาในการสอนทั้งสิ้น 3 คาบด้วยกัน โดยในแต่ละคาบก็จะมีกิจกรรมตามรูปแบบ ที.จี.ที. ที่ท่านผู้อ่านได้ศึกษามาก่อนหน้านี้แล้วเป็นแนวทาง

สื่อการจัดการเรียนรู้

ในขั้นตอนของการวางแผนการสอนขั้นนี้คือ หลังจากที่อาจารย์สุลิพร ได้ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแล้ว อาจารย์ก็จะทำการสรุปรวบรวมสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้ และเขียนไว้เพื่อทำการจัดหาหรือเตรียมตัวก่อนที่จะสอนจริง ซึ่งในที่นี้ท่านอาจารย์ก็ได้เตรียมอุปกรณ์สำหรับสอนไว้มากมายเช่น รูปภาพการประกอบอาชีพ ใบงาน และใบคำถาม เป็นต้น

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลนักเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนตามปกติที่ผู้สอนจะต้องทำ เพื่อให้ได้ทราบว่าเกิดผลสัมฤทธิ์อะไรบ้างกับนักเรียนและเป็นไปตามที่วางแผนไว้หรือไม่ สำหรับขั้นตอนนี้หลังจากที่ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแล้ว อาจารย์สุลิพร ใช้การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธีด้วยกัน มีทั้งการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลและกลุ่ม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินเอง และใช้แบบทดสอบวัดผล

กิจกรรมเสนอแนะ

ขั้นตอนนี้อาจารย์สุลิพร ได้ทำการเสนอแนะกิจกรรมเพิ่มเติมไว้สำหรับการสอนในแผนนี้ ซึ่งได้แก่ การให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่างๆ ของไทย

แผนการสอนที่ 6

รายวิชา ส 504 สังคมศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยมีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม จำนวนประชากร ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ทำให้เศรษฐกิจ รวมทั้งปัญหาและการแก้ไขปัญหาของแต่ละภูมิภาคย่อมแตกต่างกันไปด้วย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

2.2 จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพของประชากรไทยในภาคต่าง ๆ ได้
2. อธิบายปัญหาในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคต่าง ๆ และแนวทางแก้ไขปัญหาคือ

คุณธรรมที่ต้องการเน้น

คุณธรรม	พฤติกรรมบ่งชี้
1. ความมีวินัย	- ตรงต่อเวลา
2. ความรับผิดชอบ	- ประพฤติตนตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. เนื้อหา

กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย

- กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคเหนือ
- กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคใต้

คาบที่ 2

- ให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มอภิปรายในหัวข้อที่ได้รับมอบหมายให้สมาชิกภายในกลุ่ม

ฟัง

- ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มสรุปและอภิปรายจากใบงานที่ 6/1
- ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาสรุปผลจากการทำ ใบงานที่ 6/1 หน้าชั้นเรียน โดย

วิธีการกลุ่ม 2-3 กลุ่ม

- นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทเรียนเพื่อเตรียมตัวแข่งขันตอบปัญหา

คาบที่ 3

- ดำเนินการแข่งขันตอบปัญหา พร้อมกันทุกคน ซึ่งดำเนินการดังนี้
 - จัดโต๊ะตอบปัญหาเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม และจัดที่เก้าอี้นั่งให้เท่ากับ

จำนวนกลุ่มสมมติว่าจำนวนสมาชิกในกลุ่มมี 6 คน และจำนวนกลุ่มมีจำนวน 4 กลุ่ม

เก่งกลุ่ม 1 เก่งกลุ่ม3 โต๊ะคนเก่ง เก่งกลุ่ม2 เก่งกลุ่ม4	ปานกลางกลุ่ม1 ปานกลางกลุ่ม3 โต๊ะปานกลาง ปานกลางกลุ่ม2 ปานกลางกลุ่ม4
ปานกลางกลุ่ม1 ปานกลางกลุ่ม3 โต๊ะปานกลาง ปานกลางกลุ่ม2 ปานกลางกลุ่ม4	ปานกลางกลุ่ม1 ปานกลางกลุ่ม3 โต๊ะปานกลาง ปานกลางกลุ่ม 3 ปานกลางกลุ่ม4
ปานกลางกลุ่ม1 ปานกลางกลุ่ม3 โต๊ะปานกลาง ปานกลางกลุ่ม2 ปานกลางกลุ่ม4	อ่อนกลุ่ม1 อ่อนกลุ่ม3 โต๊ะอ่อน อ่อนกลุ่ม2 อ่อนกลุ่ม4

1.2 แจกซองคำถามให้ทุกโต๊ะละ 8 12 16 ซองหรือจำนวนซองคำถามเป็นจำนวนเท่ากับจำนวนคนที่ตอบปัญหา

1.3 นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันหยิบซองคำถามทีละซอง (1คำถาม) อ่านคำถามแล้ววางไว้โต๊ะกลางนักเรียนที่เหลือ 3 คน เป็นคนตอบโดยเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ นักเรียนคนอ่านคำถามจะตรวจและให้คะแนนดังนี้

- คนที่ส่งก่อนและตอบถูกให้ 2 คะแนน

- คนที่ส่งลำดับต่อมาและตอบถูกได้ 1 คะแนน
- ตอบผิดได้ 0 คะแนน

1.4 ให้นักเรียนหมุนเวียนกันอ่านคำถาม ตรวจสอบและให้คะแนนไปจนหมดคำถาม

1.5 นักเรียนแต่ละคนนำคะแนนของตนเข้ากลุ่มเดิม รวมคะแนนเป็นคะแนนของกลุ่มหรือเฉลี่ยคะแนนของแต่ละคนในกลุ่ม

2. ประกาศเกียรติคุณ หรือให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนรวมหรือคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

- กลุ่มที่ได้คะแนนรวมหรือคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ให้โบนัสอีก 5 คะแนน
- กลุ่มที่ได้คะแนนรวมหรือคะแนนเฉลี่ยรองลงมา ให้โบนัสอีก 3 คะแนนและ 1 คะแนน

ตามลำดับ

3. ทดสอบหลังเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพการประกอบอาชีพต่าง ๆ จำนวน 8 ภาพ
2. หนังสือแบบเรียน รายวิชา ส 504 สังคมศึกษา ทุกสำนักพิมพ์
3. ใบงานที่ 6/1 เรื่องกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย
4. คำถามแข่งขันทางวิชาการ จำนวน 28 คำถาม

6. การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
2. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานจากใบงาน
4. ประเมินการทำงานกลุ่มโดยนักเรียนเป็นผู้ประเมิน
5. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

7. กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาค ๆ ของไทย

นิเทศ เสนอแนะ/รับรอง

โดยปกติในการเขียนแผนการสอน เมื่อทำเสร็จแล้วจะต้องส่งให้ผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องงานวิชาการหรือผู้บริหารตรวจแผนก่อนที่จะนำไปใช้สอนได้ สำหรับโรงเรียนนารีนกุล 2 นี้การเสนอแผนการสอนจะต้องผ่านการตรวจรับรองจากหัวหน้าหมวดวิชา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งอาจารย์สุสิทธิ์ได้เปิดเนื้อที่ไว้ให้ผู้ตรวจรับรองทั้ง 3 คน ได้แสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนะกิจกรรมเพิ่มเติมให้ผู้สอนได้

บันทึกหลังสอน

โดยปกติหลังจากการสอนเสร็จสิ้นตามแผนแล้ว ครูทุกคนจะต้องทำการบันทึกผลการจัดกิจกรรมไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป โดยสิ่งที่จะบันทึกในบันทึกหลังสอนนี้ได้แก่ ผลของการดำเนินการสอนตามกิจกรรมที่วางไว้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขสำหรับการสอนในครั้งต่อไป

8. นิเทศ เสนอแนะ / รับรอง

8.1 หัวหน้าหมวดวิชา

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

...../...../.....

8.2 ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

...../...../.....

8.3 ผู้บริหาร

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

...../...../.....

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

(लगभग).....

(นางสุลีพร ฤทธิธำนันท์)

ตัวอย่างเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการสอน

อาจารย์สุลีพร ได้นำเสนอตัวอย่างเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการสอนไว้ดังนี้

ใบงานที่ 6/1 เป็นคำสั่งในการทำกิจกรรมอภิปรายเรื่องกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยใบคำถามเพื่อการแข่งขันตอบปัญหา

ใบคำถามเพื่อการแข่งขันตอบปัญหา เป็นใบคำถามที่อาจารย์สุลีพรได้เตรียมไว้ล่วงหน้า เพื่อให้นักเรียนใช้ในเกมการแข่งขันตอบปัญหาดตามแผนการสอนที่วางไว้

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เป็นแบบสังเกตสำหรับการวัดผลการปฏิบัติงานกลุ่ม เพื่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยมีรายการพฤติกรรมต่างๆ เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการวัดประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นแบบสังเกตสำหรับให้นักเรียนประเมินตนเอง ให้เพื่อนประเมิน และให้ครูประเมิน การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนเพื่อดูทักษะในการทำงานกลุ่ม เช่น ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

แบบประเมินใบงาน เป็นแบบให้คะแนนงานที่นักเรียนแต่ละคนทำออกมา โดยมีเกณฑ์การประเมินอยู่ที่ ความถูกต้องของงาน ความคิดสร้างสรรค์ และการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเกณฑ์การประเมินนี้สามารถจะปรับเปลี่ยนได้ตามลักษณะของงานแต่ละงาน

แบบประเมินผลงานกลุ่ม เป็นแบบให้คะแนนการสร้างผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มที่ทำออกมา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ที่ความถูกต้องของเนื้อหา ความคิดสร้างสรรค์ วิธีการนำเสนอ การนำไปใช้ประโยชน์ และการตรงต่อเวลา

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เป็นแบบทดสอบความรู้ที่นักเรียนมีอยู่ก่อนทำการสอน และความรู้ที่ได้รับไปหลังจากสอนจบแผนการสอนนี้แล้ว

ใบงานที่ 6/1

รายวิชา ส 504 สังคมศึกษา	เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่างๆ ของไทย	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
-----------------------------	--	-----------------------

จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพของประชากรไทยในภาคต่าง ๆ ได้
2. อธิบายปัญหาในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคต่าง ๆ และแนวทางแก้ไขปัญหาคือ

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปในหัวข้อที่กำหนดให้ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคเหนือ
3. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคใต้
4. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออก
5. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันตก
6. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคกลาง
7. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในกรุงเทพและปริมณฑล

คำถามเพื่อการแข่งขันตอบปัญหา

รายวิชา ส 504 สังคมศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1. การแบ่งประเทศไทยตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมแบ่งได้กี่ภาค
2. จังหวัดหนองบัวลำภู แยกมาจากจังหวัดใด
3. อาชีพหลักของประชากรในภาคเหนือของไทย คืออะไร
4. ยาสูบเป็นพืชเศรษฐกิจของภาคใด
5. แหล่งประมงน้ำจืดในภาคเหนือที่ใด
6. ลิกไนต์พบมากในภาคเหนือที่จังหวัดใด
7. โรงงานปูนซีเมนต์ขนาดใหญ่ในภาคกลางอยู่ที่จังหวัดใด
8. พืชไร่ที่ปลูกกันมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคืออะไร
9. โรงงานอุตสาหกรรมในภาคเหนือมีการขยายตัวน้อยเพราะอะไร
10. พืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ที่ปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ผลผลิตใกล้เคียงกับที่ปลูกในภาคใต้คืออะไร
11. โรงงานอุตสาหกรรมดั้งเดิมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือคืออะไร
12. เขตอุตสาหกรรมแหลมฉบังเป็นอุตสาหกรรมชนิดใด
13. ศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือจังหวัดใด
14. สภาพภูมิประเทศภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะอย่างไร
15. ประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบอาชีพอะไร
16. ประชากรในภาคใต้ตั้งบ้านเรือนหนาแน่นมากที่สุดคือที่ใด
17. เกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใด
18. จังหวัดใดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีการเลี้ยงสุกรมากที่สุด
19. สาเหตุสำคัญของปัญหาประสิทธิภาพในการผลิตคืออะไร
20. รัฐบาลควรทำอย่างไรที่จะเพิ่มศักยภาพการผลิตให้สูงขึ้น
21. การทำเครื่องเงินและการทำร่มเป็นอาชีพดั้งเดิมของภาคใด
22. เทือกเขาสูงในภาคเหนือของไทยเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำอะไรบ้าง
23. ภาคเหนือเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของประเทศเพราะอะไร
24. บริเวณใดในภาคเหนือเหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

วันที่สังเกต.....

กลุ่มที่.....สมาชิก 1.....2.....

3.....4.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ที่	รายการพฤติกรรม	คุณภาพการปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ ปรับปรุง
		ดี	ปานกลาง	พอใช้	
1.	มีการปรึกษาและวางแผนร่วมกันก่อนทำงาน				
2.	มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสมและสมาชิกทำตามหน้าที่ทุกคน				
3.	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน				
4.	มีการให้ความช่วยเหลือกัน				
5.	ผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด				
6.	ผลงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา				
7.	ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
8.	ผลงานแสดงถึงการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้				
9.	สามารถให้คำแนะนำกลุ่มอื่นได้				
10.	มีหลักฐานการศึกษาข้อมูลชัดเจน				

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมหรือผลงานชัดเจนถือว่า	ดี	ให้ 3 คะแนน
พฤติกรรมหรือผลงานเทียบเท่าทั่วไปถือว่า	ปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
พฤติกรรมหรือผลงานต่ำกว่าคนทั่วไปถือว่า	พอใช้	ให้ 1 คะแนน
ไม่ปฏิบัติ ถือว่าต้อง	ปรับปรุง	ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ	ได้	คะแนน
21-30	ดี		
11-20	พอใช้		
0-10	ปรับปรุง		

30

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

(ใช้สำหรับประเมินตนเอง/ประเมิน โดยเพื่อน/ประเมิน โดยครู)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ความ ร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การร่วม ปรับปรุง ผลงาน			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4

เกณฑ์การประเมิน

ดีมาก = 4

ดี = 3

ปานกลาง = 2

ปรับปรุง = 1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

ระดับคุณภาพ

15-20

ดี

8-14

พอใช้

1-7

ปรับปรุง

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

...../...../.....

หมายเหตุ ครูอาจใช้วิธีการมอบหมายให้
หัวหน้ากลุ่มหรือให้ตัวแทนกลุ่ม
เป็นผู้ประเมินหรือให้มีการประเมิน
โดยเพื่อนโดยตนเอง ตามความเหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย สังคมศึกษา ม.5

แบบประเมินใบงาน

กลุ่มที่.....

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ความถูกต้อง				ความคิดสร้างสรรค์				การนำไปใช้ประโยชน์				รวม 12 คะแนน	หมายเหตุ
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4		

เกณฑ์การประเมิน

ดีมาก = 4

ดี = 3

ปานกลาง = 2

ปรับปรุง = 1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

9-12

5-8

1-4

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ปรับปรุง

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

...../...../.....

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

แผนการสอนที่ 6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคต่าง ๆ ของไทย

เวลา 5 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย
 คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุด

- จังหวัดใดที่ไม่ได้ อยู่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร

ก. นนทบุรี	ข. สมุทรสาคร
ค. สมุทรสงคราม	ง. สมุทรปราการ
- จังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดในภาคกลางคือจังหวัดใด

ก. สระบุรี	ข. ลพบุรี
ค. ชัยนาท	ง. พระนครศรีอยุธยา
- กิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคกลางมีมากที่สุดด้านใด

ก. การประมงและการเพาะปลูก	ข. การเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์
ค. การอุตสาหกรรมและการเลี้ยงสัตว์	ง. การเพาะปลูกและการอุตสาหกรรม
- ฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ปัจจุบันได้แก่กลุ่มอาชีพใด

ก. ขางพารา การประมง เหมืองแร่	ข. ขางพารา เหมืองแร่ การท่องเที่ยว
ค. ขางพารา การพาณิชย์ การประมง	ง. ขางพารา การท่องเที่ยว การประมง
- จังหวัดใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีพื้นที่ติดกับทะเล

ก. ชลบุรี	ข. ระยอง
ค. ปราจีนบุรี	ง. ฉะเชิงเทรา
- ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยคืออะไร

ก. ตลาด	ข. แรงงาน
ค. วัตถุดิบ	ง. พื้นพื้นฐาน
- โรงงานผลิตเงาะกระป๋องควรตั้งอยู่ที่ใดมากที่สุด

ก. จันทบุรี	ข. ประจวบคีรีขันธ์
ค. เชียงใหม่	ง. ปราจีนบุรี

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. แผนการจัดการเรียนรู้มีการอธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Team group tournament ได้ค่อนข้างละเอียด ผู้ที่สนใจอาจศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพิ่มเติม ก็จะทำให้เข้าใจหลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้มากขึ้น
2. การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ ควรให้ความสำคัญในเรื่องเนื้อหาสาระที่สอน กับ กระบวนการทำงานกลุ่ม ดังนั้นจึงควรจัดสรรเวลาให้นักเรียนได้วิเคราะห์กระบวนการกลุ่มในเรื่องต่าง ๆ เช่น บทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และควรสรุปเป็นข้อความรู้เพื่อใช้ในการทำงานกลุ่มในครั้งต่อไป
3. เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังนั้นนอกเหนือจากการศึกษาจากเอกสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันภายในกลุ่ม ควรจัดให้มีการศึกษาเรื่องเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ โดยการอภิปรายเชื่อมโยงกับลักษณะของภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ การคมนาคม สภาพวัฒนธรรมของชุมชน ที่มีต่อเศรษฐกิจของภูมิกานั้น อาจให้มีการสรุปข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้ ผู้สอนอาจต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนค่อนข้างมาก ดังนั้นแนวทางแก้ปัญหาอาจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ และ จัดเตรียมสื่อ ซึ่งเป็นการลดภาระของผู้สอน ยังทำให้นักเรียนได้เรียนรู้มากขึ้น

เมนูงานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย
(research-based instruction)

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย (research-based instruction)

หลักการ

กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการแสวงหาความรู้หรือแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้หรือนำไปใช้แก้ปัญหาจนประสบความสำเร็จ การสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัยจึงเป็นการนำเอาขั้นตอนการทำวิจัยมาปรับใช้ในการเรียนการสอน การให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้กระบวนการวิจัย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายต่อตนเอง(ทิสนา แจมมณี, 2545: 143; วิจิต สุรัตน์เรืองชัย, 2540: 143)

นิยาม

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัย หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ โดยอาจใช้ การประมวลผลงานวิจัย (research review) มาประกอบการสอน ใช้ผลการวิจัยมาเป็นเนื้อหาสาระในการ เรียนรู้ ใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาเนื้อหาสาระ หรือให้ผู้เรียนลงมือทำวิจัยโดยตรง หรือช่วยฝึกฝน ทักษะการวิจัยต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน(ทิสนา แจมมณี, 2545: 143)

ตัวบ่งชี้

- 1) ผู้สอนมีการนำผลการวิจัยมาประกอบการสอนเนื้อหาสาระของตน และ/หรือ
- 2) ผู้สอนมีการให้ผู้เรียนประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่เรียนเพื่อขยายขอบเขต ความรู้ในเรื่องนั้น และเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการวิจัย รวมทั้ง การอ่านและใช้ ผลการวิจัย และ/หรือ
- 3) ผู้สอนมีการใช้กระบวนการวิจัยในการสอน กล่าวคือ ให้ผู้เรียนดำเนินการวิจัยตาม กระบวนการวิจัยบางขั้นตอน หรือครบทุกขั้นตอน และ/หรือ
- 4) ผู้สอนมีการฝึกฝนทักษะการวิจัยที่จำเป็น หรือที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน ให้แก่ผู้เรียนตามความ เหมาะสมกับเนื้อหาหรือสถานการณ์ เช่น ทักษะการนิยามปัญหาการตั้งสมมติฐาน การคัดเลือก ตัวแปร การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การพิสูจน์ทดสอบ การรวบรวมวิเคราะห์ และ สังเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และการให้ข้อเสนอแนะ เป็นต้น
- 5) ผู้สอนและผู้เรียนมีการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการวิจัย และผลการวิจัย
- 6) ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และกระบวนการวิจัย

ขั้นตอนการสอน

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2540: 143-144) ได้เสนอขั้นตอนการสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัยไว้ดังนี้

1. เตรียมการสอน เป็นการเตรียมบทเรียน ศึกษาจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาวิชาว่ามีความเหมาะสมที่จะใช้กับวิธีสอนแบบนี้เพียงใด และสำรวจสภาพชุมชนว่ามีปัญหาอย่างไรบ้าง เพื่อเตรียมเป็นข้อมูลในการจัดหาบทเรียน
2. ดำเนินการสอน ตามกระบวนการวิจัย ดังนี้
 - 2.1 เลือกประเด็นปัญหา (choosing the problem) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการวิจัย ประเด็นปัญหาอาจเป็นปัญหาจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนที่นักเรียนได้ประสบมา หรือเป็นปัญหาที่ครูจัดสถานการณ์ขึ้น หลักสำคัญคือ ต้องเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดจากความสนใจของนักเรียน ไม่ใช่ประเด็นปัญหาที่ครูกำหนดให้ ลักษณะของปัญหาควรเป็นประเด็นเล็ก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เป็นปัญหาภายในชุมชน อยู่ในขีดความสามารถที่นักเรียนจะแก้ไขได้ หากเลือกปัญหาใหญ่เกินไปหรือเป็นปัญหาระดับชาติ จะทำให้นักเรียนไม่สามารถแก้ไขได้ กระบวนการวิจัยอาจไม่สมบูรณ์ ดังนั้นหน้าที่ของครูต้องกระตุ้นและให้แนวทางในการเลือกประเด็นปัญหาแก่นักเรียน สำหรับกิจกรรมที่จะช่วยให้ให้นักเรียนเลือกประเด็นปัญหาได้ มีหลายกิจกรรม เช่น การระดมความคิด (brainstorm) การอภิปรายกลุ่ม (group discussion) การเดินสำรวจชุมชน (community walk) เป็นต้น
 - 2.2 การนิยามปัญหา (identify problem) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาที่เลือกไว้แล้วให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ว่าเป็นปัญหาจริงหรือไม่ มีความสำคัญเพียงใด มีสาเหตุมาจากอะไร มีแนวทางแก้ไขอย่างไร วิธีการที่จะนิยามปัญหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้นคือ ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหานั้นให้มากที่สุด อาจจัดกิจกรรมสำรวจพื้นที่จริงในชุมชน มีการสังเกต สอบถาม สมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือมีการอภิปรายภายในห้องเรียน หรือไปศึกษาค้นคว้าจากเอกสารแล้วนำมาอภิปรายกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาที่เลือก
 - 2.3 พัฒนาวิสัยทัศน์ (vision) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางแก้ปัญหาโดยใช้วิสัยทัศน์เพื่อจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจนภายใต้คำแนะนำของครู
 - 2.4 ลงมือปฏิบัติ (action) นักเรียนร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานในพื้นที่จริงในชุมชน หรือเป็นเพียงการดำเนินงานในชั้นเรียนแล้วแต่ลักษณะของปัญหาและแผนที่กำหนด

2.5 ตรวจสอบผลการเปลี่ยนแปลง(change) นักเรียนร่วมกันตรวจสอบว่าผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร สามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

3. สรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนทั้งหมด และตรวจสอบว่ามีการจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมายเพียงใด

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ(2544, 6-8) ได้เสนอแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ครูศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ วิเคราะห์เชื่อมโยงมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานและขอบข่ายสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อกำหนดสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้รายปี/รายภาค ตามสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ตลอดจนการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยคำนึงองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ธรรมชาติของนักเรียน ประสบการณ์ และพื้นฐานความรู้เดิม วิธีการเรียนรู้ (Learning Style) ของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายของการวางแผนและออกแบบกิจกรรมเพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน และสภาพที่เป็นจริง

ขั้นตอนที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน การเรียนรู้มาสู่การปฏิบัติจริง โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะตามเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ขณะเดียวกันครูก็ประเมินผลการเรียนรู้ และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการและแบบวัดต่าง ๆ เช่น การจดบันทึกหลังสอน เป็นต้น ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูสอนเนื้อหาสาระ นำผลงานวิจัยมาใช้ประกอบการเรียนการสอน สอนข้อความรู้หรือทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย
- 2) วิเคราะห์ปัญหา เป็นขั้นนักเรียนกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ต่อยอดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว
- 3) เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผลการแก้ปัญหา/พัฒนา เป็นขั้นที่นักเรียนรวบรวมข้อมูลตามแผนที่วางไว้ด้วยวิธีการต่าง ๆ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปผล
- 4) จัดทำรายงานผลการเรียนรู้ เป็นขั้นที่นักเรียนจัดทำรายงานการเรียนรู้ มีการสรุปองค์ความรู้ใหม่ และกระบวนการวิจัยที่นักเรียนได้เรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ ทักษะ และ พฤติกรรม คุณธรรม หรือคุณลักษณะอื่น ๆ ตามที่คาดหวังหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ผลที่ได้จากการประเมินนี้ ได้มาจากการประเมินไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน การ สัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ของนักเรียน ซึ่งเป็นการประเมินตาม สภาพจริง การประเมินผลเน้นทั้งการสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกระบวนการวิจัยของนักเรียน

- **รายการอ้างอิง**

ทิตินา แจมมณี. 2545. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

วิชิต สุรัตน์ เรืองชัย. 2540. เอกสารประกอบการสอนวิชา 404361 วิธีสอนทั่วไป (General method of teaching). ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

เมนูที่ 9

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย (research-based instruction)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้พัฒนาแผนการสอน: คุณครูณัฏฐา เรือนงาม
โรงเรียนเซนต์หฤทัยศึกษา เขตสาทร
กรุงเทพมหานคร

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย
กลุ่มสาระการเรียนรู้	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง	ประวัติศาสตร์
ผู้พัฒนาแผน	อาจารย์อัญญา เรือนงาม
สถานศึกษา	โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา ถนนสารใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา เป็นโรงเรียนในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง โรงเรียน (วพร.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(สช.) ได้เลือกใช้การจัดการเรียนการสอนด้วย กระบวนการวิจัยเป็นนวัตกรรมที่พัฒนา และมีจุดเน้นในการพัฒนา คือ ความรู้ ทักษะในการวิจัย และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- แผนการจัดการเรียนรู้

อาจารย์อัญญา ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้เลือกใช้ รูปแบบแผนการสอนแบบตาราง มีองค์ประกอบของแผนการสอนประกอบด้วย

1. อันดับของคาบ(ชั่วโมง)ที่จัดการเรียนการสอน
2. สาระการเรียนรู้
3. จุดประสงค์
4. การจัดการเรียนการสอน
5. สื่อ / อุปกรณ์
6. การวัดและประเมินผล
7. บันทึกระหว่างสอน / หลังสอน

คุณครูอนัญญา เรือนงาม ได้วางแผนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยโดยออกแบบการสอนให้นักเรียนดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยครบทุกขั้นตอน มีขั้นตอนสำคัญในการวางแผนการสอนแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ช่างใจ เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย และให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้เบื้องต้นเพื่อกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป
2. หมายคำตอบ เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนกำหนดขอบเขตของปัญหาที่ต้องการศึกษา แล้วเขียนเรียบเรียงเป็น “ความสำคัญของปัญหาที่ต้องการศึกษา” ประกอบด้วย
 - 2.1 จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.3 ขอบเขตของการศึกษา
 - 2.4 สมมติฐาน
3. สอบสวน เป็นขั้นที่ให้นักเรียนวางแผนในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า และดำเนินการตามแผนที่วางไว้
4. ครวญใคร่ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จัดระบบข้อมูลความรู้ใหม่ที่ได้ แล้วออกแบบวิธีการนำเสนอ
5. ไขความจริง เป็นขั้นที่ให้นักเรียนเขียนสรุปผลการดำเนินการทั้งหมด ประกอบด้วย
 - 5.1 การเขียนฉบับร่าง(draft) การปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอผลงานฉบับสมบูรณ์
 - 5.2 การเขียนบทคัดย่อ
 - 5.3 การทบทวนกระบวนการทำงาน กระบวนการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย หน่วยการเรียนรู้ “ประวัติศาสตร์” ใช้เวลาทั้งหมดจำนวน 9 คาบ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ข้องใจ ใช้เวลาในการสอน 2 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของ “การวิจัย”
2. ให้นักเรียนกำหนดปัญหาที่สนใจ และตั้งชื่อเรื่องที่ต้องการศึกษา

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้วิธีสอนแบบอุปนัย(Induction)โดยการสนทนา ยกตัวอย่างที่หลากหลาย จนกระทั่งนักเรียนสามารถสรุปความหมายและลักษณะสำคัญของการวิจัยได้
2. ใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของตนเอง
3. ใช้คำถามนำ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้
4. ใช้แผนผังความคิด(Mind mapping) ประกอบการสนทนา และใช้เลือกประเด็นในการวิจัย

ข้อสังเกต

1. ครูกำหนดให้นักเรียนมีสมุดบันทึกการวิจัย เพื่อให้นักเรียนได้บันทึกการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาและกระบวนการวิจัย เป็นเครื่องมือในการทบทวนการเรียนรู้ของนักเรียนเอง และใช้เป็นหลักฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วย
2. ครูมีการจัดทำบันทึกที่ระหว่างสอนและหลังสอน ซึ่งรายละเอียดในบันทึกการสอนชี้ให้เห็นว่า
 - 2.1 การใช้วิธีการสนทนานั้น นักเรียนมีคำตอบที่หลากหลาย ครูจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการประมวลความคิด การให้คำถามป้อนกลับ การลงข้อสรุปเพื่อให้ นักเรียนสามารถสรุปความหมายของการวิจัยได้ถูกต้อง
 - 2.2 การทำแผนผังความคิด(Mind Mapping) เป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนได้คิดเป็นระบบมากขึ้น

คาบที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การจัดการเรียนการสอน	สื่อ/อุปกรณ์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกระหว่างสอน/ หลังสอน
			2. สันทนาการตามโดยการชกตัวอย่าง เช่น ในประเทศไทยมีการปกครองแบบใด และแบ่งเขตการปกครองเป็นอย่างไร และถาดึงในแต่ละจังหวัดว่ามีสิ่งที่สำคัญปรากฏอยู่ที่ใดบ้าง โดยชกตัวอย่าง เช่น คอสุทพเป็นศรีประเพณีเป็นสง่า พุทธชาติล้วนงามคานักเรียนว่าเคยได้อินหรือไม และข้อความนี้หมายถึงอะไรบ้าง 3. ถานำอนักเรียนต้องการว่า จังหวัดอื่น ๆ มีอะไรบ้าง แสดงว่านักเรียนเริ่มมีความสนใจ			

[illegible]

ขั้นที่ 2 หมายคำตอบ ใช้เวลาในการสอน 2 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนเข้าใจความหมายองค์ประกอบสำคัญของการวิจัย ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ตัวแปรที่ศึกษา ขอบเขตของการค้นคว้า การเขียนสมมติฐาน
2. ให้นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ตัวแปรที่ศึกษา ขอบเขตของการค้นคว้า การเขียนสมมติฐาน

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้เทคนิคการระดมสมอง(brain storming) โดยครูให้คำถามแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดหาคำตอบ
2. ใช้วิธีให้หลักการสำคัญในการเขียน
3. ใช้วิธีอธิบาย และยกตัวอย่างการเขียนประกอบคำอธิบาย
4. ใช้วิธีให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ(action learning) โดยให้ลงมือเขียน ให้ระบบกลุ่มช่วยกันตรวจสอบแก้ไข ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมและตรวจสอบความถูกต้อง

ข้อสังเกต

1. ในระยะแรกครูพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันมาก ครูใช้วิธีการอธิบายเพิ่มเติม และสามารถตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนได้จากสมุดบันทึกของนักเรียน
2. ครูพบว่าทำให้หลักการสำคัญในการเขียนจะช่วยให้ นักเรียนส่วนใหญ่เขียนรายละเอียดของหัวข้อวิจัยได้เอง ดังนั้นครูจึงมีเวลาที่เข้าไปช่วยเหลือนักเรียนบางกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือได้เต็มที่
3. การให้นักเรียนเขียนสรุปนิยาม และหลักการในการเขียนในแต่ละองค์ประกอบลงในสมุดบันทึกการทำวิจัย จะช่วยให้ครูสามารถ ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้

คาบที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การจัดการเรียนการสอน	สื่อ / อุปกรณ์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกระหว่างสอน / หลังสอน
3	ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา หมายถึง การบอกถึง ปัญหาที่ กำลังมีความสำคัญอย่างไร และเมื่อทำแล้วได้รับประโยชน์อย่างไร	นักเรียนเขียนความเรียงมา และควมสำคัญของปัญหาได้อย่างเหมาะสม	ขั้นตอนที่ 2 หมายคำตอบ 1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่า ปัญหาที่มีความสำคัญอย่างไร 2. ทำแบบฝึกหัดที่ได้รับประโยชน์อะไรบ้าง • ข้อตนเองและบุคคลอื่น 3. ครูแนะนำและอธิบายเหตุผลของการเขียนความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา คือ เหตุผลที่เลือกทำเรื่องนั้นมีความสำคัญอย่างไร ประโยชน์ของการทำเรื่องนี้ 4. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนและนำเสนอครูที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมเพื่อที่จะได้ปรับปรุงและแก้ไข	สมุดบันทึกการทำวิจัย	• สังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน • ผลงานที่แต่ละกลุ่มช่วยกันทำ • จากการตรวจ สอบสมุดบันทึก	นักเรียนเขียนความเรียงมา และควมสำคัญของปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ตอนที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกการสังเกต
4	การเขียนจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ควรเขียนให้เป็นสิ่งที่สามารถวัดประเมินได้ การเขียนตัวแปรที่จะศึกษา เป็นการระบุเรื่องที่ศึกษา เป็นภาระงานที่ต้องศึกษาอย่างชัดเจน ขอบเขตของการค้นคว้า ต้องระบุให้รู้ว่า จะศึกษากับใคร ที่ไหน เมื่อใด การเขียน สมมติฐาน (ความคาดหวัง) เป็นการคาดคะเนคำตอบที่คาดว่าจะได้หรือจะเกิดขึ้นจะถูกหรือผิดก็ได้ การเขียนสมมติฐานควรมีเหตุผล	- นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าได้ - นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนตัวแปรที่จะศึกษาได้ - นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าได้ - นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนสมมติฐานได้	- จากการตอบคำถามขณะอธิบาย - สังเกตจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - จากผลการทำงานหัวข้อที่ ครูกำหนดให้ เขียนในแต่ละกลุ่ม - จากการตรวจคำตอบสมมติฐานที่นักเรียนเขียน	บันทึกการสังเกต

ขั้นที่ 3 สอบสวน ใช้เวลาในการสอน 1 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนวางแผนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้
2. ให้นักเรียนมีคุณลักษณะของความสามัคคีกันภายในกลุ่ม

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้วิธีให้นักเรียนได้ทบทวนการทำงานของตนเอง
2. ใช้วิธีให้นักเรียนวางแผนการดำเนินงาน โดยครูเป็นผู้กำหนดแนวทางการทำงานให้ได้แก่
 - หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน
 - แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการศึกษา
 - วิธีการและขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้า
3. ใช้วิธีให้นักเรียนดำเนินการตามแผนที่วางไว้ บันทึกการทำงานของกลุ่ม และสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุดบันทึกการทำวิจัย
4. ใช้วิธีให้นักเรียนได้เรียนรู้ ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุด หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

ข้อสังเกต

1. เนื่องจากเรื่องที่นักเรียนศึกษาค้นคว้าเป็นเรื่อง สัญลักษณ์และคำขวัญประจำจังหวัดในภาคต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่น่าซับซ้อนนัก จึงเหมาะสมกับเวลาในการสอนจำนวน 1 คาบ
2. ถ้าเป็นการสอนครั้งแรกจำเป็นต้องใช้เวลาในการวางแผนการทำงานค่อนข้างมากอาจต้องเพิ่มเวลาในขั้นตอนนี้ แต่หากนักเรียนคุ้นเคยกับขั้นตอนการสอนมาแล้ว ในการวางแผนอาจมีการทบทวนเพียงเล็กน้อย
3. ในบันทึกการสอนระบุว่านักเรียนบางคนที่ต้องตกแต่งเรื่องความรับผิดชอบ ครูจึงควรออกแบบให้กลุ่มนักเรียนดูแล ตกแต่งกันก็ได้ โดยอาจใช้เทคนิคการให้คะแนนเป็นรายกลุ่ม หรือวิธีกลุ่มแข่งขันกัน
4. อาจจัดให้มีการประเมินการทำงานกลุ่ม โดยเน้นเรื่องความสามัคคี หรือการสอนสนทนากับความสามัคคีเพื่อให้มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

ตอนที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การจัดการเรียนการสอน	สื่อ / อุปกรณ์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกสะท้อน
5	การวางแผนการค้าเงินงานประกอบด้วย • แบ่งหน้าที่ของการทำงาน • การกำหนดแหล่งศึกษาค้นคว้า • กำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะไปศึกษา	1. นักเรียนสามารถวางแผนการค้าเงินงานได้อย่างเหมาะสม 2. นักเรียนมีความสนใจกัน	ขั้นตอนที่ 3 สอบสวน 1. ให้แต่ละกลุ่มทบทวนงานของตนเองในแต่ละหัวข้ออีกครั้ง 2. ให้แต่ละกลุ่มวางแผนการค้าเงินงาน - กำหนดหน้าที่ของแต่ละคน - กำหนดแหล่งที่นักเรียนจะศึกษาค้นคว้าข้อมูล และวันเวลา สถานที่ที่จะศึกษา 3. ให้แต่ละกลุ่มดำเนินการตามแผนที่กำหนด	• สมุดบันทึก • การทำวิจัย • ห้องสมุด • แหล่งการเรียนรู้ทั่วไป	• สังเกตจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม • ผลงานของแต่ละกลุ่ม	บันทึกสะท้อน...

ขั้นที่ 4 ครูควรใช้เวลาในการสอน 1 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนสามารถจำแนกข้อมูล และจัดระบบของข้อมูลได้
2. ให้นักเรียนสามารถนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้วิธีให้นักเรียนได้ทบทวนการทำงานของตนเอง
2. ใช้วิธีให้ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลด้วยรูปแบบต่าง ๆ
3. ใช้วิธีให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาจำแนก และจัดระบบข้อมูล
4. ใช้วิธีให้นักเรียนเลือกวิธีการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล
5. ใช้วิธีนำทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ มาใช้ในการจัดทำรายงานผลการศึกษาค้นคว้า
6. ใช้วิธีให้คำปรึกษาแนะนำ ให้นักเรียนได้ปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
7. ใช้วิธีฝึกระบวนการเขียน(writing process) ให้แก่นักเรียน ในการจัดทำรายงาน มีการตรวจสอบ ปรับแก้ไขให้มีความเหมาะสม

ข้อสังเกต

1. ในขั้นตอนนี้เนื่องจากลักษณะของข้อมูลเกี่ยวกับสัญลักษณ์และคำขวัญประจำจังหวัด อาจมีวิธีการนำเสนออาจไม่หลากหลายนัก ดังนั้นการนำเสนอรูปแบบการนำเสนอ ให้แก่นักเรียนอาจเลือกเฉพาะรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมีเวลาในการดำเนินการจัดระบบข้อมูล
2. การนำเสนอข้อมูลนั้น หากครูมีเจตนาให้นักเรียนสามารถนำเสนอข้อมูลที่หลากหลาย ขึ้น อาจจัดเป็นการสอนต่างหากให้ฝึกนำเสนอข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องฝึกรอบตามขั้นตอนการวิจัยทั้งหมด

คาบที่	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์	การจัดการเรียนการสอน	สื่อ / อุปกรณ์	การวัดผล - ประเมินผล	บันทึกระหว่างสอนหลังสอน
6	การวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลที่รวบรวมได้มา นำเสนอในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น ตาราง แผนภูมิต่าง ๆ หรือ เสนอในรูปแบบอื่นสรุปความ	- นักเรียนแต่ละกลุ่ม สามารถรวบรวมข้อมูลที่ได้เป็นและจำแนกเป็นหมวดหมู่ได้อย่างเหมาะสม - นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ได้ อย่างหลากหลาย โดยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และวิธีการทางสังคม และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ - กระบวนกรสืบค้น	ขั้นตอนที่ 4 ครรณกิจ 1. ทบทวนวิธีการจัดกระทำข้อมูลให้เป็นระบบ 2. แนะนำการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการทำแผนภูมิ นำเสนอในรูปแบบตาราง และการสรุปเป็นเรื่องราวตามความเหมาะสมของข้อมูลที่ได้มา 3. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันจัดระบบข้อมูลของกลุ่มตนเองจนถึงขั้นการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม 4. ทุกหัวข้อหรือทุกประเด็นในการทำต้องผ่านการอนุมัติจากครูที่ปรึกษา	- แหล่งข้อมูลต่าง ๆ - ห้องคอมพิวเตอร์ - สมุดบันทึก - การทำวิจัย	- สังเกตจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - จากผลงานของแต่ละกลุ่ม - จากการตรวจสอบสมุดบันทึก	 <i>ไม่เพียงพอเหตุผล</i> <i>ยังไม่เข้าใจว่าทำไมถึงควร</i> <i>หาเพิ่มอีกหน่อย</i> <i>มีหลายวิธีที่จะค้นหา</i> <i>ทราบดีอยู่แล้ว</i> <i>อย่าไปยุ่งกับมัน</i> <i>แต่... ไม่เสียเวลา</i>

ขั้นที่ 5 ไขความจริง ใช้เวลาในการสอน 3 คาบ มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ ในขั้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญ คือ

ให้นักเรียนเขียนสรุปความ อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และบทคัดย่อในจัดทำรายงานการวิจัย

วิธีสอน / เทคนิคการสอน

1. ใช้วิธีให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างรายงานผลการวิจัยที่ทำสำเร็จแล้ว โดยให้พิจารณาหลักการในการเขียน
2. ใช้วิธีการอธิบายประกอบตัวอย่างรายงานการวิจัย
3. ใช้วิธีให้นักเรียนปฏิบัติการเขียนตามขั้นตอนการเขียน(writing process)
4. ใช้วิธีให้คำแนะนำ ช่วยเหลือนักเรียนนักเรียนเป็นรายกลุ่ม

ข้อสังเกต

1. สื่อที่ใช้คือ ตัวอย่างรายงานวิจัย หากครูเลือกใช้รายงานวิจัยของนักเรียนรุ่นพี่ จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายมากกว่าการใช้รายงานวิจัยทางวิชาการทั่วไป
2. ในการเขียน ถ้าครูช่วยให้นักเรียนสามารถจับหลักการสำคัญในการเขียนได้ จะช่วยให้นักเรียนสามารถตรวจสอบ และปรับปรุงงานของตนเองได้
3. ในขั้นตอนนี้ครูควรเพิ่มกิจกรรม โดยให้มีการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการวิจัย และผลการวิจัย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ และกระบวนการวิจัย จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนด้วยการวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

[illegible]

ท้ายแผนการสอน คุณครูได้แนบเครื่องมือประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยมีรายการประเมิน ใน 4 ประเด็นคือ

1. ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ภายในกลุ่ม
2. ความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้
3. การตรงต่อเวลาในการเสนอผลงาน
4. ความสำเร็จของงาน

ลักษณะของเครื่องมือประเมิน เป็นแบบประเมินสำหรับครูใช้ประเมินนักเรียนเป็นรายกลุ่ม มีเกณฑ์การประเมินเป็นระดับคุณภาพ 3 ระดับ คือ ดีมาก ดี และปรับปรุง ทั้งมีบันทึกรายงานพฤติกรรมการทำงาน ของนักเรียนเป็นรายกลุ่มด้วย

ข้อสังเกต

1. การประเมินเน้นการประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มเป็นหลัก ถ้าเน้นการประเมินในส่วนของ เนื้อหาสาระและกระบวนการวิจัย จะทำให้การประเมินสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในแผนการสอนได้มีการตรวจสอบค บันทึกการวิจัยของนักเรียนด้วยซึ่งจะเป็นส่วนที่ช่วยประเมินในเรื่องเนื้อหาสาระและกระบวนการวิจัยได้ดี
2. การประเมินควรเน้นการประเมินจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนในกลุ่มประเมินตนเอง
3. ประเด็นในการประเมินที่ปรากฏในเครื่องมือ นั้น ครูควรออกแบบการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ดังกล่าวในแผนการสอนด้วย เช่น การสร้างข้อตกลงในการทำงานก่อนดำเนินการทำงานกลุ่มในแต่ละ ขั้นตอน

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. แผนการสอนนี้เป็นแผนการสอนหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ประวัติศาสตร์ แต่เนื้อหาที่ในนักเรียนศึกษาเป็นเรื่องสัญลักษณ์และคำขวัญประจำจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งหน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาอาจไม่สอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตรวจสอบกับหลักสูตรสถานศึกษา ผังมโนทัศน์ และหน่วยการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 2
2. ขั้นตอนการสอนในแผนการสอนมีลักษณะเป็นกระบวนการมาก แม้ในจุดประสงค์ส่วนใหญ่ก็เน้นเรื่องของกระบวนการวิจัย ดังนั้นควรมีการปรับให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โดยสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ให้มากขึ้น
3. ในการทำงานแต่ละขั้นตอน ควรเน้นให้นักเรียนสรุปหลักการสำคัญในเขียน เพื่อนักเรียนจะได้สามารถตรวจสอบและปรับปรุงการเขียนได้ด้วยตนเอง
4. ในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการวิจัยนั้น มีทักษะย่อย ๆ ที่ครูต้องฝึกฝนให้นักเรียนมีความชำนาญเสียก่อน เช่น ทักษะการสืบค้นข้อมูล ทักษะการเขียน ทักษะการพูดนำเสนอ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ฯลฯ หากนักเรียนมีทักษะเหล่านี้จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ดียิ่งขึ้น
5. ควรเพิ่มการประเมินความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา และกระบวนการวิจัยของนักเรียน โดยอาจประเมินจากสมุดบันทึกการวิจัยของนักเรียน ซึ่งถือเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) แบบหนึ่ง โดยเน้นให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียนได้ประเมินเพื่อนในกลุ่ม และครูร่วมประเมิน
6. สำหรับโรงเรียนที่เริ่มเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการวิจัย อาจเริ่มจากสอนขั้นตอนการวิจัยบางขั้นตอนจนนักเรียนคุ้นเคย จึงจัดการสอนตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยเต็มรูปแบบ

เมนูที่ 10

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย (research-based instruction)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผู้พัฒนาแผนการสอน: นันทินี วงศ์ประสิทธิ์
โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ กรุงเทพมหานคร

• ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง	ของคดีของไทย
ผู้พัฒนาแผน	อาจารย์อัญญา เรือนงาม
สถานศึกษา	โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา ถนนสาทรใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

• ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ เป็นโรงเรียนในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูป การเรียนรู้ ทั้งโรงเรียน(วพร.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(สช.) ได้เลือกใช้ การจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเป็นนวัตกรรมที่พัฒนา และมีจุดเน้นในการพัฒนา คือ ความรู้ ทักษะในการวิจัย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

• แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย กลุ่มสาระภาษาไทย เรื่อง ของคดีของไทย ของคุณครูนนท์นี้ วงศ์ประสิทธิ์ โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ ได้เลือกใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ บรรยาย มีองค์ประกอบของแผนการสอนประกอบด้วย

1. จุดประสงค์ ในระยะแรกมีจุดประสงค์ที่เน้นเนื้อหาสาระภาษาไทย ส่วนในระยะหลัง จุดประสงค์เน้นที่กระบวนการวิจัย
2. สาระการเรียนรู้ เน้นความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย
3. กระบวนการเรียนรู้ ออกแบบตามขั้นตอนการสอน 6 ขั้น ใช้เวลาทั้งหมด 12 คาบ
4. สื่อและอุปกรณ์ ได้แก่ ตัวอย่างงานวิจัย และใบงาน
5. การวัดและประเมินผล ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต และการตรวจผลงาน
6. บันทึกหลังสอน จำแนกเป็นบทบาทของครูผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน

คุณครูนันท์นี่ วงศ์ประสิทธิ์ ได้วางแผนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยโดยออกแบบ การสอนให้นักเรียน ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยครบทุกขั้นตอน มีขั้นตอนสำคัญใน การวางแผนการสอนแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ข้อใจ** เป็นขั้นที่ครูสอนเนื้อหาภาษาไทย สอนให้นักเรียนเข้าใจนิยามของการวิจัย ศึกษา ตัวอย่างงานวิจัย และกำหนดปัญหาของการวิจัย
2. **หมายคำตอบ** เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนกำหนดขอบเขตของปัญหา กำหนดวิธีดำเนินการ รวบรวมข้อมูล ออกแบบเครื่องมือรวบรวมข้อมูล และเขียนเค้าโครงการวิจัย
3. **รอบคอบ** เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนออกแบบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
4. **สอบสวน** เป็นขั้นที่สอนให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการสืบค้นข้อมูล ลงมือรวบรวมข้อมูล
5. **กรวญไคร** เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ดำเนินการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และสรุป ผลการวิจัย
6. **ไขความจริง** เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้นำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการต่าง ๆ

แผนการสอนเป็นชุดของแผนการสอน ออกแบบการสอนดำเนินการสอน 6 ชั้น ใช้เวลา
การสอนทั้งหมด 12 คาบ เน้นให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการวิจัยแบบเต็มรูปแบบโดยให้ศึกษาระวิชา
ภาษาไทย เรื่อง ของดีดีของไทย มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ จุดประสงค์ที่เขียนจำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. จุดประสงค์ที่เน้นสาระและกระบวนการของวิชาภาษาไทย ได้แก่ การอ่าน การจับประเด็น
จากเรื่องที่อ่าน และการวิพากษ์สิ่งที่อ่าน พบจุดประสงค์ในลักษณะนี้เฉพาะในคาบเรียนที่ 1
2. จุดประสงค์ที่เน้นกระบวนการวิจัย และคุณลักษณะที่จำเป็นในการทำวิจัย ได้แก่ การทำงาน
ร่วมกับผู้อื่น การแบ่งเวลา และความรับผิดชอบ

สาระการเรียนรู้ เน้นความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ ออกแบบตามขั้นตอนการสอน 6 ชั้น ใช้เวลาทั้งหมด 12 คาบ มีการแบ่ง
คาบเวลาให้นักเรียนวิธีการตามกระบวนการวิจัยไปตามลำดับขั้น

สื่อและอุปกรณ์ ได้แก่ ตัวอย่างงานวิจัย และใบงาน

การวัดและประเมินผล ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต และการตรวจผลงาน

บันทึกหลังสอน จำแนกเป็นบทบาทของครูผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน

การสอนด้วยกระบวนการวิจัย
 วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 โรงเรียนพระนารदानิจจานุเคราะห์

วัน/เวลา คาบที่ 1

- จุดประสงค์
1. จับประเด็นเรื่องที่อ่านได้
 2. นักเรียนบอกถึงเรื่องของคดีของไทยได้
 3. นักเรียนนำความรู้จากการฟัง การดูเรื่องราวจากสื่อวิเคราะห์ วิเคราะห์ได้
 4. จับประเด็นเรื่องราวที่อ่านได้
 5. นักเรียนบอกความหมายและประโยชน์ของการวิจัยได้
 6. นักเรียนเกิดความสนใจอยากรู้ความมุ่งมั่นในการศึกษางานวิจัยอย่างกว้างขวาง

สาระการเรียนรู้ - การอ่าน อ่านออกเสียงร้อยแก้ว อ่านในใจ คิความ แปลความ หลักการฟัง การพูดและการดู

- การนำความรู้จากการฟัง การดู ใช้ตัดสินแก้ปัญหา
- การวิจัยคือกระบวนการค้นคว้าที่หาคำตอบที่เชื่อถือได้

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 1 ข้อใจ

1. ครูถามปริศนาคำทายให้นักเรียนตอบ อะไรเอ่ย...ถึงเล่าอยู่กลางบ้านเป็นทหารพวกมนุษย์
 ขึ้นได้ปลายไม้สุด เหวลยพันพฤษภา ถ้านักเรียนตอบไม่ได้ ครูเฉลยว่า จวัก หรือกระบวย (สิ่งข้อ
 ความในเรื่องจากกะลามาคือกระบวย) ถ้านักเรียนอ่านมาก่อนก็ชมเชยให้กำลังใจที่นักเรียนมีนิสัยรัก
 การอ่าน
2. ให้นักเรียนบางคนอ่านออกเสียงข้อความตอนที่ครูเห็นว่าน่าสนใจ (จากกะลามาคือกระบวย)
 เลือกบางตอนให้นักเรียนอ่านในใจ แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในด้านคุณค่าของภูมิปัญญา
 ไทย
3. ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องของคดีของไทย (อาทิเช่น คนคดีย ของคดี สถานที่ยคดี)
 ที่นักเรียนสนใจ แล้วนำมาเล่าแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันภายในกลุ่มของนักเรียน
4. ครูและนักเรียนสนทนถึงความหมายของงานวิจัยว่า นักเรียนเคยได้ยินไหม และเคยได้ยินที่ไหน
 ทราบความหมายของการวิจัยหรือไม่ นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนเอง

5. ครูนำตัวอย่างงานวิจัยรุ่นพี่ เพื่อน ที่เคยทำมาแล้วให้นักเรียนศึกษา ทราบถึงขั้นตอนการทำ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากรู้

สื่อและอุปกรณ์ ปริศนาคำทาย ตัวอย่างงานวิจัย

การวัดและประเมินผล สังเกตจากการสนทนา ถาม ตอบ

จากความสนใจของนักเรียน

ประเมินจากการอภิปรายร่วมกัน

บันทึกหลังสอน **บทบาทของครูผู้สอน** ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการทำวิจัย โดยกำหนดขอบเขตในการทำวิจัยในหัวข้อ ของดีของไทย ครูผู้สอนพยายามให้นักเรียนตระหนักและเข้าใจถึงเรื่องของดีของไทย และคุณค่าของไทย จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรวมกลุ่มตามความสนใจ ให้กระจายกลุ่มตามความเหมาะสม ผู้เรียนพยายามกำหนดหัวข้อและปัญหาในการทำวิจัย โดยมีครูผู้สอนชี้แจงให้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ ที่ผู้เรียนสนใจอยากที่จะศึกษา จากนั้นจึงให้ตัวแทนในแต่ละกลุ่มชี้แจงให้เหตุผลกับครู และเพื่อนๆว่า ทำไมจึงอยากที่จะศึกษาเรื่องนี้ จากนั้นจึงส่งงานให้ผู้เรียนไปศึกษาเนื้อหาตามหัวข้อวิจัยดังกล่าวอย่างคร่าวๆ เพื่อสามารถวางแผนทางในการทำวิจัยในคาบต่อไปได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

บทบาทของผู้เรียน จากการที่ครูผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจในการทำ การวิจัย ผู้เรียนเกิดความสนใจและอยากที่จะศึกษาตามหัวข้อวิจัยต่างๆมากมาย ในหัวข้อแต่ละข้อ ผู้เรียนได้ชี้แจงเหตุผลที่สนใจอยากที่จะศึกษา ซึ่งครูผู้สอนซักถามแลกเปลี่ยนข้อหัวข้อให้เหมาะสมในการทำวิจัย จากนั้นจึงให้ผู้เรียนไปศึกษาเนื้อหาและวางแผนการวัดผลประเมินผลตามกระบวนการวิจัยที่ถูกต้อง

คาบที่ 2 – 3

- จุดประสงค์ 1. ร่วมกันกำหนดปัญหาของการวิจัยและบอกเหตุผลในการเลือกหัวข้อในการทำวิจัย
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สาระการเรียนรู้ - กำหนดปัญหาและบอกเหตุผลของการเลือกหัวข้อการทำวิจัย

กระบวนการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนากันโดยที่ครูซักถามถึงภาระงานในคาบที่แล้ว เลือกหัวข้อที่นักเรียนสนใจและศึกษาในแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องของดีของไทย
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 – 5 คน ให้ตัวแทนกลุ่มมารับใบงานที่ 1 จากครู
3. เมื่อรับใบงานแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มปรึกษากันภายในกลุ่ม ให้สมาชิกแต่ละคนเสนอหัวข้อที่จะศึกษาเสนอต่อครูที่ปรึกษา

4. ครูที่ปรึกษาบริหารหัวข้อเรื่องที่นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ และช่วยกันซักถามถึงเหตุผลและแรงจูงใจในการเลือกหัวข้อในการทำวิจัย เมื่อผ่านการอภิปรายแล้ว ครูที่ปรึกษาลงชื่อรับรองและดำเนินการในขั้นต่อไป นักเรียนกลุ่มใดไม่ผ่านต้องกลับไปคิดใหม่ ในกรณีที่จำเป็นครูที่ปรึกษาคอยชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างรอบคอบ

5. ครูที่ปรึกษาแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ในหัวข้องานวิจัยที่นักเรียนสนใจอยากที่จะศึกษา

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มว่า มีความก้าวหน้าอย่างไรบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

7. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในคาบต่อไป จะขอดูการระบุปัญหาการวิจัย และกำหนดขอบเขตของการวิจัย รวมทั้งเหตุผลที่นักเรียนเลือกทำวิจัยในหัวข้อนั้นว่ามีแรงจูงใจอย่างไร มีประโยชน์อะไรบ้าง
ชื่อ/อุปกรณ์ เอกสารใบงานที่ 1

วัดและประเมินผล สังเกตจากความสนใจและพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมกลุ่ม
ประเมินจากการสอบถามและสนทนากับนักเรียนแต่ละกลุ่มว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่จะทำมากน้อยแค่ไหน

บันทึกหลังสอน ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ออกมานำเสนอเรื่องที่ตนเองต้องการศึกษา และกำหนดปัญหาในการวิจัย โดยผู้เรียนทุกคนได้ช่วยกันและร่วมกันแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

คาบที่ 4 – 5

จุดประสงค์

1. ศึกษาและกำหนดสมมติฐานและขอบเขตของการวิจัยได้
2. บอกจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้างานวิจัยได้
3. เรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดความภูมิใจในตนเอง มีการพัฒนาความรับผิดชอบ

ในการทำงาน

สาระการเรียนรู้ - ศึกษากำหนดสมมติฐานและขอบเขตการวิจัยเรื่องของดีของไทย

- จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 หมายคำตอบ

1. สนทนา ซักถาม ทำความเข้าใจร่วมกันถึงหัวข้อที่ผู้เรียนในกลุ่มเลือกเพื่อทบทวนและสร้างความมั่นใจอีกครั้ง

2. ครูแจกเอกสารใบงานที่ 2 เรื่องหัวข้อการเขียนรายงานวิจัยของนักเรียน อธิบายความหมายและทำความเข้าใจหัวข้อใบงาน โดยเฉพาะในการเริ่มต้นเขียนที่มาและความสำคัญของการระบุปัญหา ข้อสงสัย เหตุผลที่เลือกทำวิจัยเรื่องนี้ มีแรงจูงใจอย่างไร กำหนดสมมติฐาน และขอบเขตในการทำวิจัยอย่างชัดเจน

3. ผู้เรียนร่วมกันกำหนดวิธีดำเนินการที่จะไปศึกษาหาข้อมูล

4. ครูแนะนำให้ผู้เรียนออกแบบเครื่องมือที่จะนำไปเก็บข้อมูลในลักษณะต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่ทำ โดยเสนอแนะให้ผู้เรียนใช้ตารางช่วยในการเก็บข้อมูลอะไร จากใคร และนำเสนอในคาบต่อไป

สื่อ/อุปกรณ์ ใบงานที่ 2

วัดและประเมินผล - สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ประเมินผลจากการตอบคำถามและการทำงานของนักเรียน

บันทึกหลังสอน ผู้เรียนได้วางรูปแบบของการดำเนินงานโดยการเขียนเค้าโครงงานวิจัย ซึ่งนักเรียนได้ปรึกษากับครูผู้สอนเป็นระยะๆ เพื่อให้งานวิจัยออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนช่วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนช่วยกันทำงานอย่างเต็มที่ทุกกลุ่ม และสนุกกับการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข

คาบที่ 6-7

จุดประสงค์ 1. ศึกษาและกำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือได้อย่างเหมาะสม
2. เรียนรู้การทำงานกลุ่ม และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สาระการเรียนรู้ - ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 รอบคอบ

1. ครูแจกเอกสารใบงานที่ 3 เรื่องการวางแผนและการสร้างเครื่องมือ พร้อมทั้งตัวอย่างการสร้างเครื่องมือสำหรับนักเรียน
 2. นักเรียนเรียนร่วมกันออกแบบเครื่องมือที่จะไปศึกษาหาข้อมูล
 3. ครูและนักเรียนนำเครื่องมือที่ออกแบบสอบถามข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าจะเป็นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความถูกต้องและชัดเจน
 4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาปรึกษาครู เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและชี้แนะให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หากมีสิ่งใดบกพร่องต้องรีบแก้ไขปรับปรุง ให้เรียบร้อยก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูล
 5. ครูที่ปรึกษาแนะนำเรื่องการสืบค้นข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ตรวจสอบได้ มีการบันทึกข้อมูลที่ค้นคว้าไว้เป็นหลักฐานอย่างละเอียด
 6. ครูแจ้งให้ทราบว่าในคาบต่อไปจะขอตรวจสอบความก้าวหน้าของการทำงานของแต่ละกลุ่ม ว่ามีความร่วมมือกันมากน้อยเพียงใด ผลงานก้าวหน้าไปอย่างไรบ้าง
- สื่อ/อุปกรณ์ ใบงานที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- วัดและประเมินผล - จากความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

- จากการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บันทึกหลังสอน นักเรียนได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือจากใบงาน หลังจากนั้นนักเรียนได้ช่วยกันออกแบบเครื่องมือเพื่อที่จะนำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูล และนักเรียนได้นำเครื่องมือที่นักเรียนช่วยกันคิดนำมาปรึกษาครูเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะมาใช้เก็บข้อมูล ในบางครั้งปรึกษานอกห้องเรียน ในช่วงพัก เพื่อให้งานได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เมื่อครูตรวจสอบแล้วปรากฏว่าเครื่องมือจะต้องมีการแก้ไข นักเรียนก็นำเครื่องมือไปแก้ไข และนำกลับมาให้ครูตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อความถูกต้องและน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

คาบที่ 8

จุดประสงค์ 1. รวบรวมข้อมูลหรือขั้นตอนในการวิจัยที่เหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้าในกลุ่มของตนเองได้

2. มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในกลุ่มรู้จักการแบ่งเวลาและมีความรับผิดชอบ

สาระการเรียนรู้ - การรวบรวมข้อมูล

- ขั้นตอนกระบวนการคิดค้นรูปแบบการวิจัยหรือการสำรวจเพื่อค้นหาข้อมูล

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 สอบสวน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเรื่องวิธีการสืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ รวมถึงการออกแบบ การทดลอง การสอบถามต่างๆตามหัวข้อที่นักเรียนสนใจ

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติไปรวบรวมศึกษาหาข้อมูล โดยกำหนดเวลาที่เหมาะสม ระยะเวลาที่เป็นไปได้ และแนะนำให้ทำในเวลาพัก เวลาว่าง หรือวันหยุด

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมาปรึกษาครูที่ปรึกษา สนทนาถึงปัญหาที่พบ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในกลุ่ม

4. ชี้แจงให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า เก็บข้อมูลอย่างละเอียด รอบคอบ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และสรุปผลของข้อมูล

5. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า ในคาบต่อไปหรือสัปดาห์ต่อไป จะตรวจสอบความก้าวหน้าของงานวิจัยแต่ละกลุ่มที่ทำไปแล้ว

สื่อ/อุปกรณ์ รูปแบบและขั้นตอนของการสำรวจ

วัดและประเมินผล - สังเกตความสนใจการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ประเมินจากการตอบคำถาม

บันทึกหลังสอน ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย นักเรียนได้สร้างเครื่องมือโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นส่วนใหญ่ การสร้างเครื่องมือของนักเรียนได้ศึกษาจากตัวอย่างที่ครูนำมาให้ศึกษา ตลอดจนเอกสารอ้างอิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตนศึกษา ผู้เรียนได้ปรึกษาครูตลอดจนพยายามแก้ไขส่วนบกพร่องของตนเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คาบที่ 9

- จุดประสงค์**
1. วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ
 2. มีความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สาระการเรียนรู้ - การประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาข้อสรุป

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 5 คราวนี้ใคร่

1. นักเรียนนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้วิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทั้งในด้านสาระและแหล่งข้อมูล เพื่อสร้างข้อสรุปของการศึกษาค้นคว้า
2. ครูที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ และสรุปผลงานวิจัยของแต่ละกลุ่มที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า
3. ครูกล่าวชื่นชมผลงานของทุกกลุ่ม
4. นักเรียนออกแบบวิธีการนำเสนอผลงาน เพื่อสื่อสารให้เพื่อนได้ทราบถึงผลการศึกษาค้นคว้าของกลุ่ม
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมนำเสนอผลงาน สรุปและอภิปรายผลการวิจัยในคาบต่อไป

สื่อ/อุปกรณ์ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

- วัดและประเมินผล**
- สังเกตความสนใจในการร่วมกิจกรรม
 - ประเมินผลจากการสัมภาษณ์
 - จากการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

บันทึกหลังสอน ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นคำสถิติร้อยละ โดยนักเรียนได้นำการวิเคราะห์ข้อมูลไปสอบถามกับครูที่สอนคณิตศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยการนำการวิเคราะห์ข้อมูลมาปรึกษาครูเป็นระยะๆ

คาบที่ 10 – 12

- จุดประสงค์
1. สรุปอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ถูกต้อง
 2. เกิดความภูมิใจในการนำเสนอผลงานกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ - การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย
- การนำเสนอผลงาน

กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 6 ไขความอวัง

1. ครูกล่าวชื่นชมผลงานกลุ่มที่ทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว และให้กำลังใจกลุ่มที่กำลังศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูล

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบบรรยาย กราฟ คมความเหมาะสมของงาน และให้เล่าการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนงานสำเร็จ สรุปและอภิปรายผลงาน สื่อ/อุปกรณ์ ผลงานวิจัยของนักเรียน

วัดและประเมินผล - สังเกตจากความพร้อมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
- แบบประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน โครงการ วพร.

บันทึกหลังสอน ในการสรุปผลข้อมูล นักเรียนนำข้อมูลจากสถิติที่เก็บจากแบบสอบถามมาสรุปผลโดยเน้นการเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลของข้อมูล โดยสามารถอธิบายคำตอบจากปัญหาการวิจัยได้อย่างมีถูกต้องอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ หลังจากที่นักเรียนได้สรุปผลแล้ว นักเรียนนำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างสื่อการอภิปราย โดยการใช้ฟิวเจอร์บอร์ด สาธิตจากของจริง วีดีโอ ต่างๆอีกมากมาย โดยการนำเสนอผลงาน นักเรียนออกมานำเสนอด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. การสอนด้วยกระบวนการวิจัย ครูได้ออกแบบการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยเป็นหลัก โดยใช้เนื้อหาสาระวิชาภาษาไทยเป็นสื่อในการเรียนรู้ในแผนการสอนคาบเรียนที่ 1 มีความชัดเจนเรื่อง การสอดแทรกเนื้อหาภาษาไทยเข้าไปในการสอนกระบวนการวิจัย ซึ่งในแผนอื่น ๆ ควรดำเนินการไปในลักษณะเดียวกันนี้ สิ่งที่ควรสอดแทรกเข้าไปในการสอน ได้แก่ การอ่านจับใจความ การเขียนสรุปความ การเขียนสื่อสารแบบต่าง ๆ การพูดในที่ประชุมชน เป็นต้น
2. บันทึกหลังสอนเป็นตัวอย่างที่ดีของการบันทึกร่องรอยการเรียนรู้ ทำให้ครูได้ทบทวนการสอนของตนเอง และเห็นเส้นทางในการพัฒนาต่อไปได้ เช่น กรณีนักเรียนสร้างเครื่องมือไม่ถูกต้องนั้น หากครูวิเคราะห์ได้ว่านักเรียนทำผิดพลาดในประเด็นใดบ้าง แล้วคิดหาวิธีแก้ไข อาจทำเป็นเอกสารให้ความรู้ หรือวิธีการอื่น จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การทำงาน ตรวจสอบ ปรับปรุงงานได้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยไม่ต้องมาพึ่งพาหรือปรึกษาครูผู้สอนจนเกินไป
3. การสอนด้วยกระบวนการวิจัย ควรเพิ่มการเน้นให้นักเรียนสรุปหลักการสำคัญในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน เพื่อใช้เป็นหลักการสำคัญในการเรียนรู้ต่อไปได้ เช่น กรณีการตั้งชื่อเรื่องงานวิจัย ครูควรสนทนากับนักเรียนว่า ชื่อเรื่องที่ดีควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง และสามารถเขียนชื่อเรื่องได้กี่ลักษณะ
4. หากวิเคราะห์ตามตัวบ่งชี้ของการสอนด้วยกระบวนการวิจัย พบว่า การสอนเน้นการสรุปความรู้เนื้อหาที่ได้เป็นหลัก ยังขาดขั้นตอนการสรุปความรู้ของกระบวนการวิจัย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการสอน หากเพิ่มเติมในส่วนนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความกระจำในขั้นตอนกระบวนการวิจัยมากขึ้น

เมนูงานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

การจัดการเรียนรู้ตามหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เนื่องจากในชีวิตจริงของคนเรานั้น การเรียนรู้ประสบการณ์และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ล้วนแต่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับศาสตร์หลายๆ สาขาวิชา มิใช่เพียงสาระการเรียนรู้ใดสาระการเรียนรู้หนึ่งเท่านั้น ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้จึงควรจัดให้มีความสอดคล้องกับสภาพของชีวิตจริง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่เป็นไปในลักษณะดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้งและมีความหมาย มีโอกาสในการพัฒนารอบด้าน เห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของศาสตร์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้หรือแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะทำให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

ด้วยความสำคัญดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดให้จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษา เห็นได้จากการกำหนดในมาตรา 23 และ มาตรา 24 ข้อ 4 ที่ระบุว่าจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระ ความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

1. ความหมายของการบูรณาการ

การบูรณาการ คือ การทำให้หน่วยย่อยๆ ทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกัน เข้ามาร่วมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัว ซึ่งหลักสำคัญของการบูรณาการมี 3 ประการ คือ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2536)

- 1) มีหน่วยย่อย องค์ประกอบ ชิ้นส่วน หรือ ชั้น ระดับ แง่ ด้านที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกัน
- 2) หน่วยย่อยเหล่านั้นมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง อิงอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจมีลักษณะยืดหยุ่นปรับตัวได้ มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา
- 3) เมื่อรวมเข้าด้วยกันแล้วจะเกิดความครบถ้วนเต็มบริบูรณ์ โดยมีความประสานกลมกลืนเกิดภาวะที่พอดีหรือสมดุลแล้วองค์รวมนั้นก็มีชีวิตชีวา ดำรงอยู่และดำเนินไปด้วยดีอันเป็นภาวะของการบูรณาการ

2. ประเภทของการบูรณาการในการศึกษา

ในการจัดการศึกษาแบ่งประเภทของบูรณาการเป็น 2 ประเภท คือ หลักสูตรบูรณาการ (curriculum integration) และการบูรณาการการเรียนการสอน (instructional integration) (พิมพ์พันธ์ เดชะอุปต์, 2547)

หลักสูตรบูรณาการ (curriculum integration) คือ การนำเนื้อหาจากศาสตร์ต่าง ๆ มาผสมผสานกันก่อนจัดการเรียนการสอน เป็นสูตรที่มีการผสมผสานสาระตั้งแต่สองกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือสองวิชาขึ้นไป หรือผสมผสานเนื้อหาในสาระต่างๆ ที่จัดอยู่ในวิชา หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน โดยจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ภายใต้อำเภอเรื่อง (theme) เดียวกันอย่างสมดุลเป็นการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

การบูรณาการการเรียนการสอน (instructional integration) หมายถึง การนำเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนด้วยการผสมผสานวิธีการหลากหลาย เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือตอบปัญหาที่สงสัยด้วยการผสมผสานสาระ กระบวนการ วิธีสอน เทคนิคที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยการสอดแทรกสาระความรู้อื่น ๆ และคุณธรรมจริยธรรมอย่างเหมาะสมเกิดความสมบูรณ์อย่างสมดุลเสมือนเป็นชีวิตของผู้เรียน

3. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.1 ความหมายและหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้บูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

ทิตินา แคมมณี (2545) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการว่าหมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และได้เสนอหลักการของการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการ ดังนี้

1) ในธรรมชาติและชีวิตจริง ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีความสัมพันธ์กัน การเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะเช่นเดียวกัน ควรมีลักษณะเป็นองค์รวม ไม่ใช่แบ่งเป็นแท่งหรือเป็นท่อนที่แยกจากกัน ซึ่งทำให้การเรียนรู้ไม่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับชีวิตจริงและความเป็นจริงเป็นผลทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริงได้

2) การบูรณาการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้หลาย ๆ ด้าน ประกอบกัน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติไปพร้อม ๆ กัน

3) การบูรณาการช่วยเปิดโลกทัศน์ของผู้สอนและผู้เรียนให้กว้างขึ้น ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะด้าน เฉพาะทาง ช่วยให้การเรียนรู้น่าสนใจ น่าตื่นเต้น ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และมีความรู้และมุมมองที่กว้างขึ้น

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบูรณาการมีตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) ผู้สอน หรือผู้สอนและผู้เรียนมีการจัดเตรียมหน่วยบูรณาการ โดยมีการวิเคราะห์ อภิปราย เกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ และนำเนื้อหาสาระภายในวิชา/ระหว่างวิชามาสัมพันธ์เป็น เรื่องเดียวกัน โดยใช้วิธีการและกระบวนการต่างๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2) ผู้สอน หรือผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถ สอนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้กิจกรรมควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

2.1) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้หรือสร้างความรู้ในเนื้อหาสาระที่ นำมาบูรณาการครบทุกเรื่อง

2.2) เป็นกิจกรรมที่เน้นความเข้าใจ มิใช่เพียงความจำเนื้อหาสาระ

2.3) เป็นกิจกรรมที่เน้นความสัมพันธ์เป็นภาพรวม

3) ผู้เรียนมีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้คำปรึกษาแนะนำของผู้สอน

4) ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันอภิปราย สะท้อนความคิด และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

5) ผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนครบถ้วนทุกด้านตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

นอกจากนี้ Cynthia Sunal และคณะ (2000) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนแบบ บูรณาการว่าหมายถึง การสอนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มี รายวิชาต่าง ๆ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการทางพัฒนาการของนักเรียน และ เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อประสบการณ์ของผู้เรียน

3.2 ลักษณะ/ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การบูรณาการเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันสามารถทำได้หลายลักษณะดังนี้ (ทิศนา แคมมณี, 2545)

1) การบูรณาการภายในวิชา (intradisciplinary) หมายถึง การนำเนื้อหาสาระในวิชาเดียวกัน หรือกลุ่มประสบการณ์เดียวกันมาสัมพันธ์กัน เช่น ในวิชาภาษาไทยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการอ่าน การเขียน คำประพันธ์ การพุดจูงใจ ไวยากรณ์ และวรรณคดี ฯลฯ แทนที่ผู้สอนจะสอนเนื้อหาสาระทีละเรื่องแยกจาก กัน ผู้สอนสามารถนำสาระทุกเรื่องมาสัมพันธ์กันเป็นเรื่องเดียว โดยเลือกการศึกษาวรรณคดีเรื่อง "พระอภัย มณี" เป็นแกนหรือหัวข้อหลัก (theme) ในการศึกษาเรื่องพระอภัยมณี ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราว ความงาม ของภาษา การเขียนคำประพันธ์ (กลอน) การใช้ไวยากรณ์ในคำประพันธ์ การอ่านให้ไพเราะ ชาบซึ้ง และ การพุดจูงใจให้เยาวชนหันมาสนใจวรรณคดีไทย เป็นต้น

2) การบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary) หมายถึง การนำเนื้อหาสาระของหลาย วิชา มาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน ตัวอย่างเช่น นำเนื้อหาสาระของวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

สังคมศึกษา ศิลปะ และดนตรี มาประสานสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน ภายใต้หัวข้อเรื่อง หรือ "theme" ที่เลือก

ในส่วนของการบูรณาการระหว่างวิชา สามารถจัดได้ในหลายลักษณะด้วยกัน ซึ่งโดยทั่วไป การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา มี 4 รูปแบบ ได้แก่ (สังเคราะห์จาก พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์, 2547 กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2545 วิชัย วงษ์ใหญ่, 2544 และสำลี รักสุทธี, 2544)

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary)

รูปแบบ	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	จำนวนผู้สอน	ตัวอย่าง
1. แบบสอดแทรก (infusion)	สอดแทรกเนื้อหาหรือทักษะ กระบวนการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่น ๆ เข้าในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระของตน	1 คน	ครูภาษาอังกฤษสอนให้นักเรียนวาดภาพระบายสีประกอบคำศัพท์ในการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หรือในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับน้ำ ครูใช้ทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ บูรณาการกับกระบวนการจัดেলাทางสังคม (Socialization) ให้เด็กเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ โดยการปลูกฝังความรับผิดชอบ ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติไปด้วย
2.แบบคู่ขนาน (parallel)	ครู 2 คนขึ้นไป 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ขึ้นไป วางแผนร่วมกันตามหัวเรื่อง (theme)/ มโนทัศน์ (concept)/ ปัญหา (problem) เดียวกัน และเชื่อมโยงเนื้อหาสาระ กระบวนการ และคุณธรรม แล้วต่างคนต่างสอน เนื้อหาตามกลุ่มสาระของตนเองโดยมีเป้าหมายร่วมกัน	2 คนขึ้นไป	ครูวิทยาศาสตร์สอนเรื่องเงา ครูคณิตศาสตร์สอนเรื่องการวัดระยะทางโดยการวัดเงา คิดคำนวณเรื่องเงาในช่วงเวลาต่างๆ จัดทำกราฟของเงาในระยะต่างๆ หรือครูศิลปะอาจให้ผู้เรียนรู้เรื่องเทคนิคการวาดรูปที่มีแสงเงา

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary)

รูปแบบ	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	จำนวนผู้สอน	ตัวอย่าง
3. แบบพหุวิทยาการ (multidisciplinary)	3.1) แบบสอนคนเดียว จัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับหัวข้อเรื่อง(theme) / มโนทัศน์ (concept)/ ปัญหา (problem) ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง หรือสาระที่กำหนดขึ้นมา หรือเชื่อมโยงสาระและกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ เช่น การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิด วิเคราะห์ต่างๆ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ ทักษะและกระบวนการเรียนรู้ไป แสวงหาความรู้จริงจากหัวข้อเรื่องที่ กำหนด	1 คน	- จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่อาจใช้เวลา 2 - 3 วัน 2 - 3 สัปดาห์ หรือทั้งภาคเรียน โดยยึดแก่น ของเรื่อง (Thematic approach) เชื่อมโยง กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติของหลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้
	3.2) แบบแยกกันสอน คล้ายแบบคู่ขนาน โดยเชื่อมโยง สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหัวเรื่อง (theme) / มโนทัศน์ (concept)/ ปัญหา (problem) แล้วต่างคนต่างสอนเนื้อหา ตามกลุ่มสาระของตนเอง แต่มีการ มอบหมายให้ทำ project เชื่อมโยง สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหัวเรื่อง (theme)/มโนทัศน์ (concept)/ ปัญหา (problem) ร่วมกัน หรืออาจมีการ จัดการเรียนการสอนร่วมกันในบาง เรื่อง	2 คนขึ้นไป แยกกันสอน แต่ให้ทำ โครงการที่ เชื่อมโยง สาระหรือ กระบวนการ ของกลุ่ม สาระการ เรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน	- จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้เช่นเดียวกับแบบแรก - เรื่องวันสิ่งแวดล้อมของชาติ ครูภาษาไทยจัด การเรียนการสอนให้เรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ครูวิทยาศาสตร์จัดกิจกรรม ค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และครูสุขศึกษา จัดให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ให้ถูกสุขลักษณะ - โครงการทำหนังสือพิมพ์ประจำโรงเรียน ครู ภาษาไทย ครูการงานอาชีพ ครูวิทยาศาสตร์ ครู ภาษาอังกฤษ มาวางแผนร่วมกัน แต่แยกย้ายกัน สอน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะให้นักเรียน ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การทำ หนังสือพิมพ์

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary)

รูปแบบ	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	จำนวนผู้สอน	ตัวอย่าง
	3.3) แบบสอนร่วมกัน หรือแบบคณะ ร่วมกันวางแผน ปรัชญาหรือ กำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือ ปัญหาร่วมกัน สร้างหน่วยเรียนรู้ บูรณาการร่วมกัน และสอนร่วมกัน เป็นทีม ซึ่งอาจมีการแยกกันสอนใน บางเรื่อง	2 คนขึ้นไป ร่วมกัน สอน	- จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้เช่นเดียวกับแบบแรก - แบบโครงการ โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกัน สร้างสรรค์โครงการขึ้น โดยใช้เวลาการเรียน ต่อเนื่องกันได้หลายชั่วโมง ด้วยการนำเอา จำนวนชั่วโมงของวิชาต่างๆ ที่ผู้สอนเคยสอน แยกกันนั้นมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมาย เดียวกัน ในกรณีที่ต้องการเน้นทักษะบางเรื่อง เป็นพิเศษ ผู้สอนสามารถแยกกันสอนได้ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายดนตรี กิจกรรมเข้าค่าย ภาษาอังกฤษ - แบบวันแห่งบูรณาการ เป็นการกำหนดให้ จัดการเรียนรู้ในวันใดวันหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนฝึก ประสบการณ์ หรือค้นหาประเด็นความรู้ เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการ ให้ผู้เรียนได้รู้และมี ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม จูนเน้นอยู่ ที่เป้าหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ อาจจะมีโครงการฝึกปฏิบัติ
4) แบบข้ามวิชา (Transdisciplinary)	เป็นการบูรณาการในระดับที่สูงขึ้น สละความเป็น "วิชา" ของแต่ละ ศาสตร์ออกไป เป็นการเรียนโดยมี เค้าโครงหรือโจทย์ประเด็นปัญหาที่ วางไว้ ผู้เรียนเรียนรู้หรือแสวงหา แนวทางการแก้ปัญหา โดยผ่าน กิจกรรมและการค้นคว้าศึกษาอย่าง หลากหลายและร่วมกันระหว่างหลัก วิชาการ สหวิทยาการต่างๆ เพื่อที่จะช่วยให้ เข้าใจปัญหาที่ ซับซ้อนขึ้น กล่าวคือ เป็นการบูรณา การอย่างสมบูรณ์ เป็นการบูรณาการ แบบที่ใช้ชีวิตจริงของ ผู้เรียนเป็น	1 คนขึ้นไป	การเรียนรู้โดย "ซูปดัว" ที่ผู้เรียนอาจฝังตัวศึกษา ติดตามเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งในกระบวนการนี้จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถหลายด้าน โดยอาศัยพื้น ฐานความรู้จากศาสตร์ต่างๆ ตามความจำเป็น เพื่อประ โยชน์ต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องนั้นๆ

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary)

รูปแบบ	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	จำนวนผู้สอน	ตัวอย่าง
	ตัวตั้ง ซึ่งอาจมีการเน้นระเบียบวิธีของศาสตร์หนึ่งศาสตร์ใด ก็ได้		

นอกจากรูปแบบข้างต้นนี้แล้ว อาจบูรณาการในลักษณะอื่นๆ ได้อีกตามความเหมาะสมของแต่ละบริบทโรงเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะสามารถช่วยในการลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และสามารถช่วยลดเวลาในการสอนได้อีกด้วย

3.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ทศนา แคมมณี (2545) ได้เสนอขั้นตอนในการวางแผนการสอนแบบบูรณาการ ดังนี้
 ขั้นที่ 1 เลือกเรื่องที่จะสอนแบบบูรณาการ โดยพิจารณาความเหมาะสมกับท้องถิ่น และ
 ความเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นตาม
 ความคิดเห็นของผู้สอน โดยพิจารณาถึงความเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนของตน และปัญหาความต้องการของ
 ท้องถิ่น

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบจุดประสงค์ เนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดที่ผู้สอนกำหนดกับ
 จุดประสงค์และกรอบเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หากที่กำหนดไว้ไม่ครอบคลุมที่หลักสูตรกำหนด
 ให้เพิ่มให้ครบ

ขั้นที่ 4 สืบค้นพื้นฐานเดิมของผู้เรียน เพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ให้เชื่อมโยงกับ
 ความรู้เดิม และไม่สอนซ้ำในสิ่งที่ผู้เรียนรู้แล้ว

ขั้นที่ 5 กำหนดแนวการสอน หรือวางยุทธศาสตร์ในการสอนที่จะทำให้การสอนไม่หลงทาง
 และบรรลุตามจุดประสงค์ครบถ้วน

ขั้นที่ 6 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายละเอียด โดยอาศัยหลักการเรียนรู้ วิธีสอนและ
 เทคนิคการสอนต่างๆ

ขั้นที่ 7 บูรณาการ ความรู้/สาระ ทักษะ เจตคติ อื่นๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือโครงการ
 หรือกิจกรรมต่างๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับสาระและกิจกรรมที่กำหนดไว้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2547) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกหัวเรื่อง (Theme)

ขั้นที่ 2 พัฒนาหัวเรื่อง โดย 1) เขียนวัตถุประสงค์ให้มีการเชื่อมโยงระหว่างวิชา 2)

กำหนดเวลาในการสอน และ 3) เตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้

ขั้นที่ 3 ระบุทรัพยากรที่ต้องการ ติดต่อแหล่งทรัพยากร

ขั้นที่ 4 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เน้น

การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning)

ขั้นที่ 5 ดำเนินการตามกิจกรรม

ขั้นที่ 6 ประเมินผล ระหว่างและหลังกิจกรรมการเรียนการสอน

แนวทางหนึ่งที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เพราะการจัดทำหน่วยการเรียนรู้นั้นเอื้อให้เกิดการบูรณาการทั้งภายใน และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเป็นการบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะการเรียนรู้ หรือสอดคล้องกับวิถีชีวิตผู้เรียน โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ดังนั้น หน่วยการเรียนรู้บูรณาการจึงแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) หน่วยเรียนรู้บูรณาการแบบสหวิทยาการ 2) หน่วยเรียนรู้บูรณาการแบบภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้

Cynthia Sunal และคณะ (2000) ได้เสนอว่าในการจัดหน่วยการเรียนรู้บูรณาการนั้นสามารถกำหนดหัวเรื่อง (theme) ที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะทำได้หน่วยการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ไข่มโนทัศน์เป็นฐาน (Concept-Focused Integrated Units) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ใช้ทักษะเป็นฐาน (Skill-Focused Integrated Units) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ใช้โครงการเป็นฐาน (Project-Focused Integrated Units) และหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case Study-Focused Integrated Units) เป็นต้น

นอกจากนี้ ในการสร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ และ 3) การประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (Cynthia Sunal และคณะ, 2000)

กระบวนการวางแผนสำหรับหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เริ่มจากการศึกษาโครงสร้างหลักสูตรรายปี ซึ่งหน่วยการเรียนรู้บูรณาการควรจะอยู่ในโครงการสอนประจำปี โดยมีการวินิจฉัยว่าหัวเรื่องจากวิชาต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร ซึ่งความสัมพันธ์นี้สามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น การใช้แผนผังหรือการใช้ตารางแสดงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง หน่วยการเรียนรู้บูรณาการอาจวางแผนโดยครู 1 คน หรือวางแผนร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยร่วมมือและตกลงกัน ซึ่งควรมีครูที่เป็นผู้นำและดูแลประสานความร่วมมือ

ระหว่างครูคนอื่น ๆ การวางแผนหน่วยการเรียนรู้บูรณาการไม่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดที่แท้จริง ครูต้องมีการเพิ่มเติมและปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ ในที่นี้แนะนำให้เริ่มต้นจากการกำหนดหัวเรื่อง อย่างไรก็ตามสามารถเริ่มจากขั้นตอนใดก็ได้ ขั้นตอนที่เหมาะสมสามารถดำเนินการตามขั้นตอนหรือปรับให้เหมาะสมกับแต่ละชั้นเรียนได้

ขั้นตอนการวางแผนหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ มีดังนี้

1) ระดมสมองเกี่ยวกับหัวเรื่อง (theme)

2) ใช้กระบวนการ K - W - L เพื่อระบุพื้นฐานความรู้และความสนใจของผู้เรียน และนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วย โดยกระบวนการ K - W - L มีขั้นตอน ดังนี้

K - การสำรวจความรู้เดิมที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียนว่าผู้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง (What do you know about the topic?)

W - การสำรวจว่าผู้เรียนอยากรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง (What do you want to know about the topic?)

L - การสำรวจความรู้ในเรื่องที่จะเรียนว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้มาแล้วบ้าง (What did you learn about the topic?)

3) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

4) ระบุคำถามสำคัญ

5) เขียนระบุเหตุผลของคำถาม

6) กำหนดผลการเรียนรู้อย่างน้อยที่สุดที่ต้องการ

7) ตั้งชื่อหัวเรื่อง

8) พิจารณาความต้องการพิเศษของนักเรียน

9) จัดหมวดหมู่ผลการเรียนรู้

10) คัดเลือกแหล่งการเรียนรู้

11) สร้าง WEB ให้เห็นความสัมพันธ์ของหัวข้อต่างๆ

12) สร้างแผนการสอน กำหนดกิจกรรม แหล่งการเรียนรู้ วางแผนการสอน

13) วางแผนการประเมินผล

14) วางโครงร่างของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ

15) ดำเนินการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ

ในส่วนของการดำเนินการใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ มีความหลากหลายในแง่ของระยะเวลา โครงสร้าง ประสิทธิภาพของครูหรือกลุ่มครู ไม่มีสูตรตายตัวสำหรับการนำไปใช้เพราะครู

นักเรียน และชุมชนแต่ละแห่งมีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และมุมมองเป็นของตนเอง ซึ่งสิ่งที่จะต้องพิจารณาโดยทั่วไปเมื่อนำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการไปใช้ ได้แก่ เวลา การระบุขอบข่ายและลำดับขั้น การกำหนด/จัดสรรสื่อและทรัพยากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ในขอบข่ายของหัวเรื่องหลัก การใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้แบบร่วมมือ การพิจารณากิจกรรมเป้าหมาย และการให้ผลป้อนกลับของหน่วย การเรียนรู้ การพิจารณาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ปฏิกิริยาระหว่างครูและนักเรียนระหว่างและหลังการเรียนรู้ในหน่วยจะทำให้การเชื่อมโยงที่เกิดจากหน่วยการเรียนรู้บูรณาการมีประสิทธิภาพและมั่นคงมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ต้องถือว่าการประเมินตามสภาพที่แท้จริง (Authentic Assessment) เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการเรียนรู้ มีความเกี่ยวข้องของบุคคลจำนวนมากในการประเมินทั้งครู นักเรียน สมาชิกในครอบครัว ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ฯลฯ รวมทั้งการรายงานผลสู่ครอบครัวก็ถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในครอบครัว การประเมินผลต้องประเมินตั้งแต่ความรู้พื้นฐาน กระบวนการเรียนรู้หรือวิธีการที่นักเรียน ได้มาซึ่งคำตอบ การทำงานกลุ่มในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือ กระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการคิดขั้นสูง เจตคติ ค่านิยม ความคิดเห็น ซึ่งแต่ละอย่างต้องใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายแตกต่างกันไป

เห็นได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนั้นมีรูปแบบที่มีลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ดีประเด็นสำคัญของการบูรณาการมิได้อยู่ที่การยึดติดกับรูปแบบดังกล่าว หากแต่อยู่ที่ความเข้าใจในหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่มุ่งให้เกิดการผสมผสานสาระและกระบวนการที่สัมพันธ์กันอย่างพอเหมาะพอดี กลมกลืน สมดุล เป็นประโยชน์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตของผู้เรียน รวมทั้งเกิด “การสอน” ขึ้นจริง มิใช่เพียงการให้โอกาส ผู้เรียนลงมือทำ ซึ่งหากเข้าใจในหลักการดังกล่าวนี้แล้ว ผู้สอนย่อมจะสามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบ ขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับบริบทที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้

● รายการอ้างอิง

ทศนา แคมมณี. 2545. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระชัย ปุณณโชติ. 2542. การสอนแบบบูรณาการ ใน จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช และสร้อยสน สกลรักษ์

บรรณาธิการ. **ประมวลบทความการเรียนรู้และการวิจัยระดับมัธยมศึกษา**. 17-33.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).

เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว. (ม.ป.ป.). การสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2547. ทักษะ 5 C เพื่อการสร้างหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนแบบ

บูรณาการ. (อัดสำเนา).

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). 2536. เพื่ออนาคตของการศึกษาไทย การศึกษา: พัฒนาการหรือบูรณาการ.

กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2544. การบูรณาการตามหลักสูตรใหม่. สานปฏิรูป (พฤศจิกายน): 50-53.

ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. 2544. ชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2544 (ชุดที่ 11) : กระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร:

วัฒนาพานิช.

ลำลี รักสุทธี และคณะ. 2544. เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2545. 19 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร:

ภาพพิมพ์.

Sunal, C., et al. 2000. **Integrating academic units in the elementary school curriculum**. United

States of America: Harcourt College Publishers.

เมนูที่ 11

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การบูรณาการโครงการตามพระราชดำริ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้พัฒนาแผนการสอน: ส.ต.ต.กนิษฐ เพชรสมัย
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรูน
จังหวัดสุรินทร์

• ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการโครงการตามพระราชดำริฯ
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เรื่อง	พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
ผู้พัฒนาแผน	ส.ต.ต.กนิษฐ เพชรสมัย
สถานศึกษา	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรุน จังหวัดสุรินทร์

• ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน” นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่ใช้ในการสอนจริง ของ ส.ต.ต.กนิษฐ เพชรสมัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาทักษะการพูดและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้เป็นไปตามจุดเน้นในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรุน ซึ่งได้ดำเนินโครงการวิจัยระดับโรงเรียน เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการตามพระราชดำริฯ เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย ทักษะคณิตศาสตร์ และทักษะการทำงาน

เพื่อให้การศึกษาทำความเข้าใจแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ได้ดียิ่งขึ้น จึงขอนำเสนอเกี่ยวกับโครงการตามพระราชดำริฯ และการจัดการเรียนรู้บูรณาการโครงการตามพระราชดำริฯ ดังนี้

โครงการตามพระราชดำริฯ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามมกุฎราชกุมารี จัดทำขึ้นจากแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริฯ มีโครงการดังนี้

1) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการนี้มุ่งเน้นให้ครูผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันทำการเกษตรในโรงเรียนแล้วนำผลผลิตที่ได้มาประกอบเป็นอาหารกลางวัน ซึ่งนอกจากจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันแล้ว ยังทำให้เด็กนักเรียนได้รับความรู้ด้านการเกษตรแผนใหม่ที่น่าสนใจประกอบเป็นอาชีพได้ต่อไป โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการบริโภคตลอดช่วงการศึกษา โดยใช้ผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตขึ้นภายในโรงเรียนมาประกอบอาหาร

2) โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของเด็กนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้มีมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้น

3) โครงการฝึกอาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอาชีพให้แก่เด็กเยาวชนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้มีวิชาชีพติดตัวและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยเน้นการฝึกอาชีพที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่นนั้น ๆ

4) โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังให้เด็กนักเรียน เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ที่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้มีการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้ครบทุกพื้นที่

5) โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหา ควบคุม และป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดอัตราคอพอกของเด็กนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้เหลือน้อยกว่าร้อยละ 5

6) โครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนที่มีฐานะยากจนในถิ่นทุรกันดาร ได้รับการศึกษาต่อตามความสามารถโดยกลับไปเป็นผู้ช่วยทำความเจริญให้กับชุมชนในถิ่นทุรกันดาร

7) โครงการส่งเสริมสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับหลักการวิธีการสหกรณ์แก่เด็กนักเรียน และส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นในชุมชนที่มีความพร้อม รวมทั้งมีเป้าหมายให้มีการสอนวิชาสหกรณ์ควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนทุกโรง

8) โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้หญิงมีครรภ์ หญิงให้นมบุตร และเด็กทารกแรกเกิดจนถึงอายุ 3 ปีที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารได้รับบริการที่เหมาะสม และได้รับความรู้ด้านอาหารและโภชนาการ เพื่อช่วยให้แม่มีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยที่ดี เด็กเกิดรอด มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการได้เต็มศักยภาพ

- การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโครงการตามพระราชดำริฯ

โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (วพร.) ได้สังเคราะห์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโครงการตามพระราชดำริฯ จากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 5 โรง ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโครงการพระราชดำริฯ มีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการตามพระราชดำริฯ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับโครงการตามพระราชดำริ โดยเน้นการบูรณาการสอดแทรกทักษะภาษาไทย ทักษะคณิตศาสตร์ และทักษะการทำงาน ซึ่งมีกระบวนการเตรียมการ ดังนี้

1. วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการย่อยของโครงการตามพระราชดำริฯ และจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. วิเคราะห์ขั้นตอน วิธีดำเนินงานกิจกรรมตามโครงการตามพระราชดำริฯ และศึกษาความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ย่อยๆ ในแต่ละวิชา/กลุ่มสาระฯ ตามบทเรียน
3. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์ของโครงการย่อยๆ /ขั้นตอนการดำเนินงาน/กิจกรรมตามโครงการฯ กับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ เนื้อหา สาระการเรียนรู้ย่อยๆ ในหน่วยการเรียนรู้
4. ออกแบบและจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการให้เข้ากับ โครงการตามพระราชดำริฯ
5. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการตามพระราชดำริฯ กับวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของโครงการฯ เน้นการให้นักเรียนศึกษาข้อมูลจากโครงการฯ ให้นักเรียนปฏิบัติจริง ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเน้นเรียนรู้จากแหล่งปฏิบัติงาน โครงการพระราชดำริ เช่น แปลงเกษตร คอกสัตว์ สระน้ำ สวนผลไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ ได้จัดให้นักเรียนฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งประชุมวางแผน กำหนดหน้าที่ และลงมือปฏิบัติตามแผน รวมทั้งให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการทำงาน และให้มีการนำเสนอผลงานต่อเพื่อนร่วมชั้น

การวัดและประเมินผล ใช้สังเกตการปฏิบัติงาน ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การสัมภาษณ์ สังเกตการปรับตัว การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การนำเสนอผลงาน การตรวจแบบฝึกหัดชิ้นงาน และการทดสอบ มีเครื่องมือ เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน และแบบตรวจสอบประเมินผลงานนักเรียน เป็นต้น

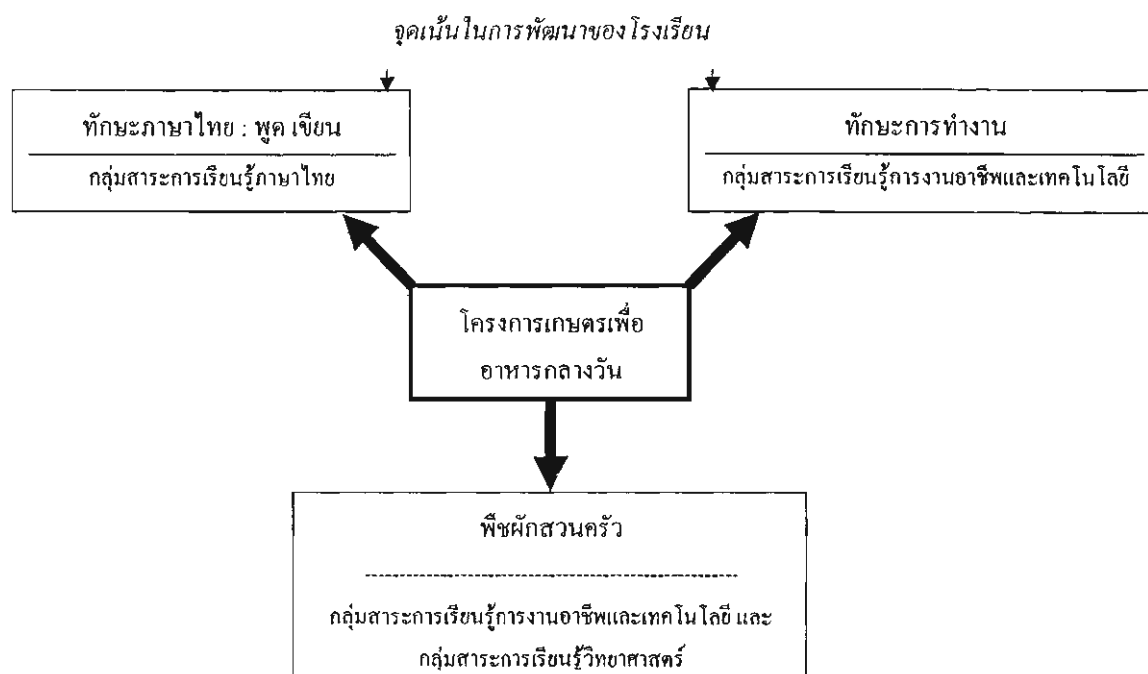
ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้ในเอกสาร “การสังเคราะห์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการตามพระราชดำริ ฯ” ของโครงการ วพร.

● แผนการจัดการเรียนรู้

ส.ต.ต.กนิษฐ ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พืชผักสวนครัวใน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้จัดการเรียนรู้ในลักษณะของการทำโครงงานแบบสำรวจ โดยบูรณาการสอดแทรกทักษะภาษาไทย และทักษะการทำงาน และได้ใช้พืชผักสวนครัวใน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันเป็นแหล่งการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เริ่มเกิดความคุ้นเคยกับ โครงการตามพระราชดำริ

ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ ส.ต.ต.กนิษฐ ได้จัดทำขึ้นโดยเริ่มต้นจากการใช้โครงการตามพระราชดำริเป็นตัวตั้ง หรือเป็นแกนสำคัญในการบูรณาการ จากนั้นจึงพิจารณาเลือกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในเรื่องนี้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ ซึ่งได้นำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในส่วนของทักษะทางภาษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในส่วนของทักษะการทำงาน ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นจุดเน้นในการวิจัยของโรงเรียนเข้ามามีบูรณาการ

แผนภาพ การบูรณาการตามโครงการพระราชดำริ

จากนั้นจึงได้มีการวิเคราะห์สมรรถภาพที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ และนำสมรรถภาพนั้น ๆ มาเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงานและผลงานของนักเรียนที่จะมีขึ้น รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าว

ตารางวิเคราะห์

สมรรถภาพ	จุดประสงค์	ภาระงาน	ผลงาน	เครื่องมือ
- พูดเล่าเรื่อง	1. เล่าประสบการณ์การสำรวจพืชผักสวนครัวได้	- นำเสนอ		- แบบประเมิน
- อ่านออกเสียง	2. อ่านออกเสียงคำที่เป็นชื่อพืชผักสวนครัวได้ 3. สะกดและแจกลูกคำ คำยากของชื่อผักสวนครัวใน โรงเรียนได้	- อ่านสะกด		- แบบสังเกต
- เขียนประโยค	4. นำชื่อพืชผักสวนครัวมาแต่งประโยคและอ่านออกเสียงได้	- แต่งประโยค	- ผลงานประโยคที่แต่ง	- แบบประเมิน
- สืบหาและฝึกเขียนระบายสี	5. เขียนภาพเกี่ยวกับพืชผักสวนครัวและระบายสีให้สวยงาม	- วาดภาพระบายสี	- ผลงานวาดภาพระบายสี	- แบบประเมิน
- มีทักษะในการทำงาน	6. มีทักษะในการทำงานกลุ่ม	- ทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม	- ผลงานกลุ่ม	- แบบสังเกต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดประสงค์ปลายทาง 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) ชิ้นงาน 5) สื่อการเรียนรู้ 6) แหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดและการประเมินผล 8) ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษา 9) ปัญหา/อุปสรรค และ 10) การแก้ปัญหา รวมทั้งมีเอกสารประกอบแผนซึ่งประกอบด้วยใบงาน แบบฝึกหัด และเกณฑ์การวัดและประเมินผล

ในส่วนของจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้เขียนเป็นจุดประสงค์ปลายทางซึ่งระบุให้เห็นถึงเป้าหมายของแผนการจัดการเรียนรู้นี้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งระบุผลการเรียนรู้ย่อยๆ ที่เป็นจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาและจะนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

ในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกเป็นขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป โดยได้แสดงให้เห็นกิจกรรมทั้งของครูและนักเรียน ในขั้นนำเป็นกิจกรรมสร้างความสนใจและการแบ่งกลุ่ม ในขั้นสอนเป็นกิจกรรมการสำรวจพืชผักสวนครัวในโครงการอาหารกลางวันเพื่อการเกษตรของโรงเรียน ตั้งแต่การวางแผนการสำรวจ การดำเนินการสำรวจ และการนำเสนอผลการสำรวจ ส่วนในขั้นสรุปเป็นกิจกรรมการอภิปรายผลและทำแบบฝึกหัด โดยในแต่ละขั้นจะมีใบงาน ดังแสดงไว้ในภาคผนวก

นอกจากนี้ ส.ค.ต.กนิษฐ ยังได้จัดทำแบบประเมิน และเกณฑ์การให้คะแนนซึ่งแสดงไว้ในภาคผนวกเช่นกัน

แผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
เรื่อง พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
ครั้งที่ 1 เพื่อแก้ปัญหาทักษะการพูดและการเขียนของนักเรียน เวลา 6 คาบ
สอนวันที่ เดือน พ.ศ.

พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เป็นการเรียนรู้และให้นักเรียนมีประสบการณ์ โดยการพบเห็น การปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับพืชผักสวนครัวของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันจะทำให้นักเรียนสามารถมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การทำงาน เป็นกระบวนการกลุ่ม สามารถนำประสบการณ์ทักษะต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันมีมากมายหลายชนิด นักเรียนสามารถนำประสบการณ์และทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การทำงาน เป็นกระบวนการกลุ่ม นำไปใช้ประโยชน์การสื่อสารและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกชื่อพืชผักสวนครัวที่นักเรียนพบเห็นในโรงเรียนได้
2. เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวที่นักเรียนไปสำรวจในบริเวณโรงเรียนได้
3. เขียนสะกดและแจกลูกคำ คำยากของชื่อผักสวนครัวที่มีในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนได้มากกว่า 10 ชนิด
4. แต่งประโยคและอ่านออกเสียงโดยใช้ชื่อพืชผักสวนครัวได้
5. อ่านออกเสียงคำละประโยคที่เป็นชื่อพืชผักสวนครัวได้
6. มีทักษะในการทำงานกลุ่มได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

โครงงาน

1. สำรวจพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน
2. เล่าประสบการณ์และพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน
3. นำเสนอผลงานการสำรวจได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 1. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ ที่มีในโรงเรียนว่านักเรียนอยากรู้จักว่ามีอะไรบ้าง ทำอย่างไร 2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม โดยครูให้นักเรียนเลือกเพื่อนมาจำนวน 4 คน เพื่อเป็นผู้นำในการเดินสำรวจและให้นักเรียนที่เหลือเลือกเข้ากลุ่ม ตามความสมัครใจ โดยให้สมาชิกมีจำนวนเท่าๆ กัน แล้วให้นักเรียนจัดกระบวนการกลุ่มให้เรียบร้อย	1. นักเรียนตอบคำถามครู 2. นักเรียนเลือกเพื่อนเพื่อเป็นผู้นำในการออกไปสำรวจ แล้วเข้ากลุ่มตามที่ตัวเองชอบ แล้วดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเข้ากลุ่ม ให้เรียบร้อย
ขั้นสอน 1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่าไปสำรวจพืชผักสวนครัวต่าง ๆ ในโรงเรียนจะใช้วิธีการใด จึงจะรู้จักพืชผักต่าง ๆ ได้มากที่สุด และครูเขียนวิธีการที่นักเรียนเสนอบนกระดานพร้อมทั้งให้นักเรียนให้เหตุผล ถึงวิธีการต่าง ๆ เป็นเพราะอะไรถึงเลือกวิธีนั้น 2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปศึกษาพืชผักสวนครัวตามวิธีการที่ทางกลุ่มเลือก 3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลชื่อพืชผักสวนครัวต่าง ๆ ที่สำรวจพบมาเขียนได้ถูกต้อง และส่งตัวแทนนำเสนอให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนรับฟัง ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด	1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงวิธีการที่จะศึกษาพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันแล้วนำเสนอให้ครูฟัง พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ 2. นักเรียนแต่ละกลุ่มไปศึกษาพืชผักสวนครัวในบริเวณโรงเรียนตามกลุ่มที่ตนเองเลือก โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม 3. นักเรียนร่วมกันตรวจสอบการเขียนชื่อผักสวนครัวที่สำรวจพบ ว่า เขียนและอ่านถูกต้องหรือไม่ ถ้านักเรียนเขียนไม่ถูกต้องให้แก้ไขให้ถูกต้อง และส่งตัวแทนกลุ่มมานำเสนอผลงานให้เพื่อนได้รับฟังและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด
ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับชื่อพืชผักสวนครัวต่าง ๆ ที่พบเห็นในบริเวณโรงเรียน มีชนิดใดบ้าง พร้อมให้นักเรียนเขียนบนกระดาน สมุด ครูให้นักเรียนส่งแบบฝึกหัดและตรวจผลงานนักเรียน	ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงพืชสวนครัวที่สำรวจพบ พร้อมเขียนชื่อพืชชนิดต่าง ๆ บนกระดานดำ สมุด เพื่อให้อ่าน ให้นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้เพื่อครูตรวจ

ชิ้นงาน

1. บันทึกชื่อพืชผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ
2. สมุดบันทึก
3. แบบฝึกหัด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน
2. พืชผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน

แหล่งการเรียนรู้

1. กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
2. ครู นักเรียนรุ่นพี่ นักการภารโรง

การวัดผลและประเมินผล

1. วิธีวัด
 - การสังเกต
 - การร่วมกิจกรรม
 - ตรวจผลงาน
2. เครื่องมือวัด
 - แบบสังเกต
 - ชิ้นงาน
 - แบบฝึกหัด
3. ผู้วัด
 - ครู
 - นักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ป.1

ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษา (ตรวจสอบ/ เสนอแนะ/ รับรอง)

ลงชื่อ

(จ.ส.ต.ณรงค์ ทองล้ำ)

ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรูน

ปัญหา/อุปสรรค

การแก้ปัญหา

ลงชื่อ ผู้สอน

(ส.ต.ต.กนิษฐ เพชรสมัย)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เห็นได้ว่า แผนจัดการเรียนรู้ฉบับนี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการพูดเล่าเรื่อง การเขียนคำศัพท์ และเรียนรู้เกี่ยวกับพืชผักสวนครัวโดยใช้พืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโครงการตามพระราชดำริเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ ทำให้นักเรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเป็นธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัว ซึ่งจะทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายเกี่ยวกับโครงการนี้ รวมทั้ง การให้นักเรียนได้มีโอกาสสอบถามบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียนทั้งนักรการภารโรง นักเรียนรุ่นพี่ ทำให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่หลากหลายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การให้นักเรียนได้ทำการสำรวจโดยมีการวางแผนและพิจารณาเลือกวิธีการสำรวจจะทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการวางแผนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างไม่สิ้นสุดของนักเรียนต่อไป

ใบงานที่ 1

กิจกรรมที่ 1 ให้นักเรียนเขียนชื่อสมาชิกกลุ่มและเลือกประธานกลุ่ม

1. ประธานกลุ่ม
2.
3.
4.
5.
6.
7.

กิจกรรมที่ 2 ให้นักเรียนเลือกวิธีการศึกษาพืชผักสวนครัวในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

วิธีที่ 1

เพราะ

.....

.....

.....

วิธีที่ 2.....

เพราะ

ะ.....

.....

.....

.....

.....

วิธีที่ 3.....

เพราะ.....

.....

.....

ใบงานที่ 3

ให้นักเรียนนำผลที่ได้จากการไปสำรวจมาร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

ที่	เรื่องที่อภิปราย	ผลการอภิปราย
1	สิ่งที่ไปสำรวจ	
2	จำนวนสิ่งที่ไปสำรวจ	
3	ชื่อของสิ่งที่ไปสำรวจ	
4	สีสิ่งที่ไปสำรวจ	
5	บริเวณที่ไปสำรวจ	
6	ปัญหาในการไปสำรวจ	
7	วิธีการแก้ปัญหา	
8	ประโยชน์ที่ได้รับจากการไปสำรวจ	

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. นักเรียนไปสำรวจสิ่งใด

ตอบ

.....

2. พืชผักสวนครัวที่นักเรียนสำรวจมีอะไรบ้าง

ตอบ

.....

3. พืชผักสวนครัวที่นักเรียนสำรวจพบมีอะไรเป็นส่วนมาก

ตอบ

.....

4. ทำไมโรงเรียนของเราจึงปลูกพืชผักสวนครัว

ตอบ

.....

5. ในการปลูกผักสวนครัวใครบ้างเป็นผู้ดูแลรักษา

ตอบ

.....

เกณฑ์การวัดผลและประเมิน

การสังเกต 4 คะแนน

รายงานกลุ่มด้วยความเต็มใจอย่างต่อเนื่อง	4 คะแนน
ร่วมทำงานกลุ่มเป็นส่วนมาก	3 คะแนน
ร่วมทำงานกลุ่มเป็นส่วนน้อย	2 คะแนน
ร่วมทำงานกลุ่ม	1 คะแนน

การเขียน 4 คะแนน

เขียนชื่อพืชผักได้ถูกต้องมากกว่า 10 ชนิด	4 คะแนน
เขียนชื่อพืชผักได้ถูกต้องมากกว่า 7-9 ชนิด	3 คะแนน
เขียนชื่อพืชผักได้ถูกต้องมากกว่า 4-6 ชนิด	2 คะแนน
เขียนชื่อพืชผักได้ถูกต้องมากกว่า 1-3 ชนิด	1 คะแนน

การเล่าเรื่อง 4 คะแนน

บอกเรื่องถูกต้องชัดเจน	4 คะแนน
บอกเรื่องโดยมีเพื่อนแนะนำเป็นบางครั้ง	3 คะแนน
บอกเรื่องโดยมีเพื่อนแนะนำเป็นส่วนมาก	2 คะแนน
สนใจเล่าเรื่อง ไม่มีส่วนร่วม	1 คะแนน

แบบฝึกหัด 5 คะแนน

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนโดยนักเรียน

ชื่อ..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ เลขที่

การร่วมงานกลุ่ม

- ☐ ร่วมงานกลุ่มดีมาก
- ☐ ร่วมงานกลุ่มเป็นบางครั้ง
- ☐ ไม่ร่วมทำงานกลุ่ม

การเขียน

- ☐ เขียนชื่อพืชผักครัวได้มากกว่า 10 ชนิด
- ☐ เขียนชื่อพืชผักสวนครัวได้ 5-9 ชนิด
- ☐ เขียนชื่อพืชผักสวนครัวได้น้อยกว่า 5 ชนิด

การเล่าเรื่อง

- ☐ เล่าเรื่องได้ด้วยตนเอง
- ☐ เล่าเรื่องโดยมีเพื่อนแนะนำ
- ☐ ไม่เล่าเรื่อง

การทำแบบฝึกหัด

- ☐ ทำแบบฝึกหัดถูกต้องทุกข้อ
- ☐ ทำแบบฝึกหัดถูกต้องแต่ไม่ทุกข้อ
- ☐ ทำแบบฝึกหัดไม่ถูกต้องเลย

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการพระราชดำริฯ นี้เป็นแนวทางที่สามารถตอบโจทย์ของการจัดการศึกษาในเรื่องที่โรงเรียนมีภารกิจมาก มีโครงการที่ต้องรับผิดชอบมากมาย จนอาจส่งผลกระทบต่อแผนการจัดการเรียนการสอนได้ การแก้ปัญหาโดยใช้ “วิกฤต” เป็น “โอกาส” โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นำโครงการที่รับผิดชอบอยู่นั้นมาเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานตามโครงการ โรงเรียนที่สนใจอาจพิจารณาโครงการที่โรงเรียนอยู่แล้ว ออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกัน อาจเริ่มจากใช้เป็นแหล่ง/สื่อการเรียนรู้ แล้วขยายไปสู่การบูรณาการสาระที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันต่อไป
2. การเขียนกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะแบ่งเป็นกิจกรรมของครูและกิจกรรมของนักเรียนอย่างชัดเจน เป็นวิธีการที่ทำให้เห็นบทบาทของแต่ละฝ่ายได้เป็นอย่างดี ผู้ที่สนใจอาจเลือกใช้วิธีการนี้ไปใช้ในการเขียนกิจกรรมการเรียนการสอนได้
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมีระดับความเข้มข้นของการบูรณาการ โดยพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ กระบวนการ และเจตคติ ของสาระที่นำมาบูรณาการ ดังตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนศึกษาชื่อของพืชผักสวนครัว อาจเริ่มต้นจากให้ผู้เรียนรวบรวมชื่อเรียกพืชผักที่เป็นภาษาท้องถิ่น แล้วให้สืบค้นภาษากลาง จากนั้นนำมารวบรวมเรียงตามลำดับตัวอักษร จัดทำเป็น “พจนานุกรมพืชผักสวนครัวฉบับนักเรียน” ในกระบวนการสอนนี้แสดงให้เห็นกระบวนการในการสืบค้นข้อมูล การเห็นคุณค่าของภาษาในฐานะเครื่องมือในการสื่อสาร การได้เห็นที่ไปที่มาของการจัดทำพจนานุกรม เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย และมีระดับของการบูรณาการที่เข้มข้นกว่าการอ่านเขียนคำธรรมดา ซึ่งการออกแบบกิจกรรมเช่นนี้ได้ ผู้สอนควรทำความเข้าใจแก่นของสาระที่สอน

เมนูที่ 12

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้
แบบสอดแทรก
(infusion)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้พัฒนาแผนการสอน: นาง สุทธิดา ภูซงค์
โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนาหา (สมัครพลผดุง)
จังหวัดนครปฐม

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้แบบสอดแทรก(infusion)
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 5
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาอังกฤษ
เรื่อง	favorite food in Nakronpathom
ผู้พัฒนาแผน	นาง สุทธิดา ภูซงค์
สถานศึกษา	โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนหา (สมัครพลผดุง) จังหวัดนครปฐม

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่ใช้ในการสอนจริง เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของอาจารย์สุทธิดา ภูซงค์ เรื่อง favorite food in Nakhonpathom ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนให้ปฏิบัติตามจุดเน้นในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนหา ซึ่งได้ดำเนินโครงการวิจัยระดับโรงเรียน เรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะเก่ง ดี มีสุข กรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยคุณลักษณะเก่ง ดี มีสุข ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนหา คือ

เก่ง ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิด ทักษะการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการจัดการ ทักษะการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

ดี ได้แก่ ความรับผิดชอบ

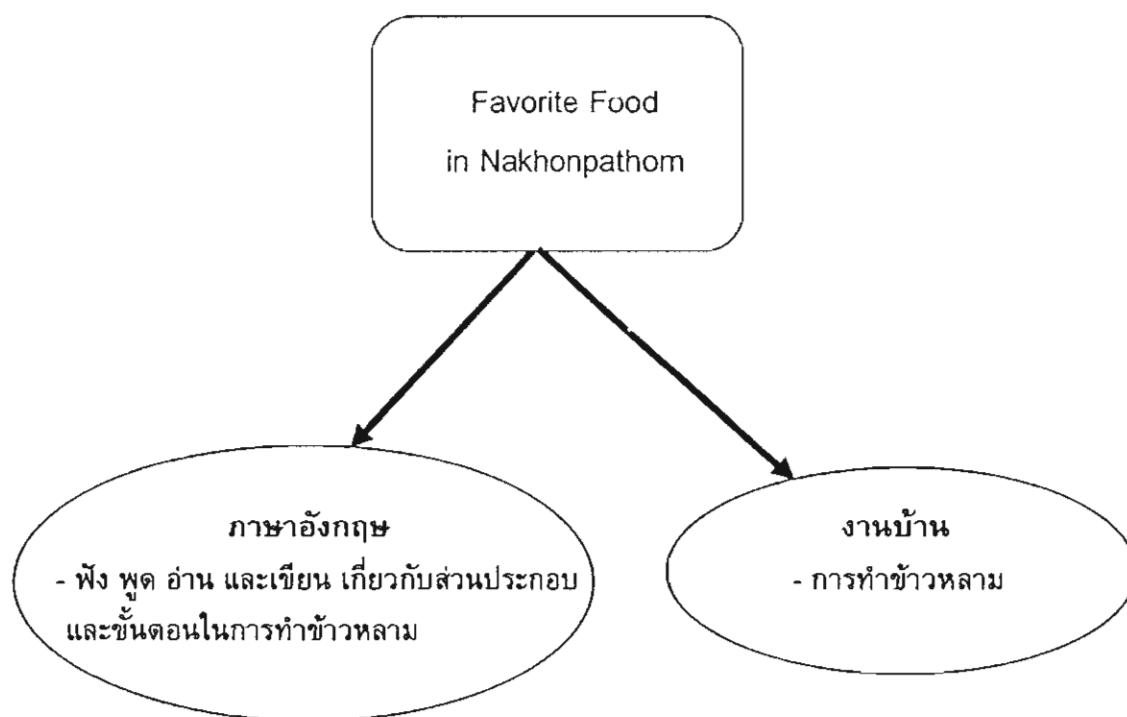
มีสุข ได้แก่ เจตคติต่อการเรียนรู้

● แผนการจัดการเรียนรู้

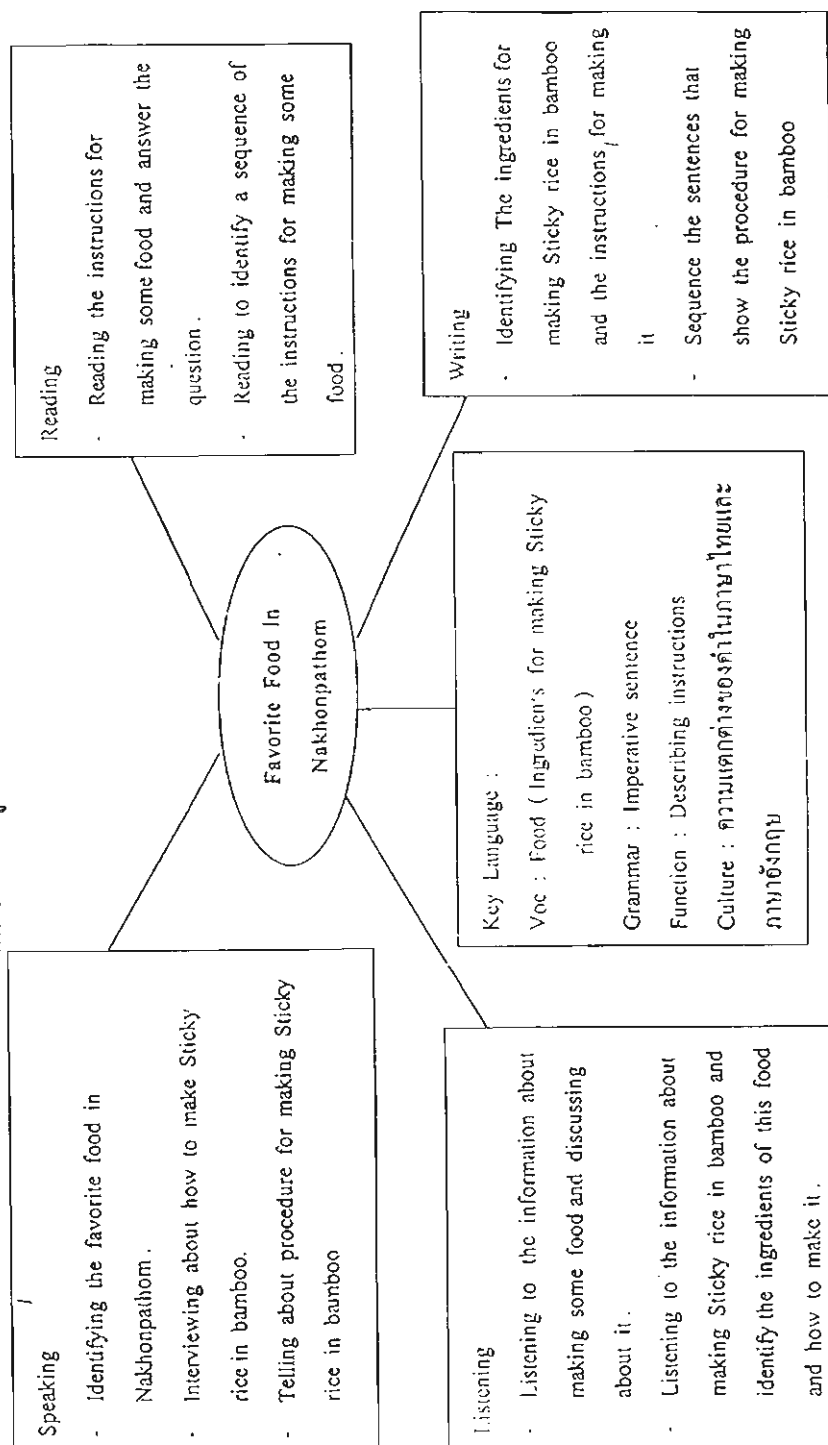
อาจารย์สุทธิดา ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง favorite food in Nakhonpathom ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สาระการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) กระบวนการวัดและการประเมินผล และ 6) แหล่งการเรียนรู้ โดยมีผังแสดงการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนรู้บูรณาการระหว่างวิชาแบบสอดแทรก (infusion) โดยสอดแทรกการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในส่วนของงานบ้าน (เรียนรู้ขั้นตอนการประกอบอาหาร) เข้าไว้ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และผังแสดงการออกแบบกิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้ ที่แสดงให้เห็นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเองที่มีการบูรณาการทักษะการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน คำศัพท์ ไวยากรณ์ การใช้ภาษา และความเข้าใจในวัฒนธรรมของภาษาไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีการวิเคราะห์ให้เห็นว่ามีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ใดบ้าง ทำให้เห็นได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้มีการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างครบถ้วนทั้งสาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในส่วนของทักษะต่างๆ สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม ในส่วนของความเข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ซึ่งในที่นี้ได้มีการใช้ภาษาอังกฤษเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และสุดท้าย สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก โดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ได้ และในส่วนของสาระการเรียนรู้ อาจารย์สุทธิดาได้แสดงให้เห็นเนื้อหาทั้งในส่วน of คำศัพท์ ไวยากรณ์ การใช้ภาษา และวัฒนธรรม

ในส่วนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ อาจารย์สุทธิดาได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 คาบ โดยในคาบแรก (ชั่วโมงที่ 1-2) มีการ warm up เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน แล้วจึงดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน 3 ขั้น คือ 1) presentation 2) practice และ 3) production เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์และขั้นตอนการประกอบอาหาร โดยทั่วไปก่อน และได้ให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลในการเรียนคาบต่อไป จากนั้นในคาบที่ 2 ได้จัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน เช่นเดียวกับในคาบแรกให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการทำข้าวหลามซึ่งเป็นอาหารที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครปฐม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ
แบบสอดแทรก (Infusion Instruction)
หน่วยการเรียนรู้ Food and Drink
เรื่อง Favorite Food in Nakhonpathom
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 ชั่วโมง

การออกแบบกิจกรรมจากหน่วยการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 Food and Drink

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ภาคเรียนที่ 1/2546

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 Food and Drink

เรื่อง Favorite Food in Nakhonpathom

เวลา 4 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

- อาหารที่ขึ้นชื่อของจังหวัดนครปฐมคือข้าวหลาม ซึ่งมีวิธีการทำไม่ยากและยังมีรสชาติอร่อย ดังนั้นในฐานะที่นักเรียนเป็นชาวจังหวัดนครปฐมจึงควรเรียนรู้วิธีการทำข้าวหลามเป็นภาษาอังกฤษเพื่อนำไปเผยแพร่ให้ชาวต่างประเทศได้ทราบถึงอาหารที่มีชื่อเสียงของชาวนครปฐมได้และยังทำให้นักเรียนเกิดความรักและภูมิใจในความเป็นชาวนครปฐม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

2.2 อ่านออกเสียงและระบุความหมายของคำศัพท์จากเรื่องที่อ่านได้

2.3 จัดลำดับขั้นตอนการทำอาหารจากเรื่องที่อ่านได้

2.4 จับใจความสำคัญจากข้อความที่บอกวิธีการทำข้าวหลามได้

2.5 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาหารที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครปฐมได้

2.6 สัมภาษณ์เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทำข้าวหลามได้

2.7 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบ วิธีการและขั้นตอนในการทำข้าวหลามได้

2.8 เขียนเพื่อบรรยายวิธีการทำข้าวหลามได้

(สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ค.1.1.1 ค.1.2.3 ค.1.3.1 ค.1.3.2 ค.1.3.3 ค.2.2.3 ค.3.1.2 ค.4.2.2)

3. สาระการเรียนรู้

เนื้อหาทางภาษา

Vocabulary : Food (Ingredients for making Sticky rice in bamboo)

Grammar : Imperative Sentence

Function : Describing Instructions

Culture : ความแตกต่างของคำในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 - 2

Warm up

1. สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับอาหารที่นักเรียนชื่นชอบ ส่วนประกอบของอาหารชนิดนั้นและวิธีการทำ

Presentation

2. นักเรียนอ่านส่วนประกอบและขั้นตอนการทำ Sandwich แล้วตอบคำถามว่ามีส่วนประกอบและวิธีการทำอย่างไร
3. นักเรียนทำใบงานที่ 1 จับคู่ภาพกับคำศัพท์
4. นักเรียนอ่านคำศัพท์ซึ่งเป็นส่วนประกอบของการทำ Sandwich ตามครูหลายๆ ครั้ง
 - นักเรียนศึกษาความหมายของคำศัพท์จากรูปภาพ

Practice

5. นักเรียนเข้ากลุ่ม 7 คน อ่าน Strip Sentences จากใบงานที่ 2 แล้วใส่หมายเลขเรียงลำดับขั้นตอนการทำ Sandwich ที่ถูกต้อง

Production

6. นักเรียนหาข้อมูลเกี่ยวกับอาหารที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครปฐม นำมาเป็นข้อมูลในการเรียนชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 3 - 4

Presentation

1. ทบทวนขั้นตอนการทำ sandwich โดยการใช้คำถาม
 - What do we need for making sandwich ?
 - How do we make it ?
 - What do we do first ? (next , then , after that , finally)
2. นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทำข้าวหลามมาพิจารณาอภิปรายร่วมกันถึงส่วนประกอบและวิธีการทำข้าวหลาม
3. นักเรียนทำส่วนประกอบในการทำข้าวหลามมาหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษจาก Dictionary ในหมวดคำภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ
4. นักเรียนนำคำศัพท์ที่หาได้มาอ่านและสะกดคำในชั้น และในกลุ่ม 7 คน

Practice

5. นักเรียนนำขั้นตอนวิธีการทำข้าวหลามที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทำข้าวหลามมาช่วยกันเขียนให้เป็นภาษาอังกฤษเริ่มจากส่วนประกอบในการทำข้าวหลามจนกระทั่งถึงวิธีการทำโดยครูใช้คำถาม เช่นเดียวกับในข้อ 1 แล้วให้นักเรียนตอบและครูจะเขียนประโยคให้บนกระดานคำ

6. นักเรียนช่วยกันนำคำบอกลำดับขั้นตอน First, Next, Then, After that, Finally ใส่ข้างหน้าประโยคที่ครูเขียนไว้บนกระดานดำ
7. นักเรียนอ่านส่วนประกอบ วิธีการและขั้นตอนในการทำข้าวหลามพร้อมกันทั้งชั้นและทีละกลุ่ม
8. นักเรียนและครูช่วยกันสำรวจความถูกต้องอีกครั้ง

Production

9. นักเรียนทำชิ้นงานเขียนบรรยายวิธีการและขั้นตอนในการทำข้าวหลามพร้อมวาดภาพประกอบ
5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 การสังเกต

- การร่วมกิจกรรม
- การถาม – ตอบ
- การอภิปราย

5.2 ประเมินความถูกต้องในการทำกิจกรรม

- การอ่าน
- การทำใบงาน
- การระบุส่วนประกอบ วิธีการและขั้นตอนในการทำข้าวหลาม

5.3 ประเมินจากการทำชิ้นงานการเขียนบรรยายวิธีการทำข้าวหลาม

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 บัตรภาพ

6.2 บัตรคำ

6.3 Dictionary

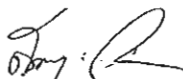
6.4 สถานที่ทำข้าวหลาม

6.5 ผู้ทำข้าวหลาม

6.6 ใบงาน

บูรณาการวิชาการงานอาชีพ เรื่อง การประกอบอาหาร

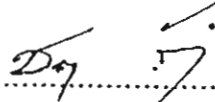
บูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน

ลงชื่อ.....

(นางสุทธิดา ฤชชงค์)

ผู้สอน

ตรวจแล้ว

ลงชื่อ.....

(นายชลิต คุ่มทองคำ)

ผู้อำนวยการโรงเรียน

ใบงานที่ 1

Matching the words with the correct picture.

1. a loaf of bread

2. a pack of cheese

3. slices of ham

4. a piece of butter

5. a bottle of milk

6. a box of cookies

ภาพ Cheese

ภาพ ชวตนม

ภาพ ก้อนเนย

ภาพ ขนมปัง 1 แถว

ภาพ cake

ภาพ ham

เห็นได้ว่าจุดเด่นของแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ คือ การบูรณาการทักษะทางภาษาอังกฤษเอาไว้อย่างครบถ้วน รวมทั้งบูรณาการสอดแทรกสาระการเรียนรู้อื่น ซึ่งเป็นการสอดแทรกการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในด้านการประกอบอาหารพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของจังหวัด (ข้าวหลาม) ซึ่งการให้นักเรียนได้ไปสัมภาษณ์ผู้ทำข้าวหลามนั้น เป็นการดึงดูดชวนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทางหนึ่ง การจัดการเรียนรู้ในเรื่องนี้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารพื้นบ้าน รวมทั้งได้เรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องนี้ กล่าวได้ว่าทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย นอกจากนี้ การให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทำข้าวหลามด้วยตนเอง และการค้นหาคำศัพท์เกี่ยวกับการทำข้าวหลามจากพจนานุกรมภาษาอังกฤษด้วยตนเอง จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นจุดเน้นประการหนึ่งในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียน

อย่างไรก็ดี แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้จะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หากมีการเขียนจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ที่แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการการพัฒนาคุณลักษณะเก่ง ดี มีสุขตามจุดเน้นของโรงเรียน รวมทั้ง หากมีการบันทึกผลหลังการสอนก็จะเป็นประโยชน์ผู้สนใจและต่อการนำไปใช้ในครั้งต่อไปมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในลักษณะของการจัด “วันบูรณาการ” เป็นรูปแบบที่น่าสนใจ เนื่องจากมีลักษณะของการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การบูรณาการสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างผสมผสานกลมกลืน และเป็นการจัดการเรียนรู้แบบรวมชั้น ในลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบหลายอายุ(Multi-age) ซึ่งมีข้อความรู้ที่ควรศึกษาอีกมาก หากผู้สอนที่สนใจนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และได้ศึกษาเรื่องเหล่านี้เพิ่มเติมก็จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีข้อควรระวังเรื่องสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่นำมาบูรณาการกัน อาจมีลักษณะผิวเผิน ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหานี้ ผู้สอนอาจจัดให้มีการจัดการเรียนรู้สาระต่าง ๆ ในชั้นเรียนมาแล้วในระดับหนึ่ง และจัดให้กิจกรรมวันบูรณาการเป็นวันที่ได้ทบทวนและประยุกต์ใช้ความรู้
3. กิจกรรมวันบูรณาการ อาจจัดให้ผู้เรียนได้ดำเนินการ คิดวางแผนกิจกรรม ดำเนินการ และรับผิดชอบงานเองก็ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกคุณลักษณะที่สำคัญ และเป็น การประยุกต์ใช้ความรู้ได้ หรืออาจมีการจัดในลักษณะของการให้ผู้เรียนได้ประมวล จัดแสดงเป็นผลงานการเรียนรู้ และใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการเรียนรู้

เมนูที่ 13

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้
แบบพหุวิทยาการ (multidisciplinary)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ผู้พัฒนาแผนการสอน: นาง อุทุมพร เต็งคิ้ว นาง วิภาวรรณ เบ้าทอง
และนาง ราตรี ชาญกุล
โรงเรียนบ้านวังสาร
จังหวัดพิษณุโลก

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้แบบพหุวิทยาการ (multidisciplinary)
กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 1-3 (ช่วงชั้นที่ 1)
เรื่อง	ลาทีปีเก่า
ผู้พัฒนาแผน	นางอุทุมพร เต็งคิว นางวิภาวรรณ เป้าทอง และนางราตรี ชาญกุล

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้นี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่ใช้ในการสอนจริง เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามจุดเน้นในการพัฒนา นักเรียนของโรงเรียนบ้านวังสาร ซึ่งได้ดำเนินโครงการวิจัยระดับโรงเรียน เรื่อง กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยพฤติกรรมประชาธิปไตยของโรงเรียนบ้านวังสาร ได้แก่ การวาทกรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม

- แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ลาทีปีเก่า นี้ ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 (ช่วงชั้นที่ 1) โดยบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มไว้ด้วยกัน ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบของ ได้แก่ 1) ผังมโนทัศน์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) หัวเรื่อง 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) สาระสำคัญ 5) กิจกรรมการเรียนการสอน 6) สื่อการเรียนรู้ และ 7) การวัดและการประเมินผล นอกจากนี้ยังได้นำเสนอใบงานและแบบประเมินผลกิจกรรมไว้ในภาคผนวกอีกด้วย

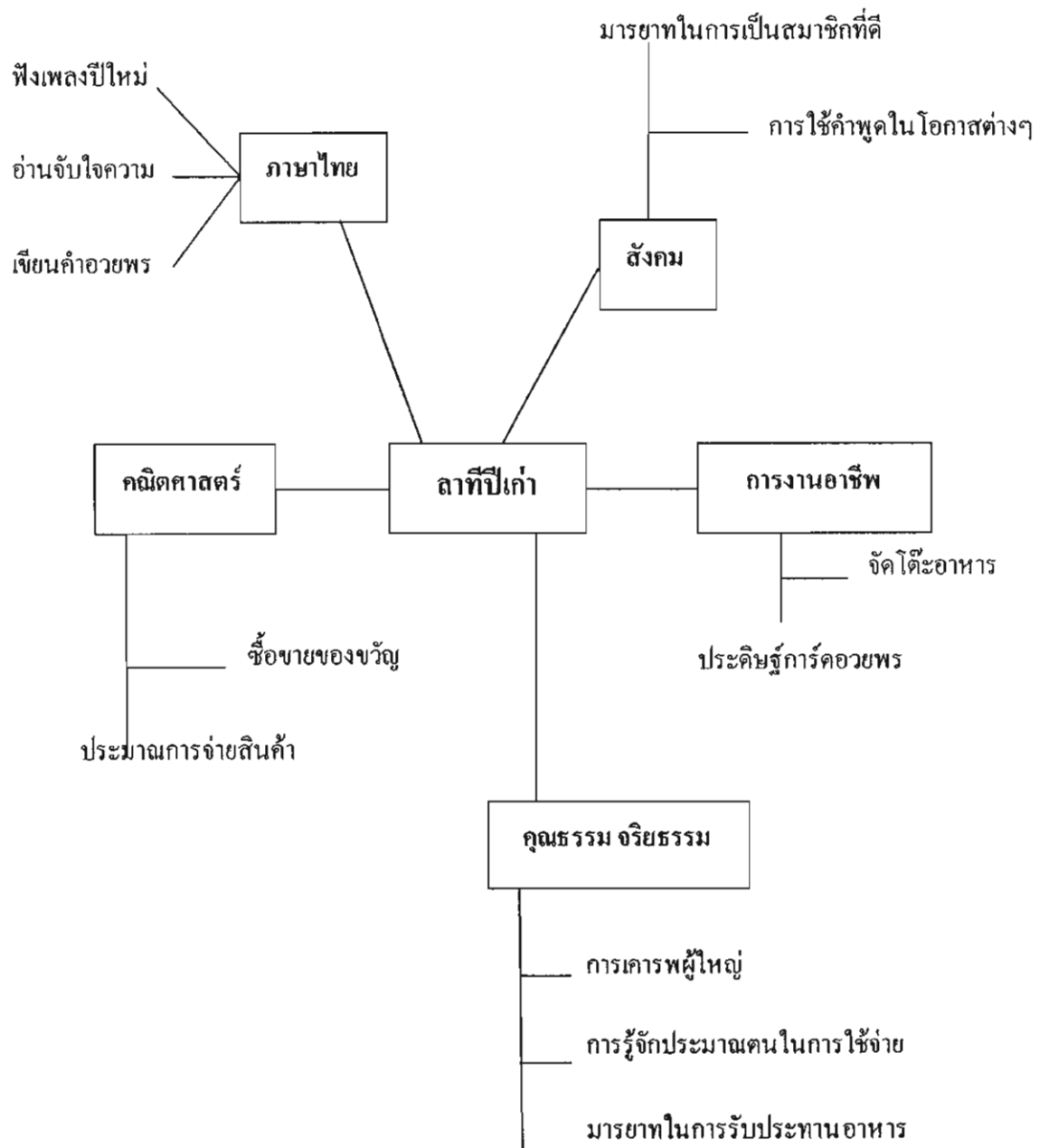
จากผังมโนทัศน์ที่ได้แสดงไว้ทำให้เห็นได้ว่า คณะครูได้มีการกำหนดหัวเรื่อง (theme) “ลาที่ปีเก่า” จากนั้นจึงได้วิเคราะห์ว่าจะสามารถนำเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดมาบูรณาการในหัวเรื่องนี้ได้บ้าง ซึ่งทำให้ได้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะนำมาบูรณาการ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยกัน ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะมีเนื้อหาในส่วนของสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งในผังมโนทัศน์ได้มี การแสดงส่วนของจริยธรรมแยกออกมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวแก่นักเรียนเป็นจุดเน้นประการหนึ่งในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนบ้านวังสาร นอกจากนี้ ในผังมโนทัศน์นี้ยังได้แสดงให้เห็นถึงหัวเรื่องย่อยๆ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้อีกด้วย และได้มีเนื้อหาเชื่อมโยงจากผังมโนทัศน์มาแสดงไว้อีกครั้งหนึ่งในหัวข้อหัวเรื่อง

ในส่วนของผู้ประสงค์การเรียนรู้ ได้มีการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการ โดยมีจุดประสงค์ในด้านคุณธรรมและจริยธรรมร่วมอยู่กับจุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา จากนั้น ได้มีการแสดงประเด็นของสาระสำคัญที่นักเรียนจะได้เรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ไว้ในหัวข้อสาระสำคัญ

ในส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งออกเป็นกิจกรรมการเตรียมการก่อนการจัดกิจกรรม และกิจกรรมในวันบูรณาการ ซึ่งกิจกรรมในวันดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น 4 ตอนซึ่งเชื่อมโยงกัน ในตอนที่ 1 กิจกรรมสร้างครอบครัว เป็นกิจกรรมเพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียน ตอนที่ 2 กิจกรรมจับจ่ายใช้สอย เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ในการอยู่ร่วมกันและเรียนรู้การใช้จ่าย คิดคำนวณเงิน ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและคณิตศาสตร์ จากการแสดงบทบาทสมมติ ตอนที่ 3 กิจกรรมรับประทาน รื่นเริง เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้การจัดโต๊ะอาหารและมารยาทในการรับประทานอาหารตามกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และสังคมศึกษา ส่วนตอนที่ 4 บัตรอวยพรปีใหม่ เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้การประดิษฐ์บัตรอวยพรปีใหม่และคุณธรรมในส่วนของกรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาไทย และสังคมศึกษา รวมทั้งสรุปผลกิจกรรมทั้งหมดโดยการซักถามนักเรียน จากนั้นจึงมีการวัดและประเมินผล โดยใช้แบบประเมิน ดังแสดงในภาคผนวก

ผังมโนทัศน์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1 - 3)
 ในกิจกรรมวันห้องเรียนสู่โลกกว้าง
 วันที่ 25 ธันวาคม 2546

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1 - 3)

ในกิจกรรมวันห้องเรียนสู่โลกกว้าง

วันที่ 25 ธันวาคม 2546

โรงเรียนบ้านวังสาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

หัวเรื่อง ลาที่ปีเก่า

1. สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ฟังเพลงปีใหม่ อ่านกิจกรรม เขียนคำอวยพร
2. สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การขายการซื้อของขวัญ การประมาณรายจ่ายส่วนตัว
3. สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง มารยาทการเป็นสมาชิกที่ดี การใช้คำพูดในโอกาสต่างๆ
4. สาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง การจัดโต๊ะอาหาร การประดิษฐ์บัตรอวยพร
5. สาระการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม เรื่อง การรู้จักประมาณตนในการรับประทานอาหาร การเคารพผู้ใหญ่

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถ

1. สรุปใจความสำคัญจากบทความง่ายๆได้
2. คำนวณการจ่ายเงิน ทอนเงินได้
3. ใช้คำพูดทักทาย สวัสดี ขอบใจ ขอขอบคุณ ขอโทษ ได้ถูกกาลเทศะ
4. แสดงออกในการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและของกลุ่มได้
5. บอกรายการอาหาร จัดโต๊ะรับประทานอาหาร ทำความสะอาดหลังการรับประทานอาหารได้อย่างมีมารยาท
6. ทำบัตรอวยพรที่ประดิษฐ์จากเศษวัสดุท้องถิ่น พร้อมเขียนคำอวยพรได้

สาระสำคัญ ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้มีประเด็นที่สำคัญที่นักเรียนต้องเรียนรู้ ดังนี้

1. การจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
2. การใช้ทักษะการบวก การลบ
3. การรู้จักประมาณการใช้จ่าย
4. การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ
5. มารยาทในการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและกลุ่ม
6. การจัดโต๊ะอาหาร
7. มารยาทในการรับประทานอาหาร
8. การเขียนคำอวยพรปีใหม่ และประดิษฐ์การ์ดอวยพร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การเตรียมการก่อนการจัดกิจกรรมในวันบูรณาการ

ครูให้ผู้เรียนเตรียมของต่างๆมาที่บ้าน เพื่อจัดกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมซื้อขาย เตรียมของ เช่น น้ำส้ม น้ำมะนาว ขนมเป็นถุงๆ ข้าวสาร อาหารสำเร็จรูป ผลไม้ น้ำหวาน น้ำแข็ง
2. กิจกรรมการจัดโต๊ะอาหาร รับประทานอาหาร เตรียมของ เช่น แจกัน ดอกไม้ จานกระดาศ ขนมเค้ก
3. กิจกรรมทำบัตรอวยพรปีใหม่ เตรียมของ เช่น กาว กระดาษ ปากกา เชือก กรรไกร มีด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนในวันบูรณาการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่จัดในวันบูรณาการ สามารถแบ่งให้เห็นเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 สร้างครอบครัว

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 24, 18 และ 15 คน ตามลำดับรวมเป็น 57 คน พร้อมกันที่สนามของโรงเรียน
2. ครูให้นักเรียนจับฉลากคนละ 1 ชิ้น (ฉลากมีข้อความ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า พ่อ แม่ ลูก)
3. นักเรียนอ่านฉลากที่จับได้ แล้วให้นักเรียนจับกลุ่มเป็นครอบครัว จะได้ประมาณ 5 ครอบครัว

ตอนที่ 2 จับจ่าย – ใช้สอย

1. ครูแจกใบงาน “สถานการณ์ที่ให้นักเรียนแสดงตามบทบาท” ครอบครัวละ 1 ชุด แล้วให้สมาชิกแต่ละคนในแต่ละครอบครัวแสดงตามบทบาทที่ได้รับ (เป็นการสอดแทรกให้นักเรียนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับในการอยู่ร่วมกันในสังคม)
2. ครูสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงตามบทบาทที่ได้รับ ครูให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลย้อนกลับเสนอแนะในกรณีที่นักเรียนแสดงได้ไม่สมบทบาท
3. ครูเชิญหัวหน้าครอบครัวแต่ละบ้านมา โดยแบ่งให้ครอบครัวที่ 1 – 3 เป็นผู้ซื้อ ครอบครัวที่ 4 – 5 เป็นผู้ขาย มอบเงินให้ทั้ง 5 ครอบครัว ครอบครัวละเท่าๆ กัน

4. ให้แต่ละครอบครัวทำการซื้อของ เตรียมจัดงานปีใหม่ (เป็นการสอดแทรกทักษะการบวก การลบเชิงคณิตศาสตร์) ให้ทำการซื้อของภายใน 20 นาทีให้นำของกลับบ้าน โดยสำรวจดูว่า
- กลุ่มใดใช้เงินจนหมด
 - กลุ่มใดซื้อได้แต่ของใช้ ไม่ได้ซื้อของสำหรับรับประทาน เพราะเหตุใด อภิปราย
 - กลุ่มใดซื้อของเกินความจำเป็น เพราะเหตุใด อภิปราย
 - กลุ่มใดที่ซื้อของจนกระทั่งเงินไม่พอจ่าย เพราะเหตุใด อภิปราย
- (เป็นการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เกี่ยวกับการประมาณการค่าใช้จ่าย ให้นักเรียนตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ร่วมกันพิจารณางานของกลุ่ม และเมื่อมีข้อผิดพลาดก็ร่วมมือกันปรับปรุงแก้ไข)

ตอนที่ 3 รับประทาน – รื่นเริง

1. ครูแจกกระดาษให้แต่ละครอบครัว ช่วยกันเขียนรายชื่ออาหารที่มีในครอบครัวของตน
2. ให้แต่ละบ้าน จัดโต๊ะสำหรับรับประทานอาหารด้วยอุปกรณ์ที่เตรียมมาจากบ้านส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งนำมาจากการซื้อขาย
3. นักเรียนรับประทานอาหารร่วมกันในบ้าน เปิดเพลงสวัสดีปีใหม่
4. ครูสังเกตพฤติกรรม มารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียน การทำความสะอาดโต๊ะอาหารหลังจากรับประทานอาหารเสร็จเรียบร้อย

ตอนที่ 4 บัตรอวยพรปีใหม่

1. ให้ทุกคนในบ้านช่วยกันทำบัตรอวยพรปีใหม่จากวัสดุที่เตรียมมาพร้อมเขียนคำอวยพรประกอบด้วย จะทำบัตรอวยพรให้ใครก็ได้ แต่ต้องทำให้เสร็จเรียบร้อย (เป็นการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)
2. ครูตรวจผลงานของนักเรียนทุกกลุ่ม
3. ครูสรุปเกี่ยวกับวันบูรณาการโดยตั้งคำถามถามนักเรียนให้นักเรียนให้นักเรียนประเมินตนเอง ดังนี้
 - นักเรียนได้ความรู้อะไรบ้าง
 - นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง
 - กิจกรรมในวันนี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง

สื่อการเรียนรู้

สื่อวัสดุ

1. ฉลากครอบครัว ครอบครัวละ 10 ชิ้น 5 ครอบครัว
2. ป้ายคล้องคอ ตามบทบาทของตน (ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า พ่อ แม่ ลูก)
3. สื่อ จำพวก เงิน เหรียญ ธนบัตร
4. ของที่นำมาจำหน่าย มีทั้งราคาถูก – แพง เช่น น้ำส้ม น้ำมะนาว ขนมเป็นถุงๆ ข้าวสาร อาหารสำเร็จรูป ผลไม้ น้ำหวาน น้ำแข็ง
5. แจกัน ดอกไม้
6. จานกระดาษ ขนมเค้ก
7. เศษวัสดุใส่ถาด กาว กระดาษ ปากกา เชือก กรรไกร มีด และอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้

สื่อเอกสาร

1. ใบงาน “สถานการณ์ที่ให้นักเรียนแสดงบทบาท”
2. เพลง “สวัสดีปีใหม่”

การวัดผลประเมินผล

วิธีการ

1. สังเกต
2. ประเมิน

เครื่องมือ

1. แบบประเมินผลการจัดกิจกรรม ห้องเรียนสู่โลกกว้าง
2. แบบประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม ห้องเรียนสู่โลกกว้าง

เห็นได้ว่า จุดเด่นของแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ คือ การใช้สถานการณ์ให้เป็นประโยชน์ กล่าวคือ ละครได้จัดกิจกรรมลาที่ปีเก่าขึ้นในช่วงสิ้นปี ซึ่งเป็นวันคริสต์มาส (เห็นได้จากวันที่ที่ระบุในแผนการจัดการเรียนรู้) ทำให้กิจกรรมนี้มีความน่าสนใจสำหรับนักเรียนมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้อย่างสมจริงสมจัง เนื่องจากเป็นเรื่องใกล้ตัว ทำให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงได้อย่างทันทั่วทั้งที่ บ่อยครั้งที่ในช่วงสิ้นปี โรงเรียนต่างๆ มักจะมีการจัดงานวันปีใหม่ให้แก่นักเรียน เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่งเมื่อสิ้นสุดงาน ความสนุกก็จะสิ้นสุดไปด้วย แต่การจัดงานรื่นเริงผสมผสานกับการจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมากมาย กล่าวได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ในบริบทที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นจริงเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ ยังสอดคล้องให้เห็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในการเรียนรู้เรื่องต่างๆ เป็นระยะๆ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาทั้งความรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรม

อย่างไรก็ดี แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้จะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หากแสดงให้เห็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจนว่าจะจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ได้อย่างไร เนื่องจากเห็นได้แต่เพียงในการจัดการเรียนรู้เรื่อง บทบาทการเป็นสมาชิกที่ดี และคุณธรรมต่างๆ ว่าละครได้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการแสดงบทบาทสมมติและการอภิปรายร่วมกัน แต่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 1 นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญจากบทความได้ ข้อที่ 2 การคิดคำนวณค่าใช้จ่าย ข้อที่ 5 การจัดโต๊ะรับประทานอาหาร และข้อที่ 6 การทำบัตรอวยพร ยังไม่เห็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจนนัก เห็นเพียงการให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและครูตรวจผลงานเท่านั้น ดังนั้น หากมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมไปถึงการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องตามจุดประสงค์จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ หากมีการระบุถึงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนที่ต้องการพัฒนาตามจุดเน้นของโรงเรียนให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นในจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ก็จะทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไปอีกตามเจตนารมณ์ในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ เป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการที่จัดให้แล้วเสร็จใน 1 วันซึ่งเรียกว่า วันแห่งบูรณาการ โดยอาศัยความร่วมมือของครูทั้ง 3 ระดับชั้นที่ให้นักเรียนทั้ง 3 ระดับชั้นได้มาเรียนรู้ร่วมกัน ถือได้ว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

ใบงาน

สถานการณ์ที่ให้นักเรียนแสดงตามบทบาท

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกใช้คำพูดให้ถูกต้องตามบทบาทที่แสดงเป็นลำดับต่อไปนี้

1. พ่อกับแม่นั่งรถประจำทางจะกลับบ้านพร้อมสัมภาระข้าวของมากมายพร้อมพี่สาวคนโต
2. เมื่อมาถึงที่บ้านพบ นู๋ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า และคนอื่นๆ ทุกคนทักทายกันดี
3. ลูกเอาน้ำมาให้พ่อแม่ดื่ม แต่ไม่ได้ระวัง ทำน้ำหกใส่เสื้อพ่อจนเปียก
4. พ่อไม่โกรธ ให้อภัย
5. พ่อแม่ให้เงินนุ๋ยาไว้ใช้ และให้เงินลูกๆ ด้วย

เพลงสวัสดีปีใหม่

สวัสดีวันปีใหม่พา	ให้บรรดาเราท่านรื่นรมย์
สุขเกษมเปรมปรีดิ์ชื่นชม	ต่างสุขสมนิยมยินดี
ข้าวิงวอนขอพรจากฟ้า	ให้บรรดาเราท่านสุขี
เทพประทานพร โดยปราณี	ให้พวกเราล้วนมีโชคชัย
ให้บรรดาปวงท่านสุขสันต์	ทุกวัน ทุกคืน รื่นรมย์ให้สมฤทัย
ให้รื่นเริงในวันปีใหม่	ขอชาวไทยจงสวัสดี
ตลอดปีจงมีสุขใจ	ตลอดไปนับแต่บัดนี้
ให้สิ้นทุกข์สุขเกษมเปรมปรีดิ์	ให้โชคดีวันปีใหม่เทอญฯ

ขอทุกคนจงมีแต่ความสุขตลอดชีวิต

ด้วยรักและห่วงใยศิษย์

จากคณะครูทุกคน โรงเรียนบ้านวังสาร

แบบประเมินผลการจัดกิจกรรม ห้องเรียนสู่โลกกว้าง
 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2, 3 โรงเรียนบ้านวังสาร
 วันที่ 25 ธันวาคม 2546

	รายการประเมิน	คะแนน เต็ม	กลุ่ม					หมายเหตุ
			1	2	3	4	5	
1	การแสดงมารยาทต่างๆ	10						
2	สรุปใจความสำคัญจากการอ่านได้	10						
3	แสดงบทบาทได้ถูกต้อง	10						
4	รู้จักประมาณการซื้อของ	10						
5	จัดสถานที่รับประทานอาหารได้เหมาะสม	10						
6	ประดิษฐ์ผลงานสำเร็จ	10						
7	มีน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือในกลุ่ม	10						
	รวม	100						

แบบประเมินหลังการจัดกิจกรรม ห้องเรียนสู่โลกกว้าง

ครั้งที่ 1 วันที่ 25 ธันวาคม 2546

บทนำก่อนประเมิน

1. สนทนาถึงบรรยากาศการจัดกิจกรรมห้องเรียนสู่โลกกว้าง
2. การวัดประเมินผลในระหว่างการจัดกิจกรรมห้องเรียนสู่โลกกว้างสะท้อนถึงผล
การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนในลักษณะอะไรบ้าง สาระอะไรบ้าง
3. กิจกรรมนี้ส่งเสริมคุณภาพนักเรียนในด้านใดบ้าง

รายการประเมิน	ระดับ				หมายเหตุ
	ดีเยี่ยม 3	ดี 2	พอใช้ 1	ปรับปรุง 0	
1. ความร่วมมือของทีมงานผู้จัดกิจกรรม					
2. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ					
3. การแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียน					
4. การใช้คำขอบคุณ ขอบใจ ขอโทษ สวัสดี ไม่เป็นไร					
5. ความสามารถในการรับเงิน – ทอนเงิน					
6. ความคิดสร้างสรรค์ในงานประดิษฐ์ - รูปแบบ/รูปภาพในการ์ดอวยพร - การเขียนคำพูดอวยพร					
7. ทักษะผู้นำ ผู้ตามในกลุ่ม					
8. มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม					
9. เทคนิคการวัดผลตามสภาพจริงของผู้จัดกิจกรรม					
10. ศักยภาพของครูในการจัดกิจกรรม					
รวม					

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โครงการพระราชดำริฯ นี้เป็นแนวทางที่สามารถตอบโจทย์ของการจัดการศึกษาในเรื่องที่โรงเรียนมีภารกิจมาก มีโครงการที่ต้องรับผิดชอบมากมาย จนอาจส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนได้ การแก้ปัญหาโดยใช้ “วิกฤต” เป็น “โอกาส” โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นำโครงการที่รับผิดชอบอยู่นั้นมาเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานตามโครงการ โรงเรียนที่สนใจอาจพิจารณาโครงการที่โรงเรียนอยู่แล้ว ออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกัน อาจเริ่มจากใช้เป็นแหล่ง/สื่อการเรียนรู้ แล้วขยายไปสู่การบูรณาการสาระที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันต่อไป
2. การเขียนกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะแบ่งเป็นกิจกรรมของครูและกิจกรรมของนักเรียนอย่างชัดเจน เป็นวิธีการที่ทำให้เห็นบทบาทของแต่ละฝ่ายได้เป็นอย่างดี ผู้ที่สนใจอาจเลือกใช้วิธีการนี้ไปใช้ในการเขียนกิจกรรมการเรียนการสอนได้
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมีระดับความเข้มข้นของการบูรณาการ โดยพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ กระบวนการ และเจตคติ ของสาระที่นำมาบูรณาการ ดังตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนศึกษาชื่อของพืชผักสวนครัว อาจเริ่มต้นจากให้ผู้เรียนรวบรวมชื่อเรียกพืชผักที่เป็นภาษาท้องถิ่น แล้วให้สืบค้นภาษากลาง จากนั้นนำมารวบรวมเรียงตามลำดับตัวอักษร จัดทำเป็น “พจนานุกรมพืชผักสวนครัวฉบับนักเรียน” ในกระบวนการสอนนี้แสดงให้เห็นกระบวนการในการสืบค้นข้อมูล การเห็นคุณค่าของภาษาในฐานะเครื่องมือในการสื่อสาร การได้เห็นที่ไปที่มาของการจัดทำพจนานุกรม เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย และมีระดับของการบูรณาการที่เข้มข้นกว่าการอ่านเขียนคำธรรมดา ซึ่งการออกแบบกิจกรรมเช่นนี้ได้ ผู้สอนควรทำความเข้าใจแก่นของสาระที่สอน

เมนูงานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ(project approach)

การสอนจัดการเรียนรู้ แบบโครงการ(Project Approach)

หลักการ

การสอนแบบโครงการเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีความเชื่อพื้นฐานว่า เด็กเกิดการเรียนรู้ พัฒนาสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับบุคคลอื่น สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก ภายใต้บรรยากาศที่ได้รับการปฏิบัติจากครูอย่างให้เกียรติ เคารพความรู้สึก และความคิดเห็นของเด็ก(วัฒนา มัคคสมัน, 2544: 1)

นิยาม

การสอนแบบโครงการ เป็นวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ บุคคล และสิ่งแวดล้อม โดยให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจอย่างลุ่มลึก เน้นให้เด็กมีอิสระในการคิด การค้นหาคำตอบจากคำถามที่นักเรียนได้ตั้งขึ้น โดยใช้วิธีการต่าง ๆ และนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา(Katz and Chard, 1994 ; จริยาภรณ์ วสุวัต, 2541: 4)

การจัดประสบการณ์แบบโครงการ

มีลำดับขั้นตอนการสอนแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังต่อไปนี้(จริยาภรณ์ วสุวัต, 2541: 4; วัฒนา มัคคสมัน, 4-9)

1. ระยะเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ

เป็นระยะที่เด็กและครูเลือกหัวข้อที่ศึกษา โดยครูและนักเรียนร่วมกันคิดและตัดสินใจเลือกหัวข้อ โดยใช้การระดมสมองและการจัดทำแผนภูมิความคิด

2. ระยะเริ่มต้นโครงการ

เป็นระยะที่เด็กนำเสนอประสบการณ์เกี่ยวกับหัวข้อที่เลือกศึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และคิดหาวิธีการค้นหาคำตอบเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่สนใจศึกษาต่อไป กิจกรรมที่ใช้ได้แก่

1) สังเกต/สร้างความสนใจของเด็ก ครูกระตุ้นให้นักเรียนสังเกตสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ โดยครูสังเกตว่าเด็กสนใจสิ่งของหรือเหตุการณ์นั้นหรือไม่ อาจมีการเปลี่ยนสิ่งของหรือเหตุการณ์จนพบความสนใจของเด็ก และนำมาพร้อมกำหนดเป็นหัวข้อของโครงการต่อไป

2) กำหนดหัวข้อของโครงการ โดยใช้การอภิปราย การเล่าประสบการณ์เดิมของนักศึกษารับฟังและบันทึกคำพูดของเด็ก เด็กแลกเปลี่ยนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหัวข้อโครงการด้วยการวาดภาพสังเกตสิ่งของ สนทนากับเพื่อน ๆ และครู

3. ระยะพัฒนาโครงการ

เป็นระยะที่นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ และนำเสนอความรู้ที่ได้รับออกมาในรูปกิจกรรมหรือผลงานต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการเรียนรู้กิจกรรมที่ใช้ได้แก่

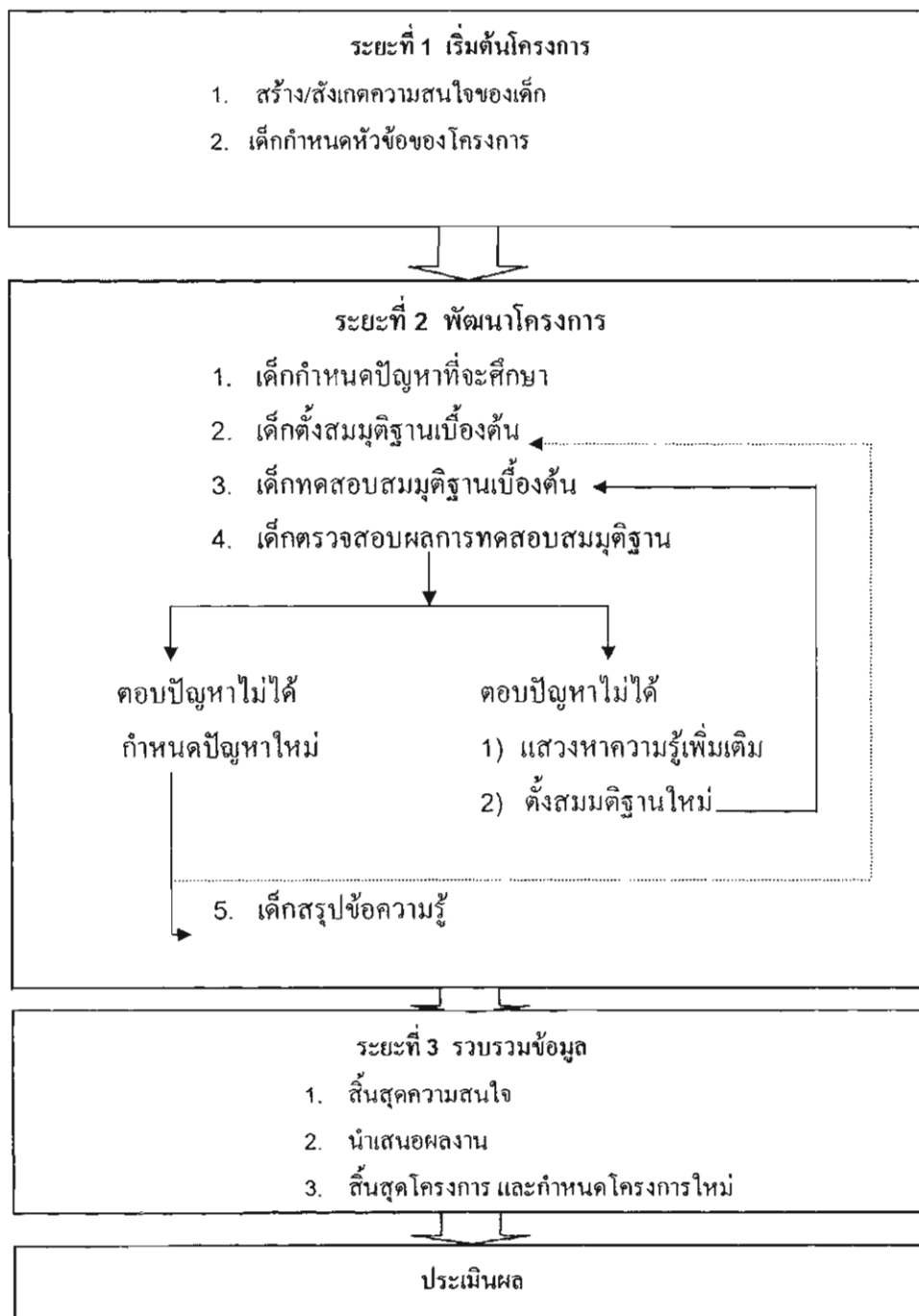
1) กำหนดปัญหาที่จะศึกษา ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษา มุ่งให้เด็กแสวงหาคำตอบลึกลงไปในรายละเอียดที่กำลังศึกษา

2) เด็กตั้งสมมุติฐานเบื้องต้น ทดสอบสมมุติฐาน โดยเด็กคิดาคะเนคำตอบตามพื้นฐานความรู้เดิมของตนเอง ดำเนินการทดสอบที่ละสมมุติฐาน โดยการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ

4. ระยะสรุปโครงการ

เป็นระยะที่สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้และนำเสนอผลงานต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปตลอดระยะเวลาที่ทำโครงการ เพื่อให้ผู้ปกครอง ครู และผู้สนใจได้รับทราบและแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่ทำ

วัฒนา มัคคสมัน(2544: 10) ได้สรุปขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบ การสอนแบบ
โครงการสำหรับเด็ก ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญา(Multiple Intelligence)

ทิสนา แชมมณี(2547: 85-89) ได้ประมวลความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญาไว้ว่า ผู้บุกเบิกทฤษฎีนี้คือ Gardner ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับเชาวน์ปัญญา(Intelligence)ไว้ว่า หมายถึงความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ หรือการสร้างสรรคผลงานต่าง ๆ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมในแต่ละแห่ง รวมทั้งความสามารถในการตั้งปัญหาเพื่อหาคำตอบแลเพิ่มพูนความรู้ เชาวน์ปัญญา 8 ด้านตามแนวคิดของ Gardner มีดังนี้

1. เชาวน์ปัญญาด้านภาษา(Linguistic intelligence) แสดงออกมาทางความสามารถในการอ่าน การเขียน การพูดอภิปราย การสื่อสารกับผู้อื่น การแสดงออกทางความคิด การประพันธ์ การแต่งเรื่อง การเล่าเรื่อง
2. เชาวน์ปัญญาด้านคณิตศาสตร์หรือการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ(Logical-mathematical intelligence) แสดงออกมาทางความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ การใช้สัญลักษณ์ มีระบบระเบียบในการคิด ชอบคิดวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งต่าง ๆ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ง่าย สนใจเกี่ยวกับคณิตศาสตร์
3. เชาวน์ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์(Spatial intelligence) แสดงออกมาทางความสามารถในด้านศิลปะ การวาดภาพ คิดเป็นภาพ เห็นรายละเอียด การใช้สี การสร้างสรรคงานต่าง ๆ และมักเป็นผู้มองเห็นวิธีการแก้ปัญหาในมโนภาพ
4. เชาวน์ปัญญาด้านดนตรี(Musical intelligence) แสดงออกมาทางความสามารถในด้านจังหวะ การร้องเพลง ฟังเพลง การแต่งเพลง และมีความไวต่อการรับรู้เสียง ทำนอง และจังหวะต่างๆ
5. เชาวน์ปัญญาด้านการเคลื่อนไหวและกล้ามเนื้อ(Bodily-Kinesthetic intelligence) แสดงออกมาทางความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเกม การใช้ภาษาท่าทาง การแสดง และการเต้นรำ
6. เชาวน์ปัญญาด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น(Interpersonal intelligence) แสดงออกมาทางความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ทั้งทางด้านการทำงาน การเข้าใจและเคารพผู้อื่น มักไวต่อความรู้สึกของคนอื่น มีความเป็นมิตร ชอบช่วยเหลือและให้คำปรึกษาผู้อื่น
7. เชาวน์ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง(Intrapersonal intelligence) แสดงออกมาทางความสามารถในการเข้าใจตนเอง มักเป็นคนชอบคิด ไตร่ตรอง เข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง
8. เชาวน์ปัญญาด้านความเข้าใจธรรมชาติ(Naturalist intelligence)แสดงออกมาในความสามารถด้านการสังเกตสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การจำแนกแยกแยะ จัดหมวดหมู่ ชอบสนใจในธรรมชาติ พืชและสัตว์เลี้ยง

การนำทฤษฎีปัญญายาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีแนวทางที่หลากหลาย ดังนี้

1. ครูได้มีการปรับเปลี่ยนแนวความคิดที่คิดเพียงว่าเด็กที่เก่งนั้นคือเด็กที่เก่งด้านภาษาและคณิตศาสตร์เท่านั้น ไปสู่การเข้าใจว่ามีมิติของความเก่งอีกหลายด้านที่ต้องพิจารณา เป็นแนวคิดสำคัญในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน
2. การจัดกิจกรรมที่พัฒนาส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียนอย่างรอบด้าน เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสได้ใช้ความสามารถทางสติปัญญาที่ตนเองถนัดเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ และแสดงความรู้ ดังนั้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงต้องมีทางเลือกที่หลากหลาย
3. เมื่อครูค้นพบความสามารถทางสติปัญญาเด่นของนักเรียนคนใดคนหนึ่งย่อมสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริม หรือมอบหมายงานพิเศษให้ทำเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาไปตามเส้นทางความสามารถที่นักเรียนคนนั้นพึงจะทำได้ โดยครูไม่พยายามสกัดกั้นไว้เพียงเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนไปพร้อมกับเพื่อน แนวคิดนี้จึงเป็นการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ(Gifted children) อีกแนวทางหนึ่ง
4. สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน ครูจำเป็นต้องค้นหาความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียนผู้นั้น เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถนั้นในการเรียนรู้ จนนักเรียนมีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาสติปัญญาด้านอื่น ๆ ไปด้วย แม้ว่าอาจไม่ทัดเทียมกับนักเรียนอื่น ๆ ก็ตาม แนวคิดนี้จึงเหมาะสมกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ(Special-need children)

● รายการอ้างอิง

- จริยาภรณ์ วสุวัต. 2541. คู่มือการใช้โปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ.
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เอกสารอัดสำเนา)
- ทิสนา แคมมณี. 2547. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา มัคคสมัน. 2544. ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนแบบ
โครงการสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัฒนา มัคคสมัน. 2544. รูปแบบการสอนแบบโครงการสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช.

เมนูที่ 14

แผนการจัดการเรียนรู้แบบแบบโครงการ (project approach)

ชั้นอนุบาล 1

ผู้พัฒนาแผนการสอน: คุณครูเสาวนารถ มีสมัตย์
โรงเรียนอนุบาลจรัลวรณ กรุงเทพมหานคร

• ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้	-
ระดับชั้น	อนุบาล 1
เรื่อง	หน่วยเรื่อง ไก่
ผู้พัฒนาแผน	อาจารย์เสาวนารถ มีสมัตย์
สถานศึกษา	โรงเรียนอนุบาลจตุรพรรณ 222 ม. 2 ซอยวัชรพล ถนนรามอินทรา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220

• ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนอนุบาลจตุรพรรณ เป็นโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน(วพร.) โดยเลือกใช้รูปแบบพหุปัญญา(ACACA) เป็นนวัตกรรมในการพัฒนา และมีจุดเน้นในการพัฒนา คือ การพัฒนาพหุปัญญาของนักเรียน 9 ด้าน

• แผนการจัดการเรียนรู้

คุณครูเสาวนารถ มีสมัตย์ ได้วางแผนการสอนที่ผสมผสานแนวคิดของการจัดการสอนแบบโครงการ(Project approach)และทฤษฎีการเรียนรู้แบบพหุปัญญา(Multiple Intelligence) แผนการสอนประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. แผนการสอนรายวัน ใช้รูปแบบแผนการสอนแบบตาราง มีหัวข้อในแผนการสอน คือ (1) เนื้อหา (2) สาระการเรียนรู้ (3) ผังมโนคติ/ไยแมงมุม (4) จุดประสงค์การเรียนรู้ (5) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (6) แนวการประเมิน (7) ภาคผนวก และ (8) บันทึกหลังสอน
2. บันทึกกิจกรรมการเรียนการสอน โครงการไก่ โดยมีบันทึกกิจกรรมการเรียนการสอน คำพูดของนักเรียน และภาพถ่ายกิจกรรม

ขั้นตอนการวางแผนการสอน ดังนี้

1. กำหนดหน่วยการเรียนรู้(theme) หรือหัวเรื่อง(topic)ที่นักเรียนสนใจ ซึ่งเป็นระยะแรกของการสอนแบบโครงการ
2. หลังจากได้หัวเรื่องแล้ว ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนบนพื้นฐานของกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม ที่สัมพันธ์กับหัวเรื่อง คือ
 - 2.1 กิจกรรมเสริมประสบการณ์
 - 2.2 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.3 กิจกรรมสร้างสรรค์
 - 2.4 กิจกรรมเล่นกลางแจ้ง
 - 2.5 กิจกรรมเกมการศึกษา
 - 2.6 กิจกรรมเสรี
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถทางปัญญาที่แตกต่างกัน 8 ด้าน ตาม ทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญา(Multiple intelligence)ได้แก่
 - 3.1 ด้านภาษา
 - 3.2 ด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์
 - 3.3 ด้านความถนัดทางกาย
 - 3.4 ด้านจังหวะและดนตรี
 - 3.5 ด้านมิติสัมพันธ์
 - 3.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์
 - 3.6 ด้านความเข้าใจตนเอง
 - 3.7 ธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม

ในขั้นนี้เป็นการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนในเวลา 1 สัปดาห์ จัดทำในรูปของแผนภูมิ มีขั้นตอนดังนี้

1. ในระยะแรกครูใช้วิธีการสนทนา สํารวจความสนใจของนักเรียน จนได้หัวเรื่องที่นักเรียนสนใจเรียนคือเรื่องไก่ ในแกนกลางของแผนภูมินี้จึงเป็นชื่อของหัวเรื่องที่จะเรียน
2. หลังจากได้หัวเรื่องแล้ว ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนบนพื้นฐานของกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา คือ
 - 2.1 กิจกรรมเสริมประสบการณ์
 - 2.2 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.3 กิจกรรมสร้างสรรค์
 - 2.4 กิจกรรมเล่นกลางแจ้ง
 - 2.5 กิจกรรมเกมการศึกษา
 - 2.6 กิจกรรมเสรี
3. ส่วนของวงกลมรอบนอกเป็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถทางปัญญาที่แตกต่างกัน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ตรรกะ/คณิตศาสตร์ ความถนัดทางกาย มิตีสัมพันธ์ มนุษยสัมพันธ์ ความเข้าใจตนเอง และธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม และได้เพิ่มเติมในส่วนของจิตพิสัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะของครูต้องการเน้นในแผนการสอนนี้

ข้อสังเกต

1. กิจกรรมการเรียนการสอน ครูออกแบบโดยยึดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมเป็นหลัก เนื่องจากในส่วนของ การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมพหุปัญญา เป็นการนำกิจกรรมหลักมาจัดใหม่ตามปัญญาทั้ง 8 ด้าน และครูได้เพิ่มเติมกิจกรรมบางกิจกรรมเพื่อให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
2. การออกแบบกิจกรรมทั้งหมดลงในแผนภูมิ 1 หน้านี้ ช่วยให้ครูสามารถดำเนิน กิจกรรมได้ต่อเนื่องกัน และตรวจสอบได้ว่า ได้จัดกิจกรรมได้ครบถ้วนครอบคลุมทั้งกิจกรรมหลัก และพัฒนาสติปัญญาที่หลากหลาย

แผนการสอนสำหรับการสอนเรื่อง ไม้ ครั้งที่ 1 ออกแบบสำหรับการจัดการเรียน การสอนใน 1 วัน ประกอบด้วยหัวข้อและรายละเอียด ดังนี้

1. เนื้อหา เขียนในลักษณะของความรู้สำหรับครู
2. สารการเรียนรู้ เขียนภาพรวมของกิจกรรมตามโครงการคือ การตั้งสมมุติฐาน
3. ผังมโนคติ/ไยแมงมุม เขียนข้อสมมุติฐานของนักเรียนแต่ละคน โดยเขียนชื่อนักเรียนกำกับไว้ด้วย
4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนจำแนกออกเป็นพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน และพัฒนาการของนักเรียน 4 ด้าน
5. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เขียนจำแนกตามกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมได้ระบุสื่อการเรียนรู้ไว้ และมีกรอบในการประเมินกิจกรรมว่าสัมพันธ์กับการส่งเสริมพหุปัญญา และพัฒนาการด้านใดบ้าง
6. แนวการประเมิน มีรายการวิธีการประเมิน เครื่องมือในการประเมิน และบันทึกผลการประเมิน ให้เลือกบันทึกโดยการทำเครื่องหมาย(tick) และกรอกข้อมูล ดังนี้
 - 6.1 วิธีการประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน และการสำรวจความคิดเห็นผู้ปกครอง
 - 6.2 เครื่องมือประเมิน ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรม แบบประเมินพฤติกรรม แบบประเมินความถูกต้องและแบบสอบถามความคิดเห็น
 - 6.3 ผลการประเมิน จำแนกตามกิจกรรม ได้แก่
 - กิจกรรมกลางแจ้ง
 - กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - กิจกรรมเสริมประสบการณ์
 - กิจกรรมเล่นตามมุม
7. ภาคผนวก ใช้บันทึกรายละเอียดของกิจกรรม เช่น เนื้อเพลง เกม
8. บันทึกหลังสอน ใช้บันทึกพฤติกรรมของนักเรียน ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน

โรงเรียนอนุบาลจตุรธร

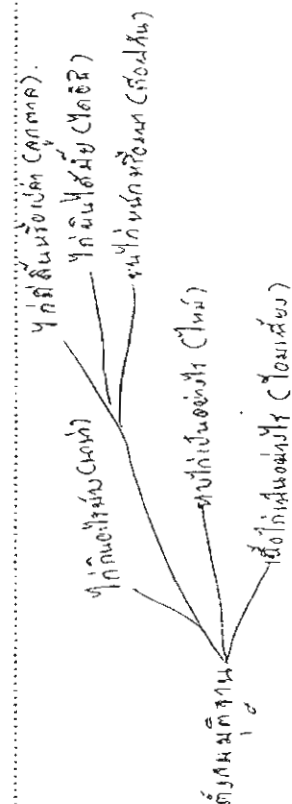
แผนการสอนระดับชั้นอนุบาล 1

เรื่อง ไม้ สัปดาห์ที่ 11 วัน เดือน พ.ศ. ๒๕๖๒

1. เนื้อหา ตามที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อการเรียนการสอน หรือ เอกสารอื่น ๆ

2. สาระการเรียนรู้ การศึกษาคุณสมบัติของไม้

3. ผู้เรียนสามารถ / ใฝ่เรียนรู้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

พหุปัญญา	พัฒนาการ
4.1 ภาษา. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ 4.2 อารมณ์ / คณิตศาสตร์. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการสังเกต เปรียบเทียบ โดยพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ 4.3 คนสติปัญญา. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการสังเกต เปรียบเทียบ โดยพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ 4.4 ความถนัดทางกาย. เพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวอย่างคล่องแคล่ว 4.5 มิตรสัมพันธ์. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น 4.6 มนุษยสัมพันธ์. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น 4.7 ความเข้าใจตนเอง. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น 4.8 อารมณ์ / คณิตศาสตร์. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการสังเกต เปรียบเทียบ โดยพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ 4.9 จิตตวิสัย. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการสังเกต เปรียบเทียบ โดยพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ	ด้านร่างกาย - จิตใจ - เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ - การสังเกต เปรียบเทียบ - การพูดแสดงความคิดเห็น - การช่วยเหลือผู้อื่น ด้านสังคม - เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น - การพูดแสดงความคิดเห็น - การสังเกต เปรียบเทียบ - การช่วยเหลือผู้อื่น ด้านสติปัญญา - เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการสังเกต เปรียบเทียบ โดยพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ - การพูดแสดงความคิดเห็น - การสังเกต เปรียบเทียบ - การช่วยเหลือผู้อื่น

กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	กระบวนการ 5 ขั้นตอน	พหุปัญญา	พัฒนาการ
★ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ - สักวญ และร่วมกันเล่นเกสรดอกไม้ เกม - เมื่อเพลงจบให้นักเรียนที่เล่นดอกไม้ในมือออกมาเต้นรำ	- เพลง - ดอกไม้ - เพลงดอกไม้	☒ Active Learning ☒ Cooperative ☒ Analysis ☒ Constructivism ☐ Application	☒ ภาษา ☒ ตรรก / คณิตศาสตร์ ☒ คนตรี และจังหวะ ☒ ความถนัดทางกาย ☐ มิติสัมพันธ์ ☒ มนุษย์สัมพันธ์ ☒ ความเข้าใจตนเอง ☐ ธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม ☐ จิตพิสัย	☒ ด้านร่างกาย ☒ ด้านอารมณ์ ☒ ด้านสังคม ☒ ด้านสติปัญญา
★ กิจกรรมเสริมตามแบบ - ดนตรีเพลงรักในใจได้รักเรียน - ให้นักเรียนเลือกเล่นตามหน้าที่ของดอกไม้ - ครูเปิดเพลงรักในใจได้รักเรียน นักเรียนเล่นตามหน้าที่	- เพลงรักในใจได้รักเรียน - มุมหนังสือ - มุมสื่อ - มุมสื่อ	☒ Active Learning ☒ Cooperative ☒ Analysis ☒ Constructivism ☒ Application	☒ ภาษา ☒ ตรรก / คณิตศาสตร์ ☒ คนตรี และจังหวะ ☒ ความถนัดทางกาย ☒ มิติสัมพันธ์ ☒ มนุษย์สัมพันธ์ ☒ ความเข้าใจตนเอง ☐ ธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม ☒ จิตพิสัย	☒ ด้านร่างกาย ☒ ด้านอารมณ์ ☒ ด้านสังคม ☒ ด้านสติปัญญา

6. แนวการประเมิน

วิธีการประเมิน		เครื่องมือการประเมิน	ผลการประเมิน
๖.1 การประเมิน ☒ สังเกตการปฏิบัติงาน ☐ สังเกตการสนทนา ☐ สังเกตการให้ความร่วมมือ ☐ การสัมภาษณ์ ☐ อื่น.....	☐ สังเกตการแสดงความความคิดเห็น ☐ สังเกตการตอบคำถาม ☐ ตรวจผลงาน ☐ สังเกตการให้ความร่วมมือ ☐ การสัมภาษณ์ ☐ อื่น.....	☒ แบบบันทึกพฤติกรรม ☐ แบบประเมินพฤติกรรม ☐ แบบประเมินความถูกต้อง ☐ แบบสอบถามความคิดเห็น ☐ อื่น.....	กิจกรรมกลางแจ้ง.....
	☒ สังเกตการปฏิบัติงาน ☐ สังเกตการสนทนา ☐ สังเกตการให้ความร่วมมือ ☐ การสัมภาษณ์ ☐ อื่น.....	☐ แบบบันทึกพฤติกรรม ☐ แบบประเมินพฤติกรรม ☐ แบบประเมินความถูกต้อง ☐ แบบสอบถามความคิดเห็น ☐ อื่น.....	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ.....
	☒ สังเกตการปฏิบัติงาน ☐ สังเกตการสนทนา ☐ สังเกตการให้ความร่วมมือ ☐ การสัมภาษณ์ ☐ อื่น.....	☐ แบบบันทึกพฤติกรรม ☐ แบบประเมินพฤติกรรม ☐ แบบประเมินความถูกต้อง ☐ แบบสอบถามความคิดเห็น ☐ อื่น.....	กิจกรรมเสริมประสบการณ์.....
	☒ สังเกตการปฏิบัติงาน ☐ สังเกตการสนทนา ☐ สังเกตการให้ความร่วมมือ ☐ การสัมภาษณ์ ☐ อื่น.....	☐ แบบบันทึกพฤติกรรม ☐ แบบประเมินพฤติกรรม ☐ แบบประเมินความถูกต้อง ☐ แบบสอบถามความคิดเห็น ☐ อื่น.....	กิจกรรมเล่นตามมุม.....
	☒ สังเกตการปฏิบัติงาน ☐ สังเกตการสนทนา ☐ สังเกตการให้ความร่วมมือ ☐ การสัมภาษณ์ ☐ อื่น.....	☐ แบบบันทึกพฤติกรรม ☐ แบบประเมินพฤติกรรม ☐ แบบประเมินความถูกต้อง ☐ แบบสอบถามความคิดเห็น ☐ อื่น.....	

บันทึกผลการสอนเป็นส่วนที่ครูได้เรียบเรียงนำเสนอข้อมูล ดังนี้

1. ส่วนนำ เป็นการรายงานเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนดังปรากฏในแผนการสอน นวัตกรรมที่ใช้ประกอบด้วย
 - 1) การสอนแบบโครงการ
 - 2) การสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 3) การสอนตามรูปแบบพหุปัญญา
 - 4) การจัดกิจกรรมตามขั้นตอน ACACA
 - Active Learning
 - Cooperative
 - Analysis
 - Constructivism
 - Application
2. บันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง “ไก่” โดยรายงานตามขั้นตอนของการสอนแบบโครงการ ได้แก่ ระยะเริ่มต้นโครงการ ระยะพัฒนาโครงการ และระยะสรุปโครงการ ในแต่ละระยะคุณครูได้เขียนอธิบายดังนี้
 - 1) ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้
 - 2) บันทึกคำพูดของนักเรียนแต่ละคน
 - 3) ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
 - 4) รูปภาพประกอบการจัดกิจกรรม

การสอนตามรูปแบบพหุปัญญา

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลจากรูรณ ในระยะ 2 ปี ที่เข้าร่วมโครงการ ได้นำรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้เข้ามาใช้ และในขณะเดียวกันโรงเรียนก็ยังใช้นวัตกรรม การสอนแบบโครงการและการสอนแบบธรรมชาติ ซึ่งการสอนตามรูปแบบพหุปัญญาจะใช้การจัดกิจกรรมตามขั้นตอน ACACA การสอนเป็นหน่วยที่ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ครูสามารถใช้ขั้นตอน ACACA ได้ครบเกือบทุกกิจกรรมใน 5 วัน แต่สำหรับการสอนแบบโครงการ การจัดกิจกรรมตามขั้นตอน ACACA อาจไม่ครบใน 5 วัน โดยเฉพาะระยะเริ่มต้นโครงการ ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กเกิดควาสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในช่วงนี้จึงไม่เกิดขั้นตอนของการสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) และการประยุกต์ใช้ (Application) แต่การสอนตามขั้นตอน ACACA จะครบทุกขั้นตอนในช่วงระยะพัฒนาและระยะสรุปโครงการ

นอกจากนี้ยังมีอีกหนึ่งนวัตกรรมที่โรงเรียนนำมาใช้คือการสอนภาษาธรรมชาติ ซึ่งเป็นลักษณะของสติปัญญา ด้านหนึ่งในพหุปัญญาคือ ด้านภาษา และด้านตรรก / คณิตศาสตร์ ครูได้จัดการสอนภาษาธรรมชาติโดยแทรกในทุกกิจกรรม เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหว เด็กได้เลียนแบบท่าทางจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ กิจกรรมวงกลม เด็กได้เรียนรู้ภาษาเขียนและสัญลักษณ์ต่าง ๆ จากครู เพื่อน บัตรคำ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา และได้เรียนรู้ การอ่านจากครู นิทาน และการเรียนรู้ การฟัง-พูดจากการสนทนาร่วมกับเพื่อนและครู การฟังเพลงต่าง ๆ ซึ่งทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะได้แทรกอยู่ในขั้นตอนการจัดกิจกรรม ACACA เช่น ขั้นสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) ในระดับอนุบาล 1 ครูให้เด็กวาดภาพและออกมานำเสนอ ในระดับอนุบาล 2 ครูให้เด็กวาดภาพและเขียนคำหรือประโยคเลียนแบบตามครู หรือบัตรคำ ในระดับอนุบาล 3 ครูให้เด็กเขียนองค์ความรู้ที่ตนเองได้โดยใช้การเขียนตามความเข้าใจของตนเองหรือสร้างผลงาน

การจัดการเรียนการสอน

โครงการไข่

อายุ 3 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1/1

เริ่มต้นโครงการ 16 กรกฎาคม 2546

โครงการไก่อ้างอยู่ในสาระที่ควรเรียนรู้เรื่องธรรมชาติรอบตัวเริ่มต้นจากที่นักเรียนไปรับประทานอาหารที่โรงอาหารบริเวณสวนหย่อมมีไก่อมาค้ำยเขียนหาอาหารกิน นักเรียนจึงเกิดความสนใจบางคนทำท่าเลียนแบบเสียงร้องของไก่ จนกระทั่งวันหนึ่งน้องแบ่งปันได้เห็นไก่อนอนอยู่ใต้ต้นไม้ น้องแบ่งปันชวนเพื่อนมาดูและพูดว่า “ดูสิ ไก่มานอนแต่คาไม้หิลบ” เพื่อน ๆ มามุงดูและสนทนาเรื่องไก่ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการนี้

ระยะเริ่มต้นโครงการ

ครูให้นักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์เดิมเป็นระยะเวลา 3 วัน จากนั้นได้สนทนาสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้จากการตั้งสมมุติฐาน ซึ่งเป็นขั้นตอนพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ

ระยะพัฒนา สิ่งที่นักเรียนต้องการเรียนรู้คือ - หางไก่เป็นอย่างไร - ซึ่งเป็นลักษณะของไก่
- ขนไก่หนักหรือเบา

ครูได้ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ออกไปสำรวจไก่บริเวณโรงเรียนแต่ก่อนที่ออกไปสำรวจดูไก่ครูได้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งสมมุติฐาน

กลุ่มที่ 1

โทม - ไก่มี 2 ขา
ฟ้า - หางไก่เหมือนนกยูง
แบ่งปัน - ขา 2 ขา
โอมเพี้ยง - ไก่มีผม
เอ็งเอย - ขนไก่ต้องหนักเพราะมันอยู่ที่ไก่
ณัฐ - ขนไก่มันต้องนุ่ม
โอปอ - ไก่มีหาง
หลิ้ง - ขนไก่มีมาก
โคอิจิ - ไก่ตัวใหญ่ขนต้องหนัก
นิน่า - ไก่มีสีเขียว

กลุ่มที่ 2

ฟลิค - หางไก่มันใหญ่
เชน - ไก่มีขา
จิมอน - ปาก ขน
ท้อปกัน - ไก่ต้องมีจมูก
ลีลี่ - ไก่มีขนทั้งตัว
ตาล - ปีกไก่
โชติ - ขนไก่หนัก
เดียว - หางไก่ใหญ่มากติดกับตัวไก่
แมท - ไก่มีหงอน

หลังจากที่นักเรียนได้ออกไปสำรวจบริเวณโรงเรียนเพื่อคุณลักษณะของไข่และพิสูจน์สิ่งที่ต้องการเรียนรู้นักเรียนและครู

ร่วมกันสรุป ได้ว่า ลักษณะของไข่จะมีขนาดของไข่จะเบาและสามารถเป่าได้เหมือนกระดากหรือผ้าหาง ไข่ก็จะติดอยู่ที่ตัวไข่มีขนาดไม่ใหญ่มาก ไข่มีตา 2 ข้าง มีปากไว้กินอาหาร มีหนังไข่สีแดง (ไข่ตัวผู้) และมีขา 2 ขาไว้เดิน มีเล็บเหมือนคน และสัตว์อื่น ๆ และมีสีที่ไม่เหมือนกัน

พวกเขา กำลังดูลักษณะของไข่ จากหนังสือค่ะ, ครับ

- สิ่งที่นักเรียนต้องการเรียนรู้คือไข่กินอะไรบ้าง (อาหารของไข่)
- ครูให้นักเรียนแบ่งออก 4 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับอาหารที่ไข่กิน

กลุ่มที่ 1 (นำขนมมาทดลอง)

ไหม	-	กินหญ้า
ฟลุค	-	กินดินตามหญ้า
นิน่า	-	กินน้ำ
เมท	-	กินข้าว
ไดอิชิ	-	กินคอนเดน

กลุ่มที่ 2 (นำข้าวเปลือกมาทดลอง)

ฟ้า	-	กินข้าวโพด
เชน	-	กินหญ้า
ชิม่อน	-	กินข้าว
โอปอ	-	กินข้าว
ณัฐ	-	กินก้อนดิน

กลุ่มที่ 3 (นำข้าวโพดมาทดลอง)

โอมเพี้ยง	-	กินหญ้าที่โรงเรียน
ลีล	-	กินอาหารตอนเดิน
โชติ	-	กินอาหารในคอก
แบ่งปัน	-	กินข้าวโพด
หลิง	-	กินอาหาร

กลุ่มที่ 4 (นำก้อนหินมาทดลอง)

ท้อปกัน	-	กินข้าวโพด
เอ็งเอย	-	กินก้อนหิน
ตาล	-	กินอาหาร
นาน่า	-	กินก้อนหิน
ฟลุค	-	กินก้อนหิน

หลังจากที่เด็ก ๆ ได้ทดลองนำอาหารประเภทต่าง ๆ ไปให้ไก่กินนักเรียนและครูได้ร่วมกันสรุปได้ว่าอาหารที่ไก่ชอบกินมากที่สุดคือ ข้าวเปลือก และข้าวโพด แต่ขนมไก่กินได้น้อย ส่วนก้อนหินไก่ไม่ได้กินเลย

เด็กๆ นำอาหารไปให้ไก่กิน

สิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้คือ ลักษณะเนื้อไข่ ครูได้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อไข่

กลุ่มที่1

ลีสี่	--	สีขาว
ฟ้า	-	ไข่ยางเนื้อสีแดง
ณัฐ	-	นิ่มอร่อย
โชติ	-	สีขาว
ศาล	-	อร่อย
โอมเพี้ยง	-	โอมชอบกินไข่
โคธิธิ	-	สีแดง
นิน่า	-	นิ่มกินได้
นาน่า	-	สีแดง
หลิง	-	สีแดง

กลุ่มที่2

ทอปกัน	--	สีส้มกินอร่อย
ชิมอน	-	สีขาว
เดียว	-	เดี๋ยวชอบกินไข่อย่างช้าๆ เหนียว
เซน	-	ไข่จะนิ่ม
โทม	-	เนื้อไข่กินอร่อย
โอบอ	-	อร่อย
ศาล	-	เนื้อไข่แข็ง
แบ่งปัน	-	สีขาว

นักเรียนได้พิสูจน์ถึงลักษณะของเนื้อไข่จากการสังเกตไข่จริง ๆ (ไข่ดิบ, ไข่สุก) จึงสรุปได้ว่า ลักษณะของเนื้อไข่จะมีหนึ่งสีเหลืองและมีเนื้อสีเหลือง เนื้อจะนิ่มมีกลิ่นคาว แต่ถ้าเป็นไข่ที่สุกแล้วจะมีสีขาวมีกลิ่นหอม เนื้อไข่สามารถนำมาทำเป็นอาหารได้หลายอย่าง เช่น ไข่ยาง ไข่ต้ม

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. พิจารณาวิเคราะห์การเรียนการสอนมีประโยชน์ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดแนวได้ดี
2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมหลัก หรือ ปัญหาของนักเรียนนั้น หากครูได้มีรายการกิจกรรมการเรียนการสอน วิธี/หรือเทคนิคการสอน โดยศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารต่าง ๆ จะช่วยให้มีกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น
3. แผนการเรียนการสอนได้ออกแบบให้ครูสามารถวางแผนการสอนได้ง่ายและสะดวกขึ้น ทั้งสามารถประเมินได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนนั้นส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนหรือ ปัญหาของนักเรียนในด้านใดได้บ้าง จึงเป็นแผนที่เป็นแบบอย่างได้
4. คุณครูมีความพยายามในการนำแนวคิด นวัตกรรมจัดการศึกษามาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การบันทึกการสอนเห็นว่าครู ได้มีข้อค้นพบบางประการซึ่งเป็นผลของการใช้นวัตกรรมของครูเอง หากครูนำข้อค้นพบนี้มาปรับปรุงการสอนในครั้งต่อไป จะเป็นการทำวิจัยและพัฒนา(research and development)ของครูได้
5. ลักษณะการสอนแบบโครงการของคุณครู ในระยะต่อไปอาจต้องเพิ่มกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาเรื่องเกี่ยวกับไก่ให้ลึกซึ้งตามหลักการสอนแบบโครงการ กิจกรรมดังกล่าวได้แก่
 - การไปทัศนศึกษาฟาร์มเลี้ยงไก่
 - การชมการสาธิตการประกอบอาหารจากไก่
 - การอ่านเรื่องเกี่ยวกับไก่ทั้งที่เป็นบันเทิงคดี และสารคดี
6. คุณครูควรเพิ่มเติมการตรวจสอบว่า โน้ตสน์ของนักเรียนทุกคนได้รับการปรับเปลี่ยนให้ถูกต้องเมื่อได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับไก่ไปแล้ว หลังจากได้เรียนรู้แบบลองผิดลองถูก และสรุปได้ข้อความรู้ใหม่

เมนูงานเด็ด

: แผนการจัดการเรียนรู้คัดสรร

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ/วิธีการที่หลากหลาย

เมนูที่ 15

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ / วิธีการที่หลากหลาย

ชั้นอนุบาล 3

ผู้พัฒนาแผนการสอน: คุณครูนิตยาภรณ์ เยวภากรณ์
โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

- ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้	-
ระดับชั้น	อนุบาล 3
เรื่อง	ชุมชนและบุคคลต่าง ๆ
ผู้พัฒนาแผน	อาจารย์นิศยาภรณ์ เขียวภาภรณ์
สถานศึกษา	โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย 166 ถนนเจริญประเทศ ตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

- ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย เป็นโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน(วพร.) โดยเลือกการใช้การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นนวัตกรรมในการพัฒนา มีจุดเน้นในการพัฒนาคือ กระบวนการคิด

- ข้อความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมที่ใช้

กรมวิชาการ (2546: 58-64) ได้ให้แนวคิดในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยไว้ว่า การสอนในระดับปฐมวัยนั้น ไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กได้พัฒนารอบทุกด้านบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนประสบการณ์เพื่อเป็นแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

1. เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น ได้แก่ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย

2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3-5 ปี

ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญ และส่วนที่เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจะต้องวิเคราะห์และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์

4. กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์

เป็นขั้นที่ผู้สอนต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่หลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องการแทรกลงไปในการจัดประสบการณ์ รูปแบบที่นิยมใช้การจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัยคือ หน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยตามความสนใจของเด็ก โดยพิจารณาข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคม-วัฒนธรรม ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม การกำหนดหัวเรื่องโดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก การกำหนดหัวเรื่องสามารถทำได้ 3 วิธี คือ เด็กเป็นผู้กำหนด ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด และครูเป็นผู้กำหนด

5. เขียนแผนการจัดประสบการณ์

ผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนนำไปใช้ได้จริง และเกิดประโยชน์ต่อเด็กที่ผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย มีขั้นตอนสำคัญดังนี้

- 5.1 นำหน่วยการจัดประสบการณ์ที่กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ นั้นในหลักสูตรไม่ได้กำหนดมาให้ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถยืดหยุ่น และปรับให้เหมาะสมกับความสนใจและสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก
- 5.2 สังเกตหรือระดมความคิดจากเด็ก ครูผู้สอนสนทนากับเด็กเพื่อให้ทราบว่าเด็กมีประสบการณ์เดิมในหัวข้อนั้นมากน้อยเพียงใด เด็กอยากรู้อะไรเพิ่มเติม และผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตรเพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ในหน่วยหรือ หัวเรื่องนั้น ๆ
- 5.3 เขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้สอนเขียนแผนการจัดประสบการณ์ โดยคำนึงถึงมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุที่ผู้สอนรับผิดชอบ ประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด สื่อ กิจกรรม และ การประเมิน

● รายการอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). (เอกสารอัดสำเนา).

● แผนการจัดการเรียนรู้

คุณครูนิศยาภรณ์ เขาวภาภรณ์ ได้วางแผนการสอนโดยเริ่มจาก 1) กำหนดสาระการเรียนรู้ สาระที่ 4 ชุมชนและบุคคลต่าง ๆ 2) กำหนดหัวเรื่องย่อยในการเรียนรู้รายสัปดาห์ 3) ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องหัวเรื่องย่อย ได้ยึดกิจกรรมหลัก และพัฒนาการ

แผนการสอนเป็นแผนการสอนแบบความเรียง ประกอบด้วย

1. แนวคิด
2. จุดประสงค์
3. เนื้อหา
4. กิจกรรม
5. สื่อ
6. การประเมินผล
7. บันทึกหลังสอน
8. ความคิดเห็นของผู้ตรวจ

ในขั้นนี้เป็นขั้นที่ครูได้เลือกสาระการเรียนรู้เรื่อง ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ซึ่งใช้เวลาในการเรียนการสอน 5 สัปดาห์ ซึ่งเป็นสาระที่ระบุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ในสาระการเรียนรู้นี้มีรายละเอียดซึ่งเป็นหัวเรื่อง (topic) 4 หัวเรื่อง คือ

1. บุคคลต่าง ๆ ในชุมชน
2. อาชีพ
3. หน้าที่ของบุคคลในชุมชน
4. สถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน

ในแต่ละหัวเรื่อง(topic) ประกอบด้วยหัวเรื่องย่อย(sub-topic) ซึ่งครูสามารถกำหนดเป็นหัวเรื่องที่ใช้การจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน ในการเลือกครูอาจเลือกจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับระยะเวลา และข้อมูลของนักเรียน

ลักษณะของการเขียนสาระการเรียนรู้ เขียนเป็นผังมโนทัศน์ (Concept mapping)

ในสัปดาห์ที่ 1 กำหนดเป็นหน่วยอาชีพที่ฉันรู้จัก(อาชีพและการแต่งกาย) จำแนกเป็นเรื่องย่อย 3 เรื่อง คือ

1. อาชีพต่าง ๆ (1)
2. อาชีพต่าง ๆ (2)
3. บทบาทหน้าที่

ในสัปดาห์ที่ 2 กำหนดเป็นอาชีพที่หนูอยากเรียน โดยกำหนดกิจกรรมหลักคือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน

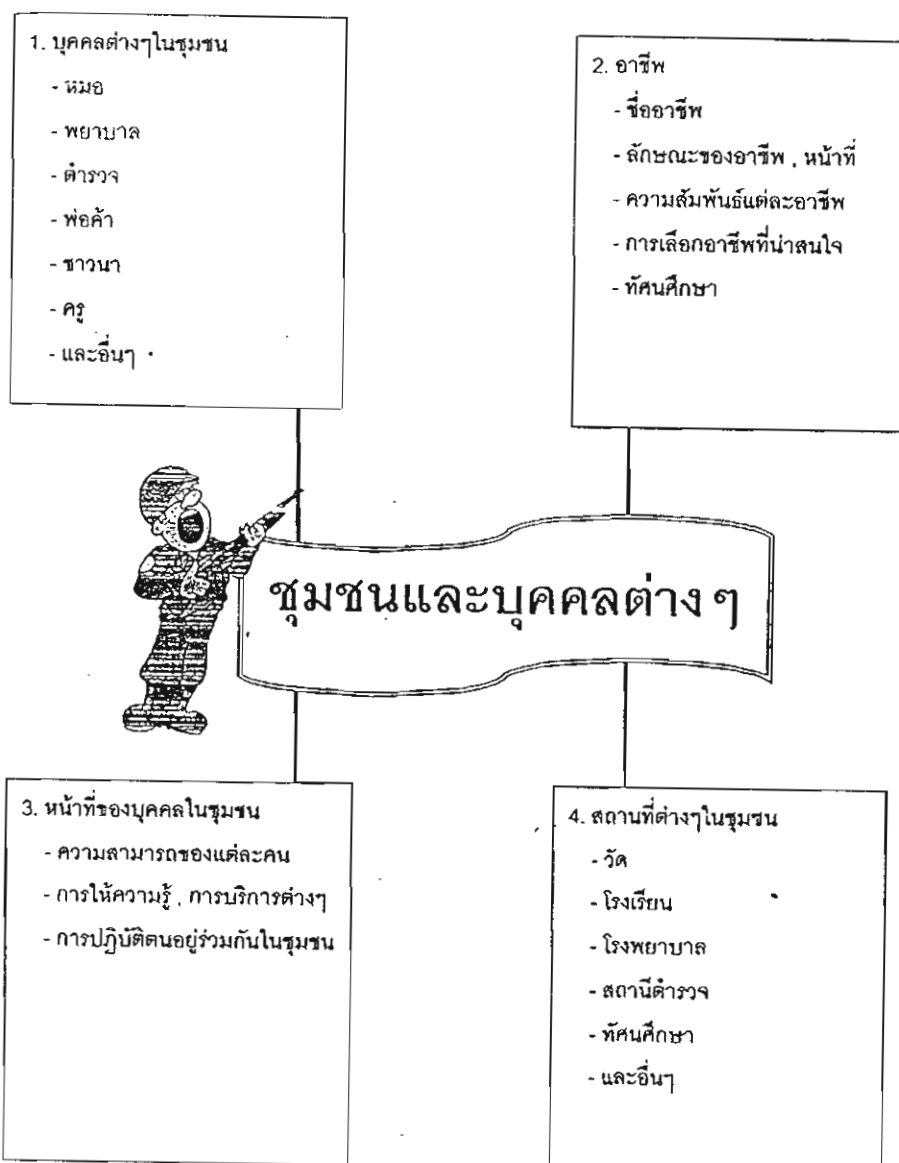
ในแต่ละสัปดาห์ได้มีการวางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา นอกจากนี้ยังคำนึงถึงกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหว กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา และกิจกรรมเสริมประสบการณ์

สาระการเรียนรู้

สาระที่ 4

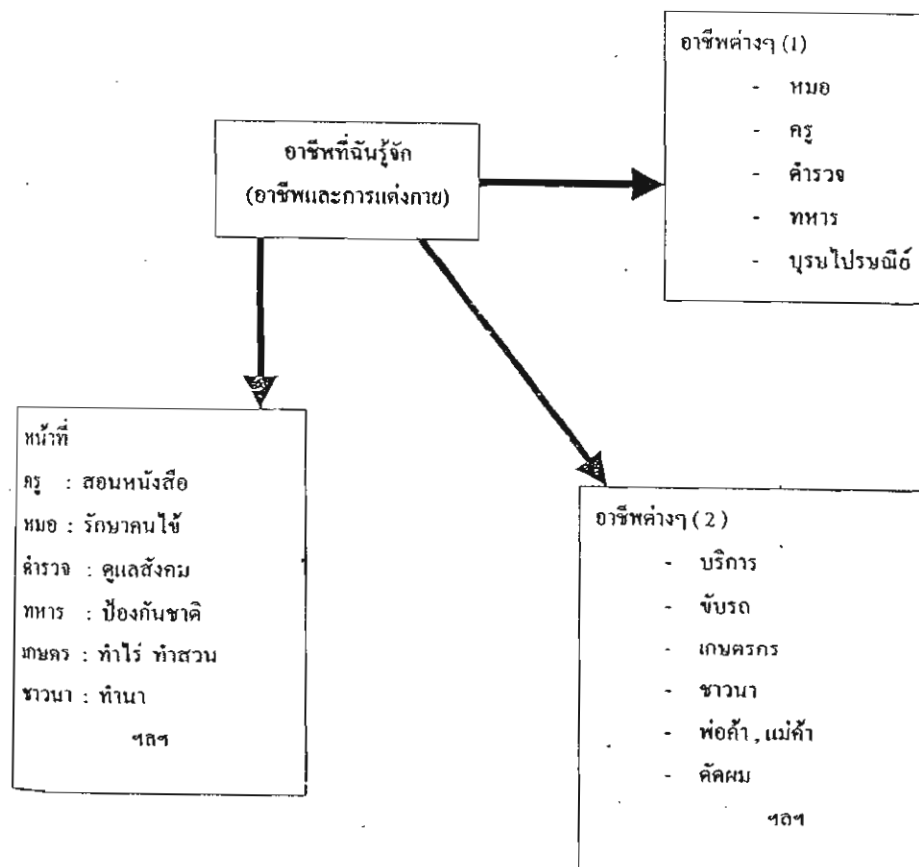
ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ 5 สัปดาห์

สาระที่.....

ชุมชนและบุคคลต่างๆ (อาชีพและหน้าที่)

สัปดาห์ที่ 13 ระหว่างวันที่ 19-23 มกราคม 2547

แผนการจัดประสบการณ์เรื่อง “เรียนรู้อาชีพจากผู้ปกครอง” โดยนำเนื้อหาจากหน่วยอาชีพที่ฉันรู้จัก(อาชีพและการแต่งกาย) แผนการจัดประสบการณ์ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

9. แนวคิด เป็นแนวคิดที่ต้องการให้นักเรียนได้หรือเกิดคุณลักษณะ เมื่อได้ผ่านการจัดประสบการณ์เสร็จสิ้นแล้ว
10. จุดประสงค์ เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้อาชีพของผู้ปกครองของตนเอง โดยผ่านการเล่าประสบการณ์ และสนทนาพูดคุย
11. เนื้อหา
12. กิจกรรม แบ่งกิจกรรมเป็น 3 ชั้น คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป
กิจกรรมที่ใช้ได้แก่ การร้องเพลง การสนทนา การให้บอกความภาคภูมิใจในอาชีพของผู้ปกครอง
13. สื่อ
14. การประเมินผล ประกอบด้วยวิธีการวัด เกณฑ์การประเมินและเครื่องมือ
15. บันทึกหลังสอน
เด็กสามารถออกมาเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครองได้เป็นเรื่องราว และเพื่อทุกคนต่างตั้งใจฟัง พร้อมทั้งร่วมกันลงเสียงอาชีพที่ได้บอกการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ภายในห้องลงคะแนนเสียงให้กับอาชีพ “ตากล้องช่อง 11” และหลังจากในวันที่ 20 ม.ค. 47 ช่วยกันคิดคำถามที่อยากรู้ ดังตัวอย่างใบงานที่นำมาให้ดูพร้อมกับให้นักเรียนวาดรูปอาชีพที่หนูอยากจะเป็น
16. ความคิดเห็นของผู้ตรวจ

ท้ายแผนการจัดประสบการณ์ ครูได้แนบตัวอย่างผลงานของนักเรียน ประกอบด้วย

1. ภาพวาดอาชีพที่อยากเป็น เป็นภาพลายเส้น ระบายสี Pastel
2. ประโยค “ฉันอยากเป็น...”
3. คำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับรูปภาพ
4. ชื่อของนักเรียนเจ้าของผลงาน
5. ลายมือชื่อของครูผู้สอน
6. วัน/เดือน/ปี ที่ผลิตผลงาน

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาล 3

อาชีพ + หน้าที่ (เรียนรู้อาชีพจากผู้ปกครอง)

สัปดาห์ที่ 13 วันที่ 19 มิ.ย. 67

แนวคิด

แต่ละคนมีอาชีพ พ่อแม่ของดิฉันก็มีอาชีพ ดิฉันรักอาชีพของพ่อแม่ดิฉัน ดิฉันภูมิใจในอาชีพของพ่อแม่ดิฉัน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกอาชีพของผู้ปกครองได้
2. เพื่อให้เด็กเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครองได้
3. เด็กสามารถบอกความสำคัญของอาชีพผู้ปกครองได้
4. เด็กกล้าแสดงออก อภิปราย

เนื้อหา

อาชีพของพ่อแม่ดิฉันสามารถหาเงินเลี้ยงดูดิฉัน และดิฉันภูมิใจที่พ่อแม่ดิฉันมีอาชีพนี้ ดำรง

กิจกรรม

ขั้นนำ

1. เด็กร้องเพลง หนูอยากเป็นอะไร และทำท่าประกอบตามจินตนาการ
2. สนทนากับเด็กเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลง

ขั้นสอน

3. สนทนากับเด็กว่าผู้ปกครองใครมีอาชีพที่อยู่ในเพลงบ้าง
4. สนทนากับเด็กเกี่ยวกับอาชีพ
 - ใครเคยไปทำงานของผู้ปกครองของตนเองบ้าง
 - ใครเห็นผู้ปกครองของตนเองในที่ทำงานว่าทำอะไร
 - ในที่ทำงานของผู้ปกครองหนูรู้จักใครบ้าง
 - ผู้ปกครองของหนูทำหน้าที่อะไรบ้าง
5. เด็กบอกความภูมิใจในอาชีพของผู้ปกครองโดยให้มาขึ้นหน้าห้องและเล่าความรู้สึกนั้น

ขั้นสรุป

6. เด็กร้องเพลง “หนูอยากเป็นอะไร” และทำท่าประกอบตามจินตนาการ

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องชุมชนและบุคคลต่าง ๆ อนุบาล 3

สื่อ

1. เพลง
2. ประสบการณ์ของเด็ก

การประเมินผลวิธีการวัด

- การตอบคำถาม
- การสังเกต
- การกล้าแสดงออก

เกณฑ์การประเมิน

- เด็กสามารถบอกอาชีพของผู้ปกครองได้
- เด็กสามารถเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครองได้
- เด็กสามารถบอกความสำคัญของอาชีพผู้ปกครองได้
- เด็กสามารถออกมาอภิปรายหน้าห้องได้

เครื่องมือ

- อาชีพของผู้ปกครอง

บันทึกหลังการสอน

เด็กสามารถบอกเล่าถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากชั้นผู้ปกครองได้เป็น
 ใจความ และเชื่อมโยงกับความรู้ที่ตนเองได้เรียนมาได้อย่างดี
 คำตอบจากเด็กส่วนใหญ่ที่กล่าวถึงคือ การที่ตนเองได้เรียนรู้เกี่ยวกับ
 ชุมชน - มาจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ
 วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์ 20 น. 47
 ช่วงก่อนที่ตนได้มาเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ และได้มาเรียนที่
 โรงเรียนแห่งนี้มาตั้งแต่แรก

ลงชื่อ ครูผู้สอน

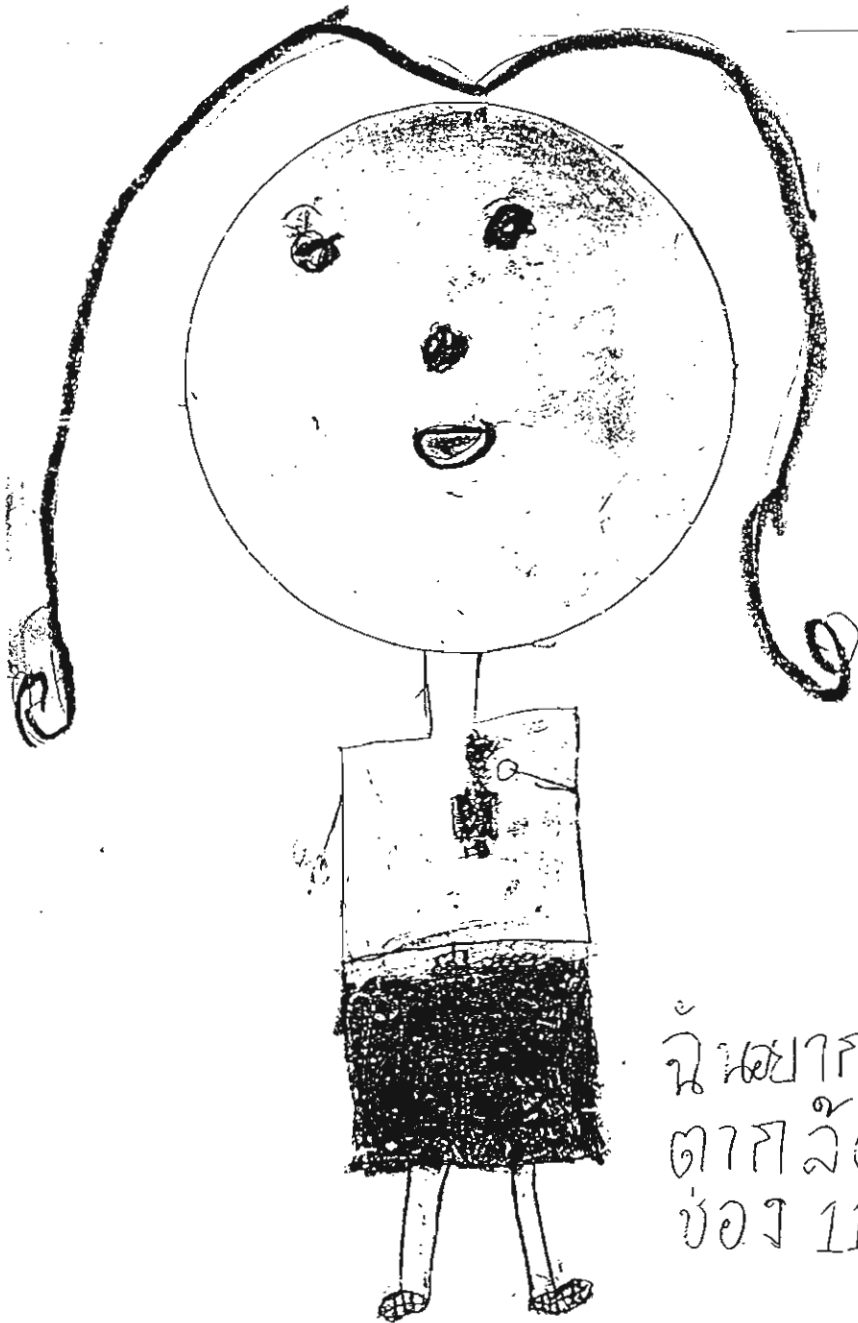
วันที่ 19 / 11 / 2547

ความคิดเห็นผู้ตรวจ

ลงชื่อ ผู้ตรวจ

วันที่ - 9 / 11 / 2547

นางสาววิภา ๐๖/๑ ๔๔

นิพนธ์ภาณุพงษ์
ตากล่อง
ห้อง 11

photogracher

กิจกรรมเสริม การเรียนการสอนอนุบาล 3
 ผู้รับผิดชอบ ครูนิศยาภรณ์ เขียวภาภรณ์
 หลักการและเหตุผล.

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง และฝึกทักษะกระบวนการคิด จะต้องยึดหลักการจัดกิจกรรมที่เด็กสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ทางฝ่ายอนุบาลจึงได้จัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอน เชิญผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ โดยที่เด็กจะเป็นผู้เลือกอาชีพที่เด็กสนใจ จากการแสดงความคิดเห็นของเด็กนักเรียนห้องอนุบาล 3/1 เด็กๆสนใจอาชีพ "การทำโทรทัศน์ช่อง 11" เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง และฝึกทักษะกระบวนการคิด ของเด็กในเรื่องอาชีพต่างๆ จึงได้จัดกิจกรรมการทัศนศึกษาที่สถานีช่อง 11 ในวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2547 เวลา 8.15น.-10.00น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
 2. เพื่อเป็นการฝึกทักษะการคิดในการเรียนรู้อาชีพ "การทำโทรทัศน์"
- จากประสบการณ์ตรง
3. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน
 4. เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนที่มาจากผู้ปกครอง

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

นักเรียนอนุบาล 3/1 จำนวน 29 คน

เชิงคุณภาพ

นักเรียนได้มีความรู้จากผู้ปกครอง และสถานที่ที่ไปทัศนศึกษา

สถานที่ดำเนินการ

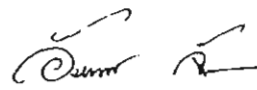
สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 จ.เชียงใหม่

การประเมินกิจกรรม

เมื่อเด็กทัศนศึกษา แล้วเด็กสามารถสรุปองค์ความรู้ การทำโทรทัศน์ได้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
2. เด็กเกิดทักษะการคิดในการเรียนรู้อาชีพ "การทำโทรทัศน์" จากประสบการณ์ตรง
3. เด็กมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ "การทำโทรทัศน์"
4. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน
5. เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนที่มาจากผู้ปกครอง

นางอัมภพร จันทร์กระจ่าง
 คุณครูใหญ่โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย

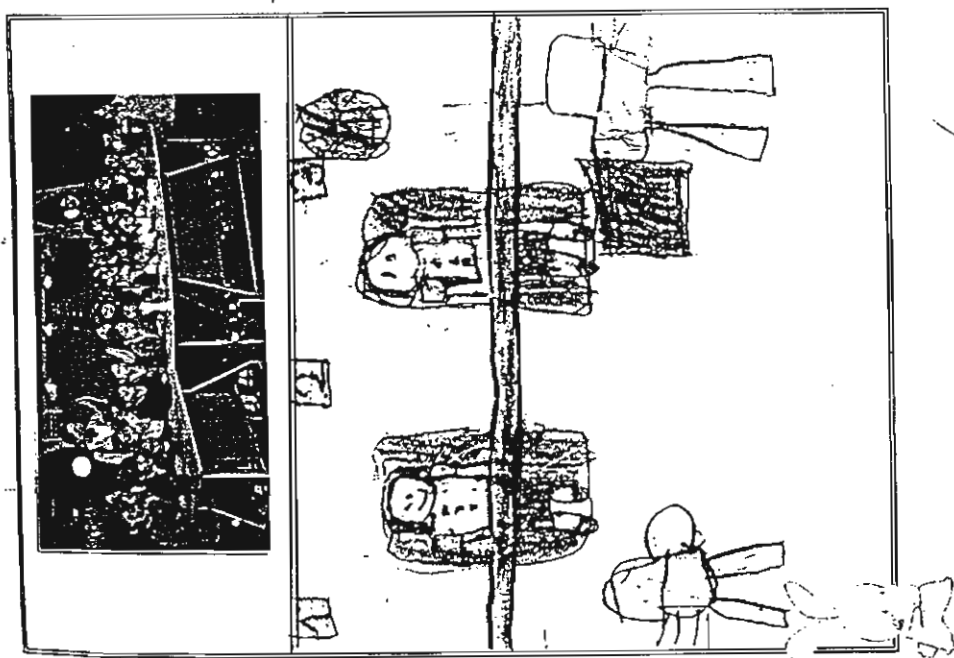
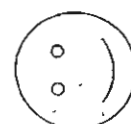
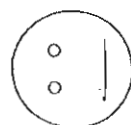
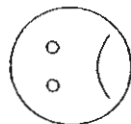
ความรู้ที่เด็กได้จากบทคนศึกษา

1. ใช้กล้องถ่ายภาพไปนอกห้อง
2. ถ่ายภาพจากทีวี
3. คนมาทำงานจากโรงเรียน

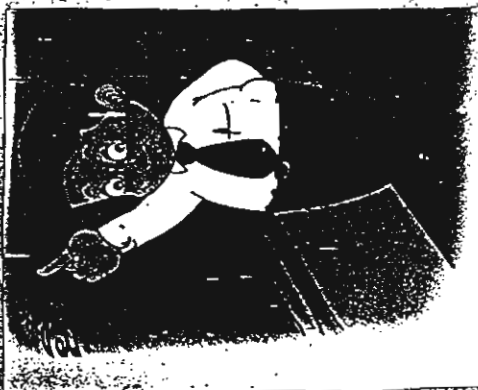

ความรู้ที่เด็กของหนูเมื่อไปคนศึกษา

1. ใช้กล้องถ่ายภาพไปนอกห้อง

โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย ระดับชั้นอนุบาล 3
 ชื่อเด็ก/รหัสตัว/ครอบครัว/ชื่อ ครูแม่แตงน้อย
 ชั้น ๑/๑ เลขที่ 12
 ให้นักเรียนค้นรูปภาพอาชีพต่าง ๆ จัดลงในใบงานตามช่องที่กำหนด

อาชีพคนกว 	อาชีพพยาบาล 	อาชีพตำรวจ
หน้าที่สอนหนังสือ 	หน้าที่พยาบาลคนไข้ 	หน้าที่ตำรวจเฝ้าที่จับ 4/✓ พราย

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. คุณครูได้มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำสาระมาจัดประสบการณ์อย่างเป็นระบบ จากผังมโนทัศน์พบว่าการวางแผนในระดับสายชั้นเพื่อนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่เพื่อศึกษาการทำงานของอาชีพต่าง ๆ เป็นจุดเด่นของการวางแผนและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่เป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ ได้
2. กิจกรรมที่ออกแบบเป็นกิจกรรมง่าย ๆ เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการสอนได้
3. จากผลงานของนักเรียนสะท้อนการสอนสอนตามแนวคิดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ(Whole Language) ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมาย ดังนั้นนักเรียนจึงสามารถเขียนคำหรือประโยคได้หากต้องการเขียน โดยครูช่วยเหลือในการเขียนตัวอย่างคำให้ดู หรือให้นักเรียนลองสะกดด้วยตนเอง
4. ผลงานของนักเรียนมีการบันทึก วันที่/เดือน/ปี ที่นักเรียนทำผลงาน ถ้าครูเขียนเพิ่มเติมพัฒนาการของนักเรียนที่สังเกตได้ลงไปด้วย จะช่วยให้ชิ้นงานเป็นหลักฐานในการประเมินพัฒนาการได้เป็นอย่างดี และหากจัดระบบการเก็บชิ้นงานก็จะได้หลักฐานสำหรับการประเมินตามสภาพจริง(Authentic Assessment)
5. การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงนั้นเป็นกิจกรรมที่ควรส่งเสริมอย่างยิ่ง และหากครูผู้สอนศึกษาแนวคิดการศึกษาออกสถานที่(Out-door Education) เพิ่มเติม ครูจะสามารถเขียนแผนการสอน และเตรียมการจัดกิจกรรมได้อย่างเป็นระบบ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
6. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักเรียนนั้นเป็นแนวคิดที่ดี ใ้ใดก็ตามทางโรงเรียนควรให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง อาจมีจดหมายแจ้งชี้แจงแนวการช่วยเหลือนักเรียน การทำกรบ้านร่วมกับนักเรียน จะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

เมนูที่ 16

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ / วิธีการที่หลากหลาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้พัฒนาแผนการสอน: คุณครูศรินทิพย์ จันทประยูร
โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

• ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ	-
กลุ่มสาระการเรียนรู้	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับชั้น	อนุบาล 1
เรื่อง	ความหมายและความสำคัญของศาสนา
ผู้พัฒนาแผน	อาจารย์ศรินทิพย์ จันทประยูร
สถานศึกษา	โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย 166 ถนนเจริญประเทศ ตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

• ความเป็นมาของแผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย เป็นโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน(วพร.) โดยเลือกการใช้การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นนวัตกรรมในการพัฒนา มีจุดเน้นในการพัฒนาคือ กระบวนการคิด

• แผนการจัดการเรียนรู้

คุณครูศรินทิพย์ จันทประยูร ได้มีกระบวนการวางแผนการสอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดฝั่งความคิดประจำหน่วย
2. จัดทำแผนการสอนประจำหน่วย เป็นภาพรวมทั้งหมดของเนื้อหาที่จะสอน
3. จัดทำแผนการสอนรายครั้ง อาจเป็น 1 ชั่วโมง หรือ 2 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมหรือเนื้อหาที่จะสอน
4. ในแต่ละแผนการสอน ได้จัดทำแบบทดสอบ ใบงาน และเอกสารประกอบการสอน

แผนการสอนเป็นแผนการสอนแบบบรรยาย มีหัวข้อ ดังนี้ 1) จุดประสงค์การเรียนรู้ 2) สาระการเรียนรู้(เนื้อหา) 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) วัสดุ / สื่อ / แหล่งการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) บันทึกหลังการสอน

ในขั้นการเชื่อมโยงจากหลักสูตรสู่การวางแผนการเรียนการสอน คุณครูศรินทิพย์ จันทประยูร ได้ศึกษาหลักสูตร กำหนดหน่วยการเรียนรู้และกำหนดรายละเอียดในรูปของผังความคิด(mind mapping) โดยกำหนดรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้
2. กระบวนการเรียนรู้
3. คุณธรรมที่ต้องการปลูกฝัง
4. สื่อและแหล่งเรียนรู้
5. การวัดและประเมิน

ในส่วนผังความคิดนี้ ช่วยให้ครูเห็นภาพใหญ่ของการเรียนการสอนทั้งหมดในหน่วยที่เลือกมาวางแผนการสอน

“แผนการเรียนรู้ประจำหน่วย” จากรายละเอียดมีลักษณะเป็น “กำหนดการสอน” หรือ “โครงการสอน” ที่นำข้อมูลจากผังความคิดประจำหน่วยมาออกแบบรายละเอียดต่าง ๆ ก่อนนำไปเขียนแผนการสอนต่อไป ช่วยให้เห็นข้อมูลเชิงโครงสร้างของการสอนหน่วยเรื่องนี้ และถือเป็นขั้นตอนหลักสำคัญอีกขั้นหนึ่ง

องค์ประกอบของแผนการเรียนรู้ประจำหน่วย ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อกลุ่มสาระ ระยะเวลาที่ใช้สอน จำนวนเวลาที่ใช้
2. คำอธิบายประจำหน่วย มีลักษณะการเขียนเหมือนความคิดรวบยอด(concept)
3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี
4. สาระการเรียนรู้(เนื้อหา)
5. แผนการจัดการเรียนรู้ แบ่งเวลาว่าจะจัดการเรียนสอนเป็นกี่ครั้ง และต้องจัดทำแผนการสอนกี่แผน
6. กระบวนการเรียนรู้ ระบุกระบวนการสำคัญที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดขึ้น
7. คุณธรรมที่สอดแทรก ระบุคุณธรรมที่ต้องการพัฒนา
8. บูรณาการวิชาอื่น ๆ ระบุกลุ่มสาระที่ต้องการเชื่อมโยงมาใช้ในหน่วยการเรียนรู้
9. แหล่งการเรียนรู้/สื่อ/อุปกรณ์ ระบุข้อมูลสื่อทั้งหมดที่ใช้
10. มาตรฐานและตัวบ่งชี้ เป็นส่วนที่ครูใช้ตรวจสอบว่าเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้เชื่อมโยงกับมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ใดบ้าง
11. การวัดและการประเมินผล
12. บันทึกการสอนเมื่อจบหน่วย

โรงเรียนเรณิชาเสวีวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

แผนการเรียนรู้ประจำหน่วย

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัส 07-7 ชั้น ม.1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547
 วันที่สอน 17-21, 25-28 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 จำนวน 6 ชั่วโมง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศาสนา
 สาระที่ 1 มาตราฐานที่ มฐ.ศ. 1.1

1. คำอธิบายประจำหน่วย

ศาสนาหมายถึงหลักคำสอนที่มาจากความเชื่อจริยธรรมและหลักปฏิบัติ
 ซึ่งมีความศักดิ์สิทธิ์และศักดิ์สิทธิ์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
 ศาสนาต้องไม่ขัดแย้ง (ศาสนา) มีหลักธรรม หลักปฏิบัติ ศาสนา
 ศาสนามีหลายประเภท เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้า แคลงผู้หนักใจ ศาสนา
 มีประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและบุคคลแก่จิตใจ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/ภาค

อธิบายประวัติความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญ
 ต่อบริบททางศาสนาที่ตนนับถือ และวิเคราะห์พระธรรมวินัยของศาสนาต่าง ๆ
 ที่สำคัญของศาสนาต่าง ๆ ได้

3. สาระการเรียนรู้ (เนื้อหา)

3.1 ที่มา ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ ประเภทและประโยชน์ของ

ศาสนา

3.2 พิธีกรรมเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และคัมภีร์ทางศาสนาต่าง ๆ ได้แก่

ศาสนาพุทธ อิสลาม พหุเทนะ-ฮินดู ลัทธิ และศาสนาพุทธ

3.3 พระคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ ที่สำคัญของศาสนาต่าง ๆ ที่ตนนับถือ

4. แผนการจัดการเรียนรู้

4.1 ความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบของศาสนา (๑ ชั่วโมง)

4.2 พิธีกรรมเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และคัมภีร์ของศาสนาต่างๆ

ได้แก่ พุทธ คริสต์ อิสลาม และฮินดู (๑ ชั่วโมง)

4.3 พระจริยวัตรของศาสดาสาวกที่สำคัญของศาสนาต่างๆ (๑ ชั่วโมง)

5. กระบวนการเรียนรู้ที่นำมาใช้

กระบวนการกลุ่ม

6. คุณธรรมที่สอดแทรก

ความเมตตา

ความเสียสละ

7. บูรณาการกับวิชาอื่น

ภาษาไทย

8. แหล่งการเรียนรู้/สื่ออุปกรณ์

แหล่งการเรียนรู้ - หนังสือพิมพ์ วารสาร ห้องสมุดโรงเรียน ทัศนศึกษา หักมอ

สื่ออุปกรณ์ - ภาพวาด หนังสือเรียน ใบงาน แบบฝึกหัด รูปภาพ ในความบันเทิง เกม

9. มาตรฐานที่ 1

ตัวชี้วัด 1

มาตรฐานที่ 5

ตัวชี้วัด 1, 2

มาตรฐานที่ 6

ตัวชี้วัด 1, 2

มาตรฐานที่

ตัวชี้วัด

10. การวัดและประเมินผล

10.1 วิธีวัด

10.1.1 ทบทวนคำถามในใบงาน และแบบทดสอบ

10.1.2 ทบทวนชิ้นงานของกลุ่ม รายงานฉบับส่วนตัว

10.1.3

10.2 เกณฑ์การประเมิน

(โดยคิด % ผ่านเกณฑ์)

10.2.1 คะแนนเต็ม 10 คะแนน (10 - 9 คะแนน ดี, 7 - 5 คะแนน ปานกลาง)

10.2.2 (3 คะแนน ถึง ดี 2 คะแนน ถึง ปานกลาง 1 คะแนน ถึง ต้องปรับปรุง)

10.2.3 (4 = ดีมาก, 3 = ดี, 2 = ปานกลาง, 1 = ย่ำแย่)

10.2.4

10.3 เครื่องมือที่ใช้วัด

แบบประเมินผลจากการปฏิบัติงานกลุ่ม
แบบทดสอบก่อน/หลังเรียน

11. บันทึกการสอนเมื่อจบหน่วย

11.1 ผลการสอน

ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์กระบวนการกลุ่มได้ดังพอสมควร
มีการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยมีระดับคะแนนที่พึงพอใจ

11.2 ปัญหา/อุปสรรค

บางกลุ่มยังไม่สามารถปฏิบัติตนในการเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม
ยังไม่รู้จักวางแผนการทำงาน การแบ่งงาน

11.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้สอนต้องชี้แนะวิธีและขั้นตอนการทำงานกลุ่มให้เข้าใจ
ชัดเจน จึงเกิดผลดีตามกลุ่มได้แก่ทั้งระบบ

ลงชื่อ ศิริกานต์ จันทนา ครูผู้สอน

ความคิดเห็นของผู้ตรวจ

ลงชื่อ.....หัวหน้ากลุ่มสาระ

วันที่...../...../.....

ความคิดเห็นของวิชาการ

สื่อนันทวรรณกรกลุ่ม

ลงชื่อ.....วิชาการ

วันที่ 14 / 10 / 47

นอกเหนือจากแผนการสอนแล้ว คุณครูยังได้จัดทำเอกสารประกอบการใช้แผนการสอน ดังนี้

1. แบบทดสอบก่อน/หลังเรียน เรื่องความหมายและความสำคัญของศาสนา แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ให้เขียนตอบ จำนวน 10 ข้อ และ ให้เลือกตอบ 7 ข้อ
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง “สร้างความรู้เกี่ยวกับศาสนา” ออกแบบให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มตามกระบวนการที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนในการสอนครั้งนี้ มีคำสั่งให้นักเรียนดำเนินการ
 - แบ่งกลุ่ม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกลุ่ม และเนื้อหาที่ต้องศึกษาค้นคว้า
 - หัวข้อเรื่องที่มอบหมายให้ค้นคว้า
 - บันทึกผลการค้นคว้า
3. ใบงานที่ 2 เรื่อง “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาสนาต่าง ๆ” ประกอบด้วยกิจกรรม 2 ส่วน คือ
 - ให้อ่านเรื่องจากใบความรู้ แล้วสรุปเรื่อง
 - ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
4. ใบงานที่ 3 เรื่อง “เสนอเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนา” ให้นักเรียนนำบทความหรือภาพข่าวจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มาปะติดในกรอบ และตอบคำถามเชิงวิเคราะห์
5. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยกำหนดพฤติกรรมในการประเมิน ได้แก่ ความมีน้ำใจ การแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็น การตั้งใจทำงาน และปรับปรุงผลงานกลุ่ม มีการให้คะแนนเป็นระดับ 4 ระดับ

นอกจากนี้คุณครูได้เลือกผลงานของนักเรียนเก็บไว้เป็นตัวอย่างด้วย ในส่วนของการประเมินผลงานนักเรียน ได้จัดทำเป็นรายการประเมินให้คะแนนติดไว้ที่ผลงาน และลงชื่อครูผู้สอนด้วย

แบบทดสอบก่อน / หลังเรียน เรื่อง ความหมายและความสำคัญของศาสนา

ตอนที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ที่มาของศาสนาประการหนึ่งคือความกลัวซึ่งมนุษย์สมัยโบราณมีความหวาดกลัวอย่างไร

2. คำว่า "ศาสนา" มาจากคำในภาษาสันสกฤต ตรงกับคำว่า "ศาสน" ซึ่งมาจากภาษา

3. ศาสนาทุกศาสนามีจุดหมายสำคัญร่วมกันโดยต้องการให้มนุษย์ทุกคนเป็นอย่างไร

4. เครื่องมือในการอบรมขัดเกลาสมาชิกของสังคมคืออะไร

5. ในสังคมไทยชนชั้นวรรณะประเพณีที่มีพื้นฐานจากศาสนาได้แก่อะไรบ้าง

6. องค์ประกอบของศาสนาได้แก่อะไรบ้าง

7. ศาสนสถานเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้แก่อะไรบ้าง

8. ศาสนาประเภทเอกเทวนิยมคือศาสนาใดบ้าง

9. ศาสนาระดับสากลคือศาสนาใดบ้าง

10. ประโยชน์ของศาสนาได้แก่อะไรบ้าง (ตอบมา 2 ข้อ)

ตอนที่ 2 เลือกตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ศาสนาเกิดจากสิ่งใด

- ก. ศาสดาพยากรณ์ ค. โรงการของเทพเจ้า

- ข. เทพเจ้าลัทธิขงจื๊อ ง. วิวัฒนาการด้านความคิดมนุษย์

2. ลักษณะที่เหมือนกันของศาสนาคือข้อใด

- ก. การมีเทวดา ค. การมีหลักปฏิบัติ

- ข. การมีศรัทธา ง. การแสวงหาความรู้เพื่อเข้าใจตนเอง

3. ศาสนามีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างไร

- ก. การอบรมผู้มีทุกข์ ค. เป็นจารีตประเพณี

- ข. การแก้ปัญหาชีวิต ง. เป็นคำสอนเก่าแก่

4. ผู้ปฏิบัติตามหลักศาสนาย่อมมีผลต่อความประพฤติคือ

- ก. เป็นคนอ่อนแอ ค. ประพฤติตนตามอารมณ์

- ข. เป็นคนไร้เหตุผล ง. ประพฤติตนดีและเป็นประโยชน์

5. เหตุใดศาสนาจึงเกิดประโยชน์ต่อสังคม

- ก. เพราะสมาชิกเข้าใจผู้นำ

- ข. เพราะสมาชิกมุ่งประโยชน์ตน

- ค. เพราะสมาชิกทุกคนมุ่งมั่นประกอบความดี

- ง. เพราะสมาชิกสร้างความชั่วร้าย

6. ข้อใด ไม่ใช่ องค์ประกอบของศาสนา

- ก. ผู้ตั้งหรือศาสดา

- ข. หลักคำสอนหรือพิธีกรรม

- ค. สัญลักษณ์และคำนิยาม

- ง. ศาสนพิธีหรือพิธีกรรมทางศาสนา

7. "ผู้คิดค้นหลักคำสอนครั้งแรกแล้ววางกฎและหลักคำสอนเพื่อเป็นหลักปฏิบัติ" เรียกว่าอะไร

- ก. ศาสดา

- ข. นักบวชหรือสาวก

- ค. เทพทูต

- ง. ประมุขของศาสนา

คิดให้ถี่ถ้วนตอบ

ใบงานที่ 1

เรื่อง สร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

ตัวชี้แจง

ก. วิธีการปฏิบัติงานกลุ่ม

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งงานให้สมาชิกแต่ละบุคคลในกลุ่มโดยให้โอกาสให้นักเรียนอ่อนเจือจกก่อน ร่วมมือสืบสวนหาคำตอบหรือคำอธิบายแล้วนำมารวมกัน
2. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มร่วมกับอธิบายเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าจนเป็นที่เข้าใจของทุกคนในกลุ่ม
3. นักเรียนนำผลงานกลุ่ม เขียนสรุปไว้ในงานนี้ โดยเลือกกลุ่มละ 1 หัวข้อ แล้วนำเสนอหน้าชั้น (กลุ่มละ 3-4 นาที)

รายชื่อสมาชิกกลุ่มที่...1.....

1.	ท.ณ. ชัยการพิ โสภณาง	ทำหน้าที่
1.1	อ่านและอธิบายให้สมาชิกเข้าใจวิธีการปฏิบัติ	
1.2	ศึกษาค้นคว้าเรื่อง <u>ประโยชน์ของศาลสงฆ์</u>	
2.	ท.ณ. กสิณสุกักรัตน์ ปัญญาใจ	ทำหน้าที่
2.1	รวบรวมข้อมูลจากสมาชิก	
2.2	ศึกษาค้นคว้าเรื่อง <u>ประโยชน์ของศาลสงฆ์</u>	
3.	ท.ณ. ปัทมพร จารุวัฒน์	ทำหน้าที่
3.1	บันทึก	
3.2	ศึกษาค้นคว้าเรื่อง <u>ความสำคัญและองค์ประกอบของศาลสงฆ์</u>	
4.	ท.ณ. พชรภมร สุขศิริวิฑิต	ทำหน้าที่
4.1	ตรวจทาน นำเสนอ	
4.2	ศึกษาค้นคว้าเรื่อง <u>ที่มา ความหมายของศาลสงฆ์</u>	

- ข. หัวข้อเรื่อง
1. ที่มา ความหมายของศาสนา	3. ประเภทของศาสนา
2. ความสำคัญและองค์ประกอบของศาสนา	4. ประโยชน์ของศาสนา

ค.เชษฐภคินี

๑. ทศพร พงษ์พานิช

ค่าส่งหาคือ ค่าส่งมอบ ทดสอบความคุ้มค่าส่งหาก็เป็นข้อบัญญัติที่ให้บุคคลประพฤติดำเนินการสิ่งที่พึงทำของค่าส่งหาไว้ก็จึงเป็นข้อบัญญัติที่ห้ามทำที่ไม่ประพฤติดำเนินการ ตามความที่กล่าวกันข้างบน มาแสดงการปฏิบัติประเพณีที่ประ-
 ปรังให้เทียบประพฤติดังกล่าว เช่น ประการใดผิดไปจากข้อบัญญัติที่ห้ามทำข้อบัญญัติที่ห้าม ค่าส่งหาทั้งการประ-
 พฤติ ล้วนจะเห็นความสำคัญความจำเป็นของห้ามไม่ให้ละเมิดและ ขนบธรรมเนียม ประเพณีการส่งมอบบางข้อบางเรื่องก็คล้ายกัน
 บ้าง แต่ต่างกันออกไปบ้าง ที่ขัดข้องกันโดยประการทั้งปวง

ลำดับที่ ๓ คือ ความหมาย 2 อย่าง คือ หมายถึง สิ่งที่เราเชื่อในสิ่งที่ไปในการตัดสินใจของมนุษย์
ทั้งการรู้ คือ ทำหน้าที่ของใจและความคิดของใจ อย่างที่สอง หมายถึง สิ่งที่เราเชื่อในการ
ทำกิจอันหนึ่ง ไม่ทุกคำกล่าวที่กล่าวไว้เพื่อให้การตัดสินใจของมนุษย์ง่ายขึ้น

.....
ตรวจแล้ว

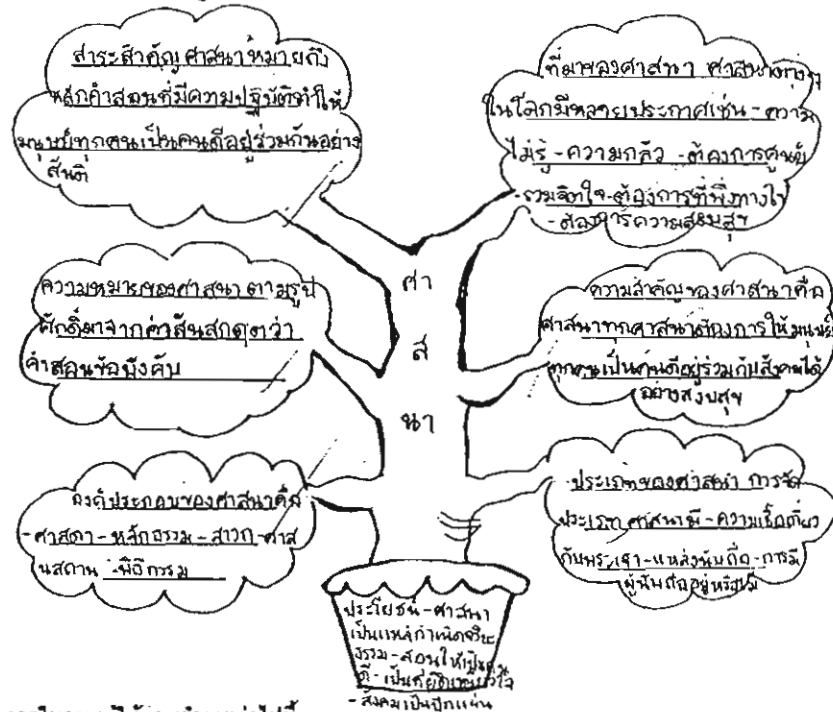
ศรินทิพย์ จันทประยูร

ใบงานที่ 2

ม.1/น เลขที่ 28

เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาสนาต่าง ๆ

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนอ่านใบความรู้เรื่องศาสนา แล้วนำหัวข้อเรื่องข้อสมมาลงในกิ่งต้นไม้พร้อมกับอธิบายรายละเอียด

ตอนที่ 2 จากใบความรู้ให้ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ที่มาของศาสนาประเภทหนึ่งคือความกลัวซึ่งมนุษย์มีเมื่อมีความหวาดกลัวเรื่องใจ เกิดจากธรรมชาติ ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ตามกฎของมนุษย์
2. คำว่า "ศาสนา" มาจากคำในภาษาสันสกฤต ตรงกับคำว่า "ศาสนา" ซึ่งมาจากภาษาบาลี
3. ศาสนาทุกศาสนามีจุดมุ่งหมายสำคัญร่วมกันคือต้องการให้มนุษย์ทุกคนเป็นอย่างไร ดีใจ การไม่ทุกข์เป็นปกติ
4. เครื่องมือในการอบรมรักษาศาสนาของสังคมคืออะไร ศาสนา
5. ในสังคมไทยแบบธรรมเป็นมรดกที่มีพื้นฐานจากศาสนาได้แก่อะไรบ้าง พุทธ คริสต์
6. องค์ประกอบของศาสนาได้แก่อะไรบ้าง ผู้สั่งสอน ศาสนา หลักคำสอนหรือหลักธรรม ศาสนสถานหรือศาสนวัตถุ วิหาร นักบวชหรือเจ้าอาวาส ศาสนพิธีหรือพิธีกรรมทางศาสนา
7. ศาสนสถานเพื่อให้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้แก่อะไรบ้าง โบสถ์
8. ศาสนาประเภทเอกเทวนิยมคือศาสนาใดบ้าง คริสต์ อิสลาม
9. ศาสนาแบบพหุเทวนิยมคือศาสนาใดบ้าง ศาสนาพุทธ ศาสนาฮินดู
10. ประโยชน์ของศาสนาได้แก่อะไรบ้าง (ตอบมา 2 ข้อ) ใช้ทุกคนเป็นคนที่ดีมีเกียรติยศเกียรติคุณ

ตรวจแล้ว

ครุฑทิพย์ อัมพรประยูร

ใบงานที่ 3

เรื่อง การพบปะที่ถ้อยเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับศาสนา

แหล่งเรียนรู้ หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันอาทิตย์ที่ 23 พฤษภาคม 2547 ปีที่ 14 ฉบับที่ 4924 ✓

เรื่องศาสนาของเรา ชื่อผู้เรียน ค.ญ.สลิศวดี ชมภู เลขที่ 22 ชั้น ม.1/3

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำบทความหรือภาพข่าวจากสิ่งพิมพ์ที่เสนอเรื่องสถานการณ์ศาสนาในสังคมปัจจุบัน มาคิดปะในกรอบด้านล่างแล้วตอบคำถามเชิงวิเคราะห์

วิเคราะห์

1. ภาพนี้สื่อความหมายอย่างไร

เด็กและเยาวชนไทยให้ความสนใจในพระพุทธศาสนา อยากศึกษา คัมภีร์ ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การให้ทาน ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นรอบข้าง ✓

2. เหตุการณ์นี้ส่งผลต่อสังคมอย่างไร

ทำให้เกิดสมาธิในการเรียน การทำงาน ทำให้มีสติในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ หลีกเลี่ยงปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างประโยชน์ให้สังคม ทำให้สังคมเป็นปึกแผ่น สอดคล้องสุข การเป็นกันเองจะไม่สร้างปัญหา ให้กับสังคมตนเองและผู้อื่นรอบข้าง ✓

รายการ	3	2	1
ตรงเวลา (5-9 น.)	✓		
การแต่ง สวมใส่		✓	
การตอบคำถามชัดเจน		✓	
สะอาด มีระเบียบ	✓		
ตัวสะอาด ตัวอักษร	✓		
รวม	10	คะแนน	

ตรวจแล้ว

นาย วิชาญ จันทประยูร

ข้อเสนอแนะในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1. การวางแผนกระบวนการเรียนการสอนมีจุดเด่นในเรื่องการวางแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมีการวางโครงสร้างการสอนทั้งหมด เป็นผังความคิดประจำหน่วย แผนการเรียนรู้รวม และแผนการเรียนรู้ย่อย อย่างไรก็ตามในขั้นการทำผังความคิดประจำหน่วยยังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตร ถ้ามีการอ้างอิงสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะทำให้เห็นภาพตลอดแนวจากหลักสูตรสู่การสอน และเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนที่สนใจนำกระบวนการนี้ไปใช้ได้
2. การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนนั้น หากต้องการให้ประหยัดเวลามากขึ้น อาจจัดเป็นมุมหนังสือให้นักเรียนค้นคว้าในชั้นเรียน
3. การเขียนข้อความรู้โดยเฉพาะการเขียนคำนิยามของนักเรียนนั้น ครูควรพิจารณาว่าไม่ได้เกิดจากการคัดลอกมา นักเรียนควรได้ประมวลและเขียนสรุปเป็นความคิดหรือภาษาของตนเอง โดยครูอาจนำเทคนิคผังมโนทัศน์(Graphic organizer) มาฝึกให้นักเรียนสรุปความคิดของตนเอง
4. แผนการสอนมีความสมบูรณ์ในตัวเอง เนื่องจากคุณครูได้เก็บใบงาน ใบความรู้ แบบทดสอบ และผลงานนักเรียนรวมไว้กับแผนการสอนด้วย เอกสารเหล่านี้หากครูมีการจัดเก็บเป็นระบบแล้ว จะสามารถนำผลการสอนมาปรับปรุงแผนการสอนให้สมบูรณ์และใช้สอนในครั้งต่อไปได้ เป็นแบบอย่างในการเรียนรู้เชิงวิจัยและพัฒนา (research and development) ที่ดี
5. ผลการสอนคุณครูพบกว่านักเรียนยังมีปัญหาในการทำงานกลุ่มอยู่ ครูอาจศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ(Cooperative Learning) ซึ่งมีวิธีสอนด้วยกระบวนการกลุ่มหลายรูปแบบให้เลือกนำมาปรับใช้ได้ และหากครูนำประเด็นปัญหานี้ไปวางแผนแก้ปัญหา ก็จะได้นำงานวิจัยในชั้นเรียน(classroom action research) ด้วยกระบวนการเช่นนี้ เป็นการยกระดับการทำงานให้เป็นการทำงานแบบครุมีอาชีพมากขึ้น